YouTube videolarına ulaşmak için kodu tara!

MEB-AGS ile ilgili Güncellemeleri Buradan Takip Edebilirsiniz

2025 MEB-AGS AKADEMİSİ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI-AKADEMİ GİRİŞ SINAVI

EĞİTİMİN TEMELLERİ

TÜRK MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİ

Ders Notları

ZEYNEP SALMAN İÇLİ KOORDİNATÖRLÜĞÜNDE

VİDEO DESTEKLİ

İNDEKSAKADEMİ

YouTube videolarına ulaşmak için kodu tara!

MEB-AGS ile ilgili Güncellemeleri Buradan Takip Edebilirsiniz

2025 MEB-AGS AKADEMİSİ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI-AKADEMİ GİRİŞ SINAVI

EĞİTİMİN TEMELLERİ

TÜRK MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİ

Ders Notları

ZEYNEP SALMAN İÇLİ KOORDİNATÖRLÜĞÜNDE

VİDEO DESTEKLİ

İNDEKSAKADEMİ

ÖN SÖZ

Eğitim; bir toplumun gelişimini sağlayan, bireylerin yaşam kalitesini artıran ve geleceğini şekillendiren en temel güçtür. Bu anlayış doğrultusunda, *Eğitimin Temelleri ve Türk Millî Eğitim Sistemi* adlı bu eser, eğitim alanındaki teorik bilgileri derinlemesine ele alarak **AGS (Akademiye Geçiş Sınavı)** ve "**Eğitimin Temelleri ile Türk Millî Eğitim Sistemi**" konularını içeren tüm sınavlara hazırlananlar için bir rehber niteliği taşımaktadır.

Bu kitap; eğitim biliminin sosyal, felsefi, ekonomik, psikolojik vb. temellerini ayrıntılı bir şekilde açıklamanın yanı sıra, Türk Millî Eğitim Sistemi'nin işleyişi, yasal düzenlemeleri ve temel ilkelerini kapsamlı bir biçimde sunmayı amaçlamaktadır. Özellikle **AGS'ye yönelik bilgi ihtiyaçlarını** karşılamaya yönelik olarak hazırlanan bu çalışma; sınavda başarıyı artıracak pratik bilgiler, örneklerle ve görsellerle zenginleştirilmiştir.

Kitapta, ilk bölümde bu konulara temel oluşturacak ön bilgiler detaylı bir şekilde işlenmiş hem akademik hem de **MEB** ve **ÖSYM** tarafından yapılan sınavlara girecek adaylar için kapsamlı bir kaynak oluşturulmuştur.

Bu eserde, eğitim biliminin güncel yaklaşımları ve Türk Millî Eğitim Sistemi'ne dair yasal çerçeve esas alınmıştır. Eğitimciler, öğrenciler ve akademik sınavlara hazırlananlar için hem teorik hem de pratik açıdan faydalı olmasını temenni ediyorum.

Bu kitabın hazırlanmasında emeği geçen danışmanlar ve uzmanlara teşekkür eder, bütün adaylara sınav yolculuklarında başarılar dilerim.

Bu kitabın "Psikolojik Temel" ünitesine kıymetli arkadaşlarım **Bulut VURDUM** ve **Bünyamin ATALAY** yazmış ve emek vermiştir. Aynı zaman da Türk Millî Eğitim Sistemi'nin Teşkilat Yapısı ve Öğretmenlik Mesleği ve Nitelikleri" üniteleri de **Bünyamin ATALAY** arkadaşım kaleme almıştır. Genel düzenleme de **Emre Korcan DEMİR** desteklerini esirgememiştir. Ayrıca kıymetli dostum **Emrah Vahap ÖZKARACA** "Türk Eğitim Sisteminin Yasal Temelleri" konusunda destek sağlamıştır. Tüm ekip arkadaşlarıma verdiği katkılardan ve manevi desteklerinden ötürü teşekkürü bir borç bilirim.

Yaptığım tüm çalışmaları rahmetli annem **Sevim SALMAN** ve bana annelik duygusunu yaşatan kızım **Nil Ada İÇLİ**'ye ithafen sizlere sunuyorum.

Sevgilerimle...

Zeynep SALMAN İÇLİ
Eğitim Uzmanı ve Yazar

İÇİNDEKİLER

EĞİTİM BİLİMİNİN GENEL KAVRAMLARI, KURAMLARI, SÜREÇLERİ VE UYGULAMALARI

A. EĞİTİMİN TEMEL KAVRAM VE KURAMLARI. 3
Eğitim İle İlgili Temel Kavramlar 4
Formal Eğitim Türleri 9
Türk Millî Eğitim Sisteminin Genel Yapısı 11
Yaygın Eğitim 13
Türk Millî Eğitimin Temel İlkeleri 14
Kültür 17
Sistem 21
Eğitimin İşlevleri 23
Program Türleri 25
Program Geliştirme 34
Eğitim Kuramları 38
5E Modeli 39
Çoklu Zekâ 40
Yaşantısal Öğrenme 41
Öğretim Durumları Modeli (Gagne) 43
Yaşam Boyu Öğrenme 44
Harmanlanmış Öğrenme 45
Otantik Öğrenme 45
Ters - Yüz Öğrenme 45
Farklılaştırılmış Öğretim 47
Anlamlı Öğrenme (David Ausubel) 48
Konu Testi 49

B. EĞİTİMİN TEMELLERİ 53
Felsefi Temel 54
Felsefenin Uğraş Alanları 55
Felsefi Akımlar 56
Eğitim Felsefeleri 60
Toplumsal (Sosyal) Temel 65
Ekonomik Temel 77
Tarihsel Temel 85
Hukuksal Temel 93
Politik Temel 94
Teknolojik Temel 95
Psikolojik Temel 96
Gelişim Psikojisi İle İlgili Temel Kavramlar 96
Gelişimin Temel İlkeleri 98
Piaget'in Bilişsel Gelişim Kuramı 104
Kohlberg'in Ahlak Gelişimi 110
Öğrenme Psikolojisi 122
Öğrenme Psikolojisi İle İlgili Temel Kavramlar 122
Davranışçı Kuram 124
Bitişiklik ve Bağlaşımcılık Kuramı 125
Klasik Koşullanma 125
Edimsel Koşullanma 127
Sosyal Öğrenme 130
Bilişsel Kuramlar 132
Gestalt Kuramı 132
Bilgiyi İşleme Kuramı 134
Hümanistik Kuram 137
Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi 138
Konu Testi 140

C. TÜRK MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİNİN GENEL YAPISI 145
Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin Genel Yapısı ve Temelleri 146
Eğitim ve Öğretimde Etik 181
Eğitim ve Öğretim Teknolojileri 199
Konu Testi 230

KAYNAKÇA 235

İNDEKS AKADEMİ
İNDEKS AKADEMİ

EĞİTİM BİLİMİNİN GENEL KAVRAMLARI, KURAMLARI, SÜREÇLERİ VE UYGULAMALARI

A. Eğitimin Temel Kavram ve Kuramları

B. Eğitimin Tarihsel, Felsefi, Toplumsal, Psikolojik, Ekonomik ve Politik Temelleri

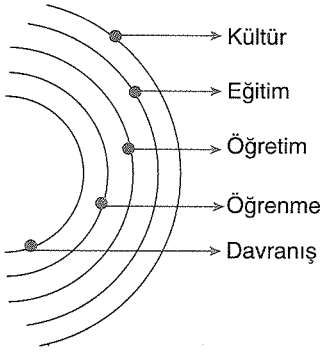
C. Türk Millî Eğitim Sisteminin Genel Yapısı

İNDEKS
AKADEMİ

A. EĞİTİMİN TEMEL KAVRAM VE KURAMLARI

Ders Notları

İNDEKS AKADEMİ

DAVRANIŞ

Öğrenilmiş

- Yaşantı ürünü olan
- Kalıcı izli davranış değişikliği olan
- Sürece dayalı olan

- İstendik olabilir.
  - Planlı eğitim
  - İstendik kültürleme
- İstenmedik olabilir.
  - Eğitimin hatalı yan ürünleri

Öğrenilmemiş

- Doğuştan gelen davranışlar
  - Refleks
  - İçgüdü
- Geçici davranışlar
  - Alkol
  - Hastalık
- Kendiliğinden ortaya çıkan davranışlar
  - Büyüme
  - Olgunlaşma
- Fizyolojik davranışlar
  - Kalp atışı
  - Uyku

DAVRANIŞ

- Organizmanın hareketidir.
- Organizmanın etkiye gösterdiği tepki ya da tepkiye karşı gösterdiği etkidir.
- Gözlenebilir, ölçülebilir nitelikte olmalıdır (eğitim açısından).

ÖĞRENME

- Bireyin yaşantıları yolu ile nispeten kalıcı izli davranış değişikliğidir.
- Her türlü kalıcı davranış değişikliğidir.

Örneğin; çocuğun terliyken hastalanmamak için su içmemesi, yaşantı yoluyla oluştuğu için öğrenmedir. Ancak koluna iğne batan bir çocuğun aniden kolunu çekmesi öğrenme değil, reflekstir.

ÖĞRETİM

- Zaman ve mekân sınırlaması vardır.
- "Nasıl öğreneceğiz?" sorusuna yanıt arar.
- Öğretim sürecinin üç temel ögesi: öğrenci, öğretim hizmeti ve öğretim programıdır.
- Eğitim aracıdır.
- Uzman ya da öğretmen gözetiminde gerçekleşir.
- Her türlü kalıcı izli davranış değişikliğidir.

İNDEKS AKADEMİ

Bireyin yaşantıları yoluyla, kasıtlı olarak, istendik davranış değişikliği meydana getirme sürecidir. (Geleneksel eğitim anlayışına göre)

+

Bireyin yaşam kalitesini artırma sürecidir. (Çağdaş eğitim anlayışına göre)

=

EĞİTİM

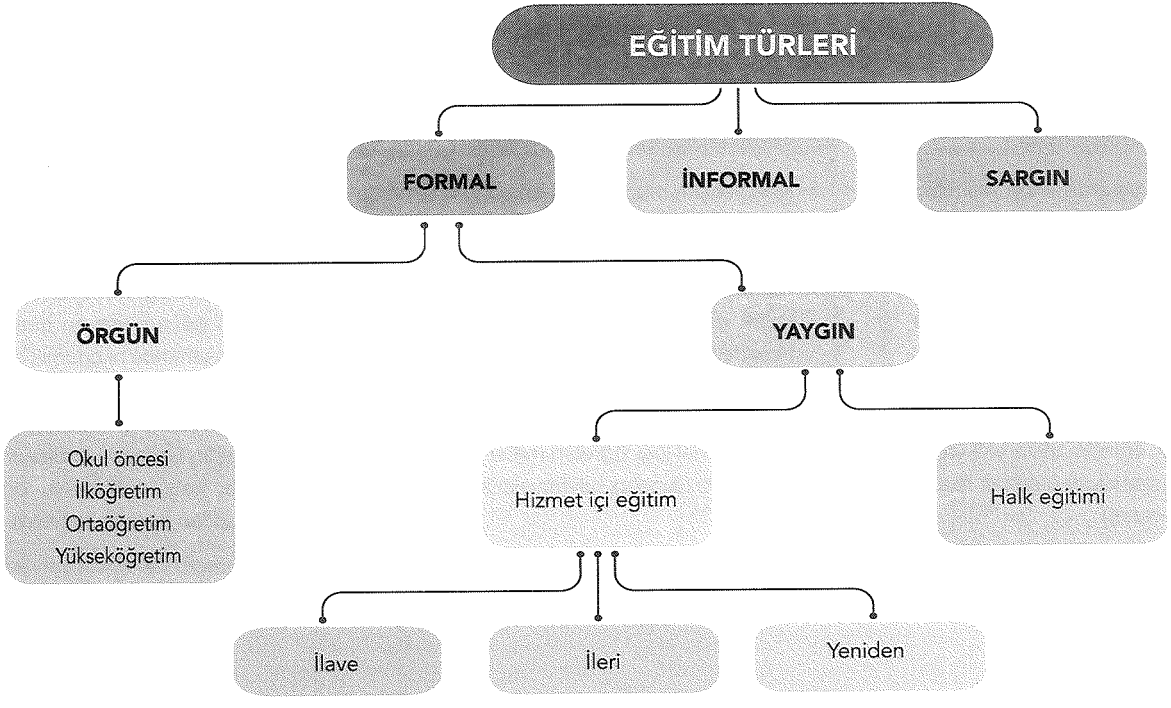

KÜLTÜR

- Kültür, bir toplumunun üretmiş olduğu maddi ve manevi değerler bütünüdür.
- Kültür; kuşaktan kuşağa, bireyden bireye aktarılarak gelen davranış örüntüleridir.
- Kültürün ögeleri arasında; gelenekler, görenekler, inançlar, değerler, dil ve alışkanlıklar gösterilebilir.

EĞİTİM

- Eğitim ve kültür iç içedir.
- Eğitim, kültürü etkileyen ve kültürden etkilenen bir süreçtir.

Bu kavramların yanı sıra hizmet öncesi ve hizmet sonrası kavramları da eğitimde yer almaktadır. Hizmet öncesinde, çocuk örgün eğitim kurumlarında bir meslek elde edebilmek için bilgi ve beceriler kazandığı dönemdedir. Hizmet sonrası ise bireyin emekli olduğu mesleğini sonlandırdığı dönemdir. Hizmet öncesi, hizmet içi ve hizmet sonrası süreçlerde bireyin oluşturduğu her türlü formal ve informal öğrenmeler "yaşam boyu öğrenme" kavramıyla açıklanır.

EĞİTİM TÜRLERİ

FORMAL EĞİTİM

- Kurum ve kuruluşlarda elde edinilen yaşantılardır.
- Planlı ve programlı yapılan eğitimdir.
- Standart bir davranış vardır. Yani kazandırılacak davranış bellidir. Bu nedenle bireyden bireye değişiklik göstermez.
- Belli bir mekânda ya da ortamda gerçekleşir.
- Profesyonel kişi, öğretim materyali vardır.
- Olumlu davranışlar kazandırılmak istenilir. (İstendik davranış)

İNFORMAL EĞİTİM

- Kitle iletişim araçlarında, arkadaş ortamında elde edinilen yaşantılardır.
- Planlı değildir.
- Standart bir davranış yoktur. Yani kazandırılacak davranış belli değildir. Bu nedenle bireyden bireye değişiklik gösterir.
- Mekân ya da ortam değişiklik gösterir. Her yer ve ortamda gerçekleşir.
- Profesyonel kişi, öğretim materyali yoktur.
- Olumlu ve olumsuz davranışlar kazandırılabilir.

SARGIN EĞİTİM

- Avrupa Birliği projeleri kapsamında ortaya çıkan bir eğitim anlayışıdır. Üretim becerisine sahip (kendi kendine öğrenme) ancak yeterli ekonomik geliri olmayan bireylere, projeler kapsamında ekonomik destek sağlayarak istihdamı oluşturma, bu bireylere ekonomik destek sağlama amaçlanmıştır. Örneğin; birbireyin kendi kendine halı dokumayı öğrenmesi ve bundan para kazanması gibi

Sargın eğitim ile halk eğitimi karıştırılabilir. Halk eğitimde kazandırılmak istenilen bilgi ve beceri planlı ve istendiktir. Ancak sargın eğitimde bireyler kendi kendilerine öğrenmeler gerçekleştirir.

Gelişigüzel kültürleme, örtük program ve yaşam boyu öğrenmelerde informal eğitim etkileri görülür.

FORMAL EĞİTİM TÜRLERİ

ÖRGÜN EĞİTİM	YAYGIN EĞİTİM
Eğitimin belli amaçları doğrultusunda, belli yaş grubunda bireylere verilen eğitimdir.	Kurum ve kuruluşlarda, özel kuruluşlarda verilen eğitimdir.
Süreklendirilmiş ve kademelendirilmiştir.	Örgün eğitim dışında kalan ancak yine planlı ve programlı etkinliklerdir.
Okullarda amaçlı ve planlı yürütülen etkinlikleri kapsar.	Süreklendirilmemiş ve kademelendirilmemiştir.
Eğitimin sonunda diploma verilir.	Belli bir yaş sınırı yoktur.
Okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretim (lisans, yüksek lisans, doktora) gibi kurumlar örgün eğitim kapsamındadır.	Eğitimin sonunda sertifika verilir.
Bir sonraki eğitim kurumuna devam edebilmek için bir önceki eğitim kurumundan mezun olunmalıdır.	Bireylerin ilgi, ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda verilen eğitim faaliyetleridir.

Örgün eğitimde aşamalılık varken, yaygın eğitimde aşamalılık yoktur.

HALK EĞİTİMİ
Okul eğitimi dışında bireylerin yaşam seviyelerini ve çalışma gücünü artırmak amacıyla gerçekleştirilen eğitimdir. Örneğin; özel kurslar, okuma-yazma kursları

HİZMET İÇİ EĞİTİM
Bir işte çalışmakta olan bireylerin mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmek üzere verilen eğitimdir. Örneğin; bir bankanın çalışanlarına "bilgisayar" ile ilgili eğitim vermesi

İŞBAŞINDA EĞİTİM
Bir uzmanın öncülüğünde, bir kişinin bir işi yaparak-yaşayarak öğrenmesidir. Örneğin; öğretmen adaylarının staja gitmesi

İşbaşında eğitim mesleği yapan bireylere verileceği gibi işe başlamadan önce meslek edinme döneminde de verilebilir.

Hizmet içi eğitim; yeniden eğitim, ilave eğitim ve ileri eğitim olarak düzenlenir.

YENİDEN EĞİTİM

- Görevde olan bireylerin yeni durumlara uyum sağlayabilmelerini sağlamak için verilir.

İLAVE EĞİTİM

- Görevde olan bireylerin mesleki eksikliklerini gidermek ve mesleki yeterliliklerini artırmak amacıyla verilen eğitimdir.

İLERİ EĞİTİM

- Görevde olan bireylerin mesleki bilgi ve becerilerini artırmak için verilen eğitimdir. Mesleki eskimişliği giderme amaçlanır.

Türk Millî Eğitim Sisteminin Genel Yapısı

Türk Millî Eğitim Sistemi, **1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu** ve Anayasa'nın ilgili maddelerine dayalı olarak düzenlenmiştir. Sistem, eğitim-öğretim süreçlerini birey ve toplumun ihtiyaçlarına uygun bir şekilde planlamak, uygulamak ve denetlemek için yapılandırılmıştır. Aşağıda, Türk Millî Eğitim Sistemi'nin temel yapısı açıklanmaktadır:

Eğitim Kademeleri

Türk Millî Eğitimi, örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki ana gruba ayrılır.

A. Örgün Eğitim

Belli bir yaş grubu için belirli bir düzene göre yürütülen eğitimdir. Bu eğitim kademeleri şunlardır:

1. Okul Öncesi Eğitim

- Zorunlu değildir ancak 3-6 yaş arası çocuklar için yaygınlaştırılmıştır.
- Amaç: Çocuğun bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimini desteklemek.

2. İlköğretim

- Zorunlu ve ücretsizdir. Toplam 8 yıl sürer.
- 6-14 yaş grubundaki çocukları kapsar.
- 4 yıl **ilkokul** (1-4. sınıf) ve 4 yıl **ortaokul** (5-8. sınıf) olarak iki kademeden oluşur.
- **Amaç:** Temel bilgi ve becerileri kazandırmak, öğrenciyi hayata ve üst öğrenime hazırlamak.

3. Ortaöğretim (Lise)

- İlköğretimi tamamlayan tüm öğrenciler için zorunludur ve 4 yıl sürer.
- Türleri:
  - **Genel Liseler:** Üniversiteye hazırlık odaklıdır.
  - **Mesleki ve Teknik Liseler:** İş hayatına yönelik bilgi ve beceriler kazandırır.
  - **Anadolu Liseleri:** Gelişmiş yabancı dil eğitimi sunar.

4. Yükseköğretim

- Üniversiteler, fakülteler, yüksekokullar ve meslek yüksekokullarını kapsar.
- Amaç: Öğrencilere meslek kazandırmak ve bilimsel araştırmalarla topluma katkıda bulunmak.

B. Yaygın Eğitim

- Okul çağını geçmiş bireylere yönelik olarak düzenlenen eğitimdir.
- Örnekler:
  - Halk eğitim merkezleri.
  - Meslek edindirme kursları.
  - Uzaktan eğitim programları.
  - Açık lise ve açık öğretim fakülteleri.

İNDEKS AKADEMİ

Türk Millî Eğitimi Sistemi

1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre Türk Millî Eğitiminin amaçları, bireylerin ve toplumun ihtiyaçlarına uygun bir şekilde belirlenmiştir. Bu amaçlar genel ve özel olarak ikiye ayrılır:

1. Türk Millî Eğitimin Genel Amaçları

Türk Millî Eğitiminin genel amaçları, bireylerin kişisel gelişimini sağlamak, toplumun kültürel ve ekonomik kalkınmasına katkıda bulunmak ve ulusal birliği pekiştirmek üzerine kuruludur:

a. İyi Vatandaş Yetiştirme

- Bireylerin, **Atatürk ilke ve inkılaplarına** bağlı, demokratik ve laik bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak yetişmesini sağlamak.
- Haklarını ve sorumluluklarını bilen, başkalarının haklarına saygı gösteren bireyler yetiştirmek.

b. Kişisel Gelişim ve Mutluluk

- Bireylerin, bedensel, zihinsel, duygusal ve ahlaki yönden dengeli ve sağlıklı bir şekilde gelişimini sağlamak.
- Kendi mutluluğunu ve toplumun mutluluğunu artırmak için çalışacak bireyler yetiştirmek.

c. Üretken Bireyler Yetiştirme

- Bireylerin ilgi, yetenek ve becerilerini geliştirerek, ekonomik ve toplumsal kalkınmaya katkı sağlayacak üretken bireyler yetiştirmek.
- Bireylerin bilgiye ulaşma ve kullanma becerilerini geliştirerek sürekli öğrenmelerini teşvik etmek.

d. Ulusal Kültür ve Evrensellik

- Bireylerin, Türk milletinin millî, manevi, ahlaki, insani ve kültürel değerlerini benimsemesini sağlamak.
- Bireyleri, çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırmak ve evrensel değerlere açık bireyler olarak yetiştirmek.

2. Türk Millî Eğitimin Özel Amaçları

Türk Millî Eğitiminin özel amaçları, eğitim kademelerine göre farklılaşır. Bu kademelerin her biri, bireylerin belirli bilgi, beceri ve değerlerle donatılmasını amaçlar.

a. Okul Öncesi Eğitimin Özel Amaçları

- Çocukların duygusal, bedensel ve zihinsel gelişimini desteklemek.
- Çocukların dil becerilerini ve sosyal iletişimlerini geliştirmek.
- İlköğretime hazırlanmasını sağlamak.
- Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak;

İNDEKS AKADEMİ

b. İlköğretimin Özel Amaçları

- Öğrencilere temel bilgi, beceri ve alışkanlıklar kazandırmak.
- Öğrencilerin çevresine ve topluma duyarlı bireyler olarak yetişmesini sağlamak. Onu millî ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek.
- Üst öğrenim kademelerine hazırlık yapmak.

c. Ortaöğretimin Özel Amaçları

- Öğrencilerin, bireysel yeteneklerini geliştirerek ilgi ve ihtiyaçlarına uygun mesleklere yönelmesini sağlamak.
- Öğrencileri, yükseköğretime veya iş hayatına hazırlamak.
- Bilimsel düşünme, girişimcilik ve yenilikçilik becerilerini geliştirmek.

d. Yükseköğretimin Özel Amaçları

- Bilimsel araştırma yapabilecek, yaratıcı ve eleştirel düşünceye sahip bireyler yetiştirmek.
- Ekonomik, kültürel ve teknolojik kalkınmaya katkıda bulunacak bilgi üretmek.
- Uluslararası düzeyde rekabet edebilecek bireyler yetiştirmek.

e. Mesleki ve Teknik Eğitimin Özel Amaçları

- İş gücü piyasasının ihtiyaç duyduğu mesleki bilgi ve becerilerle donatılmış bireyler yetiştirmek.
- Teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilecek yetkinlikte bireyler kazandırmak.

İNDEKS AKADEMİ

YAYGIN EĞİTİM

Yaygın Eğitim, örgün eğitim sisteminin dışında kalan, bireylerin ihtiyaçlarına göre düzenlenen ve yaşam boyu öğrenme anlayışını destekleyen bir eğitim türüdür. Bu eğitim türü, toplumun her kesimine hitap eden esnek bir yapıya sahiptir ve bireylerin kişisel, mesleki, sosyal ve kültürel gelişimlerini hedefler.

Yaygın Eğitimin Amaçları

1. Bireysel Gelişimi Sağlamak

- Kişisel yetenekleri geliştirmek ve bireylerin kendini ifade etmesine yardımcı olmak.
- Sağlıklı yaşam, iletişim, dil gelişimi gibi alanlarda farkındalık yaratmak.

2. Mesleki Gelişimi Desteklemek

- Yeni meslek becerileri kazandırmak ve iş gücü piyasasında ihtiyaç duyulan nitelikleri artırmak.
- Çalışanların mesleki becerilerini güncellemelerine olanak tanımak.

3. Okuryazarlığı ve Temel Eğitim Düzeyini Artırmak

- Okuma-yazma bilmeyen bireylerin okuryazarlık kazanmasını sağlamak.
- Temel bilgi ve becerileri kazandırarak bireylerin hayat kalitesini artırmak.

4. Toplumsal Gelişimi Desteklemek

- Vatandaşlık bilinci, insan hakları, demokrasi ve sosyal dayanışma gibi değerleri kazandırmak.
- Toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimine katkıda bulunmak.

5. Boş Zamanları Değerlendirme

- Sanat, spor ve kültürel etkinliklerle bireylerin boş zamanlarını verimli geçirmelerine yardımcı olmak.

Yaygın Eğitimin Uygulama Alanları

1. Halk Eğitim Merkezleri

- El sanatları, mesleki eğitim, dil kursları gibi çeşitli alanlarda faaliyet gösterir.
- Dezavantajlı gruplara yönelik özel kurslar düzenler.

2. Mesleki Eğitim Kursları

- Çalışma hayatına yönelik teknik bilgi ve beceriler kazandırır.
- Mesleki yeterlilik ve sertifikalar sağlayarak iş imkanlarını artırır.

3. Kültürel ve Sanatsal Eğitim

- Halk dansları, müzik, resim, tiyatro gibi alanlarda bireylerin gelişimine katkıda bulunur.
- Toplumun kültürel mirasını koruma ve aktarma işlevi görür.

4. Sağlık ve Çevre Bilinci Eğitimi

- Bireylere sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazandırır.
- Çevre bilinci oluşturarak sürdürülebilir yaşam anlayışını destekler.

Yaygın Eğitimin Önemi

- Toplumun her kesimine eğitim imkanı sunarak bireylerin yaşam kalitesini artırır.
- Sosyal bütünleşmeyi destekleyerek toplumsal dayanışmayı güçlendirir.
- Ekonomik kalkınmaya katkı sağlayarak iş gücünün niteliklerini artırır.
- Bireylerin sürekli öğrenme ihtiyacını karşılayarak kişisel gelişimi teşvik eder.

Türk Millî Eğitimin Temel İlkeleri

Türk Millî Eğitimi, Anayasa ve Millî Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilen ilkeler doğrultusunda şekillenmiştir. Bu ilkeler, eğitimin planlanması, uygulanması ve denetlenmesinde rehberlik eder. İşte Türk Millî Eğitiminin temel ilkeleri:

1. Genellik ve Eşitlik

- Eğitim, hiçbir ayrım gözetmeksizin tüm vatandaşlara açık ve eşit bir şekilde sunulur.
- Din, dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce gibi farklılıklar eğitimde ayrımcılık nedeni olamaz.

2. Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları

- Eğitim, bireyin ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarını dikkate alarak toplumsal kalkınmayı desteklemeyi amaçlar.
- Bireylerin kişisel gelişimi sağlanırken, topluma faydalı bireyler yetiştirilir.

İNDEKS AKADEMİ

3. Yönelime

- Öğrenciler, ilgi, yetenek ve becerilerine uygun eğitim programlarına yönlendirilir.
- Bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak, bireyin yeteneklerini geliştirmesi desteklenir.

4. Eğitim Hakkı

- Her bireyin eğitim alma hakkı vardır.
- Eğitim hakkı, herkesin en üst seviyede faydalanacağı şekilde planlanır.

Yeni 4 + 4 + 4 eğitim sistemiyle birlikte eğitim zorunlu olarak 12 yıla çıkarılmıştır.

5. Fırsat ve İmkân Eşitliği

- Eğitimde fırsat eşitliği sağlanır; ekonomik yetersizlikler, coğrafi şartlar gibi engellerin giderilmesine çalışılır.
- Devlet, yoksul ve korunmaya muhtaç öğrenciler için burs, yurt ve diğer sosyal destek hizmetlerini sunar.

Haydi, Kızlar Okula Kampanyası, Kardelen Projesi, Fatih Projesi bu ilkenin uygulamaları na örnek gösterilebilir.

6. Süreklilik

- Eğitim, bireyin yaşamı boyunca devam eder (hayat boyu öğrenme).
- Formal (okullarda verilen), informal (çevreden öğrenilen) ve non-formal (kurs ve seminerlerle alınan) eğitim süreçleri bu anlayışla düzenlenir.

Süreklilik ilkesi, yaşam boyu öğrenme kavramıyla açıklanabilir.

7. Atatürk İlke ve İnkılapları ve Atatürk Milliyetçiliği

- Eğitim, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlıdır.
- Türk milletinin millî, manevi, insani, ahlaki ve kültürel değerlerini benimsemiş bireyler yetiştirilir.

8. Demokrasi Eğitimi

- Eğitimde demokrasi bilinci kazandırılır.
- Bireylerin haklarını savunabilen, başkalarının haklarına saygılı, demokratik değerleri benimsemiş bireyler olması sağlanır.

İNDEKS AKADEMİ

9. Laiklik

- Eğitim, laiklik ilkesine uygun olarak yürütülür.
- Din eğitimi ve öğretimi, anayasa ve ilgili kanunlara uygun şekilde düzenlenir.

Din öğretiminin her kademede zorunlu ders olarak alınması bu ilke ile ilişkilidir.

10. Bilimsellik

- Eğitim, bilimsel temellere dayanır ve sürekli gelişim esas alınır.
- Araştırma ve eleştirel düşünme becerileri kazandırılır.

11. Planlılık

- Eğitim hizmetleri, millî ve yerel ihtiyaçlar doğrultusunda planlanır.
- Kalkınma planları, programlar ve ulusal hedefler gözetilerek eğitim politikaları geliştirilir.

Planlılık ilkesinde, ekonomiklik ilkesi ve insan gücü-istihdam oluşturma yer alır.

12. Karma Eğitim

- Eğitim, genellikle kız ve erkek öğrencilerin birlikte eğitim görmesi esasına dayanır.
- Ancak, bazı özel durumlar dikkate alınarak farklı uygulamalar yapılabilir.

13. Okul ve Aile İş Birliği

- Eğitimde aile ve okul arasında iş birliği sağlanır.
- Ailelerin eğitime katılımı teşvik edilir.

14. Her Yerde Eğitim

- Eğitim faaliyetleri, yalnızca okullarla sınırlı değildir. Çevre, aile, medya gibi diğer faktörler de eğitime katkıda bulunur.
- Eğitimin yaygınlaştırılması için halk eğitim merkezleri, kurslar ve seminerler düzenlenir.

Uzaktan eğitim faaliyetleri bu ilkenin kapsamındadır.

İNDEKS AKADEMİ

EĞİTİM VE KÜLTÜR

Kültür
Yeniliğe, değişime kapalıdır ve direnç gösterir.

Eğitim
Yeniliğe, değişime açıktır. Bunun için her türlü koşulu oluşturur.

EĞİTİM

1. Toplumun kültürünü kuşaktan kuşağa aktarır.
2. Toplumun kültürünü değiştirir ve yeniler.

KÜLTÜR

1. Bir toplumun üretmiş olduğu maddi ve manevi değerler bütünüdür.
   (maddi: teknoloji; manevi: örf, âdet, gelenek, görenek)
2. Kuşaktan kuşağa, bireyden bireye aktarılan davranış örüntüleridir.

Aktarma

1. Eğitim,
2. Model alma ve taklit,
3. Kolektif bilinç dışı (genler aracılığıyla) yoluyla toplumun kültürü aktarılır.

Kültürel Emperyalizm

- Bir kültürün zayıf olan kültürü sömürge altına almasıdır. Örneğin; Bulgarlar ve Macarların Hristiyanlaşıp Türklük özelliklerini kaybetmesi.

Kültürel Asimilasyon

- Güçlü olan kültürün zayıf olan kültürü içine alıp asimile ederek yok etmesidir. Örneğin; Avusturalya'nın İngiliz parası kullanması.

Kültürel Boşluk

- Maddi ve manevi değerler arasındaki dengesizliktir. Örneğin; kan davası.

Kültürel Şok

- Bir toplumun özelliklerinin başka bir toplum üzerine empoze edilmesidir. Yeni kültüre uyum sağlamadır. Örneğin; Almanya'ya taşınan birinin uyum sağlayamaması.

İNDEKS AKADEMİ

KÜLTÜR

Kültürleme

Toplumun kültürünü bireye öğretme, aktarma işidir.

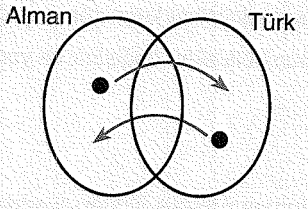
- Toplumun kültürü istendik olarak aktarılırsa "Formal Eğitim"dir.
- Toplumun kültürü gelişigüzel aktarılırsa "İnformal Eğitim"dir.
- Toplumun kültürünün baskı yoluyla aktarılması zoraki kültürlemedir (Beyin yıkama).

Kültürlenme

İki farklı kültür arasında etkileşim vardır. (Almancı - Sentez)

Kültürleşme

İki farklı kültüre sahip bireyler arasındaki kültür alışverişidir.

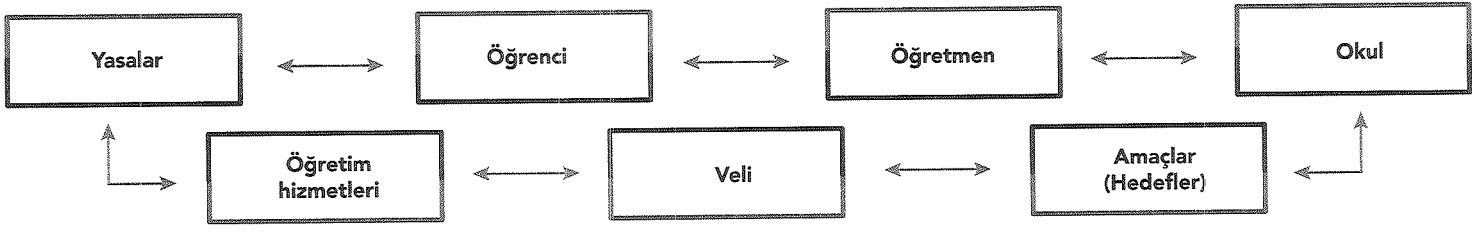
Kültürle ilgili bazı kavramlar aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Kültürleme	▶ Kültürleme, toplumun kültürel özelliklerinin bireylere aktarılmasıdır. ▶ Bireyi toplumsallaştırma ve bireylerin istendik yönde toplumun istek ve beklentilerine uymasını sağlamaktır. ▶ Kültürleme kendi içinde 3 ana başlık altında toplanır. Bunlar; **Kasıtlı Kültürleme** ▶ Belli bir plan çerçevesinde, planlı ve programlı olarak yapılan kültürlemedir. ▶ Okullarda yapılan formal eğitim çalışmalarıdır. ▶ Millî ve dinî bayramların programlarda yer alarak bireylere aktarılması kasıtlı kültürlemeye örnek verilebilir. **Gelişigüzel Kültürleme** ▶ Kültürel değerlerin gelişigüzel, plansız ve programsız bir şekilde bireylere aktarılmasıdır. ▶ Çocuğun bayramda büyüklerinin elini öpmesi örnek verilebilir. **Zoraki Kültürleme** ▶ Kültürel değerlerin bireylere zorla ve baskıyla aktarılmasıdır. ▶ Bireyi baskı yoluyla din değişikliği yapmaya zorlama örnek gösterilebilir.
Kültürlenme	▶ Belli bir toplumun alt kültüründen ya da farklı toplumlardan kopup gelen birey ve grupların buluşarak ve etkileşim içerisine girerek, kültürlerinde bulunmayan yepyeni bir kültüre ulaşmalarıdır. ▶ Örneğin doğudan, batıya göç eden bir bireyin iki kültürün etkisi altında kalarak iki kültürün özelliklerini de göstermesi, Sakarya Caddesi gençliği vb. ▶ Kültürlemede var olan kültürü aktarma yer alır. Ancak kültürlenmede yepyeni bir kültür (sentez) oluşturulur.
Kültürleşme	▶ Başka kültürlerden gelen birey ya da grupların karşılıklı etkileşimi sonucunda, her iki kültüre sahip bireylerde değişim gözlenmesidir. ▶ Kültürleşmede, etkileşim içerisine giren iki kültürün inanç, değer, tutum ve davranışlarında değişme gözlemlenir. ▶ Almanların rakı içmesi, Türklerin ise viski içmesi gibi

Kültürel Asimilasyon	▸ Güçlü olan kültürün, zayıf olan kültürü içine alarak asimile edip yok etmesidir. ▸ Örneğin, Avusturya'nın İngiliz parasını kullanması
Kültür Şoku	▸ Bir kültürden, başka kültüre giden bireyin yeni kültüre uyum sağlamaya çalışmasıdır. ▸ Türkiye'den Almanya'ya taşınan bir bireyin önceleri Alman kültürüne alışmakta zorlanması
Kültürel Boşluk	▸ Maddi ve manevi değerler arasındaki farkın giderek artmasıdır. ▸ Örf, âdet, gelenek ve görenekler dediğimiz manevi değerler ile teknolojideki ve bilimdeki değişimler arasındaki uyuşmazlıktır. Yani hızlı değişen kültüre ayak uyduramamadır. Maddi kültürdeki hızlı değişimlerin, manevi kültürün önüne geçmesidir. ▸ Örneğin; kan davalarının hâlâ görülmesi
Kültürel Emperyalizm	▸ Bir kültürün diğer kültürü sömürge altına almasıdır. ▸ Örneğin; Bulgarların ve Macarların kendi kültürlerine sahip çıkamayarak Hristiyanlaşıp öz benliklerini (Türklüklerini) yitirmesi ▸ Kültürel asimilasyon, kültürel emperyalizmin son basamağıdır.
Kültürel Yayılma	▸ Bir kültüre ait unsurların (inançlar, değerler, teknolojiler, gelenekler, dil, sanat, vb.) başka kültürlere aktarılması ve bu kültürler tarafından benimsenmesi sürecidir. Bu süreç, doğrudan insan temasları, ticaret, savaşlar, göçler, medya ve iletişim araçları gibi yollarla gerçekleşir. ▸ Arap harflerinin, İslam'ın yayılmasıyla Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da benimsenmesi. ▸ Pizza ve makarna gibi İtalyan yemeklerinin dünya genelinde popülerleşmesi. ▸ Türk kahvesinin Avrupa'ya yayılıp farklı kahve kültürlerini etkilemesi. ▸ Budizm'in Hindistan'dan Asya'nın diğer bölgelerine yayılması. ▸ Hip-hop kültürünün ABD'den dünyaya yayılma

SİSTEM

Sistem; birbiriyle ilişkili mikro anlamdaki ögeler bütünüdür. Bir eğitim sistemi;

şeklinde mikro ögelerden oluşur.

Eğitim sistemine süreklilik, dinamiklik, canlılık kazandıran öge "dönüt"tür.

SİSTEMİN ÖGELERİ

1. GİRDİ

- Öğrenci sayısı
- Öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyi
- Öğrenci yaşı, cinsiyeti
- Araç-gereçler
- Yasalar
- Öğretim programları
- Kazandırılmak istenilen hedefler

2. İŞLEM (SÜREÇ)

- Hedefler doğrultusunda girdilerin işlendiği yerdir.
- Öğretim hizmetleri (Pekiştireç, ipucu, dönüt/düzeltme ve etkin katılım)
- Öğrenci davranışlarının değiştiği bölümdür.
- Öğretim yöntem ve teknikleri
- Zaman
- Biçimlendirmeye yönelik değerlendirme

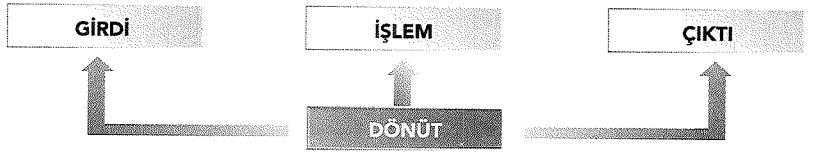
3. ÇIKTI

- İşlemler sonucunda ortaya çıkan ürünler
- Hedeflere ulaşılma düzeyi
- Öğrenci başarı ve başarısızlığı
- İstendik - istenmedik davranışlar

4. DÖNÜT

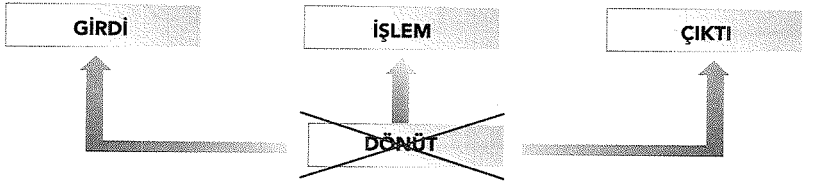
- Sistemin çıktılarına bakılarak, sistemin işleyip işlemediğini ve eksikliklerini tespit etmek amacıyla yapılan tüm etkinlikleri kapsar.
- Sistemin kontrolünü sağlar.

1. AÇIK SİSTEM
Bütün ögeleri olan ve etkili olarak işleyen sistemdir.
Örnek: Eğitim sistemi

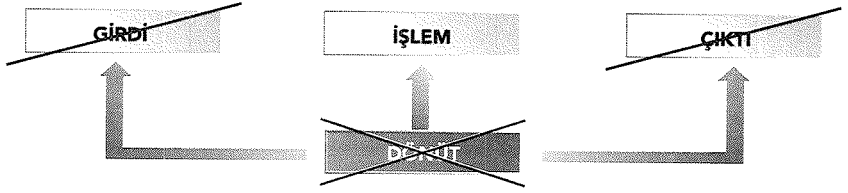
2. YARI AÇIK SİSTEM
Girdi - işlem - çıktı ögesinin yer aldığı ancak dönüt ögesinin olmadığı sistemdir.

Örnek: Sınav yapılmayan eğitim sistemi

3. KAPALI SİSTEM
Ya girdi ya da çıktının çalışmadığı, dönütün olmacığı sistemdir.

Örnek: Öğretmeni olmayan okullar

ÇEVRE

GİRDİLER
- İnsan
- Materyal / makine
- Enformasyon (bilgi)
- Enerji

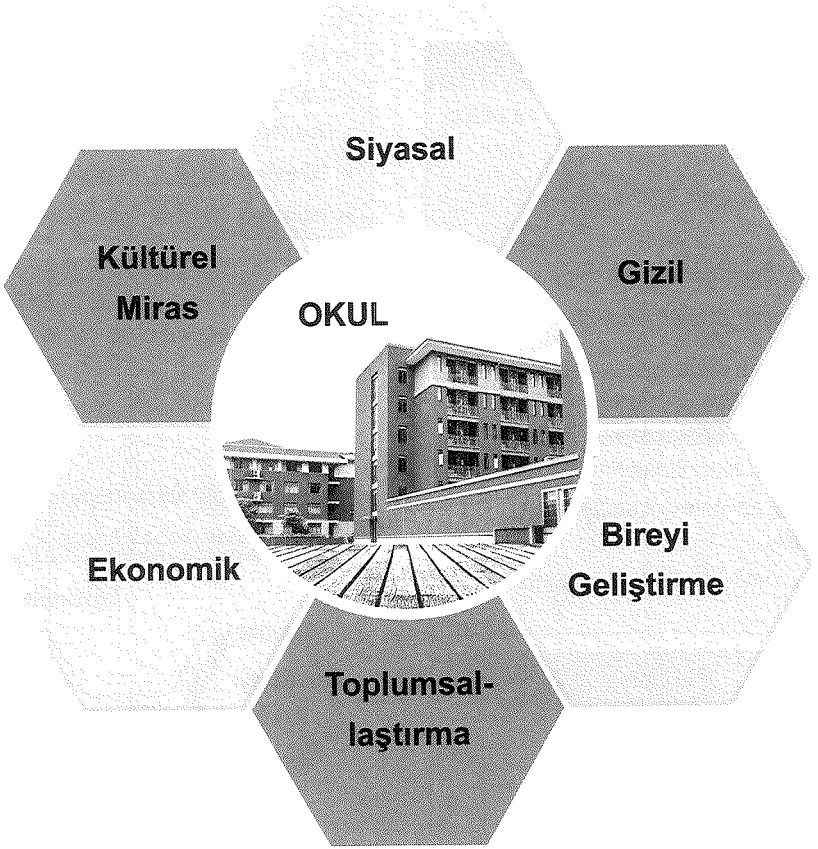
İŞLEME
- Üretim ve pazarlama etkinlikleri
- Yönetim süreçleri (organizasyon, planlama, iletişim, kontrol vs.)

ÇIKTILAR
- Eğitilmiş insan
- Ürünler
- Hizmetler
- Fikirler

Enformasyon Geri Bildirimi ve Sonuçlar

Açık Sistem Modeli

EĞİTİMİN İŞLEVLERİ

► Eğitimin işlevleri, birey ve toplum üzerinde çeşitli etkiler yaratır ve birçok farklı alanda önemli roller üstlenir. Genel olarak, eğitimin işlevlerini şu şekilde gruplandırabiliriz:

1. BİREYSEL İŞLEV

- Bireyin çok yönlü gelişimini sağlamak (bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanda)
- Bireyin kendini gerçekleştirme sürecine katkı sağlamak
- Bireyi bir meslek alanına hazırlamak
- Bireyin ilgi, ihtiyaç ve gereksinimlerine göre eğitim almasını sağlamak
- Bireyin bilgi, beceri ve yeteneklerininin farkına varmasını ve bunu en iyi şekilde kullanmasını sağlamak

2. TOPLUMSAL (SOSYAL) İŞLEV

- Toplumun kültürünün kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlamak
- Toplumun kültürünün değişmesini ve gelişmesini sağlamak
- Bireylerin sosyalleşmesini sağlamak
- Millî kültürü bilen ve benimseyen, evrensel değerlere hoşgörülü olan bireyler yetiştirmek

3. SİYASAL İŞLEV

- Görev ve sorumluluklarını bilen iyi vatandaş yetiştirmek
- Seçme ve seçilme hakkına sahip olduğu bilincini kazandırmak
- Var olan rejimi korumak ve geliştirmek
- Demokrasi bilincine sahip bireyler yetiştirmek

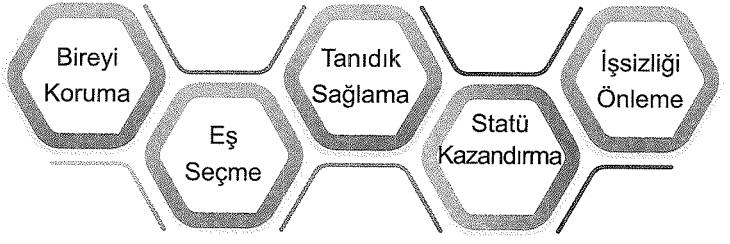
4. EKONOMİK İŞLEV

- İhtiyaç duyulan nitelikli insan gücünü sağlamak
- Üretmekten zevk alan bireyler yetiştirmek
- Var olan kaynakları verimli kullanmayı sağlayacak davranışlar kazandırmak
- Bireylerin bilinçli üretici-tüketici olarak yetişmesini sağlamak
- İstihdam ve insan gücü ilişkisini sağlamak

5. GİZİL İŞLEV

- Resmî programlarda yer almayan, örtük bir şekilde meydana gelen işlevlerdir.
- Sosyal çevreyle etkileşimi artırma ve arkadaş edinme
- Eş seçme
- Kişilere statü kazandırma
- Bilinçli anne-baba olma

Eğitimin Gizli İşlevleri

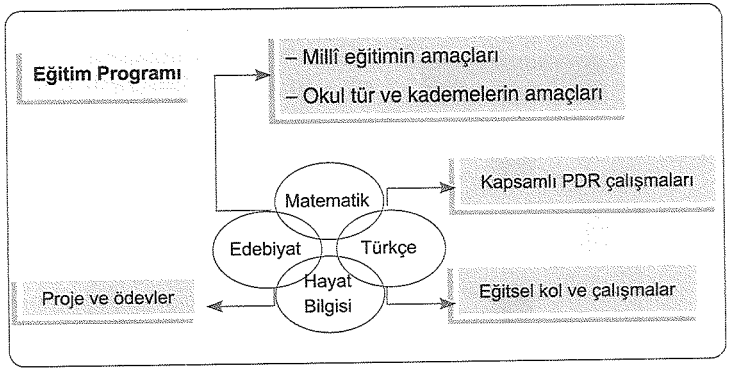

İNDEKS AKADEMİ

PROGRAM TÜRLERİ

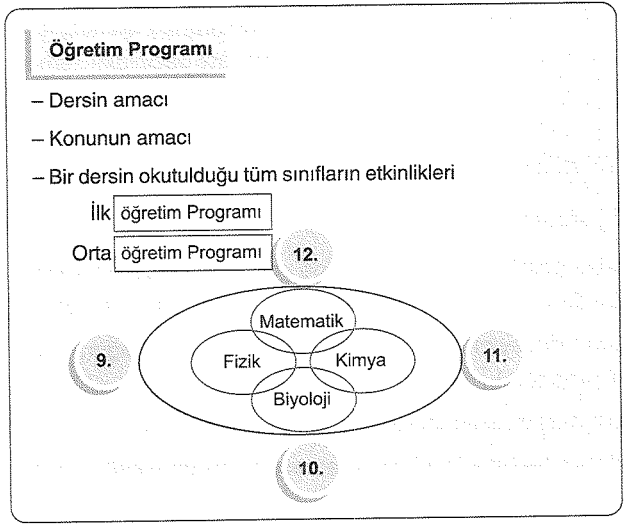
1. EĞİTİM PROGRAMI (YETİŞEK)

- Okul tür ve kademelerin amaçları ile millî eğitimin amaçlarını gerçekleştirmeye dayalıdır.
- Okul içi ve okul dışı etkinlikler düzeneğidir.
- Eğitim programları içerisinde; tüm derslerin öğretim programları, ders programları, kapsamlı rehberlik çalışmaları, eğitsel kol faaliyetleri, projeler, geziler, sanatsal faaliyetler yer alır.
- Kapsamlı ancak ayrıntısı en az olan programdır.
- Eğitim faaliyetlerinin en kapsamlı programıdır.

2. ÖĞRETİM PROGRAMI

- Eğitim programının amaçları doğrultusunda düzenlenir.
- Öğretimin bir kademesinde bir ya da birden fazla dersle ilgili faaliyetleri içerir (Örneğin ilköğretim 1, 2 ve 3. sınıflar hayat bilgisi dersi öğretim programı).
- Öğretmenlere kılavuzluk eder.
- Öğretim programları, bir dersin öğretimiyle ilgili okul ya da okul dışındaki etkinlikler düzeneğidir.
- Öğretim programları ders kümelerinden oluşur.
- Ünitelendirilmiş yıllık planlar bu programlara dayalı oluşturulur.

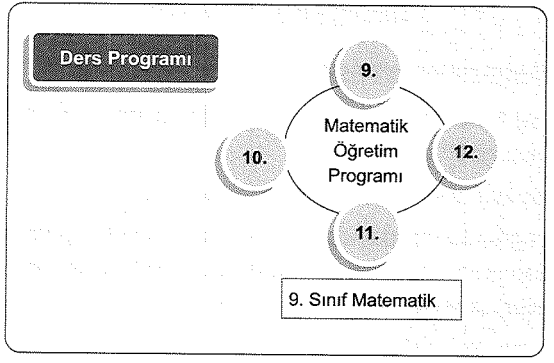
İNDEKSAKADEMİ

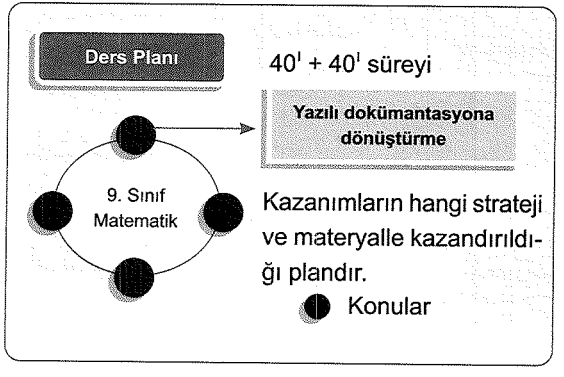
NOT

EĞİTİM PROGRAMI	ÖĞRETİM PROGRAMI
▶ "NE?" sorusuna yanıt arar, tasarıdır, plandır, programlama sürecidir. ▶ Genel bir kılavuz ve rehberdir. Teori üzerinde durulur. ▶ Programın hedef ve içerik ögeleri üzerinde ağırlıklı olarak durulur.	▶ "NASIL?" sorusuna yanıt arayan bir uygulamadır. Stratejilere, yöntemlere öğretmen niteliklerine vb. odaklanır. ▶ Yöntem öğretme becerileri ve sunuş becerileri önemlidir. ▶ Kılavuzun uygulandığı süreçtir. Yani dersin işlendiği programın hayata geçirildiği zamandır. ▶ Eğitim durumları ögesine ağırlık verir.

3. DERS PROGRAMI

- Öğretim programlarının içerisinde yer alan, bir dersin hedefleri, içeriği, eğitim durumları ve ölçme - değerlendime ögelerinden oluşur.
- Bir sınıf düzeyinin tüm etkinliklerini kapsar (Örneğin; 9. sınıf biyoloji dersi programı).
- Dersin özel hedeflerini içerir.
- Bir dersin hedeflerinin bireylere nasıl kazandırılacağını gösteren programdır.

4. ÜNİTELENDİRİLMİŞ YILLIK PLAN

Matematik Ünitelendirilmiş Yıllık Plan

⇓

Matematik zümre başkanı ve tüm matematik öğretmenleri

⇓

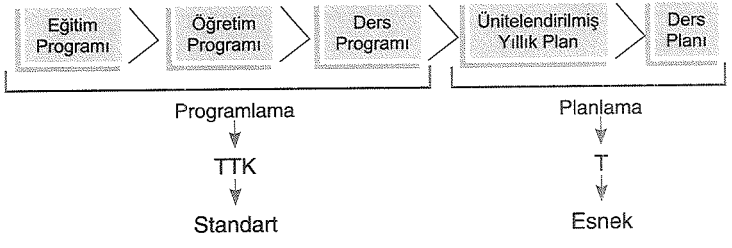
Öğretim Programı

⇓

Okulun olanakları ve öğrencilerin gelişim özelliklerine bakılarak

Ay / hafta belirtecek şekilde çizelgeye dönüştürme.

ÖZET

- Kapsam düşer.
- Ayrıntı artar.

EĞİTİM PROGRAMININ ÖGELERİ		
GELENEKSEL EĞİTİM	ÖZELLİKLERİ	ÇAĞDAŞ EĞİTİM
1. HEDEF	**NİÇİN ÖĞRETİYORUZ?** Öğrencilere kazandırılmak istenilen bilgi, beceri, değer ve tutumlardır.	**1. KAZANIM**
2. İÇERİK / KAPSAM / KONU ALANI	**NE ÖĞRETECEĞİZ?** Hedeflerin kazandırılması için belirlenen konulardır.	**2. ÜNİTE / TEMA / ÖĞRENME ALANI**
3. EĞİTİM DURUMLARI / ÖĞRENME - ÖĞRETME SÜRECİ	**NASIL ÖĞRETECEĞİZ?** Hedeflerin kazandırılması için kullanılacak öğrenme - öğretme yaklaşımları, stratejileri, yöntemleri ve teknikleri kapsar. Öğrenme ortamıdır.	**3. ETKİNLİKLER**
4. ÖLÇME - DEĞERLENDİRME	**NE KADAR ÖĞRENİLDİ?** Hedeflerin ulaşılma düzeyi tespit edilir.	**4. SINAMA DURUMLARI**

İNDEKS AKADEMİ

ÖZETLEYELİM

Hedef → Patron

- İçerik
- Eğitim durumları
- Ölçme - değerlendirme

→ Çalışan (Hiyerarşi var.)

ÖZETLEYELİM

Dönüştürülerek ölçülür.

Hedef
-a bilme
-e bilme
Eğik yazı yazabilme.

Davranış
-ma
-me
Eğik yazı yazma.

Kazanım → Doğrudan ölçülür.
-ar
-er
Eğik yazı yazar.

PROGRAM TÜRLERİ (POSNER)

1. RESMÎ (AÇIK) PROGRAM

- Eğitim / öğretim programı
- Millî Eğitim Bakanlığı, Talim Terbiye Kurulu tarafından hazırlanan çerçeve programdır.
- Standart ve teoriktir.
- Programın dört temel ögesini içerir.

2. UYGULAMADAKİ (İŞEVURUK) PROGRAM (Ben ne öğreteceğim?)

- İşin pratiğe dönüşmüş hâlidir.
- Öğretmen elinde yaşam bulur.
- Resmî programda yer alan konu ve etkinliklerinin ders planı ve ünitelendirilmiş yıllık planlara dönüştürülmüş hâlidir.
- Okuldan okula, öğretmenden öğretmene değişiklik gösterir.
- Esnektir.

3. GEÇİŞTİRİLEN (İHMAL EDİLEN / GEÇERSİZ) PROGRAM (Ben ne öğretmeyeceğim?)

- Bilerek ya da bilmeyerek resmî programda yer alan konu ve etkinliklerin üstün körü geçilmesi ya da bu konu ve etkinliklere hiç yer verilmemesidir.

4. EKSTRA (DESTEKLEYİCİ) PROGRAM

- Öğrenci gelişimini destekler.
- Resmî programı destekler.
- Gönüllülük esastır.
- Not yoktur.
- Ölçme ve değerlendirme yapılmaz.
- Planlı ve programlıdır.
- Örneğin; Koro, kulüpler vb.

5. ÖRTÜK (GİZİL) PROGRAM

- Resmî programın amaçları dışında oluşan yan ya da informal öğrenmelerdir.
- Sınıf iklimi, okul iklimi, psikolojik algı vs.
- Ailelerin ve öğretmenlerin beklentileri.
- Bir okulun arması, filaması, bayrağı, kılık, kıyafeti, olanakları vs.
- Amaç dışı oluşur.
- Plan ve program yoktur.

ÖZETLEYELİM

Hayat bilgisi dersinde "Atatürk'ün Hayatı" konusunda;

- Konuya ait kazanımların belirlenmesi → **Resmî Program**
- Konuya ait kazanımların süreçte uygulanması → **Uygulamadaki Program**
- Konuya yer verilmeyip bir başka konuya geçilmesi → **Geçersiz (Geçiştirilen / İhmal edilen) Program**
- Konuya ilişkin programda olmamasına rağmen Anıtkabir'e gezi düzenleme → **Ekstra (Destekleyici) Program**
- Konu sonrası öğrencilerin Atatürk'e karşı daha olumlu tutumlar sergilemesi → **Örtük Program**

PROGRAMIN ÖZELLİKLERİ

Esnek (Değişebilir) Olma

Programda; öğrencilerden, çevresel ve yöresel farklılıklardan dolayı değişiklik yapılmasıdır.

Program çerçevesinde değişiklik yapmaktır. Örneğin; hayvancılığı anlatan bir öğretmenin Karadeniz Bölgesi'nde olduğu için programda olmamasına rağmen balıkçılık konusuna yer vermesi.

Bilimsel Olma

İçerik, bilimsel gerçeklerle örtüşecek şekilde oluşturulur.

Değişmez Olma

Ulusal değerlerin değişmezlik ilkesine dayanır (23 Nisan kutlaması).

İşlevsel (Görevsel) Olma

Bireyin ve toplumun ihtiyaçlarını karşılama ve yaşamla ilişkilendirme vardır.

Programda yer alan konuların toplumun ve bireyin işine yarar olmasıdır. Hayatilik ilkesi de denilebilir. Örneğin; matematik dersindeki dört işlemin günlük yaşamda işe yarar bir bilgi olması.

Çerçeve Olma

Konular ana başlıklar etrafında toplanır. Kapsam sınırlandırılmıştır.

Programın kapsamının (içeriğinin) sınırlandırılmasıdır. Örneğin; "organeller" konusu kapsamının belirlenmesi ve belirtilen haftada işlenmesi.

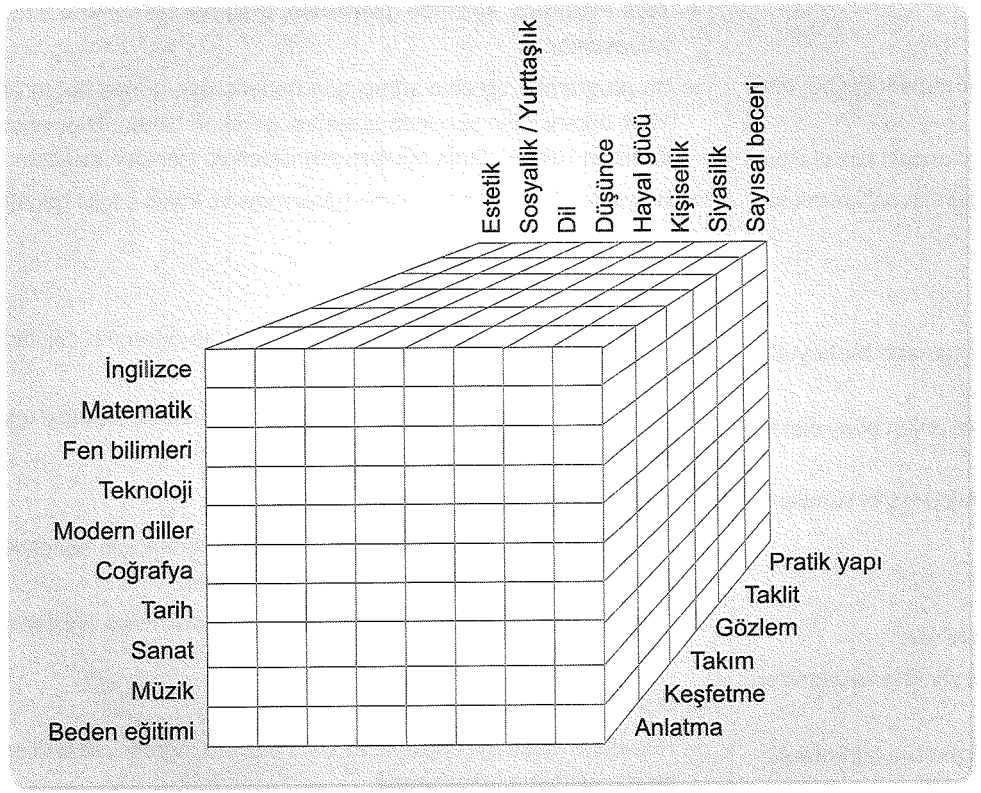
Uygulanabilir Olma

Araç - gereç bakımından programların ekonomik olarak hazırlanmasıdır.

Amaca Uygun Olma

Türk Millî Eğitimi'nin amaçlarına uygun olmadır.

KÜBİK PROGRAM

Kübik Program (Wragg, 1997)

Kübik Program, Edward Conrad Wragg tarafından geliştirilen ve eğitimi çok boyutlu bir yapıda ele alan bir öğretim modeli olarak tanımlanır. Bu model, bir küp metaforu üzerinden açıklanır ve üç ana boyuttan oluşur: **Yükseklik, genişlik ve derinliktir.**

Her boyut, eğitimin farklı bir bileşenini temsil eder ve birlikte kullanılarak öğrenme süreci bütüncül bir şekilde yapılandırılır.

Kübün Üç Ana Boyutu

1. Yükseklik Boyutu

Dersler ve Öğretim Konuları:

- Tarih, coğrafya, matematik, müzik gibi öğretilecek dersler bu boyutta ele alınır.
  - Bu boyut, öğretim programının bilgiye dayalı içerik kısmını temsil eder.
  - Hangi derslerin, hangi sırayla ve hangi derinlikte öğretileceği planlanır.

2. Genişlik Boyutu

Öğrencilerin Gelişim Alanları:

- Dil, düşünme becerileri, sosyalleşme, iletişim gibi temalar bu boyutta yer alır.
  - Bu boyut, öğrencilerin genel gelişimini etkileyen ve onları birey olarak güçlendiren becerilere odaklanır.
  - Özellikle dil gelişimi, problem çözme ve sosyal etkileşim gibi konuların önemi vurgulanır.

3. Derinlik Boyutu

Öğrenme ve Öğretme Sürecindeki Yöntem ve Teknikler:

- Anlatım, gözlem, uygulama, deneme, keşfetme gibi yöntem ve teknikler bu boyutun temelini oluşturur.
  - Bu boyut, öğretim sürecinde kullanılan farklı stratejileri ve öğrencilerin öğrenme sürecini nasıl deneyimleyeceğini ifade eder.
  - Etkileşimli ve yapılandırmacı yaklaşımları destekleyen yöntemlere vurgu yapılır.

İNDEKSAKADEMİ

TERS PROGRAM

- **Ters Program**, eğitimde geleneksel program tasarımına alternatif bir yaklaşımdır.
- Bu programda öğretim süreci son hedeflerden geriye doğru planlanır. Yani, öğrencilerin sonunda ulaşması gereken beceri, bilgi veya yeterliliklerden yola çıkılarak öğretim etkinlikleri ve içerikler tasarlanır.
- Bu yaklaşım, özellikle anlamlı öğrenmeyi ve kalıcı bilgiyi hedefler.

Ters Programın Adımları

1. Hedeflerin Belirlenmesi

- Öğrencilerin kazanması gereken beceriler ve öğrenme çıktıları net bir şekilde tanımlanır.
- Örneğin: "Öğrenciler, fen bilgisi dersinde bilimsel bir hipotezi test etmek için deney tasarlayabilmelidir."

2. Değerlendirme Araçlarının Seçilmesi

- Belirlenen hedeflere ulaşılıp ulaşılmadığını ölçmek için hangi değerlendirme yöntemlerinin kullanılacağı kararlaştırılır.
- Örneğin: Performans görevleri, proje çalışmaları veya portfolyo değerlendirmeleri.

3. Öğretim Etkinliklerinin Tasarlanması

- Hedeflere ulaşmayı sağlayacak ders planları, öğretim stratejileri ve öğrenme etkinlikleri oluşturulur.
- Bu aşamada, ders materyalleri ve uygulamalar hedeflerle uyumlu olacak şekilde seçilir.

Ters Programın Örnek Kullanım Alanları

- **Yükseköğretim:** Mesleki yeterlilikleri geliştirmeye yönelik derslerde.
- **Proje Tabanlı Öğrenme:** Öğrencilerin belirli bir projeyi tamamlamalarını hedefleyen süreçlerde.
- **21. Yüzyıl Becerileri Eğitimi:** Eleştirel düşünme, problem çözme ve iletişim becerilerinin öğretiminde.

Kübük Program daha önceki yıllarda KPSS'de seçenekler arasında geldi, ancak Ters Program şimdiye kadar gelmedi. Bu programa dair akademik kaynaklarda bilgiler yer aldığı için yer vermek istedik.

PROGRAM GELİŞTİRME

- Eğitim programlarının tasarlama, hazırlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarında bilimsel veriler elde edilerek programın 4 temel ögesinde (hedef, içerik, eğitim durumları ve ölçme-değerlendirme) düzeltme, güncelleme, yenileme ve değiştirme yapılarak programın güçlü ve etkili hâle gelmesidir.

Program geliştirme sürecinde;

- Toplumun ihtiyaçları
- Bireyin ihtiyaçları
- Konu alanının ihtiyaçları
- Bilimsel gelişmeler
- Eğitim felsefesindeki değişmeler dikkate alınır.

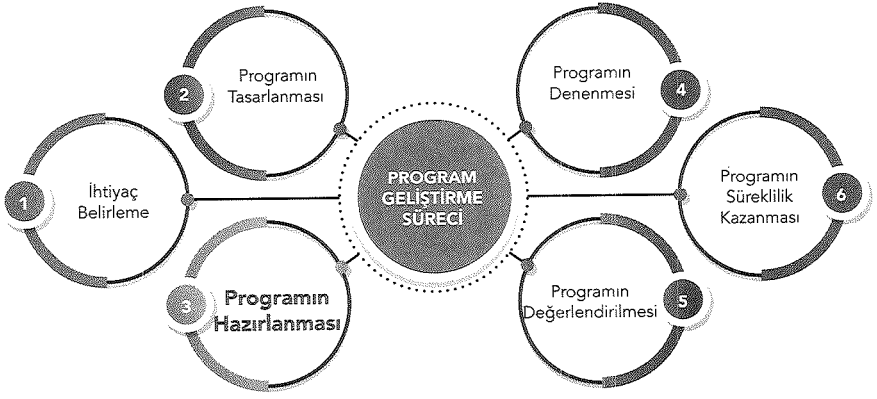
UYARALIM

- Program geliştirme süreci "ihtiyaç belirleme" ile başlar.

Program Geliştirme Sürecinin Planlanması

- Program geliştirme kararının alınması
- Program geliştirme gruplarının oluşturulması
- Çalışma planının hazırlanması
- İhtiyaçların belirlenmesi
- Programın tasarlanması
- Programın hazırlanması
- Programın uygulanması (denenmesi)
- Programın değerlendirilmesi
- Programın tüm yurtta uygulanması

PROGRAM GELİŞTİRME MODELLERİ (PROGRAMIN HAZIRLANMASI)

- Program geliştirme sürecinde, çalışmaların nasıl yapılacağı, ögelerin nasıl düzenleneceğine ilişkin oluşturulan çalışmalar bütünüdür.
- Programlar hazırlanırken ABD kökenli olan program hazırlama yaklaşımları kullanılır. (Taba - Tyler)
- Avrupa kökenli program hazırlama yaklaşımları da vardır. Bunlar, rasyonel planlama, süreç yaklaşımı, yenilikçi modellerdir.

TABA MODELİ

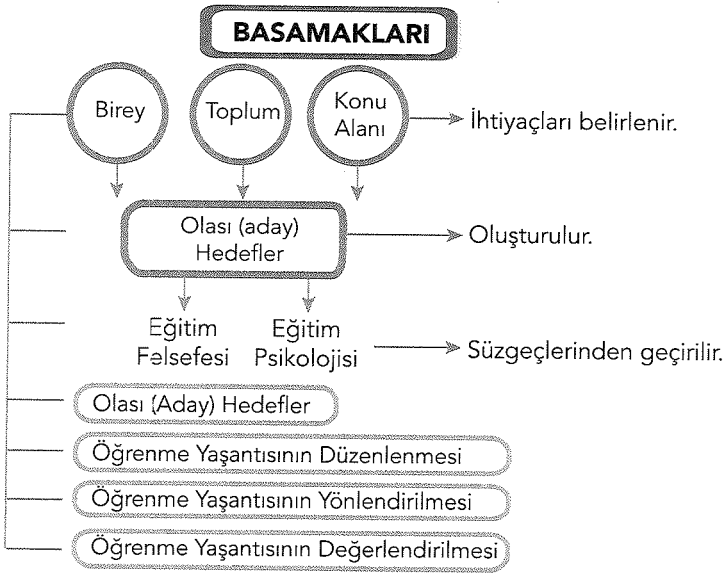
- Taba: "Kişi yaşadığını öğrenir." der. Yaparak - yaşayarak öğrenmeleri bu sözüyle vurgular.
- Bu modelde, programla ilişkili olan her bireyin katılımı vardır. Ancak daha çok öğretmenler yer alır.
- Tümevarım anlayışına dayalı olarak programlar geliştirilir.
- İlerlemeci eğitim felsefeci benimsenir.
- Programın 4 temel ögesini içerecek şekilde programı oluşturmuştur. Bunlar, hedef, içerik, eğitim durumları ve ölçme - değerlendirmedir.
- İlk basamak ihtiyaç belirlemeyle başlamıştır. Ancak ihtiyaçların kaynakları belirtilmemiştir.
- Aday hedefler, kesinleştirilmiş hedeflere dönüştürülürken kullanılan süzgeçler yoktur.

BASAMAKLARI

- İhtiyaçların Belirlenmesi
- Amaçların (Hedeflerin) Belirlenmesi
- İçeriğin Seçilmesi
- İçeriğin Düzenlenmesi
- Öğrenme Yaşantılarının Seçilmesi
- Neyin / Nasıl Değerlendirileceğinin Belirlenmesi
- Programın Ögelerinin Sırası, Kontrolü

TYLER MODELİ

- Tümevarım anlayışına dayalı olarak program geliştirilir.
- İlerlemeci eğitim felsefesi benimsenir.
- Programda hedef, eğitim durumları, ölçme - değerlendirme ögeleri yer alırken içerik ögesi yer almaz.
- Program geliştirme sürecinde daha çok hedeflerin belirlenmesine yer verilir. Bu nedenledir ki "Hedefe Dayalı Model" olarak da bilinir.
- İhtiyaç kaynakları belirtilmiştir. (Birey, toplum, konu alanı)
- Bu modelde; hedeflere ve öğrenme yaşantılarına önem verilmiştir.
- Süzgeçler vardır.

UYARALIM

- Taba modelinde içerik ögesi varken, Tyler modelinde içerik ögesi yoktur.
- Tyler, programları oluştururken; Piaget'nin zihinsel gelişim kuramını dikkate almıştır.

Tyler, öğrenme yaşantılarını; süreklilik, sıralama ve bütünleştirme ilkelerine göre düzenlemiştir.

Bunlar;

SÜREKLİLİK

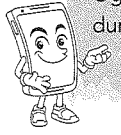
Öğrenme yaşantıları aşamalı tekrarlara yer verilecek şekilde düzenlenir. Tekrarlar yoluyla, beceriler sürekli kullanılır.

SIRALAMA

Öğrenme yaşantılarının öğretim ilkelerine göre; basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta düzenlenmesidir.

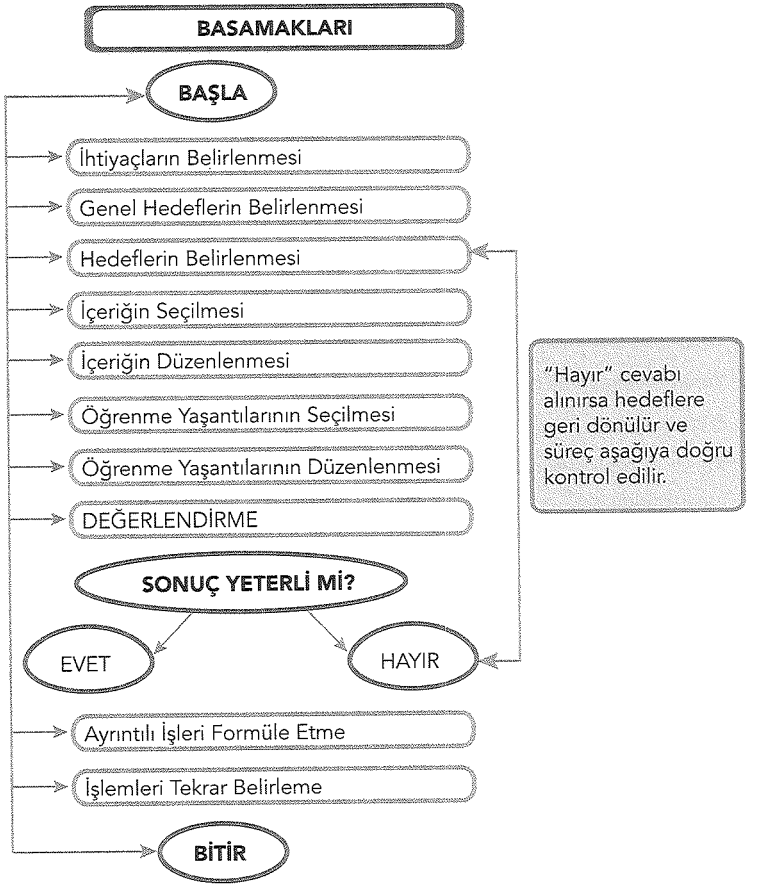
BÜTÜNLEŞTİRME

Öğrenme yaşantıları, programın diğer ögeleriyle (hedef, içerik, sınama durumları) ilişkili olmalıdır.

TABA - TYLER MODELİ

- Taba ve Tyler modelinin sentezidir.
- Ülkemizde program geliştirme sürecinde bu iki yaklaşımın sentezi kullanılmaktadır.
- Rasyonel planlama olarak da bilinir.
- Bu modelin en önemli özelliği "DÖNÜT" olmasıdır. Değerlendirmeler sonucunda "Hayır" cevabı alınırsa hedeflerden itibaren süreç baştan incelenir.
- Programın 4 temel ögesi yer alır.
- Tümevarım anlayışına dayalı program oluşturulur.
- İhtiyaç kaynakları belirtilmemiştir.
- Süçgeçler yoktur.
- Bu modelin merkezinde okullar vardır.

EĞİTİM KURAMLARI

YAPILANDIRMACILIK (Oluşturmacılık)

NOT

Bireysel farklılıklar önemlidir.

ÖĞRENCİ

- Merkezde ve aktiftir.
- Karar alır, sorumluluk alır.
- Bilgiyi transfer eder.
- Yaparak yaşayarak öğrenir.
- Bilgiyi paylaşır.
- Kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alır.

ÖĞRETMEN

- Rehber, kılavuzdur.
- Öğrenciyle öğrenir.
- Sınıf ortamını düzenler.
- Öğrenme konusu ve öğrenci arasında köprü oluşturur.
- İş yükü artmıştır.

DEĞERLENDİRME

- Süreç + Sonuç
- Tümel (Otantik değerlendirme)

ÖZELLİKLERİ

- Pozitivizmden postmodernizme geçiş vardır.
- İlerlemeci ve yeniden kurmacı eğitim felsefesi
- Pragmatizm
- Öğrenen merkezli tasarım
- Kazanım
- Sarmal tasarım
- Aktif (etkin) dönüştürmeci öğrenme - öğretme biçimi

INDEKSAKADEMİ

Bilgi Kaynakları

I. KAYNAKLAR

- İşlenmemiş ham veriler
- Doğrudan doğruya elde edinilen bilgiler
- Maket, numunelerle elde edinilen bilgi
- Uzmanlar
- Yaparak yaşayarak bilgiyi elde etme

II. KAYNAKLAR

- İşlenmiş veriler
- Bir aracı vasıtasıyla elde edinilen bilgiler
- Öğretmen
- Kitaplar
- Ansiklopediler
- Dergiler vb.

AŞAMALAR (5E) MODELİ

1. Ön bilgileri açığa çıkarma → Girme
2. Yeni bilgi kazanma → Keşfetme
3. Bilgiyi anlamlandırma → Açıklama
4. Bilgiyi uygulama → Derinleştirme
5. Bilginin farkına varma → Değerlendirme

BİLGİ

- Bilgi özneldir.
- Bilgi nesnel (ezber) değildir.
- Bilgi öğrenciden bağımsız değildir.

5E MODELİ

- **1. GİRME**
  - Dikkat çekme
  - Güdüleme
  - Hedeften haberdar etme
  - Ön bilgileri harekete geçirme
- **2. KEŞFETME**
  - Öğrenci yaparak yaşayarak öğrenir.
  - Öğrenci en aktiftir.
- **3. AÇIKLAMA**
  - Bilgi açıklanır.
  - Öğretmen en aktiftir.
- **4. DERİNLEŞTİRME**
  - Bilgiyi farklı durumlarda kullanma
  - Uygulama
- **5. DEĞERLENDİRME**
  - Öz değerlendirme
  - Akran değerlendirilmesi
  - Öğretmenin değerlendirmesi

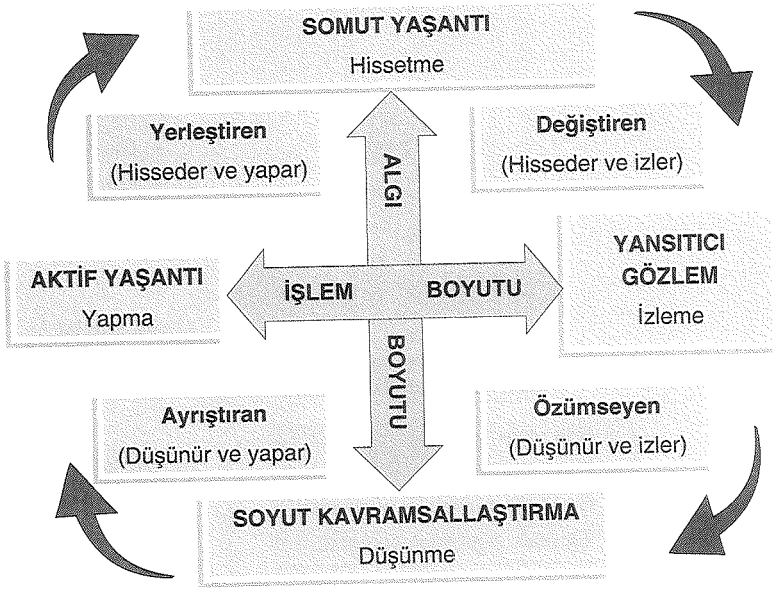
ÇOKLU ZEKÂ (GARDNER)

ÇOKLU ZEKÂ	ÖZELLİKLERİ	GELİŞTİRMEK İÇİN		ALAN	
1. Sözel - Dilsel Zekâ	– Hitabe yetenekleri kuvvetlidir. – Kelime hazineleri geniştir. – Sözcüklerle oynamayı severler.	– Şiir yazma – Kompozisyon yazma – Tartışma		– Öğretmenler – Yazarlar – Şairler	– Siyasetçiler – Hukukçular
2. Matematiksel - Mantıksal Zekâ	– Neden - sonuç ilişkisi kurarlar. – Problem çözme becerileri gelişmiştir. – Sayılarla oynamayı severler.	– Bulmaca – Satranç – Örnek olay	– Problem çözme – Proje	– Mühendisler – Muhasebeciler – Bankacılar	
3. Doğacı Zekâ	– Hayvanları severler. – Bitkileri severler. – Doğayla iç içedirler.	– Gezi – Gözlem – Deney	– Proje	– Zoologlar – Botanikçiler – Biyologlar	– Veterinerler – Ziraat Müh. – Peyzaj Müh.
4. Müziksel - Ritmik Zekâ	– Şarkı söylemeyi severler. – Ritim duyguları gelişmiştir. – Enstrüman çalarlar. – Beste yaparlar.	– Müzik dersi		– Bestekârlar – Müzisyenler	– Şarkıcılar – Piyanistler
5. Kinestetik - Bedensel Zekâ	– Psikomotor becerileri gelişmiştir. – Kas ve sinir koordinasyonları gelişmiştir. – Vücutlarını etkili kullanırlar.	– Rol yapma – Drama – Gösterip yaptırma	– Eğitsel oyun – Deney	– Sporcular – Dansçılar	– Tiyatrocular – Doktorlar
6. Uzamsal - Görsel Zekâ	– 3 boyutlu resimleri algılarlar. – Yön bulma duyuları gelişmiştir. – Grafikleri iyi yorumlar.	– Kavram haritaları – Grafik, şema, tablo vs.		– Mimarlar – Ressamlar – Grafikerler	– İzciler – Pilotlar – Kaptanlar
7. İçsel - Öze Dönük Zekâ	– Yalnız kalmaktan hoşlanırlar. – Kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alırlar. – Öz güven duyguları gelişmiştir.	– Bireysel çalışma yöntemi		– Mucitler – Filozoflar – Din adamları	
8. Sosyal - Bireylerarası Zekâ	– İnsan ilişkileri iyidir. – Empati kurma becerileri gelişmiştir. – Sosyal becerileri gelişmiştir.	– Grup çalışmaları		– Siyasetçiler – Sosyologlar	– Psikologlar – Pazarlamacılar

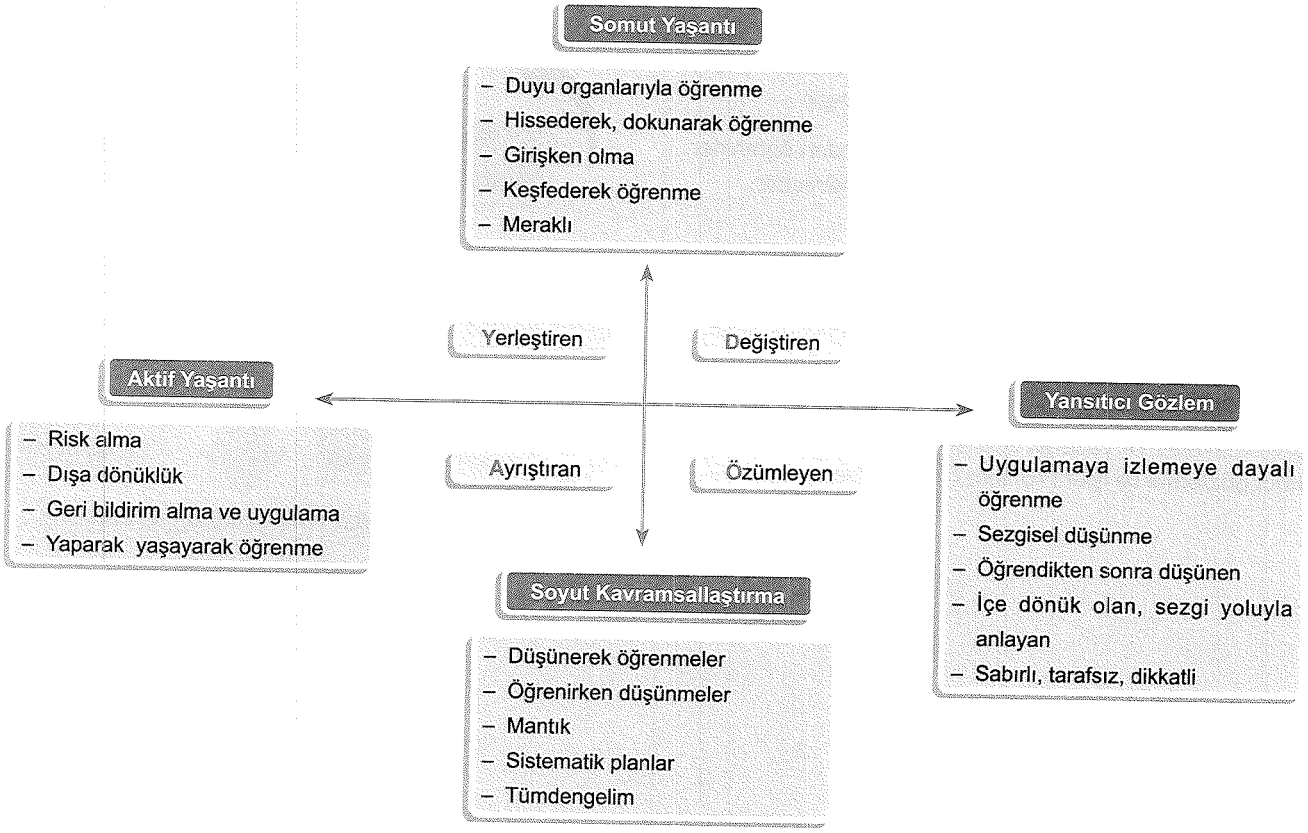
YAŞANTISAL ÖĞRENME (YAŞANTI TEMELLİ ÖĞRENME) (KOLB)

- Kolb'a göre; öğrenme, yaşantıya bağlı bir süreçtir ve genellikle yaşa, cinsiyete, kültüre ve başarı düzeyine göre değişiklik gösterir.
- Kolb'a göre bireyler kendi yaşantılarından, deneyimlerinden öğrenirler ve bu öğrenmenin sonuçları güvenli bir şekilde değerlendirilebilir.
- Bilgi zihinsel bir dönüştürme süreciyle edinilir.
- Kolb'a göre bireyler,
  - Öğrenme hem somut hem de soyut biçimde yaşantıya dönüş-türülür. Bireyler bilgiyi hissederek veya düşünerek algılar. Birey bilgiyi, **somut yaşantılar** veya **soyut kavramsallaştırma** ile alır (Algılama ekseni).
  - Bireyler bilgiyi izleyerek ve yaparak işlerler. Bilgiyi, **aktif yaşantılar** veya **yansıtıcı gözlemle** ile işler (Yöntem / İşlem ekseni).

KOLB ÖĞRENME STİLLERİ

İNDEKS AKADEMİ

Somut Yaşantı
– Duyu organlarıyla öğrenme
– Hissederek, dokunarak öğrenme
– Girişken olma
– Keşfederek öğrenme
– Meraklı
Yerleştiren
Değiştiren
Aktif Yaşantı
– Risk alma
– Dışa dönüklük
– Geri bildirim alma ve uygulama
– Yaparak yaşayarak öğrenme
Yansıtıcı Gözlem
– Uygulamaya izlemeye dayalı öğrenme
– Sezgisel düşünme
– Öğrendikten sonra düşünen
– İçe dönük olan, sezgi yoluyla anlayan
– Sabırlı, tarafsız, dikkatli
Ayrıştıran
Özümleyen
Soyut Kavramsallaştırma
– Düşünerek öğrenmeler
– Öğrenirken düşünmeler
– Mantık
– Sistematik planlar
– Tümdengelim

ÖĞRETİM DURUMLARI MODELİ (GAGNE)

- Gagne'ye göre öğrenme, hem içsel hem de dışsal faktörlerin etkileşimi ile gerçekleşir.
- Gagne'ye göre öğrenme dışsal uyarıcılar ile beyinde başlar ve bilişsel süreçlerle yapılandırılan süreçtir.
- Öğretim etkinlikleri (eğitim durumları) modeli, hem bilişsel hem de davranışçı kurama dayanır.
- Öğrenmenin amacı; problem çözme becerilerini geliştirmedir.
- Öğrenme birikimli ve aşamalıdır.
- Yeni öğrenmeler, önceki öğrenmeler üzerine inşa edilir.

ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİNİ MODELİNE GÖRE DERSİN İŞLENİŞ AŞAMALARI
1. Dikkat çekme
2. Hedeften haberdar etme
3. Ön bilgileri hatırlatma
4. Uyarıcı materyal sunma
5. Öğrenciye kılavuzluk etme
6. Davranışı ortaya çıkarma
7. Dönüt ve düzeltme verme
8. Performans değerlendirme
9. Kalıcılığı ve transferi sağlama

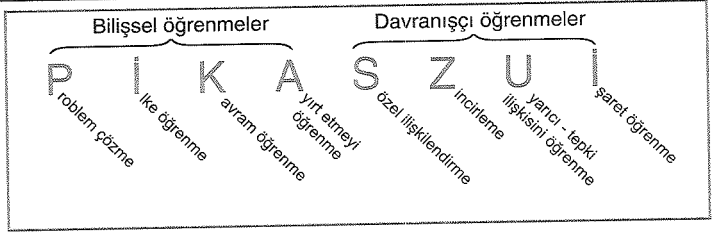
İNDEKS AKADEMİ

ÖĞRENME ÜRÜNLERİ
1. SÖZEL BİLGİ
Bloom'un taksonomisine göre bilme düzeyindeki öğrenmeleri kapsar. Tanımlar, kavramlar, isimler vb. bilgisi. Örneğin; Ege Bölgesindeki illeri sıralama, üçgenin alanını bilme.
2. BİLİŞSEL STRATEJİLER
Bireyin kendi öğrenme biçimini bilmesi ve bunu uygulamasıdır. Bilişsel stratejide dikkat etme, kodlama, depolama ve geri çağırma, transfer etme yer alır. Örneğin; çalışırken kendine göre bir strateji belirleme, üçgenin alanını öğrenmeye ilişkin yol bulma.

Bilişsel strateji, bilgiyi işleme kuramındaki yürütücü biliş kavramıyla ilişkilidir.

3. ZİHİNSEL BECERİLER
Öğrenme süreci 8 basamakta oluşan bir süreçtir. Bunlar:

Sözel bilgi, bilişsel stratejiler, zihinsel beceriler bilişsel davranışları ifade eder.

4. TUTUMLAR
Duyuşsal davranışları ifade eder. Değer ve tutumlar burada yer alır. Örneğin; İndeks Akademi Yayınevi'ni tercih etme, matematiği sevme vb.

5. PSİKOMOTOR BECERİLER
Psikomotor davranışları ifade eder. Önemli olan fiziksel hareketleri doğru yapabilmektir. Örneğin; araba kullanma, pergelle daire çizme.

Zihinsel becerilerde öğrenme 8 basamakta oluşur. Bunlar:

DAVRANIŞÇI ÖĞRENMELER	1. İşaretle öğrenme	▶ Öğrenmenin gerçekleştiği en alt düzeydeki zihinsel becerilerdir. ▶ Klasik koşullanma yer alır. ▶ Örneğin; çocuğun öğretmeni görünce korkması.
	2. Uyarıcı - Tepki ilişkisini öğrenme	▶ Hangi uyarıcıya nasıl tepki verileceğini öğrenmedir. ▶ Edimsel koşullanmadaki uyarıcı - tepki bağını öğrenmedir. ▶ Örneğin; çocuğun yeşil ışıkta geçeceğini bilmesidir.
	3. Zincirleme (mekanikleşme)	▶ Uyaranlara bütünsel tepkiler vermedir. ▶ Zincirleme davranışlar oluşturur. ▶ Örneğin; araba kullanma.
	4. Sözel ilişkilendirme (Bağ kurma yolu ile öğrenme)	▶ U - T bağını ilişkilendirerek tepkide bulunma. ▶ Bireyin sözel becerilerini kullanmasıdır. ▶ Örneğin; şiir ezberleme, konuşma, yazma.
BİLİŞSEL ÖĞRENMELER	5. Ayırt etmeyi öğrenme	▶ Birbirinden farklı iki uyaranı ayırt etme. Örneğin; üçgen ile dikdörtgeni ayırt etme, aslan kediyi ayırt etme.
	6. Kavram öğrenme	▶ Birbirine benzerlik gösteren olay, düşünce ve nesnelere isim vererek sınıflama yapmaktır. ▶ Örneğin; kaplan ve panter kedigiller grubundadır.
	7. İlke öğrenme	▶ Kural öğrenme, neden - sonuç ilişkisi kurma, iki ya da daha fazla kavram arasındaki ilişkiyi anlama yer alır. ▶ Örneğin; üçgenin alanının taban ve yüksekliğin çarpımının yarısı kadar olduğunu öğrenme.
	8. Problem çözme	▶ Öğrenmenin gerçekleştiği en üst düzeydeki zihinsel becerilerdir. ▶ İlkeleri kullanarak problem çözmedir. ▶ Örneğin; üçgenin alanını kullanarak verilen problemi çözme.

Gagne'ye göre öğrenme hem ürün hem de süreç olarak ele alınır.

YAŞAM BOYU ÖĞRENME

- Yaşam boyu bilgi, beceri, duygu ve sezgilerin hızla değişmesi ve yoğunlaşması nedeniyle okulda öğrenilen bilgiler yetersiz kalmaktadır. Okul dışında da öğrenmelerin gerçekleşmesi yani her yerde öğrenme "yaşam boyu öğrenme" kavramıyla açıklanır.
- Birey bilgiyi farklı bilgi kaynakları kullanarak, yaparak yaşayarak öğrenir.
- Bireyler yaşam boyu hem öğretmen hem de öğrencidir.
- Bireyler gereksinim duyduklarını öğrenir. Bu nedenle daha kalıcı, kolay öğrenmeler gerçekleşir.

HARMANLANMIŞ ÖĞRENME

- Karma eğitimdir.
- Yüz yüze eğitimle, internet / mobil tabanlı öğretmenin bir arada kullanılmasıdır.
- Beceri geliştirme
- Tutum geliştirme
- Yetenek geliştirme

} amacı ile kullanılabilir.

OTANTİK ÖĞRENME

- Otantik öğrenme, öğrencilerin gerçek hayatta karşılaşabilecekleri durumlar ve problemlerle doğrudan ilişkilendirilmiş öğrenme deneyimlerini ifade eder. Bu yaklaşımda, öğrenme süreci sınıfın ötesine taşınarak öğrencilerin pratik ve gerçek dünyayla bağlantılı görevlerle meşgul olmalarını sağlar.
- Otantik öğrenme, öğrencilerin öğrendiklerini gerçek hayatta nasıl uygulayacaklarını daha iyi anlamalarını sağlar ve öğrenmeyi daha anlamlı hale getirir.

Otantik öğrenmede;

1. Öğrenciler, gerçek hayatta karşılaşabilecekleri görevleri ve problemleri çözmeye çalışır.
2. Öğrenciler, problemleri çözmek için analiz yapar, stratejiler geliştirir ve eleştirel düşünme becerilerini kullanır.
3. Bilgi, öğrencilerin kişisel, sosyal ve kültürel bağlamlarında anlam kazanır.
4. Öğrenciler, grup çalışmaları ve işbirlikçi projelerle sosyal öğrenme ortamlarında birlikte çalışırlar.
5. Öğrenciler, kendi öğrenme süreçlerinde aktif rol alır ve kendi ilgi alanlarına yönelik projeler üzerinde çalışabilirler.
6. Öğrencilerin performansları, sadece testler ve sınavlar ile değil, projeler, sunumlar ve gerçek dünya uygulamaları ile de değerlendirilir.

- Örneğin; bir coğrafya öğretmeni, dersinde küresel ısınmanın etkilerini inceleyen bir çalışmayı öğrencileriyle paylaşır. Çalışmanın sonuçlarına göre, deniz seviyesindeki yükselme nedeniyle kıyı bölgelerindeki şehirlerde su baskınları artacaktır. Öğretmen bu sonuçları paylaştıktan sonra öğrencilere, "Sizce kıyı bölgelerindeki şehirler bu duruma nasıl hazırlık yapmalı?" diye sorar. Öğretmen, öğrencilerin bu soruyu cevaplayabilmeleri için çeşitli kıyı bölgelerini ve bu bölgelerin topografik özelliklerini araştırmalarını, su baskınlarını önlemek için alınabilecek önlemleri belirlemelerini ve bu önlemleri tartışmalarını ister.

TERS - YÜZ ÖĞRENME

- Harmanlanmış öğrenme modellerinden biridir.
- Öğrenci temel düzeydeki bilgiye sınıf dışında ulaşır, sınıf içinde tartışır, uygular ve problem çözer.
- Amacı; ders konularının önceden kaydedilerek öğrencilere dijital ortamda sunulmasıdır.

İNDEKS AKADEMİ

Ters - yüz öğrenme geleneksel eğitim anlayışını tersine çevirir.

Geleneksel Anlayış

Sınıfta konuyu öğrenme

Ödev ile konuyu daha iyi kavrama

Ters - Yüz Sınıflar

Dersten önce video, materyal vb. ile konuyu öğrenme

Sınıf içi etkinlikler ile konuyu kavrama

Ödevler ile gelecek konuya hazırlık

Derse gelmeden önce

- Video izleme
- Araştırma yapma
- Not alma
- Soru hazırlama
- Soruları öğretmene gönderme

→

Ders anında

- Konunun kavranması zor bölümleri,
- Sorulara cevap etkinlikleri,
- Tartışma, deney yapma, ürün oluşturma gibi etkinlikler,
- Transfer, değerlendirme, sorgulama gibi beceriler,
- Öğretmenin soru sorarak derinlemesine öğrenme sağlaması ve öğrenilip öğrenilmediğinin anlaşılması.

→

Ders sonunda

- Pekiştirici görevlerle kalıcılığı sağlama

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM

- Engelli ya da özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin özel kurumlarda eğitim almaları yerine, normal eğitim sürecinde eğitim almalarına dayanır.
- Öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılama, onların topluma uyum süreci içinde ayrımcı olmayan eğitim anlayışıdır.
- Öğrencilerin ilgi, öğrenme hızı, ön bilgi, bilişsel yetenek, öğrenme stilleri ve sosyokültürel durumlarına göre farklılık gösterir. Bu farklılaşmayı merkeze alır.
- **Farklılaşmış öğretim;**
  - Bireyselleştirilmiş öğretim,
  - Homojen gruplarda öğretim,
  - Daha fazla çalışma ve ödev değildir.
- **Farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı;**

Yapılandırmacı yaklaşım + Çoklu zekâ + Öğrenme stilleri + Hazırbulunuşluk + İlgi + Motivasyon + Katılım (Aktif Öğrenme) + Gerçek hayat

→ gibi faktörlerin bir bütün olarak ele alınmasıdır.

Bireyselleştirilmiş Öğretim ≠ Farklılaşmış Öğretim

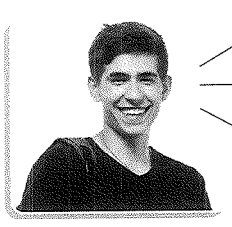
Grupta iletişim yoktur.

Öğretmen birden fazla etkinlik sunar, öğrenciler bireysel grupta ya da hem bireysel hem grupta çalışırlar.

İçerik
Süreç
Ürün

Öğretmen

Hazırbulunuşluk
İlgi
Öğrenme stilleri

Farklılaştıracak şekilde ele alınır.

Öğrenci

- İstasyon, katlı öğretim tekniği, altı şapka düşünme, ayrılıp birleşme gibi teknikler kullanılır.

Anlamlı Öğrenme (David Ausubel)

Bireyin yeni öğrendiği bilgiyi, zihninde zaten var olan bilgilerle ilişkilendirdiği bir öğrenme türüdür. Bu süreç, bilginin daha derin bir şekilde anlaşılmasını ve uzun süreli hafızada kalmasını sağlar. Anlamlı öğrenme, yüzeysel öğrenmenin aksine, bireyin bilgiyi kullanabilir hale gelmesini ve problem çözmede etkili bir şekilde uygulamasını sağlar.

Anlamlı Öğrenmeye Karşı Ezberci Öğrenme	
Anlamlı Öğrenme	**Ezberci Öğrenme**
Bilgi ön bilgilerle ilişkilendirilir.	Bilgi hafızaya rastgele kaydedilir.
Derin bir anlama süreci vardır.	Yüzeysel bir öğrenme süreci vardır.
Kalıcı ve transfer edilebilir.	Geçici ve uygulamada yetersizdir.

1. Bir eğitim programı, öğretmenlere belirli bir çerçeve sunar ve bu çerçeve içinde öğrenci ihtiyaçlarına ve çevresel faktörlere göre çeşitli uygulama özgürlüğü tanır.

Bu özellik programın hangi niteliğini tanımlar?

A) Değişmez ve genel olma
B) İşlevsellik
C) Esneklik
D) Çerçeve
E) Bilimsellik

2. Bir öğretmen, derslerinde resmî müfredat çerçevesinde belirlenen konuları işlemekle birlikte, kendi eğitim felsefesi doğrultusunda bazı konuları eksik bırakmakta ve gerekli görmediği noktaları derste işlememektedir.

Bu öğretmenin uygulamalarını yansıttığı program türleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Uygulamadaki - Ekstra
B) Uygulamadaki - İhmal edilen
C) Ekstra - Örtük
D) Örtük - İşlevsel
E) Örtük - İhmal edilen

3. Kültürel değerlerin okul ve okul türü yerlerde çeşitli argümanlar kullanılarak öğrencilere aktarıldığı bilinmektedir. Bu argümanların en önemlileri dersler ve derslerdeki bazı okuma parçaları ve şiirlerdir. Örneğin 29 Ekim veya 23 Nisan gibi bir millî bayramı aradan uzun yıllar geçmesine rağmen hatırlayıp idrak edebiliyorsak bu okullarda yapılan kültürel aktarımın sonucudur.

Eğitim ve kültür ile ilgili tarif edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kültürleşme
B) Kasıtlı kültürleme
C) Gelişigüzel kültürleme
D) Kültürlenme
E) Kültürel şok

4. Program geliştirme süreci içerisinde programın ögeleri belirlenirken bir sıra izlenir ve bu sıra değişmez. Bu sıra, program tasarısı hazırlama aşamasında gerçekleşir.

Program tasarısı hazırlanırken, programda öğrencilere sunulacak konular belirlendiğine göre bir önceki basamakta hangi öge belirlenmiştir?

A) Hedef
B) İçerik
C) Eğitim durumları
D) Sınama durumları
E) Belirtke tablosu

5. Bir öğretmen, meslek hayatı boyunca kullandığı yöntemlerin ve tekniklerin günümüz eğitim ihtiyaçlarına yeterince yanıt vermediğini fark eder. Katıldığı mesleki gelişim seminerleri sonrasında, yeni pedagojik yaklaşımların ve teknolojik araçların eğitim sürecinde yeterince öğretilmediği anlaşılır.

Bu durum, öğretmenin mezun olduğu öğretmenlik programının hangi özelliğinde bir eksiklik olduğunu gösterir?

A) Değişmez ve genel olma
B) İşlevsellik
C) Esneklik
D) Bilimsellik
E) Süreklilik

6. Ahmet Bey, öğrencilerle birlikte dersten bağımsız olarak sosyal becerilerini geliştirmek amacıyla hafta içi okul sonrası etkinlikler düzenlemekte ve bu etkinlikler kapsamında öğrencilerle doğa yürüyüşleri, müzik dinletileri ve satranç etkinlikleri yapmaktadır.

Ahmet Bey'in düzenlediği etkinlikler aşağıdaki program türlerinden hangisine örnektir?

A) Resmî B) Bilimsel C) Ekstra D) Örtük E) İhmal edilen

İNDEKS AKADEMİ

7. Lise öğrencisi olan Mehmet (I), bir ticaret lisesinde "İşletme Yönetimi" bölümünde öğrenim görmektedir. (II) Hafta içi akşamları, bilgisayar programlama öğrenmek amacıyla özel bir kursa katılmaktadır. (III) Ailesinin işlerini organize etme biçimini gözlemleyerek, ev işlerinde ve kendi sorumluluklarında düzenli davranışlar geliştirmektedir.

Buna göre Mehmet'in almış olduğu eğitim türleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Formal örgün - Formal örgün - İnformal
B) İnformal - Formal örgün - Formal yaygın
C) Formal örgün - İnformal - Formal yaygın
D) Formal yaygın - Formal örgün - İnformal
E) Formal örgün - Formal yaygın - İnformal

8. Üniversite öğrencisi olan Elif, bir devlet üniversitesinde "Psikoloji" bölümünde eğitim görmektedir. Öğle saatlerinde, kişisel gelişimini desteklemek amacıyla bir dil kursuna katılmaktadır.

Buna göre Elif'in almış olduğu dil eğitimi hangi eğitim türü kapsamındadır?

A) Formal - örgün B) Formal - yaygın C) İnformal
D) Hizmetiçi eğitim E) İş başında eğitim

9. Bir toplumun, tarihî olaylar ve millî bayramlar gibi kültürel değerleri, okullarda düzenlenen özel etkinlikler ve ders programları aracılığıyla öğrencilere aktarıldığı bilinmektedir. Bu tür bir kültürel aktarımın amacı, öğrencilerin millî kimlik ve tarih bilincini geliştirmektir.

Bu süreç aşağıdaki hangi kavramla ifade edilir?

A) Kültürleşme B) Kültürel asimilasyon
C) Kültürleme D) Kültürlenme
E) Kültürel şok

10. Millî Eğitimin temel ilkeleri çerçevesinde düşünüldüğünde hangi milletten ya da dinden olursa olsun tüm öğrencilere aynı şekilde davranılması çok önemlidir. Bu durum öğretmenlik mesleğinin evrensel etik kuralları arasında da yer alır.

Bahsedilen durum Millî Eğitimin Temel İlkelerinden hangisi kapsamında yer alır?

A) Süreklilik B) Eğitim hakkı
C) Demokrasi eğitimi D) Fırsat ve imkân eşitliği
E) Genellik ve eşitlik

İNDEKSAKADEMİ

11. Eğitim bireyin davranışlarında yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik yönde davranış değiştirme süreci olarak tanımlanır.

Bu tanıma bakıldığında tanım içerisinde geçen "istendik" sözcüğü eğitimin hangi yönüne vurgu yapmaktadır?

A) Planlı olmasına
B) Hedefler doğrultusunda ilerlemesine
C) Gelişigüzel olmasına
D) Uzman bir öğretici ile yapılmasına
E) Değerlendirme ögesini barındırmasına

12. Katıldığı bir eğlencede halay çekmek için çıkan Hakan, arkadaşları gibi halay çekemeyince ertesi gün arkadaşı Aydın'dan kendisine halay öğretmesini istemiş ancak birkaç figür öğrenebilmiştir. Bunun üzerine halk oyunları kursuna kayıt yaptırmış ve halay çekmeyi kurstan öğrenmiştir.

Buna göre verilen parçada aşağıdaki kavramlardan hangisine ilişkin bir durumdan bahsedilmemiştir?

A) Kültürleme B) Kazanılmış yaşantı C) Formal eğitim
D) Kültürlenme E) İnformal öğrenme

13. **Aşağıdakilerden hangisi örgün eğitimin özellikleri arasında yer almaz?**

A) Kasıtlı bir özellik sergiler.
B) Uzman öğreticiler tarafından uygulanır.
C) Okullarda meydana gelir.
D) Uzaktan eğitim yoluyla da desteklenebilir.
E) Halk eğitim merkezlerinde de verilebilir.

14. **Resmî programın kazandırmayı amaçladığı hedeflerin dışında kalan öğrenmeleri içeren örtük programa ilişkin aşağıdakilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?**

A) Sınıfın psikolojik ve sosyal iklimine bağlı olarak ortaya çıkar.
B) Öğretmenlerin üstü kapalı iletileri, sözsüz mesajlarıdır.
C) Resmî programın öğretmenin elinde hayat bulmuş hâlidir.
D) Öğretmenin görüş ve normlarını yansıtır.
E) Yaratıcılık, sosyalleşme, liderlik gibi yaşam becerilerini geliştirir.

15. I. Resmî programda olmayan ancak planlı etkinliklerdir.
II. Bir dersin öğretimiyle ilgili ünite ve konuların organizasyonudur.
III. Okulda ve okul dışında öğretilecekleri kapsayan tüm derslerin organizasyonudur.

Özellikleri verilen program türleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

A) Örtük-Öğretim-Ders B) Ekstra-Öğretim-Eğitim
C) Ekstra-Öğretim-Ders D) Ekstra-Ders-Öğretim
E) Örtük-Öğretim-Eğitim

16. Bir eğitim sistemi, temel öğeleriyle bir bütünlük içinde işler.

Aşağıdakilerden hangisi, eğitim sisteminin "girdi" öğesi olarak değerlendirilir?

A) Derslerin müfredatına uygun olarak işlenmesi
B) Okulun fiziksel altyapısı ve öğretim materyalleri
C) Öğrencilerin sınav sonuçlarının değerlendirilmesi
D) Eğitim sürecinin sonunda alınan başarı sertifikası
E) Öğrencilere kazandırılan bireysel beceriler

İNDEKS AKADEMİ

17. **1739 sayılı Türk Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre, örgün ve yaygın eğitim sistemleri arasında çeşitli farklar bulunmaktadır. Aşağıdaki ifadelerden hangisi bu kanunun tanımlarına göre yanlıştır?**

A) Örgün eğitim, genellikle ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar.

B) Yaygın eğitim, halk eğitim merkezleri ve meslek kursları gibi programlarla bireylerin yaşam boyu öğrenmesini destekler.

C) Örgün eğitim, bireylerin belirli bir yaş grubunda, kesintisiz olarak eğitim görmelerini hedefler.

D) Yaygın eğitim, Türk Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre yalnızca çocuklara yönelik programları kapsar.

E) Her iki eğitim türü de bireylerin bilgi, beceri ve davranışlarını geliştirmeyi amaçlar.

18. 1739 sayılı Türk Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre Türk Milli Eğitiminin temel ilkelerinden biri olan "fırsat ve imkân eşitliği", tüm bireylerin eğitim olanaklarından sosyal ve ekonomik durumlarına bakılmaksızın yararlanmasını öngörür.

Bu bağlamda, aşağıdaki durumlardan hangisi bu ilkeye aykırı bir uygulamadır?

A) Maddi durumu yetersiz olan öğrencilere devlet tarafından burs sağlanması

B) Farklı bölgelerdeki okulların aynı standartlara ulaşması için altyapı yatırımları yapılması

C) Dezavantajlı bölgelerde eğitim gören öğrencilere ücretsiz yemek ve ulaşım desteği verilmesi

D) Belirli bir gelir grubuna ait öğrencilerin kayıt yaptırabildiği okulların açılması

E) Engelli bireylerin eğitim ortamlarına erişimini kolaylaştıracak düzenlemelerin yapılması

19. Millî Eğitim Bakanlığı'nın hazırladığı 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi'nde, eğitim süreçlerinin kalkınma planları ve ulusal hedeflere uygun şekilde düzenlenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Bu durum, Türk Milli Eğitiminin temel ilkelerinden hangisi ile ilişkilidir?

A) Laiklik
B) Demokrasi Eğitimi
C) Planlılık
D) Fırsat ve İmkân Eşitliği
E) Karma Eğitim

20. Bir öğrenci okulda yalnızca akademik bilgiler değil, aynı zamanda sosyal ilişkiler kurma, toplumun değerlerini öğrenme ve bireysel sorumluluk geliştirme gibi beceriler de kazanır. Bu tür kazanımlar, eğitimin resmi olarak planlanmamış ancak toplum ve birey üzerindeki etkileriyle ortaya çıkan katkılarıdır.

Bu durum, eğitimin hangi işleviyle ilişkilidir?

A) Resmi işlev
B) Gizil işlev
C) Ekonomik işlev
D) Kültürel işlev
E) Bireysel işlev

Cevap Anahtarı	1. C	2. B	3. B	4. A	5. B	6. C	7. E	8. B	9. C	10. E
	11. B	12. D	13. E	14. C	15. B	16. B	17. D	18. D	19. C	20. B

İNDEKS AKADEMİ

B. EĞİTİMİN TEMELLERİ

- Tarihsel Temel
- Felsefi Temel
- Toplumsal Temel
- Psikolojik Temel
- Ekonomik Temel
- Politik Temel
- Hukuki Temel
- Teknolojik Temel

Ders Notları

İNDEKS AKADEMİ

FELSEFİ TEMEL

FELSEFE NEDİR?

- Felsefe, insanın evreni, yaşamı, bilgiyi, varlığı, doğruyu ve yanlışı anlamaya çalıştığı bir düşünce disiplinidir.
- Yunanca kökenli bir kelime olan "felsefe" (philosophia), "bilgelik sevgisi" anlamına gelir (**philos**: sevgi, **sophia**: bilgelik).
- Felsefe, sorular sorma, düşünme, sorgulama ve eleştirel akıl yürütme yoluyla insanın kendisini ve çevresindeki dünyayı anlamasına yardımcı olur.

Felsefenin Amacı

Felsefenin temel amacı, insanın kendi varlığını, evrendeki yerini ve diğer insanlarla ilişkisini daha iyi anlamasını sağlamaktır. Bu süreçte felsefe:

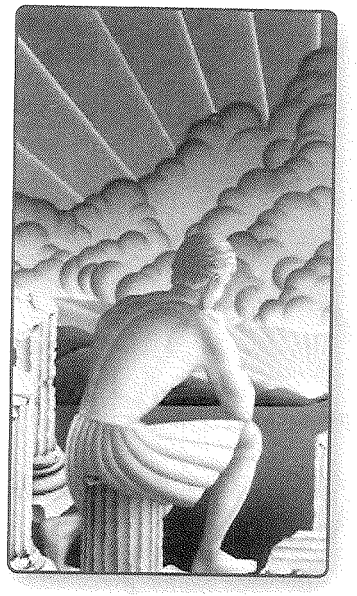
- Doğruyu yanlıştan ayırmayı,
- Bilgiye ulaşma yöntemlerini geliştirmeyi,
- Etik ve ahlaki değerleri incelemeyi,
- Varoluşun anlamını araştırmayı hedefler.Öğrencinin kendi değer sistemini özgürce geliştirmesi desteklenir.
- Bireyin kendini tanıması sağlanır.

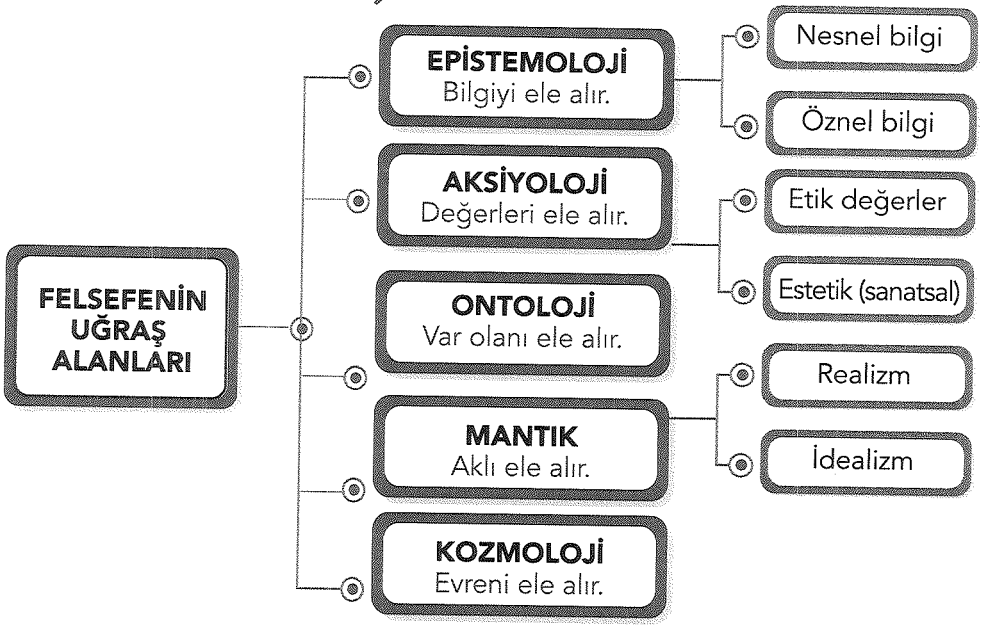
Felsefenin Temel Soruları

Felsefe, insanın karşılaştığı en temel ve evrensel soruları ele alır:

- **Varlık (Ontoloji):** "Evren nasıl var oldu?", "Varlığın temelinde ne vardır?"
- **Bilgi (Epistemoloji):** "Bilgi nedir?", "Bir şeyin doğru olduğunu nasıl bilebiliriz?"
- **Ahlak (Etik):** "İyi ve kötü nedir?", "Nasıl doğru bir yaşam sürebiliriz?"
- **Sanat (Estetik):** "Sanat nedir?", "Güzellik evrensel midir?"
- **Politika:** "Adil bir toplum nasıl oluşturulur?", "İktidar nedir?"
- **Din:** "Tanrı var mı?", "Din ve akıl çatışır mı?"

FELSEFENİN UĞRAŞ ALANLARI

1. **Ontoloji (Varlık Felsefesi):** Varlığın doğasını ve yapı taşlarını inceler.
2. **Epistemoloji (Bilgi Felsefesi):** Bilginin kaynağı, doğruluğu ve sınırlarını araştırır.
3. **Etik (Ahlak Felsefesi):** Doğru ve yanlış davranışları, ahlaki değerleri analiz eder.
4. **Estetik (Sanat ve Güzellik Felsefesi):** Sanatın, güzelliğin ve estetik deneyimlerin anlamını tartışır.
5. **Politika Felsefesi:** Toplumun nasıl yönetilmesi gerektiğini ve adalet kavramını inceler.
6. **Mantık:** Doğru düşünme ve akıl yürütme yöntemlerini araştırır.
7. **Kozmoloji:** Evrenin kökenini, yapısını, evrimi ve nihai kaderini araştıran bilim dalıdır. Fizik, astronomi ve felsefe ile iç içe geçmiş bir alandır.

FELSEFİ AKIMLAR

- REALİZM
- İDEALİZM
- PRAGMATİZM
- VAROLUŞÇU (EGZİSTANSİ-YALİZM)
- NATURALİZM

FELSEFİ YAKLAŞIMLAR (AKIMLAR)

Realizm

- Var olan gerçektir, duyu organlarıyla algılanırlar.
- Toplumun başat kültürünü aktarma vardır.
- Gerçek, bilimsel yollarla elde edilir.
- Sezgi ve metafiziği reddeder.

Pragmatizm

- Faydacılık, yararcılık vardır.
- Birey somut yaşantı geçirerek deneyim kazanır.
- Bireysel farklılıklar dikkate alınır.
- Evrensel doğru yoktur. Doğruluk fayda getirendir.
- Öğrenmeyi öğrenme ve yaparak yaşayarak öğrenme temele alınır.

Natüralizm

- Bireyin özgür, serbest ortamlarda yetişmesini öngörür.
- Ders zili, ders programlarını ve okulları reddeder.
- Eğitim, kişinin doğal ortamlarda öğrenmesini sağlamalıdır.

İdealizm

- Var olan zihnin yansımalarıdır, sezgisel düşüncelerdir.
- Evrensel değerler vardır.
- Gerçek bilgi aklın ürünüdür.
- İyi, doğru, güzel gibi kavramlar evrenseldir.
- Metafiziği destekler.

Varoluşçu

- Bireysel değerler ön plandadır.
- Bireyin kendini gerçekleştirme sürecini destekler.
- Eğitimin amacı öğrencilerin özgür kararlar verebilmeleridir.
- Kişilik gelişimi önemlidir.

FELSEFİ AKIMLAR VE ÖZELLİKLERİ ÖZETLEYELİM

İDEALİZM

- Temeli Platon'a dayanır.
- Var olan zihnin yansımalarıdır, sezgisel düşüncelerdir.
- Gerçeklik, aklın yansımalarıdır.
- Evrensel değerler önemlidir.
- Akıllı ve ahlaklı bireyler yetiştirme önemlidir.
- Gerçek bilgi, aklın ürünü olan bilgidir.
- İyi, doğru ve güzel evrenseldir.
- Öğrencilere yaşayan değerler ve bu değerlerin nasıl yaşatılacağı öğretilmelidir.
- Okul, kültürel mirası oluşturan değerleri öğretmelidir.
- Gerçekliği soyut olarak açıklar.
- Tutarlılık kavramı önemlilik arz eder.
- Birey doğuştan bilgiyle gelir.
- Sokratik tartışmaya, buluş yoluna yer verilir.
- Akıl yürütme türü tümdengelimdir.

PRAGMATİZM (YARARCILIK)

- XIX. yüzyılda Amerika'da ortaya çıkmıştır.
- John Dewey öncülleri arasındadır.
- Bireylerin günlük yaşamda karşılaştığı problem durumuyla başa çıkabilme becerisi kazandırma amaçlanır. Bu nedenle problem çözme ve eleştirel düşünme becerileri bireye kazandırılır.
- Ön yargılar yoktur.
- Yaparak-yaşayarak öğrenme, deneme-yanılma yoluyla öğrenmeye yer verilir.
- Bireye, işine yarayacağı bilgiler öğretilmelidir.
- Bireyin somut yaşantılar geçirerek deneyim kazanması istenilir.
- Okul yaşamın ta kendisidir.
- Bireysel farklılıklar önemlidir.
- Öğrenmeyi öğrenme esas alınır.
- Doğru görecelidir ve bireyden bireye değişiklik gösterir.

REALİZM (GERÇEKÇİLİK)

- Temeli Aristo'ya dayanır.
- Var olan her şey gerçek olandır.
- Var olan duyu organlarıyla algılanandır.
- İdealizme karşı olarak ortaya çıkmıştır.
- Gerçekliği somut olarak açıklar.
- Birey doğuştan boş levha hâlinde gelir.
- Bilgi mutlak ve değişmezdir.
- Deney ve gözlem tekniği kullanılır.
- Bireyin sosyalleşmesi eğitimin amaçları arasındadır.
- Okul disiplinlerin öğretildiği kurumlardır.
- Akıl yürütme türü tümevarımdır.
- Toplumun başat değerleri korunur ve bireylere aktarılır.
- Dış dünya ile insan zihni arasında alışveriş vardır.

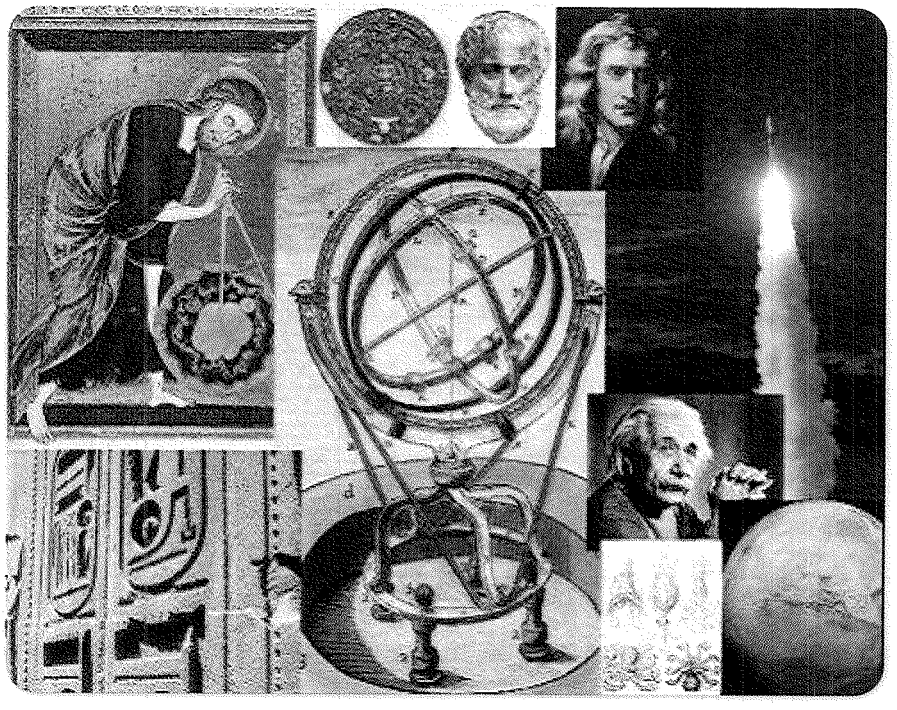
VAROLUŞÇULUK (EGZİSTANSİYALİZM)

- Bireyin özgür, serbest ortamlarda sorumluluk alması öngörülür.
- Bireyin eğitim ortamında "mutlak özgürlük ilkesi"ne dayanır.
- Bireysel öğrenme-öğretme ortamları ve yöntem ve teknikleri kullanılır.
- Öğrencinin kendi değer sistemini özgürce geliştirmesi desteklenir.
- Bireyin kendini tanıması sağlanır.

NATÜRALİZM

- Öğrenci tarafından bilgi, doğal ortamda keşfedilir.
- Öğretmen, öğrencilere uygun öğrenme ortamları sunarak onlara rehber olur.
- Gerçek olan yaşamı şekillendiren, doğadır.
- Birey doğuştan iyidir, onu kirleten çevresidir.
- Öğrenme ortamları bireyin ilgi, istek ve gereksinimlerine dayalı olarak oluşturulur.

EĞİTİM FELSEFELERİ

- DAİMİCİ
- ESASİCİ
- İLERLEMECİ
- YENİDEN KURMACI

EĞİTİM FELSEFELERİ

Daimîci

- Kişilik ve karakter eğitimi
- Maddi ve manevi değerler eğitimi
- Evrensel ve entelektüel beceriler eğitimi
- Tabii bilimler;
  - Din
  - Felsefe
  - Psikoloji
  - Sosyoloji
- Beşerî bilimler (Coğrafya gibi),
- Klasik edebiyat çözümleri,
- Güzel Sanatlar,
- Buluş yolu,
  - Sokratik tartışma,
  - Tartışma,
  - Model alma kullanılır.

- Realizm
- İdealizm

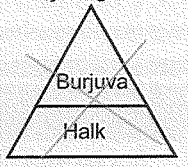
Esasici

- Temel beceri eğitimi (okuma, yazma, sayma)
- Pozitif bilimler (fizik, kimya, biyoloji, matematik)
- Rejime itaat,
- Toplumun kültürünü kuşaktan kuşağa aktarma,
- Sunuş yolu,
  - Anlatım,
  - Deney,
  - Gösteri kullanılır.
  - Disiplinli, katı ve kuralcı

- Realizm
- İdealizm

İlerlemeci

- Eğitimde fırsat ve imkân eşitliği
- Herkes için eğitim anlayışı

- Birey merkezde
- Bireyin ihtiyaçları ön planda tutulur.

Proje, araştırma - inceleme kullanılır.

Problem çözme

- Birey, kendi için problemi çözer.
  - Pragmatizm
  - Varoluşçu
  - Natüralizm
  - Deneycilik
- Birey, problemi toplumun geleceği için çözer.
  - Varoluşçu
  - Pragmatizm

Yeniden Kurmacı

- Toplumsal sorunlara duyarlı ve toplumsal sorunları çözebilen bireyler yetiştirme amaçlanır.
- Toplumun ilgi ve ihtiyaçları merkeze alınır.

EĞİTİM FELSEFELERİ

- DAİMÎCİ
- ESASİCİ
- İLERLEMECİ
- YENİDEN KURMACI

1. DAİMÎCİ

- Eğitim herkes için aynı olmalıdır. Bu nedenle değişmeyen evrensel bir eğitim savunulur.
- Eğitim programlarının merkezinde beşerî bilimler olmalıdır.
- İnsan kendini akıllıca yönetebilmelidir. Bu nedenle bireylere entelektüel eğitim verilir.
- Eğitim yaşama hazırlık yeridir.
- Okulların işlevi kültürü aktarmadır.
- Bireylere maddi ve manevi değerleri tanıtacak bilgiler verilir.
- Klasik edebiyat eğitimine yer verilir.
- Akıllı, seçkin bireyler yetiştirilir.
- İdealizm ve realizm akımının etkileri görülür.
- Ahlak ve din eğitimi yer alır.
- Buluş yolu stratejisi, soru-cevap tekniği tartışma yöntemi kullanılır.
- Tümdengelimsel şekilde akıl yürütülür.

2. ESASİCİ

- İdealizm ve realizm akımından etkilenmiştir.
- Programlar konu alanı üzerinde durur.
- Geçmişten gelen temel bilgi ve değerler korunup bireylere aktarılır.
- Öğrenmenin doğasında zorlama ve sıkı bir çalışma vardır
- Eğitim ve öğretimde öğrenciden çok öğretim önemlidir.
- Konu alanının özümsenmesi önemlidir.
- Soyut düşünme, alıştırma ve ezbere dayalı öğretim teknikleri kullanılır.
- Eğitimin amacı; bireyin sosyalleşmesini sağlayabilmektir.
- Eğitimde zorlama, ceza ön plandadır.
- İlk yıllarda okuma, yazma, sayma gibi temel beceriler kazandırılır. Sonraki yıllarda fizik, kimya, matematik gibi pozitif bilimlere yer verilir.
- Tümevarım yoluyla bilgiler elde edinilir.

3. İLERLEMECİ

- Pragmatizm, varoluşçuluk ve natüralizm akımlarından etkilenmiştir.
- Eğitim, bireyin ilgi ve ihtiyaçlarına göre düzenlenmelidir. Bu süreçte aynı zamanda çocuk aktif olmalıdır.
- Öğretimde problem çözme yöntemi esas alınır.
- Okul yaşama hazırlıktan öte, yaşamın ta kendisidir.
- Okul, bireyleri at yarışı gibi yarıştırmak yerine onları iş birliğine özendirmeli ve yöneltmelidir.
- Demokrasi anlayışına dayalı eğitim ortamları vardır.
- Öğrenme, yaşantı geçirerek deneyim kazanarak meydana gelir.
- Bilginin özümsenmesi değil, yapılandırılması söz konusudur.
- Her öğrenci farklı öğrenir. Bireysel farklılıklar vardır.
- Araştırma-inceleme stratejisi, buluş yolu, problem çözme, proje kullanılır.

4. YENİDEN KURMACI

- Pragmatizm ve varoluşçu akımdan etkilenmiştir.
- İlerlemeci, eğitim felsefesinin devamıdır.
- Eğitimin amacı, toplumu yeniden düzenlemektir.
- Toplumsal değişimde okulların rolü büyüktür.
- Programlar toplum ve birey merkezlidir.
- Eleştirel düşünme, tartışma, problem çözme kullanılır.
- Programlar ekonomik, sosyal ve politik sorunları ele alır.
- Toplumsal sorunlara duyarlı ve bunları çözebilen bireyler yetiştirme amaçlanır.
- Eğitim ortamlarında ceza kullanılmaz.
- Toplumsal değişim ve sosyal reform programların merkezindedir.

Eğitim felsefelerinin en gelenekselden, en çağdaşa doğru sıralaması; Daimîci - Esasici - İlerlemeci - Yeniden kurmacıdır.

Felsefelerle ilgili sorular çözülürken; parçalarda verilen bir kelimeden ya da bir kavramdan harekette soru çözülmemelidir. Cümleler yorumlanmalı ve parçanın bütününe bakılarak soru çözülmelidir.

NOT

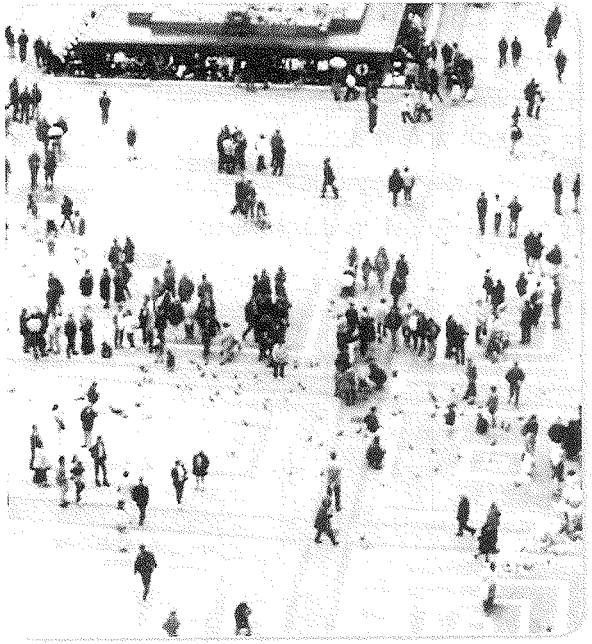
Politeknik Eğitim

- Politeknik **eğitim**, teorik bilgi ile pratik becerileri birleştiren, uygulamalı eğitime odaklanan bir eğitim sistemidir. Yunanca kökenli "poli" (çok) ve "teknik" (sanat, zanaat veya beceri) kelimelerinden türeyen politeknik, birçok farklı alanda teknik bilgi ve beceri kazandırmayı amaçlayan bir eğitim yaklaşımıdır.
- Genellikle mühendislik, teknoloji, tarım, sağlık, sanayi ve diğer teknik alanlara yönelik eğitimlerde uygulanır.

Politeknik Eğitimin Uygulama Alanları

1. Mühendislik ve Teknoloji:	Makine, elektrik-elektronik, inşaat mühendisliği gibi alanlarda uygulanır.
2. Sağlık:	Hemşirelik, radyoloji, laboratuvar teknisyenliği gibi sağlık hizmetleri eğitiminde.
3. Tarım:	Tarımsal teknoloji, hayvancılık ve gıda teknolojisi eğitimi.
4. Sanayi ve Üretim:	Metal işçiliği, otomotiv, tekstil gibi sektörlere yönelik mesleki eğitim.

TOPLUMSAL (SOSYAL) TEMEL

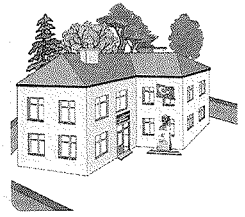
Bireyler bir hücre, toplum bir organizma gibidir.
(H.Spencer)

TOPLUMSAL TEMEL

- Toplum, bireyden ne bekler?

Geleneksel	Çağdaş
Kültürü aktarma	Kültürü değiştirme, yenileme.

Sosyalleşme

→ Yaşama hazırlık (Geleneksel)

→ Yaşamın ta kendisi (Çağdaş)

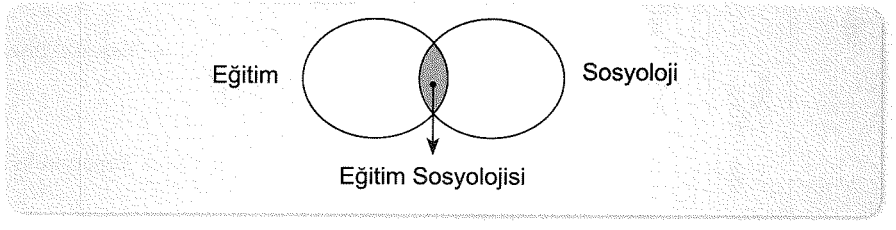
- Bireyin sosyalleşmesi ve topluma uyum sağlaması
- Toplumsal sorunların programa aktarılması

SOSYOLOJİ

Sosyoloji = Society Toplum + Çağdaş

- Sosyoljinin amacı; toplumsal olayları ortaya çıkarmak, açıklamak, ilişkileri belirlemek ve bunlara bağlı olarak ilgili kuramlar üretmektir.
- Sosyoloji, toplumları, toplumsal yapıları, bireyler arasındaki ilişkileri ve toplumdaki değişimleri inceleyen bir bilim dalıdır.
- Sosyologlar, toplumsal normlar, kültür, aile yapıları, eğitim, ekonomi gibi çeşitli faktörlerin bireyler ve gruplar üzerindeki etkilerini araştırır.
- Sosyolojinin amacı, toplumların nasıl işlediğini, bireylerin toplum içindeki rollerini ve toplumsal olayların nasıl şekillendiğini anlamaktır. Toplumsal problemleri ve bunların çözüm yollarını araştırır.
- Sosyolojinin temelleri, 19. yüzyılın başlarında, toplumsal değişimlerin hızla arttığı bir dönemde atılmıştır. Sosyolojinin kurucusu olarak kabul edilen isim Auguste Comte'dir.

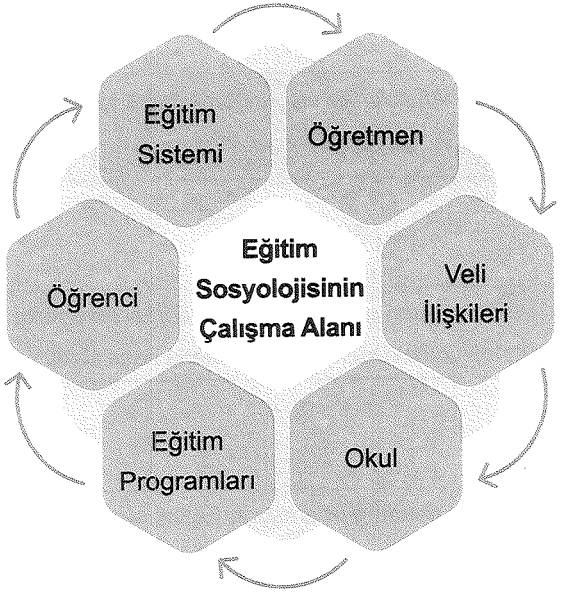
EĞİTİM SOSYOLOJİSİ

- Eğitim sosyolojisi, eğitim sistemini ve eğitim süreçlerini toplumsal bir bakış açısıyla inceleyen sosyolojinin bir alt dalıdır.
- Bu alan, eğitimin toplum üzerindeki etkilerini, toplumsal yapıyı nasıl şekillendirdiğini ve bireylerin eğitimle nasıl etkileşimde bulunduklarını araştırır.
- Eğitim sosyolojisi, eğitimin bireylerin toplumsal rollerini nasıl belirlediğini, toplumsal eşitsizlikleri nasıl yansıttığını ve eğitimin toplumda değişim yaratmadaki rolünü inceler.

Eğitim sosyolojisinin odaklandığı başlıca konular şunlardır:

- **Toplumsal sınıflar ve eğitim:** Eğitimdeki eşitsizlikler, zengin ve yoksul sınıflar arasındaki farklar.
- **Eğitim ve kültür:** Eğitim sistemlerinin, kültürel normları ve değerleri nasıl yansıttığı.
- **Eğitim ve toplumsal cinsiyet:** Kadınlar ve erkekler arasındaki eğitim fırsatları farkları.
- **Okulda sosyal roller:** Okulun, öğrencilere toplumsal roller ve davranış kalıpları nasıl kazandırdığı.
- **Eğitimde fırsat eşitliği:** Herkesin eğitim hakkına ve fırsatlarına eşit erişimi olup olmadığı.

Eğitim sosyolojisi, eğitimi toplumsal bir olgu olarak inceleyen ve eğitim ile toplum arasındaki ilişkileri anlamaya çalışan bir alandır. Eğitim sosyolojisinin çalışma alanları oldukça geniştir ve aşağıdaki başlıklarla özetlenebilir:

1. Eğitim ve Toplumsal Yapı:

- Eğitimin toplumun yapısal öğeleriyle ilişkisini inceler. Örneğin, eğitim sisteminin sosyal sınıflar, cinsiyet, etnik köken, yaş ve benzeri faktörlerle nasıl etkileşimde bulunduğunu araştırır.
- Toplumda eğitim aracılığıyla bireylerin ve grupların nasıl sosyal roller üstlendiğini anlamaya çalışır.

2. Eğitimde Eşitsizlik ve Sosyal Adalet:

- Eğitimdeki fırsat eşitsizlikleri, özellikle sınıfsal, cinsiyet, etnik kimlik ve ekonomik faktörlere dayalı eşitsizlikleri inceler.
- Eğitimin, toplumsal eşitsizlikleri pekiştirip pekiştirmediğini, ya da bu eşitsizliklerin aşılmasında bir araç olup olamayacağını değerlendirir.

3. Eğitim ve Kültür:

- Eğitim sistemlerinin kültürel normları, değerleri ve gelenekleri nasıl yansıttığını, öğrencilere nasıl kültürel bir kimlik kazandırdığını araştırır.
- Okullarda öğretim yöntemlerinin ve müfredatların, toplumdaki kültürel dinamiklerle nasıl ilişkili olduğunu inceler.

4. Eğitim ve Sosyal Değişim:

- Eğitimin toplumsal değişim ve dönüşümde nasıl bir rol oynadığını araştırır. Eğitim sistemlerinin toplumsal değişimi teşvik etme potansiyelini ve eğitimle toplumun dönüşümünü inceler.
- Eğitim sistemlerinin, toplumdaki güç ilişkilerini ve sosyal yapıları nasıl yeniden ürettiğini ya da değiştirdiğini analiz eder.

5. Okul ve Toplumsal Roller:

- Okulun, bireylerin toplumsal rolleri öğrenmesi ve bu rolleri toplumda nasıl uygulayacağı konusunda nasıl bir işlev gördüğünü ele alır.
- Okulda öğrencilerin toplumsal statülerine göre yaşadıkları deneyimleri ve bu deneyimlerin bireyler üzerindeki etkilerini inceler.

6. Eğitim Politikaları:

- Eğitim politikalarının, toplumsal yapıyı nasıl etkilediğini ve toplumsal eşitsizlikleri nasıl şekillendirdiğini araştırır.
- Eğitimdeki reformları, hükümetin eğitimle ilgili kararlarını ve bu kararların toplumsal yapıya olan etkilerini inceler.

7. Eğitim ve Aile İlişkisi:

- Eğitim politikalarının, toplumsal yapıyı nasıl etkilediğini ve toplumsal eşitsizlikleri nasıl şekillendirdiğini araştırır.
- Eğitimdeki reformları, hükümetin eğitimle ilgili kararlarını ve bu kararların toplumsal yapıya olan etkilerini inceler.

8. Eğitim ve Teknoloji:

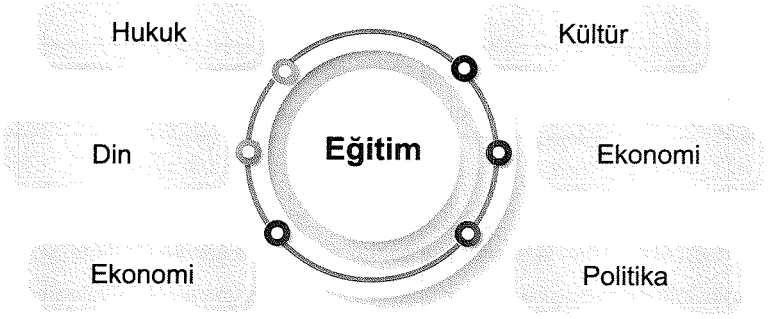
- Eğitimde teknolojinin rolü, dijital araçların ve çevrimiçi eğitim yöntemlerinin eğitimdeki yerini ve bu değişikliklerin toplumsal etkilerini araştırır.

9. Okul Kültürü ve Öğretmen-Öğrenci İlişkileri:

- Okulun sosyal atmosferi, öğretmenlerin rolü, öğretmen-öğrenci ilişkilerinin dinamikleri ve bu ilişkilerin eğitimin kalitesine etkisi incelenir.
- Bu başlıklar, eğitim sosyolojisinin farklı yönlerini kapsar ve eğitimle toplum arasındaki karmaşık ilişkilerin anlaşılmasına yardımcı olur. Eğitim sosyolojisi, eğitim sisteminin toplumdaki değişimlere nasıl etki edebileceğini, toplumsal eşitsizlikleri nasıl yansıttığını ve eğitimle daha adil bir toplum yaratılmasının mümkün olup olmadığını anlamaya yönelik bir araçtır.

Eğitimin Toplumsal Kurum ve Süreçlerle İlişkisi

Eğitimin Toplumsal Kurum ve Süreçlerle İlişkisi

- Eğitim, toplumsal kurum ve süreçlerle güçlü bir etkileşim içindedir. Toplumun diğer unsurlarıyla hem etkileşir hem de bu unsurları etkiler. Eğitim, bireylerin topluma uyum sağlamasını kolaylaştırdığı gibi, toplumsal değişim ve dönüşüm süreçlerinin de öncüsü olabilir.

Eğitimin toplumsal kurum ve süreçlerle ilişkisi şu şekilde özetlenebilir:

1. Aile ve Eğitim

- Aile, bir çocuğun ilk öğretmeni gibidir. Okulda başarılı olmak için aileden gelen destek çok önemlidir.
- Eğitim sayesinde insanlar ailelerine daha iyi bir yaşam sunabilir ve aile içindeki rollerini değiştirebilir (örneğin, daha çok sorumluluk alabilirler).

2. Siyaset ve Eğitim

- Eğitim, insanlara haklarını ve sorumluluklarını öğretir, böylece daha bilinçli bir vatandaş olursunuz.
- Ama siyaset de eğitim üzerinde etkilidir. Örneğin, hükümetler okullarda hangi derslerin okutulacağını belirleyebilir.

3. Din ve Eğitim

- Eğitim, din hakkında daha çok bilgi sahibi olmanızı sağlayabilir.
- Aynı zamanda, bazı okullar dini kurallara göre eğitim verebilir.

4. Kanunlar ve Eğitim

- Eğitim, size kurallara uymanın ve başkalarının haklarına saygı duymanın önemini öğretir.
- Ülkelerdeki yasalar, zorunlu eğitimi ve okul sistemini düzenler.

5. Ekonomi ve Eğitim

- Eğitim, bireylerin bilgi ve becerilerini artırarak onları daha nitelikli bir iş gücü haline getirir. Bu durum, üretkenliği artırır ve ekonomik büyümeyi destekler. Okula gidip eğitim alan insanlar, daha iyi işler bulabilir. Örneğin, doktor, mühendis veya öğretmen olmak için eğitim almak şarttır. Bu işler, daha fazla para kazandırır.
- Eğitim düzeyi yüksek olan bireyler, genellikle daha yüksek maaşlı işlerde çalışır. Bu da bireysel ve toplumsal refahı artırır.
- Eğitim, bilimsel düşünceyi teşvik ederek yenilikçi fikirlerin ve teknolojilerin gelişmesini sağlar. Bu da ekonomiye dinamizm katar.

6. Kültür ve Eğitim

- Eğitim, bir toplumun geleneklerini ve değerlerini öğrenmenizi sağlar. Mesela, bayramlarda yaptığımız şeyleri okullarda da öğreniriz.
- Farklı kültürleri tanımamızı ve onlara saygı duymamızı da sağlar.

İNDEKS AKADEMİ

Eğitimin Toplumsal Süreçlerle İlişkisi

► Eğitim, bir toplumun nasıl çalıştığını ve geliştiğini etkileyen en önemli araçlardan biridir. İşte eğitimin toplumsal süreçlerle olan ilişkisini açıklayan ana noktalar:

1. Sosyalleşme

► Eğitim, insanların toplum kurallarını öğrenmesini sağlar. Örneğin, okulda nasıl davranmamız gerektiğini, insanlarla nasıl iletişim kuracağımızı öğreniriz.

► Toplumda bir arada yaşamak için gereken saygı, hoşgörü ve iş birliği gibi değerleri kazandırır.

2. Toplumsal Değişim

► Eğitim, toplumu değiştirir ve geliştirir. Yeni fikirler ve teknolojiler eğitimle ortaya çıkar.

► Örneğin, çevreyi koruma bilinci okullarda öğrendiğimiz bir şeydir ve bu, toplumu daha bilinçli hale getirir.

Toplumsal Değişme ve Nedenleri

Toplumsal değişme, bir toplumun ekonomik, sosyal, kültürel ya da politik yapısında zamanla meydana gelen değişikliklerdir. Bu değişimler **çevresel etkilerden**, **kültürel etkileşimlerden** veya **içsel kaynaklardan** kaynaklanabilir.

A. Çevresel Değişmeler

Toplumlar, çevrede meydana gelen büyük olaylardan etkilenir ve bu olaylar toplumsal değişmelere yol açar. Örnekler:

► **Deprem, Sel, Salgın Hastalıklar:** Doğal afetler ve salgınlar, toplumların yaşam biçimlerini, ekonomilerini ve hatta eğitim sistemlerini etkileyerek değişimlere neden olabilir.

► **İklim Değişiklikleri:** Tarım, hayvancılık gibi temel geçim kaynaklarını etkileyerek toplumsal yapının değişmesine neden olabilir.

► **Göç:** İnsanların başka bölgelere taşınması, toplumsal yapıda değişikliklere ve farklı kültürlerin kaynaşmasına yol açar.

► **Savaş:** Savaşlar, toplumların demografik yapısını, kültürünü ve sosyal ilişkilerini kökten etkileyebilir.

B. Dış Kaynaklı Değişimler

- **İstila:** Bir toplumun başka bir grup tarafından ekonomik ya da siyasi nedenlerle ele geçirilmesi. İstilacılar, kendi kültürlerini, eğitim sistemlerini ve toplumsal yapılarını istila ettikleri bölgeye dayatabilir. Örneğin, Roma İmparatorluğu'nun ele geçirdiği bölgelerde kendi yönetim sistemini kurması.
- **Kültürel Temas:** Farklı kültürler arasında ticaret, göç veya diğer etkileşimler sonucu kültürel değişimler meydana gelir. Örneğin, ipek yolu boyunca farklı kültürlerin birbiriyle temas ederek bilgi, mal ve fikir alışverişinde bulunması.
- **Yayılma:** Yeni bir buluşun ya da bir kültürel özelliğin geniş bir alana yayılmasıdır. Örneğin, alfabenin bulunup birçok toplum tarafından benimsenmesi veya sayısal sistemlerin farklı kültürlere aktarılması.

C. İç Kaynaklı Değişmeler

Toplumların kendi içinde gerçekleşen değişimler, toplumsal yapının yenilenmesini sağlar. Bu değişimlere örnekler:

- **Keşif ve İcatlar:** Teknolojik veya bilimsel yenilikler, toplumların günlük yaşamlarını ve organizasyonlarını kökten değiştirebilir. Örneğin, elektriğin icadı, sanayi devriminde büyük değişimlere yol açmıştır.
- **Nüfus Hareketleri:** Göçler veya nüfus artışı gibi durumlar, toplumu ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda değişime zorlar. Örneğin, kırsal bölgelerden kentlere göç, şehirleşme sürecini hızlandırır.

3. Toplumsal Hareketlilik

- Toplumsal hareketlilik, bireylerin veya grupların, toplum içindeki sosyal, ekonomik veya kültürel konumlarını değiştirmesini ifade eder. Eğitim, bu hareketliliği sağlamada en etkili araçlardan biridir.
- İki temel türü vardır:

A. Yatay Hareketlilik

Bireylerin aynı sosyal sınıf içinde farklı bir role geçmesi. Örneğin, bir öğretmenin bir başka okula geçmesi.

NOT

Yatay hareketlilik (aynı ya da benzer statüler arasında) **Örnekler:** Bir hemşirenin çalıştığı hastaneyi değiştirip başka bir hastanede çalışmaya başlaması.	▸ Bir avukatın bir hukuk bürosundan başka bir hukuk bürosuna geçmesi. ▸ Bir polisin başka bir bölgeye atanması. ▸ Bir işçinin aynı fabrikadaki birim değişikliği (örneğin üretimden lojistik birimine geçmesi)

B. Dikey Hareketlilik

Bireylerin sosyal sınıflar arasında yükselmesi veya düşmesi. Örneğin, yoksul bir ailenin çocuğunun doktor olup yüksek gelirli bir konuma gelmesi

NOT

Dikey hareketlilik (farklı statüler arasında)

Yukarı Yönlü Dikey Hareketlilik Örnekleri:	**Aşağı Yönlü Dikey Hareketlilik Örnekleri:**
▸ Yoksul bir ailenin çocuğunun iyi bir eğitim alarak doktor, mühendis ya da öğretmen olması. ▸ Küçük bir iş yerinde çalışan bir kişinin, kendi işini kurarak zengin bir iş insanı haline gelmesi. ▸ Üniversiteden mezun olan bir öğrencinin, büyük bir şirkette yönetici pozisyonuna yükselmesi. ▸ Çiftçilikle uğraşan bir bireyin, eğitim alarak şehirde bir memur olması. ▸ Bir futbolcunun amatör bir kulüpten profesyonel bir kulübe transfer olması ve ünlü olması.	▸ Büyük bir şirkette üst düzey yönetici olan bir kişinin işten çıkarılıp düşük maaşlı bir işe geçmesi. ▸ Zengin bir iş insanının ekonomik kriz nedeniyle iflas edip işçi olarak çalışmak zorunda kalması. ▸ Bir öğretmenin, geçirdiği bir sağlık sorunu nedeniyle görevden alınarak işsiz kalması. ▸ Üniversite mezunu bir bireyin iş bulamayıp geçici olarak düşük gelirli bir işte çalışması.

NOT

Fiziksel hareketlilik (Coğrafi Hareketlilik): Birey ya da grupların fiziksel olarak yer değiştirmeleridir. **Örneğin;** göçler.

4. Toplumsal Kontrol (Denetim) ve Eğitim

- Toplumsal kontrol, bir toplumun düzenini sağlamak ve devam ettirmek için kullandığı yöntemleri ifade eder. Eğitim, bu kontrolün sağlanmasında en önemli araçlardan biridir.
- Toplumsal kontrol, insanların toplum kurallarına ve normlarına uygun davranmasını sağlamak için yapılan çalışmalardır. Örneğin, toplumda "saygılı olmak", "kurallara uymak" ve "başkalarına zarar vermemek" gibi davranışlar toplumsal kontrol ile desteklenir.

Eğitimin Toplumsal Kontroldeki Rolü

Eğitim, bireylerin topluma uyum sağlamasına ve toplum düzeninin korunmasına yardımcı olur. İşte bu süreçte eğitimin rolü:

Toplum Kurallarını Öğretme	Değerler ve Ahlak Geliştirme	Sosyal Uyum Sağlama	Disiplin ve Sorumluluk
Okullarda öğrencilere topluma uygun davranışlar (örneğin, trafik kurallarına uymak, sırada beklemek) öğretilir.	Eğitim, bireylere dürüstlük, sorumluluk ve saygı gibi değerleri kazandırır.	Eğitim, farklı görüşteki insanların bir arada uyum içinde yaşamasını destekler.	Okulda alınan eğitim, bireylerin disiplinli ve kurallara uyan bireyler olmasını sağlar.

Toplumsal Kontrol Araçları Olarak Eğitim

Eğitim, toplumsal kontrolün sağlanmasında şu şekillerde araç olarak kullanılır:

Müfredat	Öğretmenler	Okul Kuralları
Okullarda öğretilen dersler, toplumun ihtiyaçlarına göre şekillenir. Örneğin, vatandaşlık dersleri bireylerin toplumsal kuralları öğrenmesini sağlar.	Öğretmenler, sadece bilgi aktarmakla kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin davranışlarını yönlendirir.	Okul kuralları, öğrencilerin disiplini öğrenmesine ve toplumun kurallarına uyum sağlamasına yardımcı olur.

Eğitimin Olumlu Etkileri

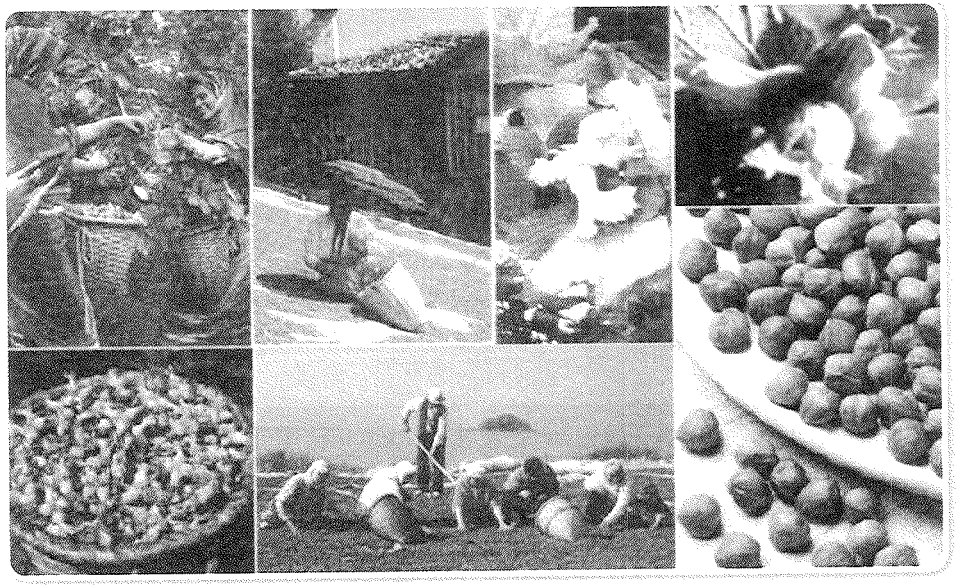
- Eğitim sayesinde insanlar başkalarının haklarına saygı duymayı öğrenir.
- Eğitim, bireylerin sorumluluk bilinci kazanmasını sağlar ve kurallara uymayı teşvik eder. Böylece toplumun düzeni korunur ve toplumsal gelişim sağlanır.
- Toplumsal barış ve huzur, eğitimli bireylerin artmasıyla daha kolay sağlanır.
- Bireylerin topluma uyum sağlaması, toplum kurallarına uygun hareket etmesi ve değerleri benimsemesini sağlar.
- Bireyin potansiyelini ortaya çıkararak kendi kişisel gelişimini destekler.

EĞİTİM

- Sosyal sınıf farklılıklarının azaltılmasında,
- Toplumsal hareketliliğin gerçekleşmesinde,
- Sosyo-kültürel bütünleşmenin sağlanmasında etkili bir araçtır.

NOT ALINIZ

EKONOMİK TEMEL

- Bir eğitim programının başarılı bir şekilde uygulanabilmesi, ülkenin sahip olduğu ekonomik kaynaklarla doğrudan ilişkilidir.

- **Ekonomik temel**, eğitimin sürdürülebilirliği, kaliteli insan gücü yetiştirilmesi ve toplumsal ihtiyaçlara uygun bireyler kazandırılmasını sağlayan bir zemin oluşturur.

Yeterli Kaynaklara Sahip Olma

- Eğitim programlarının uygulanabilmesi için öğretmen, okul, teknoloji, materyal gibi kaynakların yeterli olması gerekir. Ülkenin ekonomik yapısı bu kaynakların sağlanmasında belirleyici bir rol oynar.
- Eğitimdeki fırsat eşitliği, ancak ekonomik kaynakların adil bir şekilde dağıtılmasıyla mümkündür. Örneğin, kırsal ve kentsel bölgelerde eğitim koşulları arasındaki farklılıklar, ekonomik imkânların doğru şekilde kullanılmasını gerektirir.

İnsan Gücü ve Ekonomik İhtiyaçlar

- Eğitim, toplumsal ve ekonomik ihtiyaçlara uygun insan gücünün oluşturulmasını hedefler. Bu, iş gücü piyasasına nitelikli bireylerin kazandırılmasını ve ülkenin kalkınmasını destekler.
- Mesleki ve teknik eğitimin artırılması, üretim odaklı bir eğitim anlayışıyla ekonomik kalkınmaya katkıda bulunur.

1. Ekonomik Temel ve Eğitim İlişkisi

a. İnsan Sermayesinin Gelişimi	b. Eğitimde Ekonomik Kaynakların Kullanımı	c. Eğitim ve Ekonomik Kalkınma
► Eğitim, bireylerin bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirerek onların üretkenliğini artırır. ► İnsan sermayesinin güçlendirilmesi, ekonomik büyümeyi destekler ve iş gücü piyasasının ihtiyaçlarına yanıt verir.	► Eğitim, ekonomik kaynakların planlanmasını ve kullanımını gerektirir. Yeterli ekonomik kaynak olmadan eğitim sisteminin etkili bir şekilde işleyişi mümkün değildir. ► Eğitim harcamaları, hem bireylerin hem de toplumun ekonomik refahını artıran uzun vadeli bir yatırımdır.	► Eğitim, bireylerin mesleki niteliklerini artırarak iş gücü piyasasında etkin roller üstlenmelerini sağlar. ► Ekonomik kalkınma, eğitim yoluyla bireylerin girişimcilik, inovasyon ve üretkenlik gibi yetkinliklerle donatılmasıyla hızlanır.

2. Ekonomik Temel Açısından Eğitim Programları

Eğitim programları, toplumun ekonomik ihtiyaçları doğrultusunda şekillenir. Bu doğrultuda, ekonomik temel açısından eğitim programları şu şekilde ele alınabilir:

a. Toplumun Ekonomik İhtiyaçlarına Göre Program Geliştirme

- Eğitim programları, iş gücü piyasasının ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanır. Örneğin:
  - Tarım sektörüne yönelik bölgelerde tarım eğitimi programları geliştirilmesi.
  - Sanayi bölgelerinde teknik eğitim programlarının artırılması.
- 2005-2006 Eğitim Programı'nda bu anlayış benimsenmiş ve yöresel farklılıklar dikkate alınmıştır.

b. Girişimcilik ve Üretim Odaklı Yaklaşım

- Programlarda bireylerin girişimci bir bakış açısıyla yetiştirilmesi hedeflenir.
- **Üretim Odaklı Eğitim:** Eğitim sürecinde uygulamalı ve üretime dayalı dersler, bireyleri ekonomik anlamda aktif hale getirir. Örneğin:
  - Mesleki ve teknik liselerde atölye çalışmaları.
  - Üniversitelerde sanayi iş birlikleri ile yapılan uygulamalı projeler.

c. Fırsat Eşitliği ve Ekonomik Kalkınma

- Eğitim programları, ekonomik eşitsizlikleri azaltmayı hedefler. Devlet destekli burslar, ücretsiz eğitim politikaları ve kırsal bölgelerdeki okullara özel programlar bu hedefi destekler.
- Eğitime erişim sağlandıkça, bireyler ekonomik refah düzeylerini artırabilir ve bu da toplumsal kalkınmayı destekler.

3. Ekonomik Temel Açısından Eğitim ve Program Uygulamaları

Eğitim programlarının ekonomik temel üzerindeki uygulamaları şunlardır:

a. Mesleki ve Teknik Eğitim

- İş gücü piyasasının ihtiyaçlarına yönelik mesleki eğitim programları, ekonomik temel üzerinde özel bir öneme sahiptir.
- Örneğin, sanayileşmiş bölgelerde mühendislik ve teknik becerilere yönelik eğitim programlarının geliştirilmesi, o bölgenin ekonomik yapısını güçlendirir.

b. Ekonomik Üretkenlik ve Yenilikçi Eğitim

- Programlarda yenilikçi düşünceye ve girişimciliğe vurgu yapılır. Bu, bireylerin iş gücü piyasasında yaratıcı çözümler sunmasına olanak tanır.
- Eğitimde AR-GE çalışmaları ve üniversite-sanayi iş birlikleri, ekonomik temele yönelik uygulamalardır.

c. Yerel ve Bölgesel Farklılıkların Dikkate Alınması

- Eğitim programları, yerel ve bölgesel ekonomik farklılıklara göre şekillendirilmelidir. Örneğin, kırsal bölgelerde tarım eğitimi, kentsel alanlarda ise teknoloji odaklı eğitimlere ağırlık verilmesi.

d. Eğitimin Finansmanı ve Kaynak Yönetimi

- Eğitim programlarının uygulanabilmesi için ekonomik kaynakların doğru şekilde planlanması gerekir.
- Devlet bütçesinden eğitime ayrılan pay, programların etkili bir şekilde hayata geçirilmesinde belirleyici bir rol oynar.

4. Ekonomik Temel Açısından Eğitimin Etkileri

- **Bireysel Etkiler:** Eğitim, bireylerin iş bulma olanaklarını ve gelir seviyesini artırır.
- **Toplumsal Etkiler:** Eğitim, ekonomik kalkınmayı destekler, iş gücü piyasasında nitelikli bireyler yetiştirir ve toplumsal refahı artırır.
- **Küresel Rekabet:** Eğitim, ülkelerin küresel ekonomik sistemde rekabet gücünü artırır.

NOT

Eğitimin ekonomik temeli,

- Bireysel ve toplumsal düzeyde ekonomik kalkınmayı destekleyen bir yapıdır.
- Eğitim programları, toplumsal ihtiyaçlara uygun insan gücünü yetiştirerek ekonomik refahı artırmayı hedefler.
- Girişimcilik, üretim odaklı yaklaşımlar ve mesleki eğitim, ekonomik temelin eğitim programlarında öne çıkan unsurlarıdır.
- Ekonomik kaynakların etkili bir şekilde kullanılması ve eğitimde fırsat eşitliği sağlanması, eğitim programlarının başarısını ve ekonomik kalkınmayı doğrudan etkiler.

NOT ALINIZ

EĞİTİMİN MALİYETİ

Eğitimin maliyeti, bir toplumun bireylerin bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirmek için yaptığı ekonomik harcamaları ifade eder. Bu maliyet, bireysel ve toplumsal düzeyde farklı bileşenlerden oluşur ve eğitimin sürdürülebilirliği, kalite düzeyi ve erişilebilirliği üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

1. Eğitimin Maliyeti Türleri

a. Doğrudan Maliyetler

Eğitim için yapılan görünür harcamalardır. Bunlar şunları içerir:

Devlet Harcamaları

- Okulların inşası ve altyapı giderleri.
- Öğretmen maaşları, eğitim materyalleri (kitaplar, bilgisayarlar, laboratuvar ekipmanları).
- Öğrencilere sağlanan burslar ve yemek yardımları.

Bireysel Harcamalar

- Öğrencilerin ve ailelerin yaptığı okul harçları, kıyafet, ulaşım, ders kitapları ve diğer giderler.

b. Dolaylı Maliyetler

- Eğitim sürecine katılım nedeniyle ortaya çıkan fırsat maliyetleridir. Örneğin:
  - Öğrencilerin eğitim süresince gelir getiren bir işte çalışamaması.
  - Ebeveynlerin, çocuklarını desteklemek için yaptığı fedakarlıklar.

c. Gizli Maliyetler

- Eğitimle doğrudan ilişkili olmayan ancak eğitimin bir sonucu olarak ortaya çıkan maliyetlerdir:
  - Mezuniyet sonrası iş bulma sürecinde yapılan harcamalar.
  - Eğitim sonrasında bireylerin iş gücü piyasasına adaptasyonu için gerekli kurs veya ek eğitimler.

2. Eğitimin Finansmanı

Eğitimin maliyetini karşılamak için kullanılan finansman kaynakları şunlardır:

a. Kamu Kaynakları

- Devlet bütçesinden eğitime ayrılan pay, eğitim sisteminin sürdürülebilirliği açısından kritiktir.
- Kamu eğitim harcamaları, özellikle gelişmekte olan ülkelerde eğitime erişimi artırmayı hedefler.

b. Özel Kaynaklar

- Özel okullar ve üniversiteler, bireylerden doğrudan ücret alarak finansman sağlar.
- Sponsorluklar ve bağışlar, eğitim kurumlarının bütçesine katkı sağlar.

c. Uluslararası Destek

- Uluslararası kuruluşlar (UNESCO, UNICEF, Dünya Bankası), gelişmekte olan ülkelerde eğitime destek sağlamak amacıyla fonlar oluşturur.

3. Eğitimin Maliyetinin Ekonomik ve Toplumsal Etkileri

a. Yatırım ve Getiri

- Eğitim, uzun vadeli bir yatırımdır. Bireyler ve toplum için ekonomik getirileri şunlardır:
  - Bireylerin iş bulma şansını ve gelir düzeyini artırır.
  - Toplumun genel ekonomik refahını artırır ve sürdürülebilir kalkınmayı destekler.

b. Fırsat Eşitliği

- Kamu finansmanı, yoksul kesimlerin eğitime erişimini sağlayarak fırsat eşitliğini artırır.
- Eğitim maliyetlerinin bireyler tarafından karşılanması gerektiğinde, bu durum gelir eşitsizliklerini artırabilir.

c. Ülke Kalkınmasına Katkısı

- Eğitim harcamaları, ekonominin büyümesini hızlandırır. Eğitimli bireyler, daha verimli ve yenilikçi çalışarak üretime katkı sağlar.
- Eğitimin maliyetine yapılan yatırım, insan sermayesi gelişimini teşvik eder.

4. Eğitimin Maliyetinde Karşılaşılan Sorunlar

a. Yetersiz Kamu Kaynakları

Özellikle gelişmekte olan ülkelerde eğitime ayrılan bütçenin sınırlı olması, okullarda altyapı eksikliği ve öğretmen açığı gibi sorunlara yol açar.

b. Eğitimde Fırsat Eşitsizliği

Ekonomik durumu iyi olmayan bireyler, özel okullara veya kaliteli eğitim kaynaklarına erişimde zorluk yaşayabilir.

c. Yüksek Öğrenim Maliyeti

Üniversite eğitimi, bireyler için önemli bir maliyet yükü oluşturabilir. Bu, öğrenci kredileri ve borçlanma gibi sorunları beraberinde getirir.

d. Verimlilik Sorunu

Eğitim maliyetlerinin yüksek olması, bazı bireylerin eğitimi tamamlamadan bırakmasına neden olabilir, bu da toplumun genel eğitim düzeyini olumsuz etkiler.

5. Eğitimin Maliyetini Azaltma ve Verimliliği Artırma Yolları

a. Teknoloji Kullanımı

- Uzaktan eğitim ve dijital materyaller, eğitimin maliyetini düşürmek için etkili yöntemlerdir.
- Çevrimiçi kurslar, daha düşük maliyetle geniş bir öğrenci kitlesine ulaşılmasını sağlar.

b. Kamu-Özel İş Birliği

- Devlet ile özel sektör arasında iş birliği yapılarak eğitim yatırımları artırılabilir.
- Mesleki ve teknik eğitimde, sektörlerin katkısıyla iş gücü piyasasına uygun programlar geliştirilebilir.

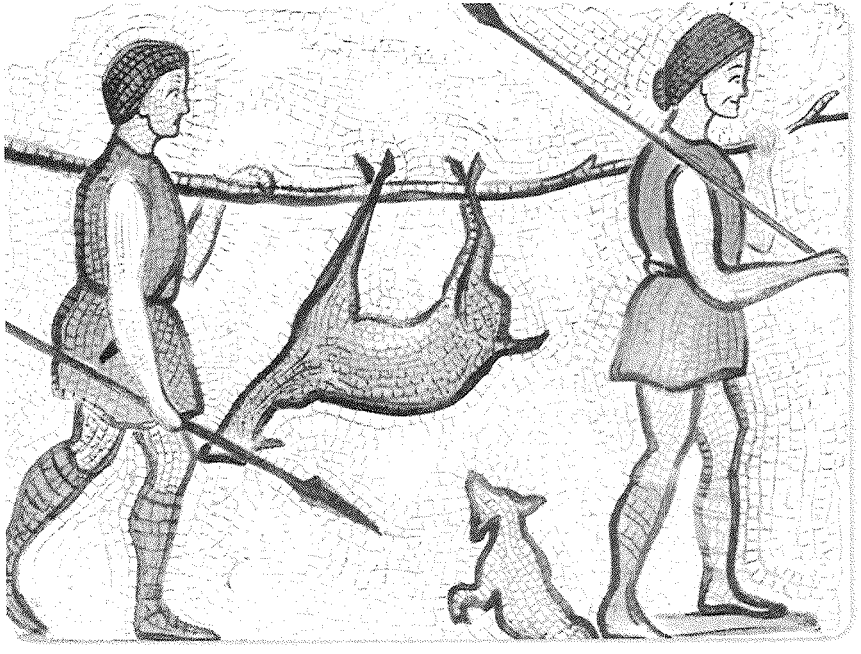
c. Burs ve Destek Programları

- Yoksul bireylerin eğitime erişimini artırmak için burs, kredi ve maddi yardım programları uygulanabilir.

6. Eğitimin Maliyetini Ekonomik Getirilerle Kıyaslama

- Eğitim için yapılan harcamalar, bireysel ve toplumsal düzeyde yüksek getiriler sağlar. Örneğin:
  - Üniversite mezunu bir birey, lise mezununa kıyasla yaşam boyu daha yüksek gelir elde eder.
  - Toplum genelinde eğitim düzeyinin artması, üretkenliği ve yenilikçiliği artırır.

TARİHSEL TEMEL

TARİHSEL TEMEL

- Tarihi temel, programlar oluştururken geçmiş yıllarda yapılan çalışmaların, hazırlanan programların yeni programa yön vermesini sağlar.
- Program geliştirme süreci içinde, eğitimin ve programın nasıl gelişme gösterdiğini görmek adına tarihi temel büyük önem taşımaktadır.

EĞİTİMİN TARİHSEL TEMELİ	
1918'de Bobbit	Eğitim programı adlı kitap ile program geliştirme çalışmalarını ele alan ilk kitap.
Bobbit ve Charters	► Program geliştirmede davranışçı yaklaşımı benimsemiştir. ► Chartes hedeflerin gözlenebilir ve ölçülebilir olduğunu kabul etmiştir. ***Bunların eğitim programı üzerindeki etkileri;*** **1.** Amaç, hedef, ihtiyaç ve öğrenme yaşantıları ilkelerini geliştirme **2.** Hedef - davranışları kullanma **3.** Hedefleri, ihtiyaçlar belirlenerek oluşturma **4.** Program geliştirme ve uzmanların mutlaka bir olan uzmanı olması gerekmemekte anlayışını benimseme.
1946'da Ralp Tyler	► *"Eğitim programı ve Öğretimin Temel İlkeleri"* adlı kitap çıkarmıştır. ► Eğitim yaşantıları nasıl düzenlenmeli? ► Hedeflere ulaşılmış mı? ► Sorularını sorar. ***Program:*** Hedef, Öğrenme yaşantıları, Değerlendirme
1962'de Hilda Taba	"Program Geliştirme: Kuram ve Uygulama" adlı kitap çıkarmıştır. ***Program:*** Hedef, İçerik, Öğrenme yaşantıları, Değerlendirme

EĞİTİMİN TARİHSEL TEMELİ	
1924 Tevhid-i Tedrisat Kanunu (Öğretim Birliği Yasası)	▶ Tüm öğretim kurumları Milli eğitim Bakanlığı bünyesinde toplandı. (Maarif Nezareti) ▶ Eğitimde ikilikler ortadan kaldırıldı ve birlik sağlandı. (Medreseler kapatıldı ve eğitimde laikleşme sağlandı.) ▶ Eğitim - öğretim devlet tarafından parasız olarak yürütülmeye başlandı. ▶ Karma eğitim (kız - erkek) sistemine geçiş yapıldı. ***Bu dönemde gelişmeler;*** ▶ Eğitimle ilgili toplantılar (heyet-i ilmiyeler) ▶ Millet mekteplerinin açılması ▶ Latin alfabesinin kabulü ▶ Eğitimde demokratikleşme ve laikleşme ▶ Kadın eğitimine önem verilmesi ▶ Milli dil ve tarih anlayışının gelişmesi ▶ Dil ve tarih kurumlarının kurulması
1924'te John Dewey'in Türkiye'ye Gelmesi	▶ Köy enstitülerinin açılmasına ilişkin ilk çalışmalar ▶ Demokrasi sisteminde eğitim anlayışı ve demokratik bir topluma uygun öğretmen kadrosu nasıl yetiştirilmeli ve ilişkin raporlar sunma. ▶ Daha çok ilköğretim programlarına ağırlık verilmiş.
1928 Millet Mekteplerinin Açılışı	▶ Yaygın eğitim kapsamında, okuma-yazma seferberliği üzerine açıldı. ▶ 15-45 yaş aralığında halka harf inkılabına dair eğitim verme amaçlanmıştır. ▶ Öğleden sonra, yada akşam eğitim vererek gezici kurslar düzenlenmiştir. (4 ay süren)

EĞİTİMİN TARİHSEL TEMELİ	
1940 Köy Enstitüleri	▶ 17 Nisan 1940 tarihli ve 3802 sayılı, yasa ile açıldı. ▶ Dönemin bakanı Hasan Ali Yücel idi. ▶ Amaç; ▷ Tarımsal üretim ve eğitimin mali yükünü hafifletmek ▶ Köylerde yaşayan ve ilkokul mezunu çocukların bu enstitülerde yetişerek köylerine dönüp öğretmenlik yapmalarını sağlama amacıyla kurulmuştur. ▶ Tarım, marangozluk, inşaat gibi derslerde verildi. ▶ 1946'da kapatıldı.
1950	▶ "Müfredat Programı" anlayışı, "Eğitim Programı" oldu.
1952 K.V. Wofford	▶ Köy okullarında incelemeler yaptı.
1953 - 1954	▶ Ortaöğretim programlarının geliştirilmesi
1954-1955	▶ İstanbul Atatürk Kız Meslek Lisesi'ndeki komisyon tarafından deneme okulu programı geliştirilerek ortaöğretim programı çalışmalarına öncülük eder.
1961 - 222 Sayılı İlköğretim Kanunu'nun Kabulü	▶ Programların geliştirilip, değiştirilmesi zorunlu kılınmıştır.
1962 - VII. Milli Eğitim Şurası	Bu Şura'da; **1.** Programların gerçekleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak düzenlenmesi **2.** Programların geliştirilmesine bağlı olarak ders ve kaynak kitapların hazırlanması, **3.** Öğretmenlerin yeni programların gereksinimlerine uygun olarak yetiştirilmesi, **4.** Hazırlanacak ve uygulanacak bir deneme programının komisyonlara incelenip değerlendirildikten sonra çeşitli bölgelerde iki yıl süreyle denenmesi, **5.** Deneme programlarının geliştirilerek bütün yurt çapında uygulanması kararlaştırılmıştır.

EĞİTİMİN TARİHSEL TEMELİ	
1973	▶ 1739 sayılı Türk Milli Eğitim Temel Kanunu kabul edilmiştir. ▶ Okul öncesi eğitim, temel eğitim, ortaöğretim ve yüksek öğretim olarak eğitim sistemi belirlenmiş.
1981	Öğretmenlik Eğitimi, bakanlık bünyesinden çıkartılıp üniversiteler sorumluluğuna verilmiştir.
1982	Milli Eğitim Bakanlığı, yeni bir program modeli kabul ederek 2142 Sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanmıştır. 8 yıllık ilköğretim uygulaması kabul edildi (temeli atıldı.)
1984	▶ 1982 yılında kabul edilen yeni program modeli, ▶ Bazı ilkeler ▶ Anayasa ▶ Hükümet Programı ▶ Cumhurbaşkanının direktifleri } doğrultusunda yeniden belirlenmiş, 16 sayılı Talim Terbiye Kurulu kararı ile yayınlanmıştır. ▶ Bu model; ▸ Amaç - davranış ▸ İşleyiş ▸ Değerlendirme } Programda derslerin hazırlanmasını gerekli kılmıştır.
1985 - 1986	İlkokul matematik programı, tüm ilkokullarda uygulanmaya başlandı.
1997	4306 sayılı yasa ile, ilköğretim kesintisiz ve zorunlu olacak şekilde uygulamaya konulmuştur. (Ülke çapında uygulandı.)
1998	"Milli Eğitimi Geliştirme Projesi" kapsamında öğretmen yetiştiren kurumların programları yeniden yapılandırıldı.
1998-1999	▶ Eğitim fakültelerinde ilköğretim bölümleri kurulmuş. ▶ Okul öncesi öğretmenliği ve ilköğretim sınıf ve alan öğretmenliği programları bu bölümlerde toplanmıştır. ▶ Yan alan uygulaması getirilmiştir. ▶ Ortaöğretim alan öğretmenliği süresi uzatılmış ve tezsiz yüksek lisans düzeyine çıkarılmıştır.
2004-2005	▶ Yapılandırmacı anlayışa geçiş yapılmıştır.

EĞİTİMİN TARİHSEL TEMELİ	
2006	▸ Devlet tarafından ilköğretim öğrencilerine ücretsiz ders kitabı dağıtımına başlanması.
2008	**FATİH Projesinin Temellerinin Atılması** ▸ Eğitimde teknolojinin etkin kullanımı için "Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH)" projesi çalışmaları başladı.
2012	▸ Eğitim süresinin 12 yıla çıkarılması: İlkokul (4 yıl), Ortaokul (4 yıl), Lise (4 yıl) sistemine geçildi. ▸ Zorunlu din dersinin ortaokul ve lise müfredatında daha yoğun yer alması.
2014	**FATİH Projesi'nin Uygulamaya Geçmesi** ▸ Okullara akıllı tahtalar, öğrencilere tablet bilgisayarlar dağıtıldı. ▸ EBA (Eğitim Bilişim Ağı) portalı öğretmen ve öğrencilere dijital eğitim materyalleri sağladı.
2018	**Millî Eğitim Bakanlığı 2023 Eğitim Vizyonu** ▸ Öğrencilerin bireysel becerilerini geliştirme odaklı bir eğitim hedefi belirlendi. ▸ Yabancı dil öğretiminde reform, mesleki eğitimde dönüşüm adımları.
2020	**COVID-19 ve Uzaktan Eğitim** ▸ Pandemi nedeniyle okullar kapandı, uzaktan eğitim sürecine geçildi. ▸ EBA TV kanalları ve EBA platformu aktif bir şekilde kullanıldı.
2023	**Serbest Müfredat ve Eğitimde Yeni Dönüşümler** ▸ Okullarda serbest müfredat uygulamaları pilot olarak başlatıldı. ▸ Mesleki ve teknik eğitim alanında özel sektörle iş birliği artırıldı.
2024-2025	"Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" kademeli olarak uygulanmaya başlanmıştır. Bu model, ilk etapta okul öncesi, ilkokul 1. sınıf, ortaokul 5. sınıf ve lise 9. sınıf düzeylerinde hayata geçirilmiştir.

ÖNEMLİ NOT: Bu kısımları tarih dersinde de görmektesiniz. Ancak bu bölümde özetlemek istedik.

Türklerde İslamiyet Öncesi Dönemde Eğitim		
Hunlar	**Göktürkler**	**Uygurlar**
▶ Göçebe yaşarlar. ▶ İnformal öğrenmeler yer almaktaydı. ▶ Savaşçılık, ata binme kılıç kullanma, madeni eşya yapımı, dokumacılık gibi eğitimler yer almaktadır. ▶ Şaman ve kam adı verilen şairler yer almaktadır. Bunlar aynı zamanda öğretmen rolünü üstlenmektedir.	▶ Göktürk alfabesi yer alır. ▶ Toplumun değerleri Göktürk Yazıtları'ndan çıkarılır. ▶ Değerler; bilgi, bilgelik, cesaret, kahramanlık yönetme ve egemenlik arzusudur.	▶ Uygurlar alfabesi yer alır. ▶ Bilgi düzeyleri ve okur - yazarlıkları ▶ Göktürklerle göre daha yüksektir. ▶ Bilgi ve bilgelik önemli değerlendirilir.

Türklerde İslamiyet Sonrası Dönemde Eğitim	
Karahanlılar Dönemi	**Selçuklu Devleti Dönemi**
▶ Farabi, Biruni, İbn-i Sina, Yusuf Has Hacip, Kaşgarlı Mahmut, Edip Ahmet Yükneki, Ahmet Yesevi gibi kişiler yetişmiştir.	▶ Devlet başkanları, sanatkâr ve bilginlere, eğitim ve öğretime önem vermişlerdir. ▶ Örgün eğitim kurumu olarak medrese eğitimine önem vermişlerdir. ▶ Ahilik sistemi ile esnaf ve sanatkârlara eğitim verilmekte.

Osmanlı Devleti Döneminde Eğitim

▶ Medreseler; Sılayan okulları, Enderun Mektepleri, Ruştiye Mektepleri gibi kurumlar yer almaktaydı.

▶ 1957'de Maarif-i Umumiye Nezaretiyle (Genel Eğitim Bakanlığı) adıyla ilk defa bir bakanlık kuruldu.

▶ ***Üretici Okul Modeli:*** İsmail Hakkı Baltaoğlu ve Sadrettin CElal Antel'in iş ve okulu birleştiren eğitim modelidir.

▶ John Dewey, A. Makhe, Kühre ve Omar Buyse yabancı uzmanlar; kadın eğitimi, üniversite, öğretmen eğitimi önerilerinde bulunmuşlardır.

GÖÇEBE TOPLULUKLARDA EĞİTİM OKUL VE ÖĞRETMEN

Göçebe topluluklar temel yiyecek maddelerini toplayarak ya da avlanarak elde ediyorlardı. Bu sebeple iş bölümü ve kurumsallaşma yoktu. Ana amaçları kendilerini savunmak ve hayatta kalabilmek için doğal çevreden besin elde etmekti. Tüm bu nedenlerden dolayı kurumsal olarak bir okul veya öğretmen sistemi yoktu. Buna karşın eğitim vardı eğitim alınan yer doğal ve toplumsal çevre, eğitimi verenler ise yetişkin kadın ve erkeklerdi. Dolayısıyla göçebe toplumlarda her yetişkin kadın ve erkek öğretmen pozisyonundaydı.

YERLEŞİK TOPLUMLARDA EĞİTİM OKUL VE ÖĞRETMEN

Tarihte bilinen ilk yerleşik toplum Sümerlerdir. Yazıyı, yılın 365 gün olduğunu ve mevsimleri ilk kez bulan bununla birlikte geometri, matematik, hukuk, mitoloji ve edebiyatı kullanan bir toplumdu.

Sümerler'de Eğitim Okul ve Öğretmen

Sümerler' de okul ve öğretmen vardı ve okullar saraya bağlıydı. Herkes okula alınmazdı okullar sarayın gereksinim duyduğu yazmanın yetiştirmek üzere açılmıştı. Okul sistemi disiplin ve kopya ederek okuma yazmaya dayanmaktaydı. Okul süresi ise çocukluk çağından başlayıp ergenlik çağına kadar sürüyordu.

Mısır'da Eğitim Okul ve Öğretmen

Mısır'da eğitim okullarda yapılmaktaydı. Çocuklar beş yaşında okula başlıyor ve 12 yıl okulda kalıyorlardı. Okullar ilk, orta ve yüksek olarak üçe ayrılmıştı. Okulların temel amacı ise devlet dairelerine memur yetiştirmekti. Okullarda okuma yazma, matematik, astronomi, heykelcilik, müzik ve beden eğitimi dersleri vardı. Mısır'da Ptah Hotep ve Anı adlı iki büyük öğretmen ve düşünür yetişmiştir. Mısır'da öğretmen tanrı kadar saygı gören ulu bir kişidir.

İran'da Eğitim Okul ve Öğretmen

Eski İran'da eğitim laiklik ve ulusal birlik üzerine kurulmuştur. Kamu yararı her şeyin üstündedir. Bu sistemde baba, çocuğunu istediği gibi yetiştirebilmekteydi. Okul kralın sarayının yanında ve adı "Genel Eğitim Evi" olarak geçmekteydi. Çocuklar adil, iradeli, savaşçı, ölçülü ve büyüklerine saygılı olmalı; açlığa, soğuğa, acıya dayanmalı; ok ve kılıç kullanmalı, iyi ata binmeliydi.

Çin'de Eğitim Okul ve Öğretmen

Çin'de eğitim sistemi geleneklere, aileye ve topluma bağlı insan yetiştirmek üzerine kurulmuştur. İlk, orta ve yüksek okul vardır. Kızlar annelerinin yanında ev işlerini, erkekler 10-13 yaşına kadar okuma yazma ve hesap öğrenirlerdi. Okulda edebiyat, tarih, doğa bilgileri ve din felsefesi okutulurdu.

Hindistan'da Eğitim Okul ve Öğretmen

Hindistan'da kast sistemi vardır. Bunlar; Brahman (din adamı), kşatriya (asker), vaysiya (esnaf), südra (işçi), parta (köle) olmak üzere beş ayrı sınıftan oluşurdu. Eğitim her sınıf için ayrı ayrı düzenlenmişti. Öğretmen kutsal sayılmış herkesin öğretmene saygı göstermesi ve itaat etmesi zorunluluk oluşturmaktaydı.

Grek'te Eğitim Okul ve Öğretmen

Grek dünyasında eğitim genelde akla, iyiye ve erdeme dayalıdır. Eğitim seçkin ve hür vatandaşların hakkıdır. Köleler, köylüler, işçiler ve zanaatkar takımının eğitimi söz konusu değildir. Karakter, estetik ve beden eğitimi üzerine bir sistem kurulmuştur. Grek okul sisteminde disiplin ve vardır. Öğretmenin maaşı öğrenciler tarafından ödenirdi.

HUKUKSAL TEMEL

- Eğitimin planlanması, uygulanması ve denetlenmesi süreçlerini düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve uluslararası sözleşmelerden oluşur.
- Bu temel, eğitimde bireysel hakları ve toplumsal gereklilikleri dengelemeyi hedefler. Eğitim hakkı, anayasal bir hak olarak düzenlenir ve ilgili yasalarla güvence altına alınır.
- Eğitimin hukuksal temeli, toplumun eğitimle ilgili tüm faaliyetlerinin adil, eşit ve düzenli bir şekilde gerçekleşmesini sağlar.

Eğitimin Hukuksal Temeli Kapsamındaki Unsurlar

1. Anayasa

- Eğitimin temel hak olarak tanımlanması ve devletin bu hakkı sağlama yükümlülüğü.

  Örnek: Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 42. maddesi, «Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz» hükmünü içerir.

2. Milli Eğitim Temel Kanunu (No. 1739)

- Türkiye'de eğitim sisteminin genel esaslarını ve amaçlarını belirler.

  Örnek: Kanun, eğitimin laiklik, Atatürkçülük ve eşitlik ilkelerine dayanması gerektiğini vurgular.

3. Uluslararası Sözleşmeler

- Eğitimle ilgili uluslararası normlar.

  Örnek: Birleşmiş Milletler *Çocuk Hakları Sözleşmesi*, her çocuğun ücretsiz temel eğitim alma hakkını güvence altına alır.

4. Yönetmelikler ve Genelgeler

- Eğitim kurumlarının işleyişine dair düzenlemeler içerir.

  Örnek: Millî Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) yayımladığı okul yönetmelikleri.

5. Mesleki ve Teknik Eğitim Kanunu

- Mesleki ve teknik eğitimle ilgili düzenlemeler.

  Örnek: Meslek liselerinin program içerikleri ve işleyiş esaslarını düzenler.

ÖRNEK!

- Zorunlu eğitim süresi, Türkiye'de yasal olarak 12 yıl ile sınırlandırılmıştır ve bu, 4+4+4 sistemi ile düzenlenmiştir. Bu sistem, eğitimin hukuksal temelinin bir sonucudur.
- Devlet okullarında ücretsiz eğitim verilmesi, Anayasa ve Milli Eğitim Temel Kanunu'na dayalı bir uygulamadır.

İNDEKS AKADEMİ

POLİTİK TEMEL

- Eğitimin, bir toplumun politik değerleri, ideolojileri ve yönetim anlayışıyla şekillenmesini ifade eder. Eğitim, toplumsal düzenin sürdürülmesi ve bireylerin, devletin politik hedefleri doğrultusunda eğitilmesi amacıyla kullanılır. Bu bağlamda, eğitim sistemi politik yapının ve ideolojinin yansımasıdır.
- Eğitim, politik temeli sayesinde hem bireylerin topluma kazandırılmasını sağlar hem de devletin ideolojik ve politik devamlılığını destekler.

Eğitimin Politik Temeli Kapsamındaki Unsurlar

1. Devlet İdeolojisi

- Eğitim, devletin resmî ideolojisine göre şekillenir.

  Örnek: Türkiye'de eğitimin Atatürk ilke ve inkılaplarına dayandırılması, Milli Eğitim Temel Kanunu'nda yer alır.

2. Eğitimin Amaçları

- Eğitim sistemi, toplumun ihtiyaçlarını karşılamak ve politik hedeflere ulaşmak için bireyleri yetiştirir.

  Örnek: Vatandaşlık eğitimi ve demokrasi bilincinin geliştirilmesi.

3. Müfredat ve İçerik Düzenlemeleri

- Eğitim programları, politik hedefler doğrultusunda düzenlenir.

  Örnek: Tarih derslerinde, ülkenin bağımsızlık mücadelesinin vurgulanması.

4. Yönetişim ve Karar Mekanizmaları

- Eğitim politikaları, hükümetler tarafından belirlenir ve uygulanır.

  Örnek: Millî Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) her yıl eğitim politikalarına yön veren stratejik planlar hazırlaması

ÖRNEK!

- Devletin politik bir kararla zorunlu eğitimi 12 yıl olarak belirlemesi, eğitimin politik temeline bir örnektir.
- Okullarda verilen vatandaşlık ve demokrasi eğitimi, bireylerin topluma bağlı, demokratik değerleri benimsemiş yurttaşlar olarak yetiştirilmesini hedefler.
- Türkiye'de eğitimde laiklik anlayışının benimsenmesi, politik bir tercihtir ve Milli Eğitim Temel Kanunu'nda bu ilkenin korunması amaçlanmıştır.
- Devletin, tüm bireylerin eşit eğitim alma hakkını sağlama amacıyla ücretsiz eğitim politikaları geliştirmesi (örneğin, ücretsiz ders kitapları dağıtımı), eğitimin politik temelinin bir uygulamasıdır.
- Vatandaşlık derslerinde bireylere anayasal haklar ve sorumlulukların öğretilmesi.
- Okullarda öğrenci meclisleri kurarak demokratik süreçleri deneyimlemek.

İNDEKS AKADEMİ

TEKNOLOJİK TEMEL

- Eğitim süreçlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılmasını, öğretim yöntem ve materyallerinin geliştirilmesini, öğrenmeyi kolaylaştıracak araçların uygulanmasını ifade eder. Teknolojik temel, eğitimi daha erişilebilir, etkili ve verimli hale getirmeyi hedefler.
- Eğitimin teknolojik temeli, eğitimde yenilikçi araçların ve yöntemlerin kullanılmasını sağlayarak öğrenme sürecini daha etkili hale getirir. Bu temel, bireylerin dijital çağın gereksinimlerine uygun olarak yetişmesini amaçlar.

Eğitimin Teknolojik Temelinin Unsurları

1. Eğitim Teknolojileri

- Bilgisayarlar, tabletler, akıllı tahtalar ve diğer dijital cihazların öğrenme süreçlerinde kullanılması.

  Örnek: Okullarda akıllı tahtaların kullanımı.

2. Dijital Öğrenme Ortamları

- E-öğrenme platformları, sanal sınıflar ve dijital içerikler.

  Örnek: Türkiye›de EBA (Eğitim Bilişim Ağı) platformunun kullanımı.

3. Uzaktan Eğitim

- Fiziksel sınıflardan bağımsız olarak internet veya diğer teknolojiler aracılığıyla eğitim verilmesi.

  Örnek: COVID-19 sürecinde çevrim içi derslerin yaygınlaşması.

4. Öğretim Materyallerinin Teknolojik Destekle Geliştirilmesi

- Multimedya materyalleri, animasyonlar, simülasyonlar ve artırılmış gerçeklik uygulamaları.

  Örnek: Fen bilimleri derslerinde simülasyon kullanılarak deneylerin dijital ortamda yapılması.

5. Yapay Zekâ ve Otomasyon

- Öğrencilerin bireysel öğrenme hızına göre uyum sağlayan yazılımlar.

  Örnek: Dil öğreniminde kullanılan yapay zekâ destekli uygulamalar (Duolingo gibi).

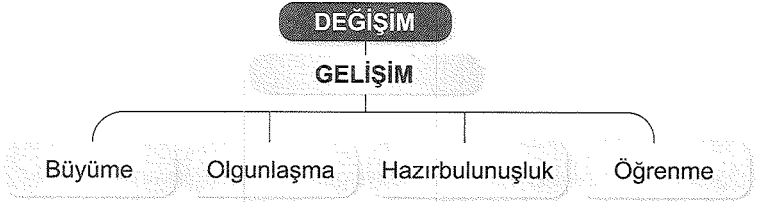
ÖRNEK!

- FATİH Projesi kapsamında, Türkiye'de okullara akıllı tahtalar kurulması ve öğrencilere tablet bilgisayarlar dağıtılması, teknolojinin eğitime entegrasyonuna önemli bir örnektir.
- EBA Platformu kapsamında; Eğitim Bilişim Ağı, dijital öğrenme içerikleri ve uzaktan eğitim imkânları sunarak eğitimin teknolojik temelini destekler.
- Dijital Sınavlar kapsamında, merkezi sınavların dijital ortamda yapılması, teknolojinin sınav süreçlerine entegrasyonunun bir göstergesidir.

İNDEKS AKADEMİ

PSİKOLOJİK TEMEL (GELİŞİM PSİKOLOJİSİ)

A. TEMEL KAVRAMLAR

Değişim

Bireyde meydana gelen planlı veya plansız, olumlu veya olumsuz, ileriye veya geriye doğru gerçekleşen her türlü farklılaşmadır. Farklı bir ifadeyle bir hâlden başka bir hale geçiştir.

Gelişim

Büyüme, olgunlaşma, yaşantı ve öğrenme sonucunda meydana gelen, döllenmeden ölüme kadar farklı gelişim alanlarında devam eden sürekli ve ileriye doğru olan düzenli değişimlerin gerçekleştiği sürecin adıdır.

Gelişme

Döllenme ile başlayıp ölüme kadar devam eden gelişim sürecinde meydana gelen her türlü olumlu sonuca yani değişme gelişme adı verilir. Yani olumlu yönde meydana gelen büyüme, olgunlaşma veya öğrenme gibi olayların her biri aynı zamanda birer gelişme ve değişim örneğidir.

Büyüme

- Organizmada meydana gelen **boy**, **ağırlık** ve **hacimce** artıştır. Bunu kısaca organizmada meydana gelen fiziksel artış olarak da tanımlayabiliriz.
- Ancak **gelişimsel büyüme** daha önce de gelişim kavramında bahsettiğimiz gibi **sadece olumlu yöndeki fiziksel artışları kapsamaktadır.**
- **Büyüme hızının en fazla olduğu dönem** doğum öncesidir. **Doğumdan sonra büyümenin en hızlı olduğu dönem ise** bebeklik dönemidir.

Olgunlaşma

- Olgunlaşma **genetik bir plan dahilinde ve yaşantılardan bağımsız olarak gerçekleşen biyolojik değişimlerdir.**
- Aynı zamanda olgunlaşma, **organların işlevini yerine getirebilecek düzeye ulaşması olarak da** tanımlanır.
- Olgunlaşma **büyük oranda kalıtımın ürünüdür.**
- **Yaşantılardan bağımsızdır** ya da **başka bir deyişle olgunlaşma üzerindeki çevre etkisi görecelidir**. (Çevre olgunlaşma üzerinde oldukça az bir etkiye sahiptir.)

İNDEKSAKADEMİ

Hazırbulunuşluk

- Bireyin **herhangi bir şeyi öğrenebilmesi için sahip olduğu bütün özellikleridir.**
- Hazırbulunuşluk en geniş haliyle bireyin öğrenme adına sahip olduğu bütün özelliklerle birlikte **ortamın ona sunduklarının toplamıdır.** Bireyin öğrenme öncesinde yeterli büyüme, olgunlaşma ilgi ve ön bilgisinin yanı sıra öğrenme ortamının fiziki koşulları bireyin hazırbulunuşluluğunu etkileyen en önemli unsurlardandır.

Öğrenme

- Bireyin kısmen ya da tamamen yaşantılarından kaynaklanan tepki ve davranışlarında meydana gelen kalıcı izli değişmelerdir.

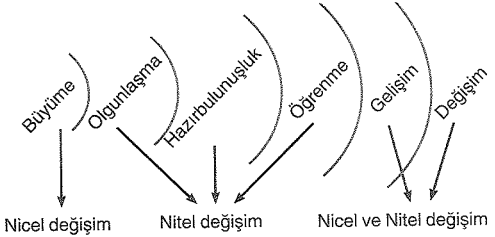
Bir davranışın öğrenme olabilmesi için üç temel şart vardır.

Bunlar:

I. Davranışın yaşantı sonucunda ortaya çıkması,

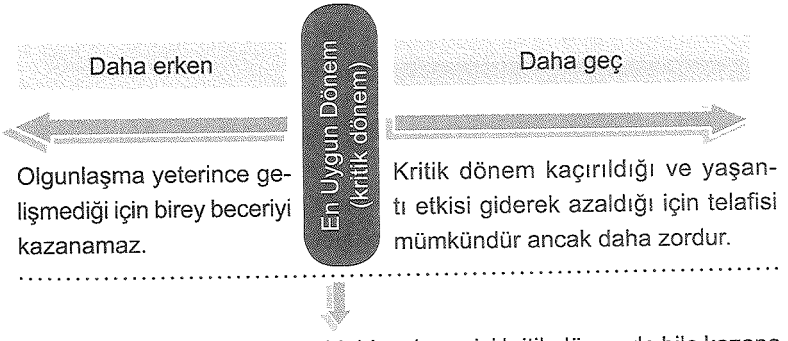
II. Kalıcı izli olması,

III. Davranışta bir değişikliğin oluşması.

Kritik Dönem (Zamanlama)

- Çocuklar, bazı gelişim dönemlerinde ve yaşlarda belli tür öğrenmelere karşı yüksek duyarlılık gösterme eğilimindedirler. Çevre etkilerine karşı daha duyarlıdırlar ve çevrede düzenlenen öğrenme yaşantılarını diğer dönemlerden daha hızlı kazanabilirler. Farklı bir ifadeyle **çevresel uyarıcıların birey üzerinde en etkili olabileceği** ya da **bireyin bu çevresel uyarıcılara alıcılarının en açık olduğu dönemlerdir.** Psikologlar bu döneme **kritik gelişim dönemleri** adını vermektedirler.

Eğer normal gelişim gösteren bir birey beceriyi kritik dönemde bile kazanamıyorsa temel sebebi hâlâ **hazırbulunuşluluğun** yeterince sağlanamamış olmasıdır.

İNDEKS AKADEMİ

B. GELİŞİMİN TEMEL İLKELERİ

I. Gelişimde Bireysel Farklar Vardır.

Gelişim süreci büyük oranda olgunlaşma ve öğrenme üründür. Bu yüzden bireyin doğuştan getirdiği kalıtsal özellikler ile sonradan çevre ile etkileşime geçerek edindiği özellikler bir araya geldiğinde bir takım farklılıklar görülmektedir. Bunlar gelişim sürecinde bireysel farklılıklar olarak nitelendirilmektedir ve tamamen yok edilmesi mümkün değildir.

II. Gelişimde Kritik Dönemler Vardır.

Bireyin çevresel uyarılara en açık olduğu ya da farklı bir ifadeyle çevresel uyarıcıların birey üzerinde en etkili olduğu zaman aralığıdır. Dolayısıyla yaşantılar diğer dönemlere oranla daha etkili olabildiği için bu zaman aralıkları aynı zamanda öğrenmeleri için en uygun dönemler olarak da bilinir.

III. Gelişim, Kalıtım ve Çevrenin Ortak Etkileşiminin Ürünüdür.

Bütün bir gelişim süreci göz önüne alındığında toplamda kalıtımın mı? yoksa çevrenin mi? daha baskın olduğuna dair kesin bir görüş bulunmamaktadır. Bu konu hâlâ bilim adamları tarafından tartışılmaktadır. Gelişim, bir bütün olarak ele alınmak yerine, her bir gelişim alanı için ayrı ayrı düşünülürse bazı gelişim alanlarında kalıtımın, bazı gelişim alanlarında ise çevrenin daha baskın olduğu görülecektir.

IV. Gelişimde Belli Yönelimler Vardır.

Gelişimin belli bir yönü vardır ya da gelişim önceden yordanabilir yani tahmin edilebilir bir sıra izler. Bu sıra ve yön; **baştan - ayağa**, **içten - dışa** ve **genelden - özele doğrudur.**

a. Gelişim Baştan Ayağa Doğrudur.

Gelişim süreci baştan ayağa doğru ilerler. Bu yüzden yeni doğan bebeklerde baş diğer organlardan daha hızlı büyüdüğü için vücuda oranla daha büyüktür. Dolayısıyla başın vücuda olan oranı **bebeklik döneminde 1/4 iken**, bu oran **ergenlik döneminin sonlarında ya da farklı bir ifadeyle genç yetişkinlik döneminin başlarında 1/8'e kadar geriler** ve dengeye ulaşmış olur.

b. Gelişim İçten Dışa Doğrudur.

Doğum öncesi süreçte, fetüste öncelikle iç organlar (endoderm), ardından iskelet ve kaslarla birlikte dolaşım ve boşaltım sistemi (mezoderm), son olarak da dış tabakada yer alan saç, deri, tırnak, diş ve duyu organları oluşur (ektoderm).

c. Gelişim Genelden Özele Doğrudur.

Bu ilke daha çok psikomotor davranışları ifade edebilmek amacıyla tercih edilir. Sürecin büyük kas kullanımından küçük kas kullanımı doğru ilerlediğini vurgular. Gelişim süreci bu şekilde ilerlediği için bireyin psikomotor davranışlarının **acemilikten ustalığa** ve **basitten karmaşığa** doğru gelişme kaydettiği görülür.

İNDEKS AKADEMİ

V. Gelişim Nöbetleşe Devam Eder.

Herhangi bir gelişim döneminde bazı gelişim alanlarının yavaşlayıp geri plana düşerken, bazılarının ise hızlanıp ön plana çıkması gelişimin nöbetleşe devam ediyor olmasıyla ilgilidir. Sürecin bu şekilde nöbetleşe devam ediyor olmasının en önemli sebebi, aynı dönemde birden fazla gelişim alanının varlık göstermesi ve bunların aralarında birbirlerine karşı önkoşul ilişkinin bulunmasıdır.

VI. Gelişim Bir Bütündür ve Gelişim Alanları Birbirini Aynı Yönde Etkiler.

Gelişim her ne kadar bir bütün olsa da sürecin daha kolay incelenebilmesi için kendi içerisinde çeşitli alanlara ayrılmıştır. Ancak bu gelişim alanları birbirinden bağımsız değildir. Herhangi bir gelişim alanında meydana gelen değişimler mutlaka diğer gelişim alanlarınıda etkileyecektir.

VII. Gelişim Süreklidir, Birikimlidir ve Aşamalar Halinde Gerçekleşir.

Gelişim süreci yaşam boyu devam eder ve bu süreç aşamalara bölünmüştür. Birey süreç boyunca içinde bulunduğu dönemin gerektirdiği olgunluğa erişince ve gelişim görevlerini yerine getirince, bir sonraki döneme geçiş yapar. Aynı zamanda bir sonraki evrenin de temellerini atmış olur. Böylece birikimli olarak ilerleyen bir gelişim süreci ortaya çıkmış olacaktır.

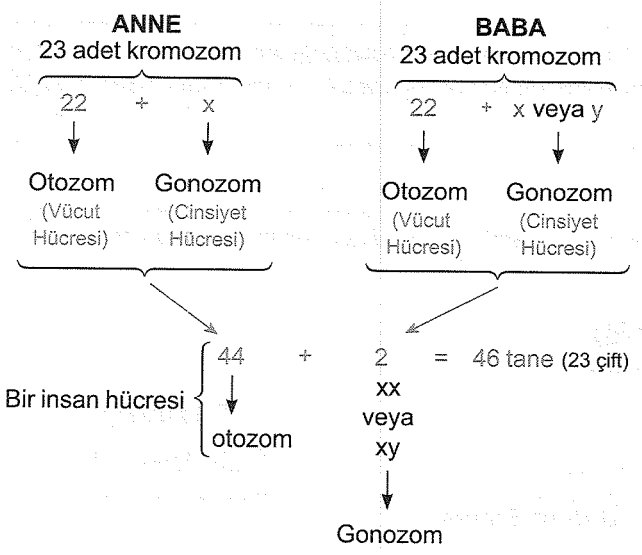
VIII. Gelişimin Hızı Her Dönemde Farklıdır.

Gelişimin hızı her dönemde aynı değildir. Bir gelişim alanı bazı dönemlerde hızlıyken bazı dönemlerde de yavaş olabilir ancak asla tamamen durmaz.

A. Kalıtım

- Yaşamsal ve ruhsal kimi özelliklerin döllenme sırasında kadın ve erkeğin kromozomları yolu ile bir kuşaktan ötekine geçmesi olarak tanımlanan kalıtım insanın gelişimine etki eden faktörlerden biridir ve **baskınlığını en fazla hissettirdiği gelişim alanıda fiziksel gelişim** alanıdır.
- Döllenme ile yaşamı etkilemeye başlar. Kalıtımın kapsamını; annenin yumurta hücrelerinde bulunan 23 adet kromozomla, babanın sperm hücrelerinde bulunan 23 adet kromozomun bir araya gelmesiyle oluşan, 46 adet kromozoma sahip yapı **(zigot)** belirler.

İNDEKS AKADEMİ

ÇEVRE

Doğum Öncesi
- İlaçlar ve diğer kimyasallar
- Alkol ve sigara
- Radyasyona maruz kalma
- Yaş
- Beslenme
- Hastalıklar
- Depresyona girme
- **Kan uyuşmazlığı**

Doğum Sırası
- Oksijen yetmezliği
- Yanlış yöntemler
- Kordon dolanması
- Hijyenik olmayan ortamlar
- Vakumlama
- Travma
- Geç ve güç doğum

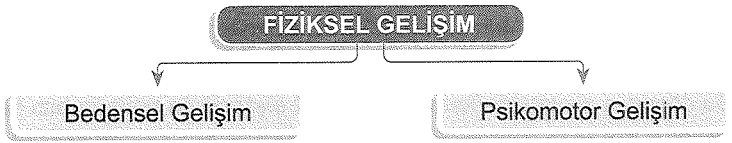
Doğum Sonrası
- Anne ve baba tutumları
  - Baskıcı otoriter
  - Aşırı hoşgörülü
  - Tutarsız (dengesiz)
  - Demokratik
  - Aşırı koruyucu
  - Mükemmelliyetçi
  - İlgisiz - itici
- Hastalıklar ve iklim
- Eğitim ve arkadaş grupları

Bireyin gelişim süreci boyunca çevre etkisinin **en tehlikeli olduğu** dönem doğum öncesi'nin **ilk üç ayıdır**. Çünkü bu dönem bebeğin temel organlarının da oluştuğu dönemdir.

GELİŞİM ALANLARI

A. FİZİKSEL GELİŞİM

a. Bedensel Gelişim

- Vücutta **büyüme** ve **olgunlaşmaya bağlı olarak** gerçekleşen değişimlerdir.

b. Psikomotor Gelişim

- Büyüme ve olgunlaşma neticesinde ortaya çıkan **beceri** ve **hareket sistemindeki gelişmelerdir.**

Doğum Öncesi Dönem

- Zigot oluşumu (döllenme) ile başlayan ve bebeğin ana rahmini terk edinceye kadar geçirdiği yaklaşık 40 haftalık bir süreci kapsar. Bu dönem aynı zamanda gelişimin **en hızlı** olduğu dönemdir. Gelişimin hızı doğum öncesi dönemin başlarından itibaren, **son çocukluk döneminin sonlarına kadar yavaşlamayı sürdürür.**
- Bu dönem kendi içerisinde **dölüt** (ovum, zigot), **embriyo** ve **fetüs** olmak üzere üç evrede ele alınır.

Bebeklik Evresi (0 - 2 Yaş)

- Fiziksel gelişimin **doğumdan sonra en hızlı olduğu** evredir.
- Yeni doğan bebeklerin, başının vücuduna oranı $\frac{1}{4}$ iken ilerleyen zamanlarda bu oranı $\frac{1}{8}$'e kadar geriler. Bu yüzden gelişim sürecide baştan ayağa doğrudur.
- Bebek 6. ayına geldiğinde ağırlığı **1,5 - 2 katına,** 1 yaşına geldiğinde ise ağırlığı **2,5 - 3 katına** çıkar.
- Bebeğin boyu ise 1 yaşına doğru %50 oaranında artış gösterir ve yaklaşık olarak **70 - 75 cm** civarına ulaşır.
- Bebekler yaklaşık olarak 2 aylıkken başını kontrol edebilir, 6 aylıkken deteksiz oturabilir, 9 aylıkken emekler ve tutunarak ayakta durabilir, 12 - 15 ay civarında yürür, 15. ayda ise tutunarak merdiveni çıkabilirler.
- Erkek çocukları doğduğunda kız çocuklarına göre daha iri ve uzundurlar.
- Bebeğin doğduğunda bütün hareketleri refkleks düzeydeyken sinir sisteminin gelişmesiyle birlikte 2 yaşına doğru bu reflekslerin **bir kısmı** yerini amaçlı davranışlara bırakır.
- Kızlarda duyu organları erkeklere oranla daha iyi gelişmiştir.
- Görme duyusu diğer duyulara göre daha az gelişmiştir. Son çocukluk'ta (8 yaşına doğru) yetişkin gibi görebilecek düzeye erişir.

İNDEKS AKADEMİ

İlk Çocukluk (Oyun - Okul öncesi) Evresi (2 - 6 yaş)

- Bu dönemin **en önemli özelliği büyük kasların olgunlaşmaya başlamasıdır** ancak yinede el-göz koordinasyonu yetersizdir. Bunun sebebi ise hâlâ küçük kasların yeterli düzeyde olgunlaşmamasıdır.
- Büyük kasların (kaba) olgunlaşmasıyla birlikte çocuklar güç gerektiren hareketleri yapabilecek düzeye erişir.
- Bu gelişmelerden ötürü çocuklar sürekli hareket etme isteği duyarlar. Ancak yorulduklarının farkına varmazlar. Bu yüzden ara sıra mutlaka dinlendirilmelidirler.
- Bu doğrultuda çocuklar artık **koşma, atlama, zıplama, bisiklet pedalı çevirebilme, şut çekme gibi güç gerektiren hareketleri** rahatlıkla yapabilirler ancak parmak kaslarının kullanımını gerektiren hassas becerileri yerine getirmede sorun yaşarlar.
- Çocuklar bu evrede **makasla kağıt kesebilir ama düz bir çizgiyi takip edemez, kalemi dik ve düzgün tutabilir ama düz çizgi çizemez, kitap sayfaları çevirebilir ama bunu tek tek yapamaz.**
- Bu **dönemin sonlarına doğru küçük kaslar olgunlaşmaya başlar.** Bu durum kız çocuklarında daha önce görülmektedir.
- Bu döneme denk gelen eğitim kademelerinde büyük parçalardan oluşan araç gereçler kullanılmalıdır.
- El - göz koordinasyonu sağlanmaya başlar.

Son Çocukluk (Okul - İkinci Çocukluk - Geç Çocukluk) Evresi (6 - 12 yaş)

- Ergenlik dönemi öncesinde fiziksel gelişimin **en yavaş olduğu devredir ancak kas kütlesi** ve **gücü kademeli olarak artar.** Bu dönemin **en önemli özelliği** küçük kasların olgunlaşma düzeyinin bir hayli ilerlemesidir. Bu olgunlaşmayla birlikte çocuklar hassas işleri yapabilecek düzeye erişirler.
- Bu dönemin sonlarında **kemik ve iskelet sisteminin gelişim hızı kas gelişimi hızından daha yüksek olduğu için büyüme ağrıları** görülebilir.

Görme duyusunda olgunlaşmasıyla birlikte ilerleyen dönemlerde kazanılan **psikomotor becerilerin çeşitliliğinde de artış gözlenir.**

- El - göz koordinasyonu ilk çocukluk dönemine oranla bir hayli gelişmiştir.
- Bu dönemin son anlarında fiziksel gelişim hızlanır.
- Kızlar dönem **sonlarına doğru** (9 yaşından itibaren) yaşıtı olan erkek çocuklara oranla daha iri ve uzun bir hâl alırlar.
- Bu dönem **ergenlik öncesi çocuğun enerji depoladığı dönemdir.** Çünkü ergenlik dönemindeki fiziksel değişimler için enerji gerekmektedir. Kızlar erkeklere oranla daha iri ve uzun bir hal alarak iyi enerji depoladıkları için ergenlikteki değişimleri erkeklere oranla daha erken sergilerler.
- **Yoğun spor yapan çocuklar** bu enerjiyi tükettikleri için **ergenliğe daha geç girerler.**
- Bu döneme denk gelen eğitim kademelerinde küçük parçalardan oluşan araç gereçlerde kullanılabilir.

İNDEKS AKADEMİ

Ergenlik (Adölesan) Dönemi (12 - 18 Yaş)

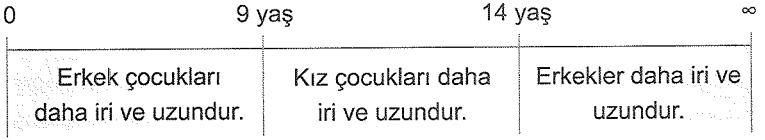

- Ergenlik döneminden önce **ön ergenlik**, **çocukluğun sonyılları, büluğ çağı, püberte** ya da **erinlik evresi** de denilen bir geçiş süreci vardır. Bu evre coğrafi koşullara bağlı olarak değişsede takriben 10 ile 14 yaş aralığını kapsamaktadır.
- Fiziksel gelişimin bu dönemde aniden hızlanması **orantısız büyümeye** ve **bu orantısız büyüme de beraberinde sakarlığa yol açmaktadır.** Bireyde öncelikle el ve ayaklar büyür. Bu yüzden el ve ayakların vücuda oranla büyük olması el-göz koordinasyonunu bozar ve sakarlıklar bunun sonucunda ortaya çıkar.

El-göz koordinasyonu ilk çocukluk döneminde **başlar**, son çocukluk döneminde **kazanılır.** Egenlikte ise **önce bozulur sonra tekrar sağlanır.** Sorularda el göz koordinasyonunun yeniden sağlanması dediğinde ergenlik dönemi akla gelmelidir.

- Erkekler kızlara oranla daha uzun süre uzamaya devam ederler. (Coğrafi şartlara göre değişiklik görülebilse de kızlar yaklaşık olarak 18 yaşına kadar, erkekler ise 22 yaşına kadar uzamaya devam ederler.)

- Erkeklerde kaslanma, kızlarda ise yağlanma oranı daha fazla olduğu için kilo artışının kızlarda daha fazla gerçekleştiği görülür.
- Erinlik evresinde cinsel açıdan olgunlaşmaya başlandığını gösteren gelişmelerde olur. Bunlar birincil ve ikincil cinsiyet özellikleridir. Cinsel olgunluğa tam olarak erişme ise ergenlik dönemine denk gelir.
- Her iki cinsiyet özelliklerinin gelişimide erinlik evresinde başlamaktadır. **Erinlikte ikincil, ergenlikte ise birincil cinsiyet özellikleri ön plandadır.**

	Kızlar	Erkekler
Birincil Cinsiyet Özellikleri	Yumurtalık, rahim vs. üreme organlarında meydana gelen değişimlerdir	Penis, testis vb. üreme organlarında meydana gelen değişimlerdir.
İkincil Cinsiyet Özellikleri	Kalça ve basenlerin genişlemesi, göğüslerin büyümesi, vücudun kıllanması gibi üreme ile ilgisi olmayan değişimlerdir.	Sesin kalınlaşması, sakalların çıkması, omuzlarda genişleme gibi değişimlerdir.

İNDEKS AKADEMİ

B. BİLİŞSEL GELİŞİM

- Bilişsel gelişim; bebeklikten yetişkinliğe kadar bireyin çevreyi ve dünyayı anlama, düşünme yollarının daha kompleks ve etkili hale gelme sürecidir.
- **Piaget, Bruner** ve **Vygotsky**, çocuğun çevresindeki dünyayı değişik yaşlarda nasıl ve niçin böyle gördüğünü ve algıladığını belirlemeye çalışmışlardır.

I. PİAGET'İN BİLİŞSEL GELİŞİM KURAMI

- Piaget, bilişsel gelişim kuramını yaşa bağlı olarak gelişen **olgunlaşma düzeyine** göre inşa etmiştir.
- Farklı bir ifade ile, **kuramını biyolojik temeller üzerine** inşa etmiştir.
- Bilişsel gelişimin, olgunlaşma sonucunda çevre ile etkileşime geçerek geliştiği görüşünü savunur.
- Bu doğrultuda Piaget, **zekâyı insanların çevreye uyum sağlama yeteneği** olarak tanımlar. Başka bir ifadeyle kim çevresini daha çabuk algılıyor ve anlamlandırıyorsa o birey daha zekidir görüşüne sahiptir.
- Çocuklarla yetişkinlerin kendilerine özgü farklı bir bilişsel yapıya sahip olduğunu savunur.

Bilişsel Gelişim Dönemleri

1. Duyu - Motor Dönem (0 - 2 yaş)	3. Somut İşlemler Dönemi (7 - 11 yaş)
2. İşlem Öncesi Dönem (2 - 7 yaş)	4. Soyut İşlemler Dönemi (11 - 18 yaş)

Dönemlerin Özellikleri

1. Çevre, bilişsel gelişim dönemlerinin sırasını değiştiremez ama süresini değiştirebilir.
2. Aynı dönemde ve hatta aynı yaşta olsalar da bireylerin bilişsel gelişim oranları farklılık gösterir.
3. Her bilişsel gelişim dönemi kendinden öncekilerin kazanımlarını kapsadığı gibi sonraki dönemlerin de temelini oluşturur.
4. Birey aynı anda her iki dönemin de gelişim özelliklerini gösterebilir. Bu durum özellikle de sonraki döneme geçilen yaşlarda görülür (2 - 7 - 11 yaş)
5. Dönemlere ait özellikler genellikle o dönemin yaş aralığında ortaya çıkar.
6. Herkes soyut işlemler döneminin özelliklerini kazanamayabilir. Bu durumun **temel sebebi** ise bireyin yaşadığı ortamların onlara üst düzey beceri gerektiren yaşantılar sunmuyor olmasıdır. Bilişsel gelişim düzeyi açısından kırsal kesimde yaşayanlarla, metropol şehirlerde yaşayanlar arasındaki fark büyük oranda bu sebepten kaynaklanır.
7. Dönemleri oluştururken temele alınan ölçüt **zihinsel olgunlaşma** düzeyidir.

I. Duyu - Motor Dönemi (0 - 2 yaş)

- Bu dönem çocukların çevrelerini **daha çok duyuları ile algılamaya çalıştığı** ve başlangıçta bütün davranışlarının refleks olduğu ancak zamanla yerini, sinir sisteminin de gelişmesi ve olgunlaşması ile birlikte amaçlı davranışlara bıraktığı dönemdir.

a. Nesne devamlılığı (kalıcılığı, sürekliliği): Bebeğin kendi bedeni ile dış nesneler arasında ayrım yapması ve nesnelerin kendinden bağımsız olarak da var olduğunu kavraması nesne sürekliliğini kazandığını gösterir.

İNDEKS AKADEMİ

b. **Pasif beklenti (1 - 4 ay):** Nesne devamlılığının hâlâ tam olarak oluşmadığı çocuklarda,bu çocukların herhangi bir kişi ve nesnenin göz önünden kaybolduğu noktaya bir süre amaçsızca baktıkları ancak herhangi bir arayış içerisinde olmadıkları görülür.

c. **Ses Bulaşması (1 - 4 ay):** Bebeklerin çevresindeki sesleri taklit etmeye ve benzer sesler çıkarmaya çalışmasıdır.

e. **Bedenini Dış Dünyadan Ayırt Etme (Doğadan ayrışma) (1 - 4 ay)**

- Doğumdan sonraki ilk zamanlarda bebekler her nesneyi kendi vücudunun bir parçası olarak algılarken bedenini bir bütün olarak algılamayı başarınca bu durumdan kurtulur.: **f. Taklit**
- Bebeğin çevresindeki kişiyi anlık olarak taklit etmesidir. Bebek bu dönemde çevresindekileri gözlemler ve onları aynen tekrar eder. Bu süreç yaklaşık olarak 6 - 7 ay civarında başlar.

g. **Ertelenmiş (Gecikmiş) Taklit:** Bebekler çevrelerinde gördükleri kişilerin yüz ifadelerini taklit edebilirler. Ancak bu taklit önceleri sadece modelin göz önünde olduğu durumlarda yapılabiliyorken daha sonra model ortamda olmadan da yapılabilir hâle gelir. Bu duruma **ertelenmiş taklit** adı verilir.

h. **Reflekslerden Amaçlı Davranışlara Geçiş:** Doğumdan sonraki ilk zamanlarda bebeğin bütün davranışları refkleks düzeydeyken sinir sisteminin olgunlaşmasıyla beraber dönemin sonlarına doğru bu reflekslerin bir kısmı yerini amaçlı davranışlara bırakır.

Reflekslerden amaçlı davranışlara geçiş aynı zamanda **sinir sisteminde olgunlaştığının** göstergesidir.

i. **Deneme - Yanılma Yoluyla Öğrenme:** Çocuklar ilk deneme yanılmalarını bu dönemde ortaya koyar. Yaratıcılığın gelişmesinde bu özellik önemli rol oynar.

j. **Alışkanlıklar:** Çocuğun hoşuna giden bir uyarıcının sürekli verilmeye devam etmesi o uyarıcıya gösterdikleri tepkinin şiddetini azaltır.

k. **Toplumsal (Sosyal) Referans Alma:** Bebeğin kendi tepkilerini belirlemek amacı ile kendine bakan kişinin yüz ifadesini referans alması anlamına gelmektedir. Başka bir ifade ile bebekler dünyayı keşfederlerken bir durumun güvenli olup olmadığını anlamak ya da bir uyarana nasıl bir tepki vereceğini belirlemek amacı ile çevresinde bulunan anne ya da diğer bakıcının tepkilerini referans alırlar.

m. **Döngüsel Tepkiler (Devresel Tepkiler):** Çocukların hoşuna giden bir davranışı yani sonucundan haz aldığı bir davranışı sürekli tekrarlamasıdır. Döngüsel tepkiler beraberinde alışkanlıkları doğurmaktadır. **Bu dönemdeki döngüsel tepkilerin belli bir amacı yokken işlem öncesi dönemdeki döngüsel tepkiler belli bir amaca yöneliktir.**

Döngüsel tepkiler çocuklarda **oyun gelişiminin başlangıcı** kabul edilir. Ancak oyun gelişiminin başlangıcı sayılan döngüsel tepkilerin işlem öncesi dönemdekiler değil de **duyu motor dönemdekiler olduğu** unutulmamalıdır.

İNDEKSAKADEMİ

II. İşlem Öncesi Dönem (2 - 7 yaş)

Sembolik Dönem (2-4 yaş)	Duyusal-motor dönemde eylemsel davranışlar görülmekteyken işlem öncesi dönemin ilk basamağı olan sembolik döneme geçildiğinde ise düşünmeye dayanan davranışlar gözlenmeye başlar. Bu dönemdeki çocuklar halihazırda olmayan bir nesneyi veya kişiyi temsil eden bir sözcük sembol veya varlığı zihinsel olarak ifade etme yeteneği geliştirir. **Temelinde taklidin yer aldığı sembolik oyunlar** buna en güzel örnektir.
Sezgisel Dönem (4-7 yaş)	Bu evrede **mantıklı düşünme hâlâ kazanılamadığı için ilkel akıl yürütmeler** gözlemlenir. Bu evredeki çocuklar sezgilerine dayalı akıl yürütürken mantıklarını kullanmadıkları için olayları yanlış yorumlamaktadırlar.

a. **Odaklanma (Merkezlenme, Tek Boyutlu Düşünme):** Çocukların; bir nesnenin, bir durumun ya da bir olayın **sadece bir tek özelliğine odaklanması** ve **diğer boyutlarını algılayamamasıdır.**

b. **Monolog (Tekli):** Çocukların ortamda tek başlarınayken kendi kendilerine sesli bir şekilde konuşmasıdır. Başka bir ifade ile aklından geçirdiklerini sesli bir şekilde dışa yansıtması ve biriyle konuşuyormuş gibi davranmasıdır.

c. **Toplu Monolog (Kollektif):** Aynı ortamda bulunan birden fazla çocuğun birbiriyle konuşuyormuş gibi görünmesine rağmen birbirlerinden bağımsız konuşmalarıdır.

d. **Paralel Oyun:** Aynı ortamda bulunan birden fazla çocuğun birlikte oyun oynuyormuş gibi görünmesine rağmen birbirlerinden bağımsız bir şekilde oyunlar oynamasıdır. Oyunlar birbirinden kopuk ve bağımsızdır. Aynı oyunda görev paylaşımı yapmazlar. Mesela herkes doktor olmak isteyebilir.

e. **Sembolik Oyun:** Çocuklar bu özelliği kazanmakla birlikte bir kişi ya da nesnenin yerine başka bir kişi ya da nesneyi sembol olarak kullanabilir. Bu doğrultuda herhangi bir nesneyi gerçek amacının dışında kullanarak oyun oynayabilirler.

f. **Kişi Sürekliliği ve Cinsiyet Değişmezliği:** Bu dönemdeki çocukların, bireylerin dış görünüşü veya kıyafetleri değişse de kişinin değişmediğini bilebilmesi ve onları tanıyabilmesidir.

g. **Gerçek ile Hayal Olanı Ayırt Edememe (Majistik, Sihirli, Büyülü Düşünce, Hayale Kaçma):** İşlem öncesi dönemdeki çocuklar, gördükleri rüyaları veya çizgifilm karakterlerini gerçekmiş gibi algılayabilirler. Doğaüstü olayların gerçekleşmesinde olanaksızlığı düşünemezler. Henüz mantıksal düşünemedikleri için masallar ve çizgifilmler çok ilgisini çeker.

h. **Animizm (Canlandırmacılık - Kişileştirme):** Çocukların canlı ve cansız varlıkları ayırt edememesidir. Bu yüzden cansız varlıklara canlıymış gibi davranırlar. Aynı zamanda cansız varlıklara insanlara özgü özellikleri yakıştırması da yine bu özellikle ilgilidir.

i. **Yapaycılık (Artifikalizm):** Çocuğun doğa olaylarını birisinin yaptığını ya da bu olaylara birisinin neden olduğunu düşünmesidir.

j. **Benmerkezcilik (Egosantrizm, Perspektif Almada Yetersizlik, Kendine Odaklanma)** Bu düşünme biçimine sahip çocuklar kendilerinin hissettiklerini başkalarının da aynı şekilde hissettiğini düşünürler. Bu yüzden **çevresindekilerin farklı görüşlere sahip olabilecekleri anlayamazlar**. Aynı zamanda **etrafındakilerin kendisi için var olduğunu** ya da **etrafındaki olaylara kendisinin sebep olduğunu da** düşünebilirler. Dünyanın merkezine kendilerini yerleştirdikleri için başkalarının bakış açısının farklı olabileceğini kavrayamazlar. Bu yüzden farklı düşüncelerle karşılaştıklarında bu duruma oldukça şaşırırlar.

Benmerkezcilik üç şekilde görülür:

1. Etrafındaki her türlü olayın sebebi ve sorumlusu olarak kendilerini görürler.
2. Etrafındaki herşeyin kendisine ait olduğunu ve herşeyin kendisi için yapıldığını sanırlar. Bu yüzden bu dönemde mülk kavramının oluşması beklenmez.
3. Herkesin hissettiği duygu ve düşüncelerinde kendisininki ile aynı olduğunu düşünür. Bu yüzden farklı görüş ve düşüncelere tanık olduğunda bir hayli şaşırır ve kendi görüşlerinin doğruluğunu inatla savunurlar.

k. **Özelden Özele Akıl Yürütme:** Çocukların kendi yaşantılarına bağlı olarak **genele dokunmadan bir özelden diğerine ilişkin çıkarımda bulunmasını** ifade eder. Yani iki farklı durum arasında **tek bir noktaya odaklanarak düz mantıkla akıl yürütmesidir.** Olayları sadece öğrenilen örnekle kavrar başka bir olasılığı düşünemez ve kabul etmezler özelden özele akıl yürütmenin temelinde **tek yönlü düşünme (odaklanma)** ya da hâlâ **odaktan uzaklaşmayı kazanamamış olmak** yer almaktadır.

l. **Yanlış Bağdaştırma (Senkretik Düşünce):** Çocuğun, arasında hiç ilişki bulunmayan durumları birbiri ile bağdaştırmasıdır. Olay sadece bir kez yaşanmış olmasına rağmen çocuklar aralarında hiçbir ilişki bulunmayan bu durumları bile birbiriyle ilişkilendirebilir.

m. **Tek Yönlü Sınıflama ve Sıralama Yapma:** Bu dönemdeki çocuklar odaklanmadan dolayı nesneleri sadece bir özelliğe göre sınıflandırabilir. Aynı zamanda sıralama yaparken en uzun ve kısayı, en ağır ve hafifi bu sıralamanın başlarına doğru bir şekilde yerleştirebilir ancak ortadaki değerleri doğru sıralayamaz. Aynı zamanda tek yönlü düşünmeden dolayı belli bir özelliğe göre sıralanmış nesne ve sembolleri tersinden sıralayamazlar.

n. **İşaretsel (Sembolik, Simgesel) İşlev:** Bu özellik **Bruner'in imgesel döneminin** özelliklerine karşılık gelir. Çocukların herhangi bir nesne göz önünde olmasa bile bu nesneleri zihninde kaydettikleri şekilde resmedebilmeleridir. Aynı zamanda bu özellik sembol kullanabilme yeteneğinin de varlığını gösterir.

o. **Kalıp Yargılar:** Çocuklar sınırlı deneyimleri nedeni ile kalıp yargılar geliştirip karmaşık bilgileri dar kavramlarla örgütlemeye çalışırlar.

ÖRNEK!

Bir erkek çocuğunun "erkekler pembe giymez. Pembeyi kızlar giyer." demesi ve bunu savunması.

III. Somut İşlemler Dönemi (7 - 11 yaş)

- İlköğretimin birinci kademesine denk gelen bu dönemde benmerkezci düşünme oldukça azalır. Bu dönemde çocuğun işlemleri muhakeme edişi mantıklı bir hâle gelir ve **mantıklı düşünme** bu dönemde başlar.
- Atasözü ve deyimleri mecazi anlamları ile algılayamadıkları görülür.
- Piaget'ye göre çocuklar bu dönemde problemleri sadece somut yollarla çözebilirler. Soyut olan ifadeleri ise algılayamazlar.

a. **Odaktan Uzaklaşma (Merkeziyetsizlik):** Bu özelliğin kazanılmasıyla birlikte çocuklar artık nesnelerin bir tek özelliğine değil, birden fazla özelliğine dikkatini verebilir ve olaylara farklı boyutlardan bakabilmeyi başarır. Bunun temelinde **zihinsel olgunlaşma** önemli bir rol oynar.

İNDEKS AKADEMİ

b. **Çok Yönlü Sınıflama (Üst Düzey Sınıflama):** Odaktan uzaklaşma özelliğinin kazanılmasıyla birlikte çocuklar artık nesneleri birden fazla özelliğe göre sınıflandırabilir.

c. **Dağılma (Empati, Perspektif Alma):** Benmerkezci düşünceden kurtulmak ve başkalarının görüşlerinide algılayabilmektir. Başka bir ifade ile empatinin gelişmesi olarak da tanımlanabilir.

d. **Tersine Çevirebilme:** Yapılan bir işlemin ya da uygulamanın eski orijinal haline döndürülebilmesidir. İşlemleri tersten düşünebilir ve en başa tekrar dönebilirler. Bu özelliğin kazanılabilmesi için **odaktan uzaklaşmanın** gelişmiş olması gerekir.

e. **Çıkarsanmış Gerçeklik:** Çocuklar bu dönemde herhangi bir olayın son anına denk gelseler de önceki tecrübelerine dayanarak gözlemledikleri bu olayların öncesinde ne olup bittiği yönünde mantıklı çıkarımlarda bulunabilirler.

f. **Dolaylı Gerçekleri Kavrayabilme:** Bir cismin ya da nesnenin sadece görünen yönlerinin değil, görünmeyen yönlerinin de algılanabilmesidir.

g. **Yanlış İnanç İlkesi:** Çocukların odaktan uzaklaşma özelliğini kazanabilmesi ile birlikte, başkalarının da benzer durumlarla ilk kez karşılaştığında tıpkı kendisi gibi aynı yanlışlara düşünebileceklerini kavrayabilmiş olmalarıdır. Bunun için aynı zamanda benmerkezcilikten de kurtulmuş olmaları gerekir.

h. **Bütün - Parça İlişkisini Kavrama (Sınıf İçerme, Sınıfa Dahil Olma):** Piaget, yaptığı araştırmalarda işlem öncesi dönemdeki çocukların bütün ile parça arasındaki ilişkiyi kuramadıklarını ve bir bütünün, onu oluşturan parçaları içerdiğini fark edemediklerini görmüştür. Ancak somut işlemler döneminden itibaren çocuklar bütün parça ilişkisini kavramaya başlar ve bütünün parçadan daha fazlası olduğunu, yani bütünün parçayı da kapsadığını anlarlar.

ı. **Dönüşümsel Düşünme:** Geçmişte yaşanan çeşitli olayların yeniden zihinde kurulabilmesi yani anılarını hatırlayabiliyor olmasıdır. Çocuklar aradan geçen zamana rağmen herhangi bir uyarıcı ile karşılaştığında geriye dönük düşünüp geçmişte yaşanan olayları ayrıntılarıyla hatırlayabilirler.

i. **Korunum:** Dönemin en önemli ve en dikkat çekici özelliği korunumdur. Korunum bir nesnenin mekan içinde yeri, konumu ve şekli değişmesine rağmen miktarının, ağırlığının ya da hacminin değişmediğinin bilinmesidir.

j. **Tümevarımsal (Özelden Genele) Düşünme:** Tümevarımsal düşünme ile mantıklı düşünme ve akıl yürütme süreci de başlamış olur. Çocuğun parça parça olan bilgileri birleştirip daha genel bir bilgiye yani bütüne ulaşabilmesi işlemidir.

IV. Soyut İşlemler Dönemi (11 - 18 yaş)

► Çocukların artık üst düzey düşünebildiği ve yetişkin seviyesine ulaştığı dönemdir. Felsefi fikirleri ve inançlara ilgi artar. Soyut alanları da algılayabilecek seviyeye ulaşırlar. Mecaz anlam ve olasılık kavramı bu dönemde oluşur.

Piaget'ye göre herkes soyut işlemler döneminin özelliklerini kazanamayabilir.

İNDEKS AKADEMİ

a. **Ergen (Adölesan) Benmezkezciliği:** Bu dönemde, işlem öncesi dönemde görülen çocuk benmerkezciliğinin, farklı bir yapıya bürünerek ergen benmerkezciliği şeklinde ortaya çıktığı gözlenmektedir. Bu dönemi yaşayan bireyler dünyanın kendi etraflarında dönmediğini, dünyada başka bireylerin de olduğunu bilirler. Ancak sosyal çevrelerindeki bireylerin kendileriyle son derece ilgili olduklarını, devamlı olarak kendilerini izlediklerini düşünürler. Bu nedenle de zamanlarının çok büyük bir kısmını ayna karşısında kendi görünümleri ile uğraşarak geçirirler.

Ergen benmerkezciliği üç kısımdan oluşur.

1. **Hayali Seyirciler:** Ergenler fiziki görünümlerine son derece dikkat ederler. Çevrelerindeki bireylerin onları izledikleri düşüncesinde oldukları için otobüste ya da sinemada herkes kendilerine bakıyor gibi hisseder, kendilerinin hayalî izleyicileri tarafından sürekli gözlendiğini düşünür, kendilerini bu izleyiciler önüne dağınık ve hazırlıksız çıkmamaya mecbur hissederler.
2. **Kişisel Efsane (Mit):** Bu dönemdeki çocuklar kendilerini sıra dışı, farklı ve olağan üstü görürler. Bu yüzden herşeyi en iyi kendilerinin yapabileceğini düşünürler. Ergenler yaşadıklarını ve hissettiklerini abartılı bir şekilde dile getirirler.
3. **Omnipotent Düşünce:** Bu düşünceye sahip çocuklar kendisinin diğer insanlardan daha farklı olduğunu ve farklı güçlere sahip olduğunu düşünür. Bu yüzden çok fazla riske girer ve hayatı gereğinden çok basite alırlar. Bana bir şey olmaz düşüncesindedirler.

b. **Esnek Düşünme:** Bireyin kendi görüşlerinde saplanıp kalmadan başkalarının görüşlerini de benimseyebilmesidir.

c. **Göreceli Düşünce:** Görüşlerin kişiye, yere ve zamana göre değişebileceğini bilmektir.

d. **Hipotetik Düşünme (Olasılıklı, Varsayımsal):** Piaget'ye göre bir ergen herhangi bir problemle karşılaştığında sorunun görünen boyutlarının ötesine geçip çözüme ilişkin olası yollar belirleyebilmekte ve farklı seçenekler ortaya koyup bunları test edebilmektedir. Buna **hipotetik düşünme** denir.

f. **Tümdengelimsel Düşünme (Dedüksiyon):** Bireyin en genel bilgilerden yola çıkarak özel bir bilgiye ulaşabilme yeteneğidir.

g. **Analoji (Benzetme, Andırma):** Bilinenlerden yola çıkarak benzetmeler yoluyla bilinmeyenlere ulaşmaktır. Andırma, birbirine benzemeyen iki durum arasındaki ortak bir özellikten hareketle birisi için geçerli olanı, diğeri için de geçerli saymayı, başka bir ifadeyle bilinen bir benzerlikten yola çıkılarak bilinmeyenlerin elde edilmesini sağlayan akıl yürütme yöntemidir ve soyut işlemler dönemindeki bir birey bu zihinsel yeteneği de kullanabilir.

h. **Metabiliş (Üst Biliş):** Diğer üst düzey düşünme becerilerini de kapsar. Bireyin **kendi düşünme ve akıl yürütme süreçleri hakkında düşünebilme** yeteneğidir. Aynı zamanda başkalarının da neler düşündüğü ve nasıl öğrendiği hakkında fikir yürütebilirler. Bu bireyler nerede hata yaptığını ve nasıl daha iyi öğrendiğinin, nereden nasıl düşünerek hareket etmesi gerektiğinin farkındadır ve her geçen gün kendini biraz daha geliştirirler.

İNDEKS AKADEMİ

i. **Bütünleştirici (Kombinasyonel Düşünme, Birleştirici Düşünme):** Birden fazla değişkeni olan problemleri kombinasyonlar oluşturarak çözebilme yeteğidir. Bir problemin **birden fazla alt problemi barındırabileceğini** ve **dolayısıyla bir problemin birden fazla çözümün bir araya getirilip birleştirilmesi ile çözülebileceğini** kavramadır.

F. AHLAK GELİŞİMİ

- Ahlak gelişimi, bireyin toplumun değer yargılarını benimseyerek içinde bulunduğu çevreye uyumunu ve kendi ilke ve değer yargılarını oluşturmasını amaçlayan bir süreç olarak tanımlanır. Ahlak gelişimi, topluma nasıl davranılması gerektiğinin farkında olmaktır.

II. Kohlberg'in Ahlak Gelişimi

- Ahlak gelişimin de daha çok "**adalet**" kavramı üzerinde durmuştur.
- İnsanlara anlattığı hikayelerinde bireylerin sorunun çözümünde ikilemde kaldığı görülür.
- İnsanlara "neden?" sorusunu yönetmiş ve **aldığı yorumlara göre ahlaki değerlendirmelere varmıştır.**
- En büyük eleştiri ise **davranışları doğal ortamlarında gözlemlemek yerine insanların söylemlerinden yola çıkarak hareket etmiş olmasınadır.**
- Erkeklerin kadınlara oranla daha üst düzeye ahlaka sahip olduğunu savunmaktadır. Bu görüşü ile Gilligan tarafından eleştirilmiştir.

Kohlberg'in görüşlerine yönelik eleştiriler;

- Araştırmasını sadece erkekler üzerinden yapıp daha sonra sonuçları kadınlar üzerine de genellemesi eleştirilmiştir.
- Araştırmalarını bir kaç ülke ile sınırlı tuttuğu için evrensel olmadığı ileri sürülektedir.
- Kadınların "iyi çocuk olma" evresinden öteye geçemeyeceklerini iddia etmesi başta Gilligan tarafından eleştirilmiştir.
- En büyük eleştiri ise anlattığı hikayeye aldığı yorumlardan yola çıkmasına yapılmıştır. Bireylerin doğal ortamlarında davranışlarının gözlemlenmesi yerine söylemlere güvenmenin güvenilir sonuçlar vermeyeceği iddia edilmiştir.

Ahlak Gelişimi Dönemleri

I. Gelenek Öncesi Düzey (4 – 9 yaş)

- Gelenek öncesi düzey Piaget'nin ahlaki gerçekçilik dışa bağımlı döneminin özelliklerini gösterir. Bu düzeydeki çocuk için otoritenin koyduğu kurallar önemlidir. Birey kendi gereksinimlerini doyurmayı ön plana alır. (Benmerkezcilik) Ahlak gelişiminin ilk iki evresi bu düzeyde yer alır. Gelenek öncesi dönemde benmerkezci düşünce hakimdir.

GELENEK ÖNCESİ

a. itaat ve ceza

Bu evrede çocuklar otoritenin kurallarına uyarlar ve ceza görecekleri davranışları yapmaktan kaçınırlar. Ahlaki yargılar meydana gelen fiziksel zararın büyüklüğüne bağlıdır, otoritenin kurallarına uyma temel güdüdür. Bunun temel sebebi de ceza almamaktır. Ama kural koyan ya da denetleyen ortada yoksa kişi kuralı çiğnemekte bir sakınca görmez. Çünkü bu evrede bireyleri kurallara uymaya iten gerekçe ceza almama ya da sözel ve fiziki şiddete maruz kalmama düşüncesidir. Ceza riski ortadan kalktığında kurallara bağlı kalmanında bir gereği yoktur. Bu dönende niyet önemli değil sonuç önemlidir. Davranışın iyi ya da kötü olduğu o davranışın sonuçlarına göre yorumlanır. Cezalandırılan davranışlar kötü olarak nitelendirilir ve tekrarlanmazlar. Cezalandırılmayanlar ise doğru davranıştır ve tekrarlanırlar.

b. Evrensel Ahlak İlkelerine Uyma Eğilimi

Ulaşılabilecek en üst ahlak gelişimi evresi olan altıncı evrede birey yasalardan tamamen bağımsız olarak kendi oluşturduğu ahlak ilkelerine uygun davranır. Bu ilkeler insan hakları, adalet, eşitlik gibi üst düzey evrensel değerler temel alınarak geliştirilir. Bu evredeki birey kendi ilkeleriyle bağdaşmayan yasalara uymayabilir.

II. Geleneksel Düzey (10 – 15 yaş)

- Diğer insanların ve grupların gereksinimleri dikkate alınır. Toplumsal değerler benimsenir. Aile, grup ve ulusun beklentilerini karşılamaya önem verilir. Sosyal düzeni koruma ve destekleme eğilimi gösterilir. Bu nedenle bazen birey grubun ihtiyaçlarını kendi ihtiyaçlarından daha fazla önemseyebilir.

GELENEKSEL

a. kişiler arası uyum (iyi çocuk eğilimi)

Üçüncü evrede akran ve aile gibi grupların beklentilerine ve normlarına uygun davranılır. Kişi için bu gruplar tarafından onaylanmak çok önemlidir. Ahlaki değerlendirmelerde artık başkalarının duygu ve düşünceleri de göz önüne alınır. Temel güdü grup tarafından kabul edilme olduğundan kişinin gruptan bağımsız olarak davrandığına pek rastlanmaz. Başkaları tarafından iyi bir kişi olarak algılanmak düşüncesi davranışlarını yönlendirir. Bu doğrultuda birey bazen olumsuz davranışlarda sergileyebilir ama eğer çevresindekiler yapıyor diye yapıyorsa yani amacı gruba uygun hareket etmek ve kendini sevdirmekse yine iyi çocuk olma evresine özgü bir davranış olarak değerlendirilir.

b. kanun ve düzen Eğilimi

Bu evredeki temel güdü ise toplumsal düzeni korumaktır. Geçerli olan toplumsal kurallara ve yasalara uygun davranılır. Kanunlara sorgulanmadan uyulur ve kanunlara aykırı davranışlar hoş karşılanmaz. Hiç kimse kanunların üstünde değildir. Toplumsal sorumluluklar almaya önem verilir.

İNDEKSAKADEMİ

III. Gelenek Sonrası Düzey (15 yaş ve sonrası)

- Bu düzeyde birey kendine özgü ahlak ilkeleri geliştirir. Ahlaki değerlendirmeler tüm koşullar dikkate alınarak yapılır. İnsan hakları çerçevesinde değerlendirmeler yapılır. Evrensel değerlere uymayan yasal düzenlemeler eleştirilir ve değiştirilmesi için uğraş verilir.

GELENEK SONRASI

a. Sosyal Sözleşmelere Ve Yasalara Uyma Eğilimi

Yasaların sosyal düzeni korumak için gerekli olduğuna inanılmakla birlikte gereksinimleri karşılamayan yasaların değiştirilebileceği ilkesi benimsenir. Yasalar ve yasaların uygulanışı temel hak ve özgürlükler çerçevesinde eleştirel bir yaklaşımla incelenir. Bu ahlak gelişimi düzeyine, yetişkinlerin ancak %25'inden daha azı gelebilmektedir.

b. Evrensel Ahlak İlkelerine Uyma Eğilimi

Ulaşılabilecek en üst ahlak gelişimi evresi olan altıncı evrede birey yasalardan tamamen bağımsız olarak kendi oluşturduğu ahlak ilkelerine uygun davranır. Bu ilkeler insan hakları, adalet, eşitlik gibi üst düzey evrensel değerler temel alınarak geliştirilir. Bu evredeki birey kendi ilkeleriyle bağdaşmayan yasalara uymayabilir.

E. KİŞİLİK GELİŞİMİ

- Kişilik bir insanı öznel ve nesnel yanları ile diğer insanlardan ayıran duygu, düşünce ve davranış özelliklerinin tümünü içermektedir.
- Kişilik iki farklı yapıdan oluşmaktadır. Bunlar **mizaç (huy)** ve **karakter**dir.

KİŞİLİK

Mizaç (Huy)	Karakter
Bireyin kalıtımla beraberinde getirilen özellikleridir. Değişmesi söz konusu değildir.	Kişiliğin çevre aracılığı ile oluşan ve öğrenme ile gerçekleşen toplumsal yönünü ifade eder.

I. Psikanalitik Kuram (Sigmund Freud)

- Freud, kişiliğin belirlenmesinde **0 - 6 yaş aralığını kritik dönem** olarak görmektedir.
- Özellikle de bu dönemde **anne - babaların çocuk yetiştirme tarzlarının da kişiliğin şekillenmesinde etkin rol oynadığını** savunur.
- Bu noktada **biyolojik dürtüler** (cinsellik ve saldırganlık) ön plana çıkarılmış ve kişilikte **kalıtımın baskınlığı vurgulanmıştır.**
- Dönemlerin sağlıklı bir şekilde atlatılmasında doğumla beraber getirilen **cinsellik (eros)** ve **saldırganlık (thanatos)** dürtülerinin **yeterli** ve **dengeli bir şekilde** doyurulması önemlidir.

İNDEKS AKADEMİ

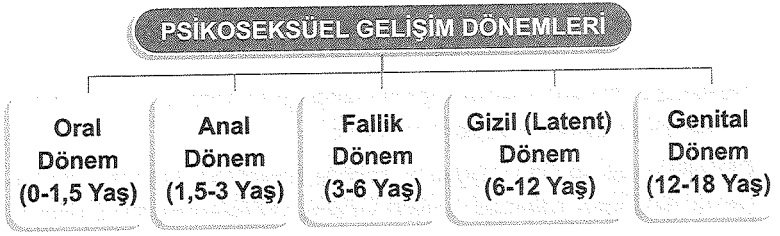
- Freud'a göre bu dürtülerin **aşırı** veya **yetersiz** doyurulması bireyde telafisi olmayan **saplantılara (fiksasyon)** yol açmaktadır.

Dikkat edilmesi gereken **en önemli** husus; **bu dürtülerin yoğunlaştığı ve haz kaynağı haline getirdiği ağız, anüs veya genital bölgenin yeterli ve dengeli bir biçimde doyurulması** gerektiğidir. Aksi takdirde bu dürtülerin aşırı veya yetersiz doyurulmasının ise **saplantılara yol açacağını** unutmamamız gerektiğidir.

Psikoseksüel Görüş

- Freud, bu kuramında kişiliği beş farklı döneme ayırmıştır. Belirtilen ilk üç dönem bazı kişilik özellikleri bakımından **kritik dönem** olma özelliğine sahiptir.

Oral Dönem (0-1.5 Yaş)

- Bu dönemin **temel eylemi emme** davranışıdır. Bebek dış dünyayı ağzı ile tanımaya çalışmakta ve ağız, duyuların uyarılmasının odağında yer almaktadır.
- Bu evrede bebekler **tümüyle kendi bedenine dönük olarak** yaşamaktadır.
- Bebek bu dönemde **kendine bakan kişi ile arasında duygusal bir bağ kurar** ve **güven duygusunu** geliştirir.
- **Libido denilen yaşam enerjisi** bu dönemde **ağız noktasında yoğunlaşarak** burayı haz kaynağı haline getirir. Eğer bebeğin beslenme ihtiyacı ona bakan kişiler tarafından yerinde ve zamanında karşılanırsa, bebek bu dönemi sağlıklı bir şekilde atlatacak ve böylece **güven duygusunu** geliştirecektir.
- Dönem sonunda eğer bu evreye saplantı oluşmuş olursa, bu bireylerde diğer sağlıklı insanlara oranla ilerleyen dönemlerde yandaki davranışların görülmesi olasılığı artar.

Saplantı Sonucu Ortaya Çıkan Davranışlar	
▸ Oburluk, ▸ Tırnak Yeme, ▸ Parmak Emme, ▸ Oral Sadizm, ▸ Oral Mazoşizm, ▸ Münakaşacılık, ▸ Dedikodu Yapma,	▸ Isırma, ▸ Aşırı Bağımlılık, ▸ Bencillik, ▸ Aşırı İyimserlik ve Saflık, ▸ Madde Bağımlılığı, ▸ Kıskançlık, ▸ Argo Konuşma

İNDEKSAKADEMİ

Anal Dönem (1.5 - 3 Yaş)

- Bu dönem **yürüme** ve **konuşma becerilerinin** gelişmesi ile birlikte, çocukların **özerk davranışlar sergileme eğilimlerinin artış gösterdiği** bir evredir.
- Anüs kaslarının yeterli olgunluğa erişmesi ile birlikte, **tuvalet eğitimin verilmesi** de ayrı bir önem kazanmaktadır.
- Tuvalet eğitimi konusunda anne - babaların ya da diğer bakıcıların **baskıcı - otoriter** ya da **aşırı hoşgörülü tutum sergilemeleri** bu döneme saplantı oluşmasına neden olacaktır.
- Freud'a göre aslında çocuklar bağırsaklarını denetlemeyle birlikte, kendini de denetlemeyi öğrenirler. Dolayısıyla bu dönemde problem yaşanması özerk değil de aksine bağımlı çocukların yetişmesine neden olabilmektedir.
- Bu dönemin olumlu sonuçlanması **yaratıcı, üretken, özerk** ve **aktif bireylerin yetişmesine** zemin hazırlar.

Saplantı Sonucu Ortaya Çıkan Davranışlar	
Baskıcı Otoriter Tutum	**Aşırı Hoşgörülü Tutum**
Cimri	Savurgan
Titiz	Dağınık ve pasaklı
Asi ve saldırgan	Sorumsuz
Katı ve kuralcı	Vurdumduymaz
Tavizsiz ve inatçı	Aşırı rahat
Aşırı düzenli	Düzensiz

Fallik Dönem (3-6 Yaş)

- Bu dönemde çocuğun ilgisi, **genital bölgenin uyarılması ile oluşan haz üzerinde** yoğunlaşmıştır.
- Libido bu kez **cinsel organlar** ve **cinsiyet farklılıkları** üzerinde rol almaya başlar.

Çocuklar bu dönemde cinsiyet farklılıklaını öğrenir ve cinsiyet rollerini ise **öğrenmeye başlar**.

Cinsiyet rolleri

- Fallik dönemde öğrenilmeye **başlar**.
- Gizil dönemde **öğrenilir ve kapsamı genişletilir.**
- Genital dönemde ise erkeksi ve kadınsı roller **benimsenir** ve **kabullenilir.**

- Bu evrede **merak ve keşfetme duyguları** üst düzeyde olduğu için çocukların **yoğun bir şekilde soru sorduğu ve öğrenmeye çalıştığı** görülür. Eğer bu sorulardan ötürü bir çocuk azarlanır ve kınanırsa ya da biz bu sorulara cevap vermekten kaçınırsak ilerleyen dönemlerde çocukların **cinsiyet kimliğini oluşturmada sorun yaşamalarına sebep oluruz**. Bu yüzden cinsellikle ilgili bu sorulara dönemin şartlarınıda göz önüne alarak uygun cevaplar vermeliyiz.
- Cinsellikle ilgili soruların uygun bir şekilde cevaplandırılmaması **içe kapanık, çekingen, utangaç, korkak** ve **cinsiyet rollerine** dair problemli çocuklar yetişmesine sebep olur.

- Bu dönemde **erkek çocukların anneye, kız çocuklarının da babaya karşı ilgi duydukları** görülmektedir. Bu yaşlardaki çocukların çoğu zaman "ben annemle evleneceğim" ya da "ben babamla evleneceğim" şeklinde ifadeler kullandıkları görülür.

- Erkek çocuklarının annesine karşı ilgi duyması **"Oidepus karmaşası"** adını alır.
- Kız çocuklarının babaya karşı ilgi duyması "**Elektra karmaşası**" adını alır.

- Fallik dönemin bir diğer özelliği ise **kastrasyon (iğdişlik)** özelliğidir. Erkek çocuklarının, kız çocuklarında daha farklı bir cinsel organ görmesi ile birlikte kendi cinsel organının da yok olacağını düşünerek korkuya kapılmasıdır.

Saplantı Sonucu Ortaya Çıkan Davranışlar

- Anneye ve babaya karşı duyulan aşırı ilgi yüzünden ilerleyen dönemlerde evlenemezler.
- Hemcinsleri ile özdeşim kuramamaları kendi cinsiyet rollerini edinememiş bireyler yetişmesine neden olur.
- İlerleyen dönemlerde **cinsiyet rollerine ilişkin bir problem görülmüşse bunun kaynağı fallik dönemde** yaşananlardır.
- **Fetişist bireylerde yine fallik dönemdeki saplantılardan** ortaya çıkarlar.

Gizil (Latent, Örtülü) Dönem (6 - 12 Yaş)

- Bu dönem çocuğun **cinsel ilgi** ve **merakının geri plana çekildiği** ve **bastırıldığı** dönemdir.
- Libido bu kez **sosyo - kültürel onay peşine düşmüş**, ilgide bu yüzden **hemcinslerle oyun oynamaya kaymış; ders çalışma, başarı** ve **takdir görme isteği üzerine** yoğunlaşmıştır.
- Aynı zamanda bu dönemde erkek ve kız çocukları aynı ortamda bulunmak istemezler ve hatta birbirlerine düşmanca tavırlar sergilerler.
- Bu dönem sağlıklı bir şekilde atlatılırsa merak, araştırma, öğrenme ve sosyalleşme ihtiyaçları yeterince doyurulmuş olur. Aksi takdirde **olumsuz bir benlik algısı** oluşur ve **yetersizlik duygusu** ortaya çıkar.

- **Bu evre cinsiyet rollerinin öğrenildiği ve kapsamının giderek genişletildiği** dönemdir.
- Kız-erkek çatışmalarının körüklenmesi ve üzerine gidilmesi **obsesif (takıntılı) karakterlerin** ortaya çıkmasına sebep olur.
- Bu dönem **"bastırma"** mekanizmasının **en yoğun** kullanıldığı dönemdir.

Genital Dönem (12 - 18 Yaş)

- Bu evrede fizyolojik açıdan meydana gelen değişimler neticesinde **bir önceki dönemde bastırılan cinsellik ve saldırganlık dürtüleri yeniden ön plana** çıkar.

İNDEKS AKADEMİ

- Cinsellik ve saldırganlık dürtülerinin **yeniden baskın hale gelmesi** ile birlikte gizil dönemde sadece hem cinsleri ile iletişim kuran çocuklar, böylelikle **yeniden her iki cinsle de iletişim kurmaya başlarlar.**
- Kendi kendine karar vermeye ve problemlerinin üstesinden gelmeye çalışan çocuklar böylelikle **yetişkin kimliğine geçmeye başlarlar.**
- Bu evre kimlik oluşumundan dolayı **çocukların ebeveynlerle çatıştıkları** ve **duygusal bağımsızlığa erişmeye çalıştıkları** dönemdir.
- "**Ben kimim?**" sorusuna cevap arayan çocuk, yoğun bir şekilde **özdeşim kurar.**
- **Fallik dönemde temelleri atılan cinsel kimlik bu dönemin sonunda artık tamamen oluşmuştur.**

- Freud'a göre kritik dönemler olarak kabul edilen oral, anal ve fallik dönemler; **pregenital dönemler** adını alır.
- "**İd" doğuştan** getirilir. **"Ego" oral dönemin ortalarına** doğru oluşur. **"Süperego" ise anal dönemde oluşmaya başlar** ve **fallik dönemde oluşur.**
- **Cinsiyet rolleri:**
  - Fallik dönemde öğrenilmeye **başlar.**
  - Gizil dönemde **öğrenilir** ve **kapsamı genişletilir.**
  - Genital dönemde ise **benimsenilir** ve **kabullenilir.**

II. Psiko - Sosyal Kuram (Erikson)

- Erikson, insanı sosyal bir varlık olarak görmüş ve insanın diğer insanlarla ilişki içinde geliştiği görüşünü öne sürmüştür.
- Erikson kuramını doğuştan gelen bir plan dahilinde olgunlaşmaya paralel olarak ortaya çıkan ve her biri kendinden sonra gelen döneme temel oluşturan 8 evre ile açıklamıştır. Buna "**epigenetik ilke**" adı verilir.

Epigenetik İlke

- **Kalıtımında etkisiyle kişilik gelişiminin birbirini takip eden ve aralarında hiyerarşi bulunan 8 evreden oluşmasıdır.** Bu evrelerin her biri **kendisinden önceki evrenin kazanımlarına sahip olduğu kadar kendisinden sonra gelen evrelerede temel oluşturmaktadır.** Dolayısı ile bu evreler olgunlaşmaya bağlı bir şekilde değişmeyen sırayla ortaya çıkarlar.

İNDEKSAKADEMİ

Psikososyal Gelişim Evreleri

Temel Güvene Karşı Güvensizlik (0 - 1,5) Yaş

Kazanılması Beklenen Özellikler

Bebeğin kendisine bakan kişiye duyduğu güven aracılığı ile ilerde insanlara karşı güven duygusunu kazanması beklenir. Bu sayede ilerleyen dönemlerde güvene dayalı sağlıklı ilişkiler kurabilirler.

Yapılması Gerekenler

Bakıcı bebeğin ihtiyaçlarını mutlaka yerinde ve zamanında tutarlı bir şekilde karşılamalıdır. Bakıcı - bebek ilişkisinde aşinalık, tutarlılık ve süreklilik kuralına uyulmalıdır. **Tutarsız, itici** ve **ilgisiz anne baba tutumları** güvensiz bağlanmalara yol açar.

Krizle Sonuçlanmasının Etkileri

Bebek, ihtiyaçları yerinde ve zamanında karşılanmadığında başta bakıcısı olmak üzere çevresindeki insanlara karşı güvensizlik duygusu geliştirir ve ilerde sağlıklı ilişkiler kuramazlar. Bu durum **yakınlığa karşı uzaklık evresininde** krizle sonuçlanmasına etki edecektir. **(Dönemlerin birbirini bu şekilde etkilemesi "gelişim süreklidir." ilkesi ile açıklanır.)**

→ Psikoseksüel kuramda oral dönemin karşılığıdır.

Özerkliğe Karşı Kuşku Utanç (1,5 - 3 Yaş)

Kazanılması Beklenen Özellikler

Sorumluluk alma, kendi ayakları üzerinde durma, kendi başına karar alabilme, problemlerini çözebilme, özerk ve **bağımsız** bir kişiliğe sahip olma dönemin ön plana çıkan özellikleridir.

Yapılması Gerekenler

Temel ihtiyaçlarını kendi başlarına karşılama isteklerine destek verilmelidir. **Aşırı koruyucu tutum** ile yaklaşılmamalıdır. Güvenlik önlemleri alındığı sürece çocukların kendi başlarına bir şeyler yapma isteğine izin verilmeli ve bu noktada çocuklar cesaretlendirilmeliler.

Krizle Souçlanmasının Etkileri

Birey başkalarına bağımlı hale gelir ve kendi ayakları üzerinde duramaz. Sorumluluk bilinci gelişmez. İlerleyen dönemlerde **ipotekli kimliğe yol açar**. Kararları başkaları tarafından alınır. İhtiyaçlarının karşılanması açısından çevre desteğine ihtiyaç duyarlar.

→ Psikoseksüel kuramda **anal dönemin** karşılığıdır.

İNDEKS AKADEMİ

Girişimciliğe Karşı Suçluluk (3-6 Yaş)

Kazanılması Beklenen Özellikler

Çocukların bu dönemi sağlıklı atlatmaları durumunda ortaya çıkacak olan **girişkenlik, dışa dönüklük, sosyallik, yaratıcılık ve hakkını arayan cesur bireyler** haline gelmek gibi özellikler dönemin ön plana çıkan özellikleridir.

Yapılması Gerekenler

Merak ve keşfetme, araştırma ve öğrenme arzusunun artışıyla birlikte yöneltilen sorulara makul cevaplar verilmeli ve çocuklar bilgilendirilmelidir. Bu sorular dönemin özelliklerinden dolayı cinsellikle ilgili de olabilir. Mantıklı ve akılcı girişimleri mutlaka desteklenmelidir. Oyunları engellenmemeli ve baskıcı-otoriter tutumdan veya aksine aşırı hoşgörülü tutumdan sakınılmalıdır.

Krizle Sonuçlanmasının Etkileri

Çocuklara baskıcı - otorite yaklaştığımızda **içe kapanık, çekingen, utangaç, korkak ve pısırık** bireyler olurlar. Aşırı hoşgörülü tutum ile yaklaşıldığında ise **bencil, şımarık ve kendini beğenmiş bireyler** olurlar.

Psikoseksüel kuramda **fallik dönemin** karşılığıdır.

Başarıya Karşı Aşağılık (6 - 12 Yaş)

Kazanılması Beklenen Özellikler

Başarma ve **becerme duygusu** ön plana çıkar. Başarı duygusunun ve özgüvenin artması açısından kritik dönemdir. Çocuğun kendine verilen bir görevi başarabildiğini, zorlukları aştığını ve üstesinden gelebildiğini görmesi gerekir.

Yapılması Gerekenler

Hem öğretmenlerin hem de anne - babaların, çocuklarının düzeylerinin farkında olmaları ve mutlaka düzeylerine uygun görev ve sorumluluklar vermeleri gerekir. Mükemmelliyetçi tavırlar takınılmamalı ve çocuklar başardığında mutlaka pekiştirilmelidir. Çocuklara kendi beklentilerimizi dayatmamalı ve kıyaslama yapmamalıyız.

Krizle Sonuçlanmasının Etkileri

Birey **mükemmelliyetçi bir tutumla** karşılaştığında düzeyine uygun olmayan hedefler yüzünden girişimlerinin sonunda başarısızlığa eriştiğini görecektir. Bu yüzden kendisini **başarısız, yetersiz** ve **aşağılık birisi olarak** görecektir. Bazen de aşırı hırslı bireyler haline geldikleri görülebilir. Bütün bu olumsuzluklar çocukta okul fobisinin ortaya çıkmasına da yol açacaktır.

Psikoseksüel kuramda **gizil (latent) dönemin** karşılığıdır.

Başarıya karşı - aşağılık evresinde aynı zamanda cinsellik ve saldırganlık dürtüleri de geri planda kalır.

Kimlik Kazanmaya Karşı-Rol Karmaşası (12 - 18)

Kazanılması Beklenen Özellikler

Bu evrede ergenlerden başarılı kimliğe sahip olmaları beklenir. Bu doğrultuda **kimlik bunalımı yaşayan** yani "ben kimim?" sorusunu kendine yönelten ve **arayış içine giren bireylerin** kendilerine en uygun kararı verip başarılı kimliğe ulaşmaları beklenir.

Yapılması Gerekenler

Ergenlik döneminin özellikleri göz önüne alınarak yaklaşılmalı ve empati kurulmalıdır. Ergenlere uygun rol - model olunmalıdır. Yaşadıkları gelişimsel krizler tolere edilmelidir. Kararlarını özerk ve doğru bir şekilde kendilerinin alabilmesi noktasında desteklenmelidirler.

Krizle Sonuçlanmasının Etkileri

Bireyin aşırı koruyucu veya baskıcı yetişmesinin sonucunda başarısız kimliklere bağlanma olasılıkları artacaktır. İpotekli, moratoryum, dağınık, ters ve gölgelenmiş kimliklerin yanısıra rol karmaşası ve rol çatışması da görülebilir.

Psikoseksüel kuramda **genital dönemin** karşılığıdır.

İNDEKS AKADEMİ

Dönemle İlgili Bazı Kavramlar

Kimlik Bunalımı: Ergenlerin bu döneme geldiklerinde "Ben kimim?" sorusunu kendisine yöneltmesi ve nasıl bir kimliğe bürüneceği noktasında kaygı yaşamasıdır. Olumlu bir gelişmedir.

Rol (Kimlik) Karmaşası: Kimlik arayışı sürecinde çeşitli nedenlerden dolayı engellenen bireyin seçenekler arasında kararsızlığa düşmesi, ikilemde kalması ve kafasının karışık olması durumudur. Birey bu noktada hâlâ bir rol edinememiştir. Bunun sonucunda kararın ertelenmesi ise moratoryum kimliği ortaya çıkarır.

Rol (Kimlik) Çatışması: Bireyin bazı durumlarda sahip olduğu birden fazla rolün aynı anda sergilemek zorunda kalmasıdır.

	Kimlik Statüleri	Kimlik Bunalımı ve Arayışı	Karara Bağlanma	
Olumlu	Başarılı Kimlik	✔	✔	**Başarılı**
Olumsuz	**İpotekli** (bağımlı, erken bağlanmış)	✗	✔	**Başarısız Kimlikler**
Olumlu	**Moratoryum** (kararsız askıya alma, ertelenmiş)	✔	✗	
Olumsuz	**Dağınık** (kargaşalı)	✗	✗	
Olumlu	Gölgelenmiş	✔	✔	
Olumsuz	**Ters** (negatif)	✔	✔	

Rol karmaşası bireyin seçenekler arasında kararsızlığa düşmesi ve hangi tercihi yapacağı konusunda ikilemde kalmasıdır. Bu aşamadan itibaren bireyin karar vermeyi ertelediği, askıya aldığı, vazgeçtiği ve boş verdiği şeklinde ifadelere yer verilirse bu kez cevap moratoryum kimlik olur.

Yakınlığa Karşı Uzaklık (18-30 YAŞ)

Kazanılması Beklenen Özellikler

Bu dönemde bireyin, çevresindeki insanlarla güvene dayalı sağlıklı ilişkiler kurarak sosyal çevre edinmesi aynı zamanda karşı cinsle yakınlaşıp evlilik yapması dönemin ön plana çıkan özellikleridir.

Yapılması Gerekenler

Bireyin bir önceki evrede başarılı bir kimlik oluşturmadan bu dönemde sağlıklı ilişkiler kurması beklenemez. Bu yüzden yakınlığa karşı uzaklık evresinde başarılı olabilmenin ön koşullarından birisi de başarılı kimliğe sahip olmaktır. Ayrıca temel güvene karşı güvensizlik ve girişimciliğe karşı - suçluluk evrelerinde kriz yaşanması da bu evrede sorun yaratır.

Krizle Souçlanmasının Etkileri

Birey çevresinden soyutlanır. İçe kapanık ve asosyal birisi olur. Yalnızlık ve yalıtılmışlık hissine kapılır. Evliliği sürekli erteleme moduna sığınabilir

HOROWİTZ'İN YETİŞKİN BAĞLANMA STİLLERİ

Bağlanma Türleri	Kendini Değerli Görme	Başkasını Değerli Görme	
Güvenli Bağlanma	+	+	**Ben iyi - Sen iyi**
Saplantılı (Kaygılı)	–	+	**Ben Kötü-Sen iyi**
Kaçınmacı (Kayıtsız)	+	–	**Ben iyi-Sen kötü**
Kaçınmacı Korkulu (Kafası Karışık)	–	–	**Ben kötü-Sen kötü**

İNDEKS AKADEMİ

Üretkenliğe Karşı-Durgunluk (30-60) Yaş

Kazanılması Beklenen Özellikler

Bireyin aldığı rol ya da mesleki görevinden dolayı, çevresindeki insanlara bu yolla faydalı ve yararlı işler çıkarması geriye baktığı zamanda saygı ile anılabilecek ismini yaşatabilecek eserler bırakmış olması dönemin ön plana çıkan özelliklerindendir.

Yapılması Gerekenler

Bireyin üretken, faydalı ve yararlı olma hissini yaşayabilmesi için uygun koşullarda düzenli bir şekilde çalışması sağlanmalıdır. Aynı zamanda bireyin başarılı kimliğe sahip olup kendi seçtiği meslekte varlık göstermesi dönemin sağlıklı atlatılmasında önemli bir role sahip olacaktır.

Krizle Sonuçlanmasının Etkileri

Bireyler mesleğinin ya da rolünün gereklerini yerine getirmediğinde 30 yıllık sürecin sonunda kendini durgun, verimsiz ve faydasız hissedebileceği gibi kendisini iyi bir anne ve baba olarak da görmeyebilirler.

İNDEKSAKADEMİ

Üretkenliğe karşı durgunluk evresinin sağlıklı bir şekilde atlatılabilmesi **saygı ve statü ihtiyacının karşılanabilmesi** için de oldukça önemlidir.

Benlik Bütünlüğüne Karşı Umutsuzluk

- Birey, bu dönemde **geçmişini sorgulamaya başlar**. Eğer Erikson'un psikososyal gelişim dönemlerini olumlu bir şekilde atlatmışsa, mesleğinde başarılı olmuş, çevresine ve kendisine karşı yararlı olmuş ve ailesinin sorumluluklarını yerine getirmişse, bu durum birey de mutluluğu ve haz almayı getirir. Eğer birey bu olumlu durumları yaşamamış ve geçmişte yaptıklarını beğenmiyorsa, bu durum bireyin umutsuzluk yaşamasına sebep olur. Umutsuzluk yaşayan bireyler, çevresiyle olumsuz ilişkiler kurar, geçimsiz ve anlayışsız birine dönüşebilir.

Bu evrede benlik bütünlüğünün gerçekleşmesi için önceki dönemlerin tamamen hatasız ve kusursuz olması şartı yoktur. Ufak tefek pişmanlıklara rağmen başta üretkenliğe karşı durgunluk evresi olmak üzere; kişilik gelişimi evreleri büyük oranda sağlıklı atlatılmışsa bu durum benlik bütünlüğünün oluşması için yeterli olacaktır.

PSİKOLOJİK TEMEL (ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ)

Eğitim süreci ile insan davranışları farklılaşır. Bu farklılaşma insanların bir şeyler öğrendiğinin işaretidir. Eğitim süreci planlı olduğunda bu farklılaştırmayı istendik yönde yapmaya çalışırken plansız olduğu durumlarda gelişigüzel bir durum ortaya çıkar. Gerek planlı yani formal yol ile gerekse de gelişigüzel, plansız ya da informal yol ile insan davranışları farklılaşır. Bu değişim bazen olumlu olurken bazen de olumsuz olur. Bu duruma öğrenme diyebilmemiz için mutlaka olumlu bir değişim beklemeyiz.

Öğrenme Nedir?

Tekrar ya da yaşantı sonucu organizmanın davranışlarında meydana gelen oldukça kalıcı izli davranış değişiklikleridir.

Bir davranışın öğrenme olabilmesi için,

1. Tekrar ya da yaşantı sonucu meydana gelmeli
2. Davranışta değişiklik olmalı
3. Oluşan değişiklik kalıcı olmalı (Geçici olmayan)

İNDEKSAKADEMİ

Hangi davranışlar öğrenme değildir?

1. Sadece büyüme ve olgunlaşma sonucu oluşan davranış değişiklikleri öğrenme değildir. Buna karşın olgunlaşma olmadan öğrenme olmaz. Yani olgunlaşma öğrenmenin ön koşuludur.

ÖRNEK!

Bir kişinin boyunun uzaması ya da sesinin kalınlaşması öğrenme değildir. Bir kişiye yazı yazmayı öğretebilmek için önce kalem tutabilecek kaslarının olgunlaşması ve verilen bilgileri algılayabilecek zihinsel yeterliğe sahip olması gerekir. Ne kadar uğraşırsak uğraşalım altı aylık bir bebeğe bisiklet kullanmayı öğretemeyiz.

NOT

Tek başına olgunlaşma öğrenme için yeterli değildir ancak olmazsa olmaz ön koşuldur.

2. Doğuştan getirilen davranışlar öğrenme değildir. Refleks, içgüdü, basımlama ve homeostatik denge öğrenme olarak kabul edilemez.

ÖRNEK!

- Nefes alma refleks olduğu için öğrenme değildir.
- Arının bal yapması içgüdü olduğu için öğrenme değildir.

3. Geçici davranışlar öğrenme olarak kabul edilemez.

ÖRNEK!

- Alkol, narkoz, hipnoz, hastalık, yorgunluk, uykusuzluk

4. Alışma (Duyusal Uyum - Duyusal Adaptasyon) öğrenme değildir. Çünkü duyusal uyum ya da duyusal adaptasyon duyu organının kendisini sürekli etkileyen uyarıcıyı bir süre sonra fark etmemesine denir. Bu fark etmeyiş aynı zamanda geçicidir. Yani etkileyen uyaran ortamdan kalktığında alışma hâli devreden çıkar. Bu yönüyle geçici bir durum olması da onu öğrenme ürünü olmaktan çıkarır.

ÖRNEK!

- Kokuları deneyen bir kişinin bir süre sonra koku alma duyusu ortama adapte olup uyum sağladığından ayırt etme kabiliyeti kaybolur. Bu tarz durumlarda parfümerilerde deneme yapan kişilere kahve gibi kokular koklatılarak ortaya çıkan alışma hâli kaldırılıp tekrar kokuları ayırt eder hâle gelmeleri sağlanır.

Öğrenme Ürünü Davranışlar	Öğrenme Olmayan Davranışlar
Bebeğin iğne görünce ağlaması	Yorgun olan kişinin uyuması
Köpeğin sahibini görünce havlaması	Sıcak havada terleme
Köpekten korkmak	Soğuk havada titreme

Refleks	İçgüdü
Uyarıcı bellidir.	Uyarıcı belli değildir.
Basittir.	Karmaşıktır.
Türe özgü değildir.	Türe özgüdür.
Ertelenebilir ancak engellenemez.	Ertelenemez ve engellenemez.

UYARICI – TEPKİ – KARŞILIK

- **Uyarıcı:** Organizma tarafından algılanıp organizmayı harekete geçiren içsel veya dışsal etkilerdir.

ÖRNEK!

▸ Dışarıdan gelen bir ses	▸ Ortamda var olan koku

- **Tepki:** Uyarıcılara karşı gösterilen davranışlara tepki denir. Tepkiler açık ya da örtük gizli ya da basit olabilir.

ÖRNEK!

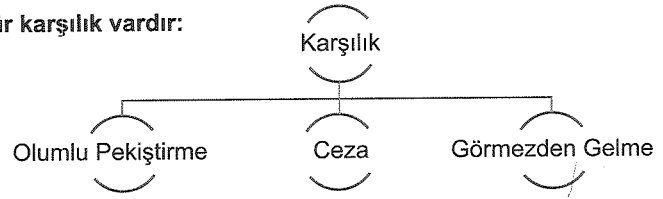
- Çalan telefonu açmak
- Arkadaşını görünce mutlu olmak
- Sıcak havada terlemek

NOT

Tepkiler öğrenilmiş olabileceği gibi öğrenilmemiş de olabilir.

- **Karşılık:** Organizmanın uyarıcılara karşı verdiği tepki ya da tepkilere çevreden gelen reaksiyonlardır.

Üç tür karşılık vardır:

İNDEKS AKADEMİ

ÖRNEK!

- Karşıdan karşıya geçmeye çalışan bir engelli bireyi gören kişinin onun karşıdan karşıya geçmesine yardımcı olması sonucu bireyin kendisine teşekkür etmesi
- Karşıdan karşıya geçmeye çalışan engelli birey → Uyarıcı
- Kişiye karşıdan karşıya geçmesi için yardımcı olmak → Tepki
- Kişinin yardım edene teşekkür etmesi → Karşılık

Davranışçı Kuram

- 20. yüzyılın ilk bölümünde psikolojiye egemen olan dvranışçı ekol, geleneksel bakış açısının deneyler ile dışa vurumunu dünyaya göstermiştir. Bu kuram Aristo, Descartes, Locke ve Rousseau'nun felsefi görüşlerini temele alarak ortaya çıkmıştır.
- Öğrenme, oluşum itibariyle uzun yıllardır insanların merakını uyandıran bir konudur. Bu meraka ilişkin bilgilerin ise aydınlanmaya başladığı zamanlar ilk olarak 20. Yüzyılın başlarına karşılık gelir. Bu tarih itibariyle insanların öğrenmeleri üzerine birbiri ardına ve eş zamanlı olarak kuramlar ortaya çıkmıştır. Bunların başlıcalarında ise "Davranışçı ve Bilişselci" kuramlardır. Bu kuramlarla birlikte bilişsel ağırlıklı davranışçı kuramlar da ortaya çıkarak insanların öğrenmeleri üzerine buldukları bulguları ifade etmişlerdir.
- Davranışçı kuram, bilim dünyasında varlığını güçlü şekilde gösteren pozitivist paradigmanın (doğadaki bilimsel yöntemin topluma da uygulanabileceği görüşü) etkisi altında ortaya çıkmıştır. Çünkü bu görüş deney ortamında elde edilen bilgiyi mutlak bilgi olarak tanımlar. Bu bakış açısıyla öğrenmenin de laboratuvar ortamında yapılacak deneylerle açıklanabileceğini savunur. Bu görüşün sonucu olarak Pavlov'un laboratuvar ortamında hayvanlarla yaptığı deneylerde elde ettiği verilerle oluşturduğu klasik koşullanma bakış açısı bu kuramın ilk sistematik kuramı olarak karşımıza çıkmıştır. Bu kuram ve bakış açısı ile davranışçı kuram hayvanlar üzerinde deneyler yapıp insanlara genellemeler yapmak gerektiği görüşünü benimsemişlerdir.

Özellikleri

- Kurucusu Watson'dur.
- Organizmanın gözlenebilen ve ölçülebilen davranışları ile ilgilenirler.
- Organizmanın davranışlarını basit bir "Uyarıcı – Tepki" ilişkisi ile açıklarlar.
- Duygu veya düşünce gibi içsel davranışlar gözlenip ölçülemediği için bu davranışlar konusunda araştırma yapılamayacağını savunurlar.
- Organizmayı kara kutuya benzetirler. Kutunun içinden çıkanlar ve içine girenler gözlenebilir ancak kutunun içi gözlenemez. Bu sebeple içsel süreçleri reddederler.
- Kalıtımın değil çevrenin etkili olduğunu savunurlar.
- Çevrenin etkisinin büyük olduğunu savunan davranışçı kurama çevreci kuram da denir.
- Organizmanın doğduğunda şekillendirilmeye muhtaç bir kil kütlesi gibi olduğunu düşünürler.
- Organizmanın zihninin doğduğunda boş bir levha gibi olduğunu savunup öğrenilecek bilgilerin yaşantılar yoluyla sonradan olacağını kabul ederler.
- İnsanların ve hayvanların öğrenme şekillerinin birbirine benzediğini savunarak ayrım yapılmaması gerektiğini düşünüp "organizma" ifadesini kullanmışlardır.

- Hayvanlar üzerinde deneyler yapıp insanlara genelleme yapmak gerektiğini savunurlar.
- Organizmanın öğrenme ve öğrendiklerini kalıcı hâle getirme durumunda pekiştirme ve tekrar önemli yer tutar.
- Süreçten çok ürün önemlidir.
- Öğrenmede deneme – yanılma etkilidir.
- Öğrenme durumunu koşullanma ya da şartlanma tabiri ile karşılarlar.

Bitişiklik ve Bağlaşımcılık Kuramı

- Bağlaşımcılık fikrini ortaya atan Thorndike, öğrenmeyi bir alışkanlık oluşturma süreci olarak ifade eder. Bu kuramın bakış açısında iki uyarıcının aynı anda tekrar tekrar ortaya çıkmasıyla bitişerek birinin diğerini hatırlatmasıdır.

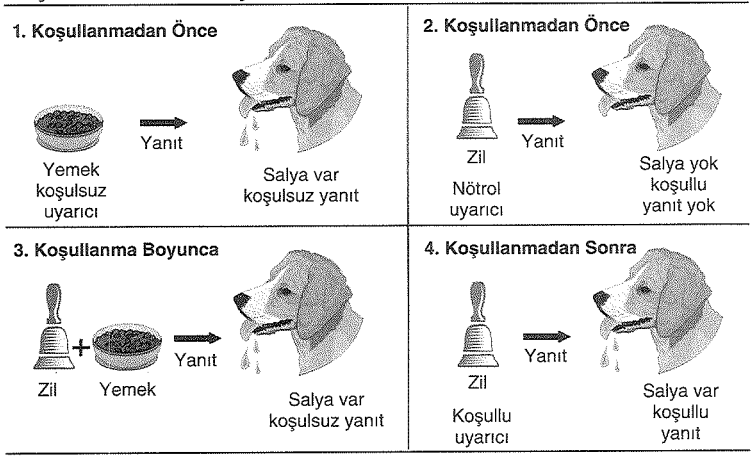
ÖRNEK!

- Noktadan sonra büyük harfle başlanması birbirine bitişik bir durumdur.
- Yabancı kelimelerin Türkçe karşılıkları birbiri ardına gelen bitişik durumları ifade eder.

KLASİK KOŞULLANMA (TEPKİSEL ŞARTLANMA)

KLASİK KOŞULLANMA (Tepkisel Şartlanma) – Pavlov

- Klasik koşullanma ya da tepkisel şartlanma kuramında amaç organizmanın önceden otomatik tepkiler verdiği uyaranlara karşı öğrenilmiş tepkiler vermesini sağlamaktır.
- Klasik koşullanma, uyarıcı ve tepki arasındaki doğal olan bağı yapay (suni) hâle getirmektir. Örneğin, "Et ile Salya" arasındaki bağ doğal ve refleksif bir bağdır. Yapılan koşullanma bitişikliği sayesinde bu bağ "Zil Sesi" ile kurularak yapay hâle getirilir.
- Klasik koşullanmada organizma pasiftir. Uygun şartlar sağlandığında herhangi bir nötr uyarana koşullanma sağlanabilir.
- Klasik koşullanmada "Uyarı – Tepki" bağı vardır. Önce uyarıcı ortama verilir ve bu uyarana oluşacak tepkiye bakılır. (U-T Bağı)
- Uyarıcının önce tepkinin sonra olması pekiştirecin de davranıştan önce verileceği anlamına gelmektedir.
- Klasik koşullanma yoluyla organizma daha çok duyuşsal içerikli davranışları öğrenir.
- Korku, kaygı, fobi, sevgi, nefret gibi olumlu ya da olumsuz duygular klasik koşullanmanın alanı içerisindedir.

Klasik Koşullanma

İNDEKS AKADEMİ

KLASİK KOŞULLANMANIN TEMEL ÖGELERİ

1. Nötr Uyarıcı

- Organizma için herhangi bir anlamı olmayan ve dolayısıyla organizmada herhangi bir tepki oluşturmayan uyaranlardır.
- Bütün koşullu uyarıcılar öncesinde mutlaka nötr uyarıcıdır.

ÖRNEK!

- Daha önce doktora gitmeyen bir çocuk için "Doktor" nötr uyarıcıdır.
- Hayatında "Papaya, Pepino veya Pitaya" gibi tropikal meyveleri görmeyen ve tatmayan bir kişi için bu meyveler nötr uyarıcıdır.

2. Koşulsuz Uyarıcı

- Şartsız ya da doğal uyarıcı olarak da ifade edilir.
- Organizmanın otomatik tepkiler verdiği öğrenilmemiş uyarıcılardır.
- Organizmanın refleksif tepkiler vermesine sebep olurlar.

ÖRNEK!

- Soğuk havada yüzümüzün kızarması örneğinde altı çizili olan soğuk ifadesi koşulsuz uyarıcıdır.
- Sıcak havada terleme örneğinde altı çizili olan sıcak ifadesi koşulsuz uyarıcıdır.
- Yüksek gürültüden irkilme örneğinde altı çizili olan yüksek gürültü ifadesi koşulsuz uyarıcıdır.

3. Koşulsuz Tepki

- Şartsız ya da doğal tepki olarak da ifade edilir.
- Organizmanın öğrenilmemiş uyaranlara verdiği otomatik cevaplardır.
- Koşulsuz tepkilerin her biri birer reflekstir.

ÖRNEK!

- Soğuk havada yüzümüzün kızarması örneğinde altı çizili olan yüzümüzün kızarması ifadesi koşulsuz tepkidir.
- Sıcak havada terleme örneğinde altı çizili olan terleme ifadesi koşulsuz tepkidir.
- Yüksek gürültüden irkilme örneğinde altı çizili olan irkilme ifadesi koşulsuz tepkidir.

4. Koşullu Uyarıcı

- Şartlı ya da yapay uyarıcı olarak da ifade edilir.
- Organizma için öğrenilmiş uyarıcılardır.
- Başlangıçta nötr olan bir uyarıcının koşulsuz uyarıcı ile eşleşmesi sonucu meydana gelir.
- Bütün koşullu uyarıcılar öncesinde mutlaka nötr uyarıcıdır.

ÖRNEK!

- Köpekten korkma örneğinde altı çizili olan köpek koşullu uyarıcıdır.
- Karanlıkta ürperme örneğinde altı çizili olan karanlık koşullu uyarıcıdır.
- Tren seyahatini sevme örneğinde altı çizili olan tren koşullu uyarıcıdır.

İNDEKS AKADEMİ

5. Koşullu Tepki

- Şartlı ya da yapay tepki olarak da ifade edilir.
- Organizmanın verdiği amaçlı ve öğrenilmiş tepkilerdir.

ÖRNEK!

- Köpekten korkma örneğinde altı çizili olan korkma koşullu tepkidir.
- Karanlıkta ürperme örneğinde altı çizili olan ürperme koşullu tepkidir.
- Tren seyahatini sevme örneğinde altı çizili olan sevme koşullu tepkidir.

EDİMSEL KOŞULLANMA (OPERANT ŞARTLANMA) – SKİNNER

- Skinner, Edimsel Koşullanma kuramını Thorndike'ın etki kanunu üzerine oluşturmuştur.
- Skinner, klasik koşullanmadaki gibi tepkisel davranışın değil edimsel davranışın üzerinde durmuştur.
- Edimsel koşullanma herhangi bir uyarıcı olmadan organizmanın tesadüfen ya da istemli olarak göstermiş olduğu davranışlarının ardından ortaya çıkan sonuca göre kontrol edilmesidir.
- Edimsel koşullanma sürecinde organizma bir davranış sergiler ve sergilediği davranışa bir karşılık alır, aldığı karşılık olumluysa davranış devam etmeye eğilimindedir. Olumsuz ise davranış sergilenmeme eğilimindedir.
- Edimsel davranışlar davranışın sonucuna göre şekillenir.
- Edimsel davranışlar ödüle götüren veya organizmayı cezadan kurtaran davranışlardır.

UYARI

Edimsel koşullanma, organizmanın herhangi bir uyarıcı olmadan tesadüfen ya da maksatlı olarak gösterdiği davranışların sonuçlarına göre şekillenen davranış örüntüsüdür.

ÖRNEK!

- Siyah renkli bir kıyafet giyerek iş yerine gidip arkadaşlarından övgü alan kişinin bundan sonra koyu renkli kıyafetler giymeye özen göstermesi
- Anlattığı fıkralara arkadaşlarının gülmemesi sonucu kişinin bir daha fıkra anlatmaması

Edimsel Koşullanma (Operant Şartlanma)	Klasik Koşullanma (Tepkisel Şartlanma)
Organizma aktiftir.	Organizma pasiftir.
Pekiştireç davranıştan sonra verilir.	Pekiştireç davranış önce verilir.
T – U ilişkisine dayanır.	U- T ilişkisine dayanır.
Psikomotor davranışlar üzerinde etkilidir.	Duyuşsal davranışlar üzerinde etkilidir.
Pekiştirilmeyen davranış önce bir süre artar, sonra söner.	Pekiştirilmeyen davranış azalarak kaybolur.

Pekiştirmeler

- Olumlu Pekiştirme
- Olumsuz Pekiştirme

Davranışın yapılma sıklığını artırır.

Olumlu Pekiştirme

- Ortama organizmanın sahip olmak istediği uyarıcılar olan olumlu pekiştireçlerin eklenmesiyle organizmanın davranışlarının yapılma sıklığını artırma işidir.

ÖRNEK!

- Öğretmenin sorduğu soruyu doğru cevaplayan bir öğrenciye öğretmenin aferin demesi
- Derslere düzenli devam eden öğrenciye öğretmenin 10 puan vermesi

Olumsuz Pekiştirme

- Organizmayı rahatsız eden olumsuz pekiştireçlerin ortamdan çekilerek organizmayı rahatlatma işlemidir. Olumsuz pekiştirmenin sadece adına bakarak kötü bir izlenim oluşturmamak gerekir. Çünkü adı her ne kadar olumsuz olsa da soyadında yer alan "pekiştirme" kelimesi bu kavramı olumlu yapar.
- Olumsuz pekiştirmede ortada yer alan olumsuz ya da rahatsız edici bir uyarıcıdan kurtulma ve bu kurtulmanın sonunda rahatlama vardır. Organizma ister olumsuz durumdan kendisini kurtarsın isterse de bir başkası tarafından olumsuz durumdan kurtarılsın iki durumda da cevap olumsuz pekiştirmedir.

ÖRNEK!

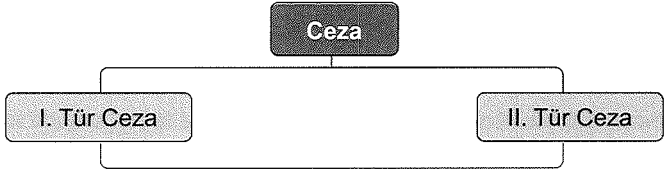
- Üşüyen bir kişinin palto giymesi
- Dışarıdan gelen gürültüden rahatsız olan kişinin pencereyi kapatması

İNDEKS AKADEMİ

BÜNYAMİN HOCA UYARIYOR!

Pekiştirme olumlu da olsa olumsuz da olsa davranışın yapılma sıklığını artırır. Örneğin havasız bir sınıfta ders yapmakta olan öğrencileri teneffüse çıkararak dershanenin havalanmasını sağlamak bir olumsuz pekiştirmedir.

Olumsuz pekiştirme ile ceza çoğu zaman karıştırılmakta, birbirinin yerine kullanılmaktadır. Oysa olumsuz pekiştirmede, olumsuz pekiştireçler ortamdan çıkartılırken cezada olumsuz pekiştireçler ortama konur.

Davranışın yapılma sıklığını azaltır.

Birinci Tür Ceza

Ortama olumsuz pekiştireç veya pekiştireçlerin eklenmesi sonucu oluşan duruma **birinci tür ceza** denir. Birinci tür cezada amaç istenmeyen davranışın yapılma sıklığını azaltmak veya ortadan kaldırmaktır. Birinci tür cezada organizma istenmeyen bir uyarıcıya maruz bırakılır.

ÖRNEK!

- Babanın çocuğunu azarlaması
- Karşıdan karşıya geçmeye çalışan yayaya araba çarpması

İkinci Tür Ceza

Organizmanın olmak istediği bir uyarıcının yani olumlu pekiştireç veya pekiştireçlerin ortamdan kaldırılması durumudur. İkinci tür cezada organizma sahip olmak istediği bir uyarıcıdan mahrum bırakılır.

ÖRNEK!

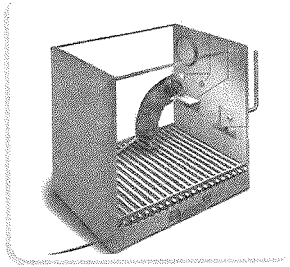
- Hız yapan sürücünün ehliyetine el koymak
- Bursların veya kredilerin yarıya indirilmesi
- Babanın çocuğunun bilgisayardaki oyun süresini 3 saatten 1 saate indirmesi

Programlı Öğrenme

- Programlı öğrenme modeli (ya da programlı eğitim), öğretim materyallerinin öğrencilere sistematik bir şekilde, adım adım ve belirli bir sırayla sunulmasını içeren bir öğretim yöntemidir. Bu model, öğrencilerin öğrenme sürecinde, önceden belirlenmiş bir program ve dizilimle, kendi hızlarında ilerlemelerini sağlar. Bireysel öğrenme hızları ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır.
- Skinner, öğretimin daha verimli olabilmesi için öğrencinin etkileşimli bir şekilde, yanlış cevaplarını düzeltebileceği bir yapıda olması gerektiğini savunmuştur.

PROGRAMLI ÖĞRETİM (SKİNNER)

- Davranışçı kuramın temsilcilerinden olan Skinner'in pekiştirme ilkeleri esas alınarak geliştirilmiş bir öğretim yoludur.

En önemli faydaları;

1. Öğretimin bireyselleştirilmesidir. Yani her öğrencinin öğrenme hızına göre öğrenmesine olanak tanır.
2. Anında dönüt / düzeltme verilerek hatanın en aza indirilmesi sağlanır.

- Programlı öğretimde, öğrenci önceden hazırlanmış olan bir materyalle etkileşime girer.
- Öğrenciye kazandırılmak istenilen davranış, küçük parçalara ayrılarak, sırası ile öğrenilmesi sağlanır.
- Programlı öğretimde; bilgisayar destekli öğretim uygulamaları, uygun ders kitapları, eğitim yazılımları, video, dergi kullanılır.
- Bilişsel alanın bilme ve kavrama düzeyindeki hedeflerin kazandırılmasını sağlar.
- Grup çalışmalarına yer verilmez çünkü bireysel uygulanır. Bu nedenle sosyal becerilerin gelişimini sağlamaz.
- Programlı öğretim sınıf içinde ve sınıf dışında uygulanır.

İNDEKS AKADEMİ

KADEMELİ YAKLAŞTIRMA İLKELERİ (KKEBABP)

Kademeli yaklaştırma → Hedefler basitten karmaşığa sıralanır.

Küçük adımlar → Bir hedef öğrenilmeden diğerine geçilmez.

Etkin katılım

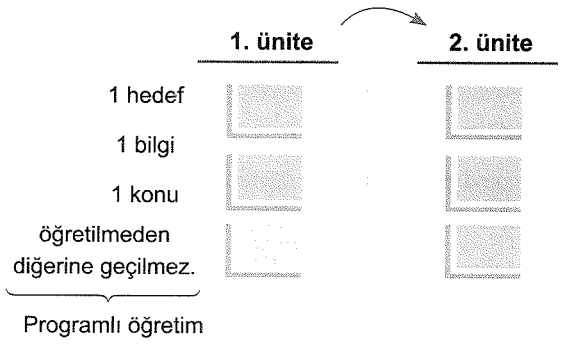
Bireysel hız → Öğrenme hızı

Anında dönüt / düzeltme

Başarı → Öğrenmenin sağlanması

Pekiştireç

Bir ünite öğretilmeden diğerine geçilmez. } Tam öğrenme

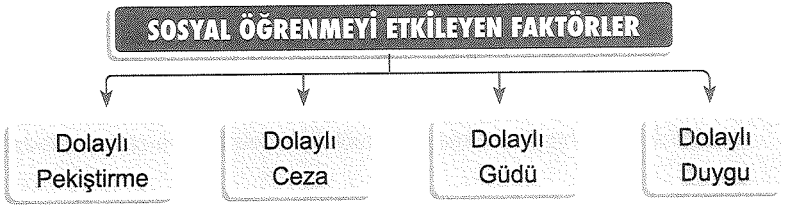

SOSYAL ÖĞRENME KURAMI (Albert Bandura)

- Diğer bireylerin davranışlarını gözleyerek pek çok davranışı öğrenmemiz mümkündür. Çocuklar doğdukları ilk günden itibaren çevrelerindeki insanların davranışlarını gözlemeye ve taklit etmeye başlarlar.
- Sosyal öğrenme kuramı, davranışların kazanılmasını bilişsel süreçlerle açıklayarak davranışçı kuramlardan ayrılır. Ayrıca öğrenmede sosyal faktörleri vurgulayarak davranışçı ve bilişsel kuramların arasında yer alır.
- Bandura pek çok karmaşık davranışın biçimlendirilmesinin çok fazla zaman alacağını, oysa davranışların çoğunun diğer insanları gözleyerek öğrenildiğini açıklamaktadır.
- Bandura'ya göre davranışın oluşması için pekiştireç vermek gerekmez.
- Sosyal öğrenme kuramı öğrenmeyi, uyarıcı olaylar ve insanların bu olaylara verdiği tepkiler sonucunda oluşan düşünce ve zihinsel süreçlerle açıklamaktadır. Bu açıdan sosyal öğrenme kuramı bilişsel öğrenme kuramı ile benzerlik taşımaktadır.
- Ancak Bandura zihinsel süreçleri tanımlamak yerine, davranışa dönüşen bilgi üzerinde yoğunlaşmıştır.
- Bandura'nın gözlem yoluyla öğrenme kuramı, bireyin davranışı tekrarlaması için mutlaka pekiştireç alması gerektiğini savunan edimsel koşullamadan ayrılmaktadır. Bir davranışın öğrenilmesi için pekiştireç almak gerekmez, başka bireylerin davranışlarının sonuçlarını gözleyerek de öğrenme oluşabilir.
- Bandura'ya göre gözlem yoluyla öğrenme pekiştirilen bir davranışın taklit edilmesi kadar basit değildir.

İNDEKSAKADEMİ

- Bandura'nın bütün çalışmalarında öğrenen kişi gözlemcidir. Uyarıcı, model kişinin davranışlarıdır.
- Bandura'ya göre, bir davranışı öğrenmek için doğrudan pekiştirme ya da cezaya gerek yoktur.
- Pek çok öğrenme, başka bir bireyin davranışını gözlemleyerek ve bilişsel temsiller oluşturarak gerçekleşir. Buna göre öğrenilen bir davranışın performansa dönüştürülmesi zorunluluğu yoktur. Koşullanma kuramlarında olduğu gibi öğrenmeden söz etmek için bilgiyi davranışa dönüştürmek gerekmez.
- Bandura yaparak öğrenme ile dolaylı öğrenme arasında ayrım yapmaktadır. Yaparak öğrenmede birey kendi etkinliklerinin sonuçlarından, dolaylı öğrenmede ise diğer bireylerin davranışlarının sonuçlarından öğrenir. Yaparak öğrenme edimsel koşullanmaya benzemektedir. Dolaylı öğrenmede ise bir davranışı bizzat yapma zorunluluğu yoktur. Dolaylı öğrenme, diğer bireylerin davranışlarının ceza ya da ödüllendirilmesinden etkilenmek anlamına gelir.

1. Dolaylı Pekiştirme

- Gözlemlenen davranışların sonuçları gözlemleyeni bilgilendirmekle kalmaz, onun gözlemlediği davranışı yapma isteğini de artırır. Gözlem yapan kişinin gözlemlediği davranışı yapabilmesi için gözlemlediği davranışın sonucu olumlu olmalıdır. Modelin yaptığı davranışların sonucu ne kadar olumlu olursa gözlemci modelin davranışlarını o kadar taklit eder.

ÖRNEK!

- Arkadaşının, öğretmeni tarafından ödüllendirildiğini gözlemleyen öğrencinin ödül alabilmek çalışması,
- Odasını topladı diye annesi tarafından harçlıkla ödüllendirilen ablasını gören küçük kızın ödül alabilmek için odasını toplaması

2. Dolaylı Ceza

- Modelin olumsuz davranışların cezalandırılması, gözleyenlerin benzer davranışlarda bulunmalarını engellemektedir. Modelin yaptığı davranışın sonucunun ceza ile bitmesi onu gözlemleyen kişinin o davranışı yapmasını olumsuz etkiler.
- Sınıfta yaramazlık yapan arkadaşının, öğretmeni tarafından cezalandırıldığını gören öğrenci yaramazlık yapmaktan vazgeçer.

3. Dolaylı Güdülenme

- Gözlenen davranışlar kişiyi sadece bilgilendirmez aynı zamanda onu elde etmeye de istekli kılabilir. Gözlemlenen davranış olumlu bir şekilde sonuçlanırsa gözleyen kişi o davranışı yapmak için istek duyar. Ayrıca gözlemci o davranışı yapabileceğine inanmalıdır. Güdü, bir işi yapmaya kişinin istekli olması ise dolaylı güdü kavramı kişinin başkalarını gözlemleyerek bir işi yapmaya istekli olmasıdır. Başkalarının başarısını ya da başarısızlığını gözlemek, belli bir davranışı yapmak için bireyin kendi yeteneğini değerlendirmesini sağlar.

İNDEKS AKADEMİ

ÖRNEK!

- Sınıfta arkadaşının başarıyı elde etmek için çok çalıştığını gören öğrencinin, kendisinin de çalışmaya karşı istekli oluşu.
- Yoksullara yardım ettiği için çevresi tarafından övgü alan bir arkadaşını gören kişi o yoksullara yardım etmeye istekli olur.

4. Dolaylı Duygusallık

Korkuların, mutlulukların, sevinçlerin ya da hüzünlerin doğuştan gelmediği sonradan öğrenildiği aşikârdır. Bazı duyguları kendi yaşantılarımız yoluyla doğrudan ediniriz. Bazıları ise başkalarını gözlemleyerek dolaylı bir şekilde ediniriz.

ÖRNEK!

- Yaşadığımız coğrafya itibarıyla hiçbirimiz gezinti yaparken bir timsah tarafından saldırıya uğramamışızdır. Buna karşı hepimiz timsahtan korkarız çünkü bu korkuyu belgesellerden ya da kitaplardan dolaylı olarak edinmişizdir.
- Beş yaşındaki bir çocuk bir tavşanı daha önce sevmemiş, ona dokunmamış olabilir. Bu durum onun tavşanı sevmeyeceği anlamına gelmez. İzlediği çizgi filmlerden ya da ona anlatılan masallardan tavşana karşı olumlu duygular besleyebilir.

BİLİŞSEL KURAMLAR

- Bilişsel kuramcılar, davranışçılara karşı çıkarlar. Çok kompleks olan davranışları; alışkanlık, koşullu tepkiler ya da uyarıcı - tepki ilişkisiyle açıklamanın hatalı olduğunu savunurlar.
- Onlara göre organizma, dışarıdan gelen uyarıcıların olduğu gibi pasif alıcısı ve mekanik bir şekilde tepki üreticisi değildir. Organizma dışarıdan gelen uyarıcıları işleyen, anlamlandıran, organize eden ve kendine özgü davranışı üreten aktif bir sistemdir.
- Bilişsel kuramlar, öğrenme olayını bilişsel süreçlerle açıklamaya çalışmaktadırlar.
- Bilişsel süreçler; bilginin alınması, eski bilgilerle karşılaştırılması, anlamlandırılması, yeniden organize edilmesi, depolanması, hatırlanması ile ilgili zihinsel etkinliklerdir.
- Bilişsel psikoloji, organizmanın içinde meydana gelen bilişsel süreçlerin türü ve özellikleriyle, gözlenebilen davranışların türü ve özellikleri arasındaki ilişkiyi araştırır. Diğer bir deyişle bilginin nasıl işlendiğini, hangi tür bilişsel süreçlerle, hangi tür davranışlar üretildiğini belirlemeye çalışmaktadır.

GESTALT KURAMI

Gestalt Psikolojisi

- Çevreden bilgiyi nasıl algılayıp işlediğimizle ilgili çalışmalar büyük ölçüde Almanya'da Gestalt psikolojisi ile başlamıştır.

İNDEKS AKADEMİ

- Wertheimer, Lewin, Koffka ve Köhler bu alanın öncü psikologlarıdır. Gestalt psikoloji, tekelde algılamayla ilgilenmiştir.
- Algılamadaki örgütleme ilkelerini belirlemeye çalışmıştır. Gestalt psikolojisine göre algı bir bütündür. Bu bütün, parçaların basit bir toplamından ibaret değildir. Bütün parçaların toplamından farklı ve fazladır.

NOT

Gestalt psikolojisi temelde organizmayı kendisini oluşturan parçaların toplamından ötede bir bütün olarak algılar.

ÖRNEK!

Bir orkestranın çıkardığı ses, orkestrayı oluşturan tüm enstrümanların tek tek çıkardıkları seslerin toplamı değildir. Onların toplamından farklı ve fazladır.

DUYUM VE ALGI

- İnsan nasıl bir çevrede olduğunun farkındadır. Çevresindeki nesneleri ve nesnelerin özelliklerini duyu organları ile tanır. Organizmayı etkileyen herhangi bir güce uyarıcı, uyarıcıların organizmayı etkilemesine de "**uyarım**" denir.
- Uyarıcıların duyu organlarını etkilemesi ve bu uyarıcıların belli sinir yollarından geçerek beyne ulaşması ile de "duyum" oluşur. Duyum fizyolojik bir olaydır. İnsanda görme, işitme, tatma, koklama, dokunma gibi organ duyumları vardır. Duyu organları tarafından alınıp beyne iletilen uyarımlar kümelenip yorumlanır. "algılama", duyumların çeşitli biçimlerde örgütlenip anlam kazanması ve yorumlanmasıdır.

ÖRNEK!

Çalan telefonun sesi bir uyarıcıdır. Bu uyarıcının duyu organlarını etkilemesi "**uyarım**", duyu organlarının bu uyarıcıyı alması sonucu "**duyum**", uyarıcının telefon sesi olduğunu fark etmesi de "**algı**" oluşturur.

İÇGÖRÜSEL ÖĞRENME

(SEZİŞ, KAVRAYARAK - BULUŞ YOLUYLA ÖĞRENME) KÖHLER)

- İçgörü kazanarak öğrenmenin özellikleri şunlardır:
- Çözüm öncesi dönemden çözüme geçiş aniden ve tamdır.
- Çözüme dayalı performans hatasız ve pürüzsüzdür.
- Çözümü bulmak belli bir süre gerektirir.
- İçgörü yoluyla kazanılan bir ilke başka problemlerin çözümüne kolayca uygulanabilir.
- Zeki olanlar içgörüsel çözüme daha kısa sürede ulaşırlar.

İçgörüsel Öğrenme Üç Aşamada Gerçekleşir:

Hazırlık Aşaması
↓
Kuluçka (Bekleme) Aşaması
↓
Çözümün Aniden Ortaya Çıkması

İNDEKS AKADEMİ

BİLGİYİ İŞLEME MODELİ (KURAMI)

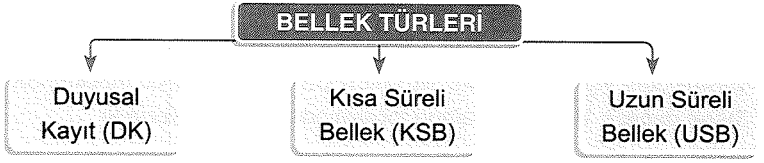
En önemli temsilcileri Miller, Gagne ve Driscoll'dur.

Bilgiyi işleme kuramı şu dört soruyu cevaplamada kullanılmaktadır:

1. Bilgi nasıl alınmaktadır?
2. Yeni bilgi nasıl organize edilmektedir?
3. Bilgi nasıl depolanmaktadır?
4. Bilgi daha sonra nasıl hatırlanmaktadır?

- Bilişsel öğrenme kuramları, insanın dünyayı anlamada kullandığı zihinsel süreçleri inceleyen kuramlardır. Bu süreçler tanıdığımız bir insanın adını hatırlamak gibi basit bir düzeyden karmaşık problemler çözmek gibi üst düzey durumlara kadar kullanılmaktadır. Bundan dolayı bilişsel öğrenme kuramlarının etkisi gün geçtikçe artmaktadır.
- Bilgiyi işleme kuramına göre, öğrenme olayı, bilgisayarların çalışmasına benzetilmekte; girdilerin çıktılara dönüştürülmesi olarak görülmektedir. Birçok bakımdan bilgisayarlar, insan beynine benzetmektedir. Bilgi alınır, işlenir ve çıktılar üretilir. Bilim insanları insan beyninin fonksiyonlarının neler olduğunu ve nasıl çalıştığını anlayarak bilgisayarların geliştirilmesinde kullanmaya çalışmaktadırlar.
- Bu model, öğrenenin merkezî sinir sisteminde var olduğu kabul edilen yapıları göstermektedir.
- Bu yapıların sinirsel bir ağ olduğu ve bilgiyi dönüştüren süreçlerin de elektro kimyasal bir değişme olduğu sanılmaktadır.
- Bilgiyi işleme modeli iki temel ögeye sahiptir. Birincisi, üç bellek (duyusal - kısa süreli - uzun süreli bellek) türünden oluşan bilgi depolarıdır. İkincisi ise bilginin bir depodan diğer depoya aktarılmasını sağlayan bilişsel etkinlikleri kapsayan bilişsel süreçlerdir.

BİLGİYİ İŞLEME KURAMI

1. Duyusal Kayıt (DK)

- Çevreden gelen uyarıcılar, öğrenenin alıcılarını yani duyu organlarını etkiler ve duyusal kayıt yoluyla sinir sistemine girer. Duyu organlarının her birine gelen uyarıcıların ilk algılanmalarından duyusal kayıt sorumludur.
- Duyusal kayıtta bilgi, saniyenin çok küçük bir bölümü kadar kalır. Duyusal kaydın kapasitesi muhtemelen sınırsızdır ve her bir duyum için ayrı bir depo içerdiği sanılmaktadır.
- Bilginin duyusal kayıttan kısa süreli belleğe transfer edilmesinde seçici algı önem taşır. Duyusal kayda gelen her tür bilgi değil, ancak dikkat edilen bilgi, kısa süreli belleğe geçer. Diğerleri anında unutulur.
- Öğretmenler bu aşamada öğrencinin dikkatini çekebilmenin yolları olarak fiziksel uyarıcılar, zıt ve aykırı uyarıcılar, duygusal uyarıcılar ve emredici uyarıcılar kullanabilir.

NOT

Bilginin duyusal kayıttan kısa süreli belleğe taşınmasında dikkat ve seçici algı büyük önem taşır.

İNDEKS AKADEMİ

NOT

Duyusal kayıtta bilgiler orijinal hâliyle bulunurken kısa süreli bellekte ve uzun süreli bellekte bilgiler sadeleştirilmiş hâlde bulunur.

2. Kısa Süreli Bellek (KSB) (Çalışan Bellek, İşleyen Bellek)

- Bilginin kısa süreli bellekte depolanması nispeten kısa sürelidir. Bilginin burada kalma süresi, zihinsel tekrar yapılmadığı takdirde ortalama 20 saniyedir.

ÖRNEK!

Yedi rakamlı bir telefon numarası söylendiği anda birey numarayı çevirebilir. Ancak bir kez çevirdikten sonra zihinsel tekrar yapmadığı takdirde numara unutulur. Kısa süreli belleğe ulaşan bilgi, zihinsel tekrar yoluyla işlenebilir ve kalma süresi uzayabilir.

NOT

Kısa süreli belleğin öğrenme açısından dikkate alınması gereken önemli bir yönü de sınırlı bir kapasiteye sahip olmasıdır. Her seferinde sadece ortalama yedi birimlik (7 + 2 birim, yani beş ile dokuz birim arasında değişebilir) bilgi depolanabilir. Örneğin; 3, 5, 5, 7, 1, 0, 5, rakamların her biri bir birim olarak yedi birim hâlinde hatırlanabileceği gibi; 355, 710, 5 olarak üç birim hâlinde de depolanabilir. Kısa süreli bellekte depolanan bilgi, yeni gelen bilgi tarafından ya dışarı atılır (unutulur) ya hareket üreticiye gönderilir ya da kodlanarak uzun süreli belleğe gönderilir.

- Kısa süreli belleğe yeni gelen bilgi daha önce giren fakat hiçbir işleme tabi tutulmayan bilgiyi belleğe giriş sırasına göre belleğin dışına atar.
- Kısa süreli belleğe aynı zamanda işleyen bellek ya da uyanık bellek adı verilmektedir.
- İşleyen bellek; bilginin zihinsel tekrarının yapıldığı, kodlandığı, uzun süreli bellekten geriye çekildiği, tepki üreticilere gönderildiği bölümdür.

3. Uzun Süreli Bellek (USB) (Depo Bellek)

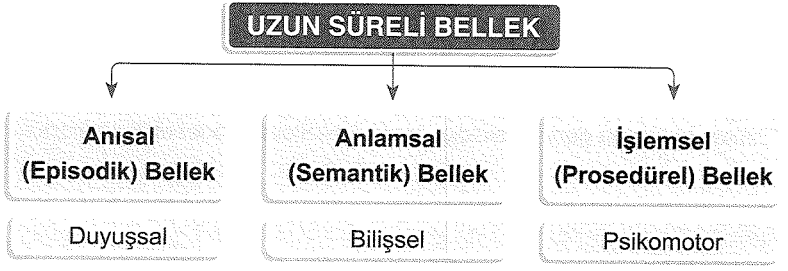
- Uzun ve kısa süreli belleklerin yapıları birbirine benzer. Ancak fonksiyonları farklıdır. Kısa süreli belleğin işleyen bellek bölümünde anlamlı kodlaması yapılan bilgi, uzun süreli belleğe gönderilir. Uzun süreli belleğin kapasitesi de muhtemelen duyusal kayıtta olduğu gibi sınırsızdır. Uzun süreli bellekte depolanan bilginin asla unutulmadığı savunulmaktadır. Ancak uzun süreli bellekteki bilgiyi aramada başarısız olduğumuzdan hatırlayamayabiliriz.

NOT

Uzun süreli belleğin temel görevi, kendisinde gönderilen bilgileri sonsuza kadar saklamaktır.

İNDEKSAKADEMİ

UZUN SÜRELİ BELLEĞİN TÜRLERİ

A. Anısal (Episodik) Bellek

- Yaşantı içerisindeki olayların depolanmasıdır. İzlediği bir futbol maçındaki olaylar, bir defile, doğum günü vb. bu olayların zamanı, geçtiği yer, içinde bulunan kişiler, olayların akışı ve sonuçlan anısal bellekte depolanır. Ağırlıklı depolama şekli zihinsel imgelem şeklindedir.
- Anısal bellekteki olaylar çoğunlukla birbirine bağlı olaylardan oluşan bir bütün meydana getirirler ve zihinsel resimler olarak toplanırlar.
- Bireyin yaşantısında olağan bir tarzda meydana gelen ve özel bir anlam ifade etmeyen olayların hatırlanması zordur. Birbirinin üzerine gelen benzer olaylar öncekinin hatırlanmasını zorlaştırır.

ÖRNEK!

- Okula başlama
- İşe başlama
- Evlilik yıl dönümü

Mezuniyet gecesi gibi olaylar, benzerleri meydana gelmediği veya çok az meydana geldiği için benzer olaylarla karışmaz ve hatırlanması daha kolay olur.

İNDEKSAKADEMİ

B. Anlamsal (Semantik) Bellek

Kısa süreli bellekte işlenerek anlam kazandırılarak depolanmak üzere uzun süreli belleğe gönderilen örgütlenmiş bilgi bütünlerini kapsar. Uzun süreli bellekte bir zaman-mekân olayı olarak depolanan anılar, kısa süreli belleğe geri getirilip yeni alınan diğer bilgiyle bütünleştirilerek anlamsal bir yapı kazandırılabilir. Bu yapı anlamsal bellekte depolanır ve bu form içerisinde geri getirilebilir. Ancak anısal bellekteki o form kendisini korur. Aynı bilgi yapısı farklı formlarda birden fazla bellek içerisinde depolanabilir. Anlamsal bellekteki bilgi birimlerinin her biri bir diğeriyle doğrudan veya dolaylı olarak ilişkilidir.

ÖRNEK!

- Su deniz seviyesinde kaç santigrat derecede kaynar?
- Doğu Anadolu'nun iklim ve bitki örtüsü nedir?
- İthâlat ve ihracat ürünlerimiz nelerdir?

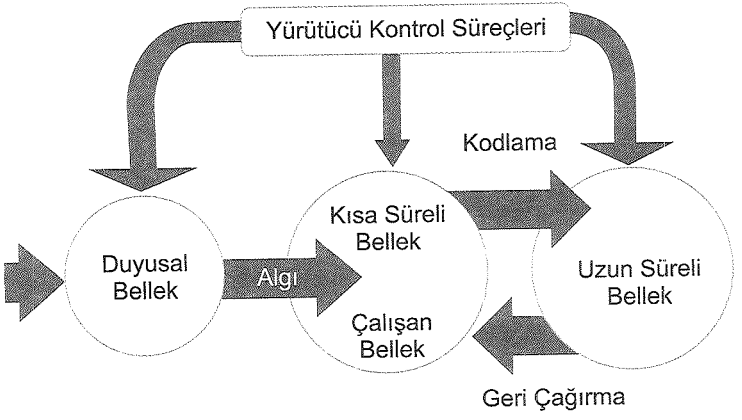
C. İşlemsel (Prosedürel) Bellek

Herhangi bir şeyin nasıl yapılacağı ile ilgili bilgilerin, işlemlerin depolandığı işlemsel belleğin oluşumu çok zaman alıcıdır ancak bir kez meydana geldiğinde de güçlü bir kalıcılığa, hatırlanma özelliğine sahiptir.

ÖRNEK!

- Bisiklete binmek
- Elektronik alet kullanmak
- Yemek yapmak

Maket yapmak gibi bir şeyin nasıl yapılacağına ilişkin bilgi burada saklanmaktadır.

Bilgiyi İşleme Sistemi

HÜMANİSTİK YAKLAŞIMDA ÖĞRENME

- Bireyi diğerlerinden farklı kılan ve ona özgü olan duyguları, algıları, inançları ve amaçları ile ilgilenen insancıl yaklaşımın üç önemli ismi Combs, Rogers, Maslow'dur.
- Gestalt ekolünden etkilenen ve aynı zamanda insanı merkeze alan, varoluşçuluk felsefesine dayanan insancıl yaklaşım öğrenmeye farklı bakış açısı getirmiştir. İnsancıl yaklaşıma göre, insan doğuştan iyidir, olumlu potansiyele sahiptir. Yaşam boyu kendini gerçekleştirme amacına yönelik eylemlerde bulunur.
- İnsancıl yaklaşıma göre bireyin benlik, kişilik özellikleri ile öğrenme arasında sıkı ilişki vardır. Bu bakımdan çocukların küçük yaşlardan itibaren olumlu benlik kazanmalarına yardımcı olunmalıdır.

Benlik: Kendimizle ilgili tüm düşünceler, algılamalar, duyular ve değerlendirmelerdir.

Özben: Bireyin gerçek benliğidir. Yeme, içme, cinsel gereksinimlerden oluşur.

Benlik tasarımı: Bireyin ulaşmak istediği ideal benliktir.

Fenomenal benlik: İyi, kötü, güzel ve çirkin gibi değerler bu benliğe aittir. (Kız, erkek, sarışın, esmer vs.)

Ayna teorisi: Bireyin kendisini algılayışı başkalarının kendini nasıl algıladığına bağlıdır. Birey benlik algısını oluştururken etrafı gözler ve bireylerin kendisi hakkındaki düşüncelerine bakarak benlik algısını oluşturur. Bu nedenle çocuklara kötü ifadeler kullanılmamalıdır (geri zekâlı gibi).

İNDEKSAKADEMİ

Rogers'a göre öğrenme ortamında öğretmen şunları göz önüne almalıdır:

- İnsanın doğal öğrenme isteği her zaman dikkate alınmalıdır.
- Öğrenilen konu öğrencilerin gereksinme ve amaçlarına uygun olarak algılandığında anlamlı öğrenme gerçekleşir.
- Öğrenme tehdidin ve hata yapma korkusunun olmadığı özgür ve demokratik bir ortamda gerçekleşir.
- Öğrencinin bağımsız ve kendine güvenli olmayı öğrenmesi merkeze alınmalıdır.
- Öğrenmeyi öğretme amaç olmalıdır.

Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi ve Kendini Gerçekleştirme

1. Temel İhtiyaçlar

- Yaşamın her döneminde karşımıza çıkan ve mutlaka bir miktar dahi olsa doyurulması gereken ihtiyaçlardır.

2. Fizyolojik İhtiyaçlar

- Yeme, içme, hava, uyku, cinsellik vb. gibi vücudun biyolojik olarak devamlılığı için gerekli olan ihtiyaçlardır. Doyurulmadığı zamanlarda organizmayı yaşamsal olarak tehdit eder. Diğer ihtiyaçların karşılanabilmesi için temel ihtiyaçtır.

ÖRNEK!

- İki aylık bir bebeğin acıktığı için ağlaması

- Fizyolojik ihtiyaçlar en temel ihtiyaçtır.

3. Güvenlik (Emniyette Olma) İhtiyacı

- Bireylerin kendilerini emniyette hissetmeleri, fiziksel veya psikolojik tehditlere karşı güvence altında olmalarına yönelik ihtiyaçlardır.
- Sosyal ve ekonomik güvenlik ihtiyaçlarını da kapsayan bu ihtiyacın karşılanmaması durumunda bireyler korku ve endişe duyarlar.

ÖRNEK!

- Bir bireyin akşam iş çıkışında evine giderken herhangi bir tehlikeyle karşılaşmamak için küçük sokaklar yerine ana caddeyi tercih etmesi

4. Sevgi - Ait Olma İhtiyacı

- Toplumun bir ferdi olan insanlar diğer insanlar tarafından; sevmek, sevilmek, onaylanmak, kabul görmek isterler.
- Bu ihtiyacın karşılanmaması sonucu bireylerde yalnızlık, umutsuzluk, yabancılaşma gibi duygular ortaya çıkabilmektedir.

İNDEKSAKADEMİ

ÖRNEK!

- Bir öğrencinin arkadaş grubuna dâhil olmak için onlara yardımcı olmaya çalışması
- Üniversiteden mezun olan bir kişinin evlenerek aile kurmak istemesi

5. Saygı-Saygınlık-Statü İhtiyacı

- Bireyler, başka insanlar tarafından takdir edilmek, saygı görmek, tanınmak isterler. Bu gereksinimleri karşılamaya yönelik gerçekleştirilen her türlü davranış saygı ihtiyacına yöneliktir. Bu ihtiyacın karşılanmaması sonucu bireyler kendilerini yetersiz görürler ve kendilerine olan güvenlerini yitirirler.

ÖRNEK!

- Bir öğrencinin arkadaşları tarafından takdir edilmek için proje ödevini çok güzel hazırlamaya çalışması
- Bir kadının tanınmış birisiyle evlenerek kendisinin de eşinin ünvanıyla anılmak istemesi (örnek doktor eşi)

6. Üst Düzey İhtiyaçlar

- Yaşamın belli anlarında ortaya çıkan ve her zaman karşılaşılması muhtemel olamayan ihtiyaçlardır. Bu ihtiyaçlar; fizyolojik, güvenlik, sevgi ve saygı ihtiyaçları bir düzeye kadar karşılandıktan sonra ortaya çıkar.

7. Bilme - Anlama İhtiyacı

- Bireylerin, evrende var olan olayların oluşma sebeplerini incelemesi ve anlamak istemesine dayalı olan ihtiyaçlardır. Bireyler; çevresini, doğayı, evreni tanımak isterler. Merak, keşfetme ve bilgiye ulaşmak önemlidir.

ÖRNEK!

Türkçe Öğretmeni Nuray Hanım'ın biyoloji konusu olan mitoz bölünme konusunu merak ettiği için öğrenmek istemesi

8. Estetik - Sanat İhtiyacı

- Sanatsal olaylardan zevk alma, yaratıcılığını kullanarak estetik ürünler oluşturma önemlidir.

ÖRNEK!

Bir avukatın işinden arta kalan zamanlarda resim kursuna gitmesi ve yaratıcı resimler çizmesi

"Bilme-anlama" ve "estetik" ihtiyaçları bazı kaynaklarda "kendini gerçekleştirme" ihtiyacı içerisinde yer almaktadır. Bu tür sorularda eğer cevap bu iki ihtiyaçtan birisiyken seçenekler arasında bu ihtiyaçlar bulunmuyorsa "kendini gerçekleştirme " ihtiyacı doğru cevap olacaktır.

9. Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı

- Rehberlik ve psikolojik danışmanın ulaşmak istediği esas amaç olarak karşımıza gelmektedir.
- Kendini gerçekleştirme, bireylerin doğuştan getirdiği potansiyelleri yaşama aktarabilmeleri ve bu gizil güçlerini tam kapasite ile kullanabilmeleridir.
- Her birey kendini gerçekleştirme potansiyeli ile dünyaya gelmektedir.
- Abraham Maslow'un kendini gerçekleştirme kavramını hümanistik yaklaşımın bir diğer savunucusu olan Carl Rogers tam verimlilik veya tam olarak fonksiyonda bulunan birey olarak nitelendirmiştir.

İNDEKSAKADEMİ

1. "Bilgi"**ye ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi varoluşçuluk felsefesiyle en uyumludur?**

A) Bilgi, toplumsal normlar ve değerlerle şekillenir.

B) Bilgi, bireysel anlam arayışı ile değer kazanır.

C) Bilgi, rasyonel düşünme ve akıl yürütme ile elde edilir.

D) Bilgi, tarihsel ve kültürel birikimle aktarılır.

E) Bilgi, kesin ve değişmez bir otoriteye dayanır.

2. Yeni bir eğitim programının uygulama sürecinde öğretmenler, programın içeriklerinin öğrencilerin mevcut bilgi ve beceri seviyelerinin çok üzerinde olduğunu ve öğrencilerin bu içerikleri anlamakta zorlandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, programın hedeflerinin iç ve dış tutarlılıklarında sorunlar olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu durumda, program geliştirmenin sırası ile hangi kuramsal temelleri göz ardı edilmiş olabilir?

A) Psikolojik - Sosyal B) Felsefi - Ekonomik

C) Psikolojik - Felsefi D) Sosyal - Ekonomik

E) Sosyal - Felsefi

3. **Yeniden kurmacılık eğitim felsefesinin benimsendiği bir eğitim programına ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi uygun değildir?**

A) Program tasarımında, öğrencilerin sosyal sorunlar üzerine araştırmalar yapmaları teşvik edilir.

B) Öğrenme sürecinde, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları önemsenir.

C) İçerik, toplumsal sorunların çözümüne farkındalık oluşturacak şekilde düzenlenir.

D) Programın amacı, öğrencilerin toplumsal sorumluluklarını anlamalarına ve toplumun ihtiyaçlarına duyarlı olmalarına yardımcı olmaktır.

E) Ölçme ve değerlendirme sürecinde, öğrencilerin toplumsal problemlere yönelik çözüm önerileri geliştirmeleri sağlanır.

4. Bir öğretmen adayı, öğretim ilkeleri ve yöntemleri dersinde bir soruya "Eğitimin amacı, bireylerin bireysel yeteneklerini en üst düzeye çıkarmak ve onlara günlük hayatta karşılaşabilecekleri durumlara ilişkin işlevsel bilgiler vermektir." cevabını vererek tam puan almıştır.

Bu cevaba göre öğretmen adayına, aşağıdaki eğitim felsefelerinden hangisine göre eğitimin temel amacı sorulmuştur?

A) Daimîcilik B) İlerlemecilik C) Esasicilik

D) Realizm E) Yeniden kurmacılık

İNDEKSAKADEMİ

5. **Program geliştirme sürecinde toplumsal temel kapsamında aşağıdakilerden hangisi dikkate alınmaz?**

A) Kültürel mirası nesilden nesile aktarmak

B) Ülkenin ihtiyaç duyduğu, üretime dönük bilgi ve becerilerle donatılmış bireyler yetiştirmek

C) Bireyin topluma uyumunu kolaylaştırmak

D) Toplumsal sorunları ve ihtiyaçları dikkate alma

E) Toplumsal değişmeleri etkileme ve bu süreçten etkilenme

6. Elif, matematik dersinin kendisine gerçek dünyada daha fazla uygulama ve pratik sağlamak üzere yapılandırılmış olmasını önerir. Matematik problemlerini günlük yaşamla ilişkilendirmenin, konuları daha anlamlı ve ilgi çekici hâle getireceğini düşünmektedir.

Elif'in önerisi aşağıdaki felsefelerden hangisinin prensiplerini yansıtmaktadır?

A) İlerlemecilik

B) Daimîcilik

C) Yeniden kurmacılık

D) Varoluşçuluk

E) Esasicilik

7. **Aşağıdakilerden hangisi, bir eğitim programında ekonomik temeller kapsamında ele alınmaz?**

A) Eğitimde mali kaynakların etkin kullanımını sağlama

B) Öğrencilerin iş gücü piyasasında başarılı olabilmeleri için gerekli becerileri kazandırma

C) Eğitim programlarının toplumun ekonomik ihtiyaçlarına uygun olarak şekillendirilmesi

D) Öğrencilere girişimcilik ve ekonomik bağımsızlık becerileri kazandırma

E) Sosyal adaleti ve toplumsal eşitliği teşvik etme

8. Bir öğretmen dersinde, öğrencilerine konuları belirli bir yöntem ve kurallar çerçevesinde öğretmekte ısrar etmektedir. Öğrencilerin farklı çözüm yolları sunmalarını ya da alternatif yöntemler kullanmalarını kabul etmeyip, sadece kendi yöntemlerini takip etmelerini istemektedir. Öğrencilere belirli bilgi ve yöntemleri öğretirken, geçmişten gelen geleneksel yaklaşımlara sıkı sıkıya bağlı kalmaktadır.

Bu öğretmenin uygulamaları aşağıdaki eğitim felsefelerinden hangisine uygun olarak değerlendirilebilir?

A) İlerlemecilik

B) Yeniden kurmacılık

C) Esasicilik

D) Pragmatizm

E) Varoluşçuluk

İNDEKS AKADEMİ

9. Bir öğretmen, eğitimin temel amacının evrensel değerler ve etik kurallar doğrultusunda öğrencileri yönlendirmek olduğunu vurgular. Çünkü öğretmene göre iyi, doğru ve güzel gibi değerler mutlak ve evrenseldir.

Bu öğretmen için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) İlerlemeci B) Gerçekçi C) Varoluşçu
D) Pragmatik E) İdealist

10. Bir filozof, bir sandalyenin varlık yapısını sorgulayarak "Sandalyenin var olması insan zihnine mi bağlıdır, yoksa bağımsız olarak mı vardır?" sorusunu ortaya atmıştır.

Bu filozofun sorduğu soru felsefenin hangi alanıyla ilgilidir?

A) Epistemoloji B) Ontoloji C) Etik
D) Estetik E) Mantık

11. Eğitim, bireylerin bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirerek üretkenliğin artırılmasını sağlar. Ayrıca, nitelikli iş gücü yetiştirerek ekonomik kalkınmaya katkıda bulunur.

Bu durum, eğitimin hangi temeliyle ilgilidir?

A) Sosyal Temel B) Ekonomik Temel C) Kültürel Temel
D) Hukuksal Temel E) Politik Temel

12. Eğitim tarih boyunca toplumların ihtiyaçlarına göre şekillenmiş ve farklı dönemlerde farklı amaçlar taşımıştır.

Aşağıdaki ifadelerden hangisi, eğitimin tarihî temeliyle ilgili <u>değildir</u>?

A) Antik Yunan'da eğitim, bireylerin felsefi düşünce ve sorgulama becerilerini geliştirmek için düzenlenmiştir.

B) Orta Çağ'da kilise, eğitimin temel belirleyicisi olmuş ve dini bilgiler öncelikli hale gelmiştir.

C) Sanayi Devrimi ile birlikte eğitim, fabrikaların ihtiyaç duyduğu teknik iş gücünü yetiştirmek için yeniden düzenlenmiştir.

D) Eğitimin kültürel çeşitlilik ve farklılıkları desteklemek için toplumun değerlerine göre şekillenmesi gerektiği düşünülmektedir.

E) Aydınlanma Çağı'nda eğitim, bireyin akılcı düşünceyi geliştirmesi ve özgürleşmesi amacıyla önem kazanmıştır.

İNDEKSAKADEMİ

13. 2005 yılından 2024 yılına kadar Türkiye'de eğitim sisteminde önemli değişiklikler gerçekleşmiştir.

Aşağıdaki ifadelerden hangisi, bu süreçte Türk Milli Eğitim sistemindeki değişimlerin tarihî temeliyle ilgili değildir?

A) 2005 yılında yapılandırmacı yaklaşıma dayalı yeni öğretim programlarının uygulanmaya başlanması

B) 2012 yılında 4+4+4 eğitim sistemine geçilerek zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması

C) 2014 yılında FATİH Projesi kapsamında okullara akıllı tahta kurulması ve tablet dağıtılması

D) 2018 yılında "2023 Eğitim Vizyonu" belgesinin açıklanarak uzun vadeli stratejik hedeflerin belirlenmesi

E) Eğitim sisteminde, devletin resmî ideolojisi doğrultusunda vatandaşlık bilincini geliştirmek için ders içeriklerinin güncellenmesi

14. Eğitimin ekonomik temeli, bireysel ve toplumsal düzeyde ekonomik kalkınmayı destekler.

Bu bağlamda, aşağıdaki ifadelerden hangisi eğitimin ekonomik temeliyle en az ilişkilidir?

A) Eğitim programlarının, toplumsal ihtiyaçlara uygun insan gücü yetiştirmeyi hedeflemesi

B) Mesleki eğitimin, iş gücü piyasasının ihtiyaçlarına göre şekillendirilmesi

C) Eğitimde fırsat eşitliği sağlanarak ekonomik kaynakların etkili bir şekilde kullanılması

D) Girişimcilik odaklı eğitim programlarının ekonomik kalkınmayı desteklemesi

E) Eğitimin bireylere sosyal sorumluluk bilinci kazandırmayı hedeflemesi

15. Eğitim, bireylerin toplumsal değerleri öğrenerek sosyal rollerini benimsemelerini sağlar. Aynı zamanda, toplumsal düzenin korunması ve kültürel mirasın aktarılması gibi işlevleri yerine getirir.

Buna göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi eğitimin toplumsal temeliyle en az ilişkilidir?

A) Eğitimin, bireyleri toplumun norm ve değerlerine göre şekillendirmesi

B) Toplumdaki eşitsizliklerin azaltılması için fırsat eşitliği sağlamaya yönelik programlar geliştirilmesi

C) Eğitimin, sosyal uyum ve dayanışmayı artırarak toplumsal düzeni desteklemesi

D) Kültürel mirasın yeni nesillere aktarılması amacıyla geleneksel bilgilerin müfredatta yer alması

E) Eğitimde bireylerin üretkenlik becerilerini geliştirmek için iş gücüne uygun içeriklerin oluşturulması

16. Politeknik eğitim, iş gücü piyasasına hazır bireyler olarak yetişmelerini amaçlar. Bu eğitim modeli, özellikle sanayi ve teknik alanlarda uzmanlaşmayı destekler.

Buna göre, politeknik eğitimin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sadece akademik başarıyı artırmayı hedeflemek

B) Bireyleri bilimsel araştırmalar yapmaya teşvik etmek

C) Teorik bilgi ile uygulamalı becerileri birleştirerek mesleki uzmanlık kazandırmak

D) Sanat alanında bireysel yaratıcılığı geliştirmek

E) Sadece toplumdaki sosyal sorumluluk bilincini artırmayı amaçlamak

İNDEKS AKADEMİ

17. Eğitim, bir toplumun kültürel değerlerini aktararak bireylerin toplumsal uyumunu sağlar. Aynı zamanda, bireylerin kültür üzerinde değişim yaratabilmesine olanak tanır.

Buna göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi eğitim ve kültür ilişkisini en iyi şekilde açıklar?

A) Eğitim yalnızca bireylerin akademik bilgi kazanmasını hedefler.

B) Kültür, eğitimin bireysel gelişim üzerindeki etkilerini sınırlandırır.

C) Eğitim, kültürel değerlerin korunması ve aktarılmasında önemli bir araçtır.

D) Kültürel çeşitlilik, eğitim sistemlerinin evrensel değerlerden uzaklaşmasına neden olur.

E) Eğitim, toplumu kültürel değerlerden bağımsız olarak yönlendiren bir süreçtir.

18. **Aşağıda felsefi akımlarla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Realizme göre gerçeklik, insan zihninden bağımsızdır ve duyular yoluyla algılanabilir.

B) Pragmatizm, yalnızca gerçekliğin insan zihninde şekillendiğini ve duyuların bilgi edinmede önemsiz olduğunu savunur.

C) İdealizme göre gerçeklik, insan bilincinde şekillenir ve zihin dışında bir varlık göstermez.

D) Varoluşçuluk anlayışına göre birey, kendi varlığını sorgulayarak anlam bulabilir.

E) Pragmatizme göre bilginin değeri, onun pratik faydasıyla ölçülür.

19. Ali evlerinin önünde oynarken yavru bir kedi ilgisini çeker ve onun peşine takılır. Ancak bir süre sonra evden bir hayli uzaklaşan Ali tekrar evine dönmek istemiş ancak bir türlü evini bulamamıştır. O sıra devriye gezen polisler ağlamakta olan Ali'yi görmüş ve yanına gitmiştir. Polislerden biri Ali'yi kucağına almış ve evlerinin nerede olduğunu sormuştur. Ali buna cevap verememiştir. İsminden ailesine ulaşmayı deneyen polis Ali'ye ismini sorduğunda Ali "Sen biliyorsun. Sen söyle!" demiştir.

Ali'nin bu davranışı Piaget'nin zihinsel gelişim kuramına göre aşağıdakilerden hangisinin gelişmemiş olmasıyla açıklanabilir?

A) Benmerkezci düşünme

B) Tersine çevirememe

C) Korunum

D) Özelden özele akıl yürütme

E) Odaktan uzaklaşma

20. **Aşağıdakilerden hangisi öğrenme kavramının doğru tanımına en yakın olan açıklamadır?**

A) Öğrenme, bireyin doğuştan sahip olduğu içgüdüsel davranışları geliştirmesi sürecidir.

B) Öğrenme, çevreden gelen uyarıcılara karşı bireyin gösterdiği otomatik tepkilerin birikimidir.

C) Öğrenme, bireyin yeni bilgiler, beceriler veya davranışları deneyim yoluyla kazandığı, kalıcı bir değişim sürecidir.

D) Öğrenme, sadece bilişsel süreçlerin gelişimiyle ilgili bir olgudur, duygusal ve sosyal gelişimi kapsamaz.

E) Öğrenme, yalnızca sözlü iletişim aracılığıyla gerçekleşen bir süreçtir ve diğer etkileşim yollarını kapsamaz.

Cevap Anahtarı	1. B	2. C	3. B	4. B	5. B	6. A	7. E	8. C	9. E	10. B
	11. B	12. D	13. E	14. E	15. E	16. C	17. C	18. B	19. E	20. C

İNDEKS AKADEMİ

C. TÜRK MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİNİN GENEL YAPISI

1. Türkiye Yüzyılı Maarif Modelinin Genel Yapısı ve Temelleri

2. Eğitim ve Öğretimde Etik

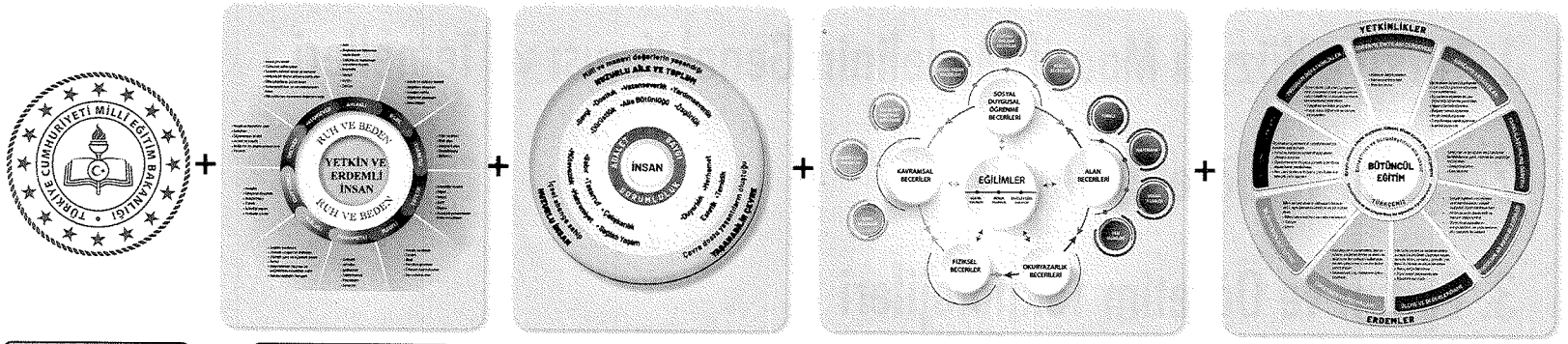
3. Eğitim ve Öğretim Teknolojileri

Ders Notları

İNDEKS AKADEMİ

1. TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİNİN GENEL YAPISI VE TEMELLERİ

1. MAARİF MODELİNE GENEL BAKIŞ

EĞİTİM FELSEFEMİZ + ÖĞRENCİ PROFİLİ + ERDEM DEĞER EYLEM MODELİ + BECERİLER ÇERÇEVESİ + BÜTÜNCÜL EĞİTİM PROGRAM MODELİ

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL YAKLAŞIMI
ÖĞRENCİ PROFİLİ: YETKİN VE ERDEMLİ İNSAN
Ahlaklı Bilge
Cesaretli Estetik
İradeli Merhametli
Sağlıklı Sorgulayıcı
Üretken Vatansever
ERDEM-DEĞER-EYLEM ÇERÇEVESİ
Saygı-Sorumluluk-Adalet
Huzurlu İnsan
Çalışkanlık
Mahremiyet
Mütevazılık
Sabır
Sağlıklı Yaşam
Tasarruf
Huzurlu Aile ve Toplum
Aile Bütünlüğü
Dostluk
Dürüstlük
Özgürlük
Sevgi
Vatanseverlik
Yardımseverlik
Yaşanabilir Çevre
Duyarlılık
Estetik
Merhamet
Temizlik
BECERİLER ÇERÇEVESİ
Kavramsal Beceriler
Temel Beceriler
Bütünleşik Beceriler
Üst Düzey Düşünme Becerileri
Alan Becerileri
Türkçe
Matematik
Fen Bilimleri
Sosyal Bilimler
Eğilimler
Benlik Eğilimleri
Sosyal Eğilimler
Entelektüel Eğilimler
Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri
Benlik Becerileri
Sosyal Yaşam Becerileri
Ortak/Birleşik Beceriler
Okuryazarlık Becerileri
Bilgi
Dijital
Finansal
Veri
Görsel
Kültür
Vatandaşlık
Sanat
Sürdürülebilirlik
BÜTÜNCÜL EĞİTİM YAKLAŞIMI
Öğrenme Çıktıları Çerçevesi
Öğrenme Yaşantıları
Farklılaştırılmış Öğretim
Programlar Arası Bileşenler
Ölçme ve Değerlendirme
Öğretmen Yansıtmaları
Bilim/Teknoloji/Çevre
Okul Temelli Planlama
Program Dışı Etkinlikler

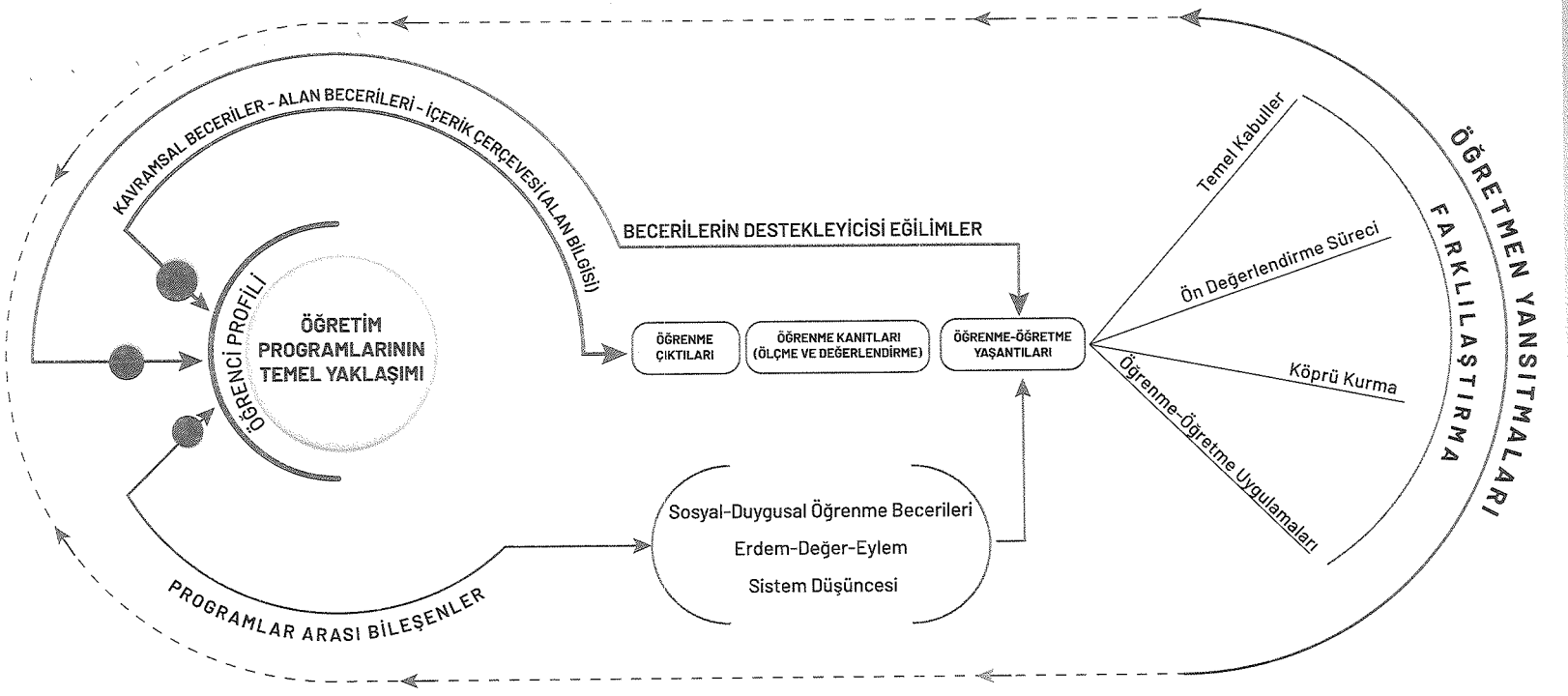
2. MAARİF MODELİNİN AMACI NEDİR?

- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin merkezinde bulunan insan; zihinsel, duygusal, bedensel, sosyal ve manevi gelişim yönleriyle bütüncül olarak ele alınır. Buna göre insanın kendini tanımasına ve keşfetmesine olanak tanıyarak kişilerin ilgi ve kabiliyetlerine göre esnek ve özgür öğrenme ortamlarının yaygınlaştırıldığı, hak ve gelişim temelli bir öğrenme süreci yapılandırılmıştır.
- Eğitim, Türkiye Yüzyılı Maarif Model'inde herkesin hayat boyu erişiminin teminat altına alındığı temel bir hak olarak görülmektedir. Bu sebeple tüm politika ve uygulamalar, eğitim hakkının kullanımını ve fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla uygulamaya geçirilmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, bu bakış açısından yola çıkarak öğrencilerin inanç, kimlik ya da sosyoekonomik durumları nedeniyle dezavantajlı olmadığı bir öğrenme süreci tasarlar ve bu farklılıkları dikkate alarak olası dezavantajları giderici tedbirlerle herkes için adil bir eğitim sürecini tahkim etmeyi amaçlar.
- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile bireyin bilişsel, sosyal, duygusal, fiziksel ve ahlaki gelişiminin bütüncül bir anlayışla sağlanması amaçlanmıştır. Bu bağlamda; bilgi ve becerinin sentezlendiği soyut zihinsel süreçlerin somutlaştırıldığı, millî, manevi ve evrensel değerlerin öğretim programlarına nüfuz ettirilerek öğrenciye kazandırıldığı, öğrencinin aktif ve çevresiyle etkileşim halinde olduğu, nesnel ve açık ölçme ve değerlendirmeye imkân veren öğretim programları hazırlanmıştır.
- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin nihai hedefi ise yetkin ve erdemli insanlar yetiştirmektir. Yetkinlik ve erdemin merkezde olduğu Maarif Modeli öğrenci profilinde, öğrencilerin bilgi, beceri, eğilim ve değerleri göz önünde bulundurulmaktadır.

İNDEKSAKADEMİ

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde

- Her öğrencinin kendini tanıması ve keşfetmesine imkân tanınarak ilgi, ihtiyaç, yetenekleri ölçüsünde esnek ve özgür öğrenme ortamlarının yaygınlaştırıldığı hak ve gelişim temelli bir öğrenme süreci inşa edilir.
- Türkçemizin öğretimi ve geliştirilmesi temel politika olmak üzere öğretim programlarında Türkçenin öğretimine, doğru ve etkili kullanımına titizlikle dikkat edilir.
- Bilgi kümeleri ile birlikte kavramsal beceriler, alan becerileri, bu becerileri destekleyen eğilimler ve programlar arası bileşenler çerçevesinde ilişkisel ve döngüsel bir yapı tasarlanmıştır.
- Öğrenme-öğretme yaşantıları; öğrencinin aktif ve çevresiyle etkileşim içinde olduğu, öğrenme sorumluluğunu aldığı öğrenme yaklaşımları etrafında şekillenir.
- Yarıştırıcı ve ayrıştırıcı anlayışlardan uzak, bireysel farklılıkları göz önünde bulunduran farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı benimsenmiştir.
- Öğrencilerin çok yönlü gelişimini destekleyerek millî ve manevi değerlerimiz istikametinde oluşturulan Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi, sistem okuryazarlığı ve sosyal-duygusal öğrenme becerileri; programlar arası bileşenler olarak tüm derslerin önemli bir parçasıdır.
- Somut ve gözlemlenebilir öğrenme kanıtlarıyla ölçme ve değerlendirme süreçlerinin daha nesnel ve açık hâle getirilmesi amaçlanmıştır. Süreç ve durum temelli ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına yer verilmiştir.
- Bilim ve teknolojinin üretici ve yöneticisi olan, dijital yetkinliğe ve hayat boyu öğrenme kültürüne sahip fertler yetiştirmek hedeflenir.
- Öğrencilerin disiplinler üstü ve disiplinler ötesi deneyimler ile ilgi alanlarını keşfetmeleri, yeteneklerini geliştirmeleri, toplum bilincine sahip aktif vatandaşlar olmaları için okul dışı öğrenme deneyimlerisunan program dışı etkinliklere yer verilmiştir.

KAVRAMSAL BECERİLER - ALAN BECERİLERİ - İÇERİK ÇERÇEVESİ (ALAN BİLGİSİ)
BECERİLERİN DESTEKLEYİCİSİ EĞİLİMLER
ÖĞRENCİ PROFİLİ
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL YAKLAŞIMI
ÖĞRENME ÇIKTILARI
ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)
ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI
Temel Kabuller
Ön Değerlendirme Süreci
Köprü Kurma
Öğrenme-Öğretme Uygulamaları
ÖĞRETMEN YANSITMALARI
FARKLILAŞTIRMA
Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri
Erdem-Değer-Eylem
Sistem Düşüncesi
PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

3. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL YAKLAŞIMI (Eğitim Felsefesi)

- Adalet, hikmet, merhamet, iyilik, doğruluk, çalışkanlık, faydalı olmak ve güzellik gibi değerler üzerinde yükselen bir medeniyet mirasına sahip olan milletimiz; Türkiye Yüzyılında eğitim adına kararlı adımlarla geleceğe hazırlanmaktadır. Türk eğitim sistemi bütün ideolojilerin üstünde millî bir şahsiyetin oluşumuna katkı sağlamak ve millî bilince sahip şahsiyetlerden oluşan bir toplum oluşturabilmek adına ahlaklı, erdemli; milleti ve insanlık için iyi, doğru, faydalı ve güzel olanı yapmayı ideal edinmiş bilge nesilleri hedefler. Ayrıca eleştirel düşünen, problem çözen, karar veren, mesuliyet ve ülkü sahibi; yalnızca medeniyete uyum sağlamakla yetinmeyip etkin olarak medeniyet kurucusu ve geliştiricisi nesiller yetiştirmek de eğitim sistemimizin ilkeleri arasındadır. Bu doğrultuda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli medeniyetimizin üzerine inşa edildiği temel kavramlar olan aklıselim, kalbiselim ve zevkiselim nesiller yetiştirmek için madde-mana, akıl-duygu, nefis-vicdan, insan-toplum ve zaman-mekân dengesini gözetir.
- Bu modelde eğitim, herkesin hayat boyu erişiminin teminat altına alındığı temel bir hak olarak görülür. Eğitim alma ve öğrenme; hayatın toplumsal açıdan herkes için daha güvenli, müreffeh kılınması, birlikteliğimizin pekiştirilmesi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin dinamik vizyonuyla güçlü bir şekilde varlığını devam ettirmesi bağlamında bir ödevdir. Tüm politika ve uygulamalar, eğitim hakkının kullanımını ve fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla uygulamaya geçirilir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli; öğrencilerin inanç, kimlik ya da sosyoekonomik durumları nedeniyle dezavantajlı olmadığı bir öğrenme süreci tasarlar ve bu farklılıkları dikkate alarak olası dezavantajları giderici tedbirlerle herkes için adil bir eğitim sürecini tahkim eder.
- Bu modelin merkezinde insan vardır. İnsan; zihinsel, duygusal, bedensel, sosyal ve manevi gelişim yönleriyle bütüncül olarak ele alınır. İnsanın kendini tanımasına ve keşfetmesine imkân tanınarak kişilerin ilgi ve kabiliyetleri ölçüsünde esnek ve özgür öğrenme ortamlarının yaygınlaştırıldığı hak ve gelişim temelli bir öğrenme süreci yapılandırılır.
- Bu modelde bilme ile sorumluluk, birbirini bütünleyen iki temel kavramdır. Bilginin kendisi ve bilme eylemi kadar bilgiye sahip olmayla üstlenilen sorumluluk da eğitim sistemimizde önemli bir yere sahiptir. Bu kapsamda sorumluluk; kişinin kendi varlığını dengeli biçimde geliştirme azminin yanında çevreye, topluma, insanlığa ve dahası tüm kâinata yönelik eylemlerle desteklenmiş bir bütün olarak değerlendirilir.
- Bu model, sahip olduğu mefkûre ile toplumu ve ülkesini imar eden şahsiyetler yetiştirmeyi ahlaki bir sorumluluk olarak ele alır. Bu çerçevede değerler, geniş bir temel yaklaşımla sistemi bütünleyen anlamlı bir olgu olarak ele alınır; programların ruhunda tabii bir şekilde yer alır.
- Bu modelde dil; insanın varlık dünyasına erişiminin, düşünceyi oluşturmasının ve değer üretmesinin, dolayısıyla kendini ve başkalarını

İNDEKSAKADEMİ

anlamlandırmasının temel aracı olarak önem kazanır. Türkçe bütün zenginliği, derinliği ve estetiği ile toplumun birbiriyle iletişimine, bu iletişimi anlamlandırma çabalarına ve kültür unsurlarımızın nesilden nesile aktarılmasına öncülük ve eşlik eder. Bu nedenle Türkçemizin öğretimi ve geliştirilmesi, eğitim sistemimizde temel bir politika olarak yer alır. Eğitimin her aşamasında Türkçemizin öğretimine, doğru kullanımına titizlikle dikkat edilir ve etkili kullanılmasına yönelik becerilerin kazandırılması hedeflenir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde eğitim süreçlerini zenginleştirmek üzere disiplinler arası niteliğinin yanında disiplinler üstü ve disiplinler ötesi yaklaşımlardan da yararlanılır.

- Eğitim anlayışımızın somut tezahürleri olan öğretim programları, insanın bütün yönleriyle gelişimini esas alır. Programlarda bilgi, beceri, eğilim ve değerler; yetenek, ilgi, ihtiyaç ve bireysel farklılıklarla güçlendirilerek ele alınır. Programların teknik açıdan gerektiğinde yenilenen, güncellenen, sadeleşen bir esnekliğe sahip olması ve aynı zamanda millî, manevi ve insani değerlerimiz istikametinde hayata geçirilmesi amaçlanmıştır.

4. ÖĞRENCİ PROFİLİ (YETKİN VE ERDEMLİ İNSAN)

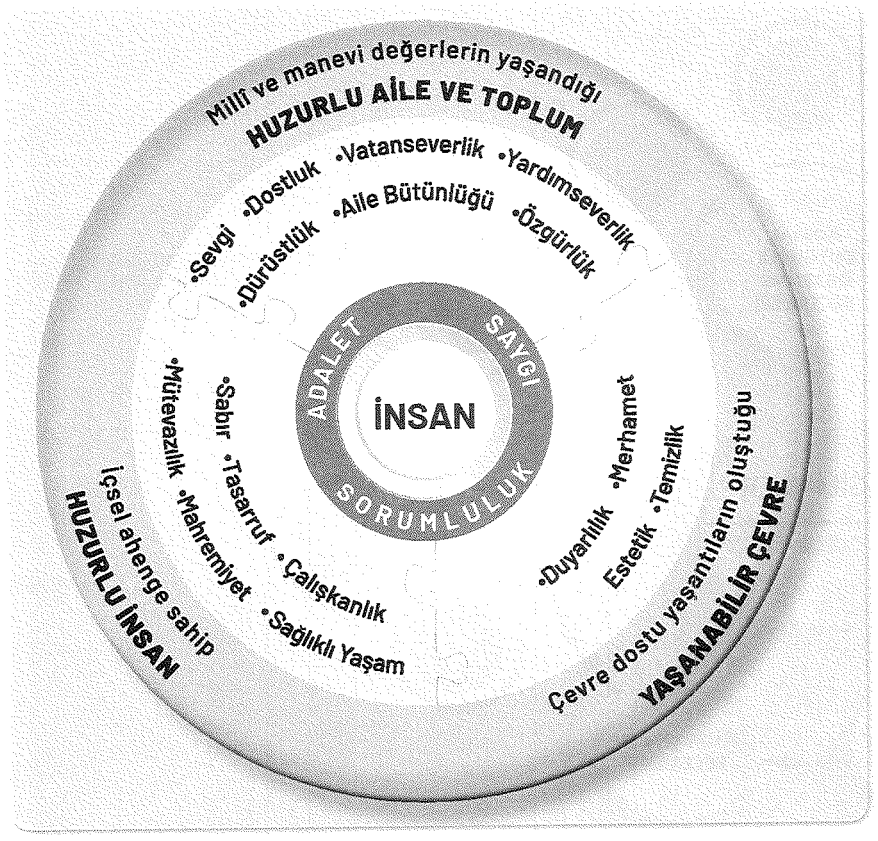
- Öğrenci profili oluşturulurken; ontolojik, epistemolojik ve zamansal bütünlüğün nasıl sağlanacağı ve bu bakış açılarının aksiyolojik olgunluk ile nasıl tamamlanacağı açıklanmıştır.

Profilin Temel Yaklaşımı

- **Ontolojik Bütünlük:** Ruh ve Beden Bütünlüğü
- **Epistemolojik Bütünlük:** Bilgi ve Bilgelik
- **Zamansal Bütünlük:** Geçmişten Geleceğe Eğitim
- **Aksiyolojik Olgunluk:** Değerler, Ahlaki Bilinç ve Estetik Bakış Açısı

İNDEKS AKADEMİ

• Bayrağını seven
• Türkçeye sahip çıkan
• Vatanını, miletini seven ve savunan
• Gelişmiş bir devlet bilincine sahip olan
• Ülke çıkarlarını üstün tutan
• Vatandaşlık hak ve sorumluluklarını bilen
• Millî kültürüne ve manevi değerlere bağlı
• Adil
• Başkalarının haklarına saygı duyan
• Tabiata ve toplumsal sorunlara duyarlı
• Güvenilir
• Saygılı
• Doğru
• Dürüst
• Sanat ve kültüre duyarlı
• Bağımsız düşünen
• Belagat sahibi
• Bilgilerini paylaşan
• İlme ulaşan
• Hayal ve hedefleri olan
• Çalışkan
• Öğrenmeye istekli
• Azimli ve sabırlı
• İletişime ve dayanışmaya açık
• Yaratıcı
• Yiğit ve mert
• Risk alan
• İnisiyatif alan
• Destekleyici
• Girişimci
• Meraklı
• Eleştirel düşünen
• Araştırmacı
• Esnek
• İş birliği yapan
• Problem çözen
• Güzelliğe duyarlı
• Olgun
• Seçici
• Zarif
• Ölçülü
• Sanatsal yeteneklerini bilen ve kullanan
• Sağlıklı beslenen
• Düzenli uyuyan ve dinlenen
• Düzenli spor ve egzersiz yapan
• Temiz
• Bağımlılıktan kaçınan ve bağımlılıkla mücadele eden
• Manevi sağlığını koruyan
• Şefkatli
• Affedici
• İyiliksever
• Yardımsever
• Paylaşımcı
• Sevecen
• Kararlı ve iddialı
• Tutarlı
• İlkeli
• Kendine güvenen
• Öfkesini kontrol eden
• Sorumluluk alan
AHLAKLI
BİLGE
GEŞİMCİ
ESTETİK
İRADELİ
MERHAMETLİ
SAĞLIKLI
SORGULAYICI
ÜRETKEN
VATANSEVER
RUH VE BEDEN
YETKİN VE ERDEMLİ İNSAN
RUH VE BEDEN

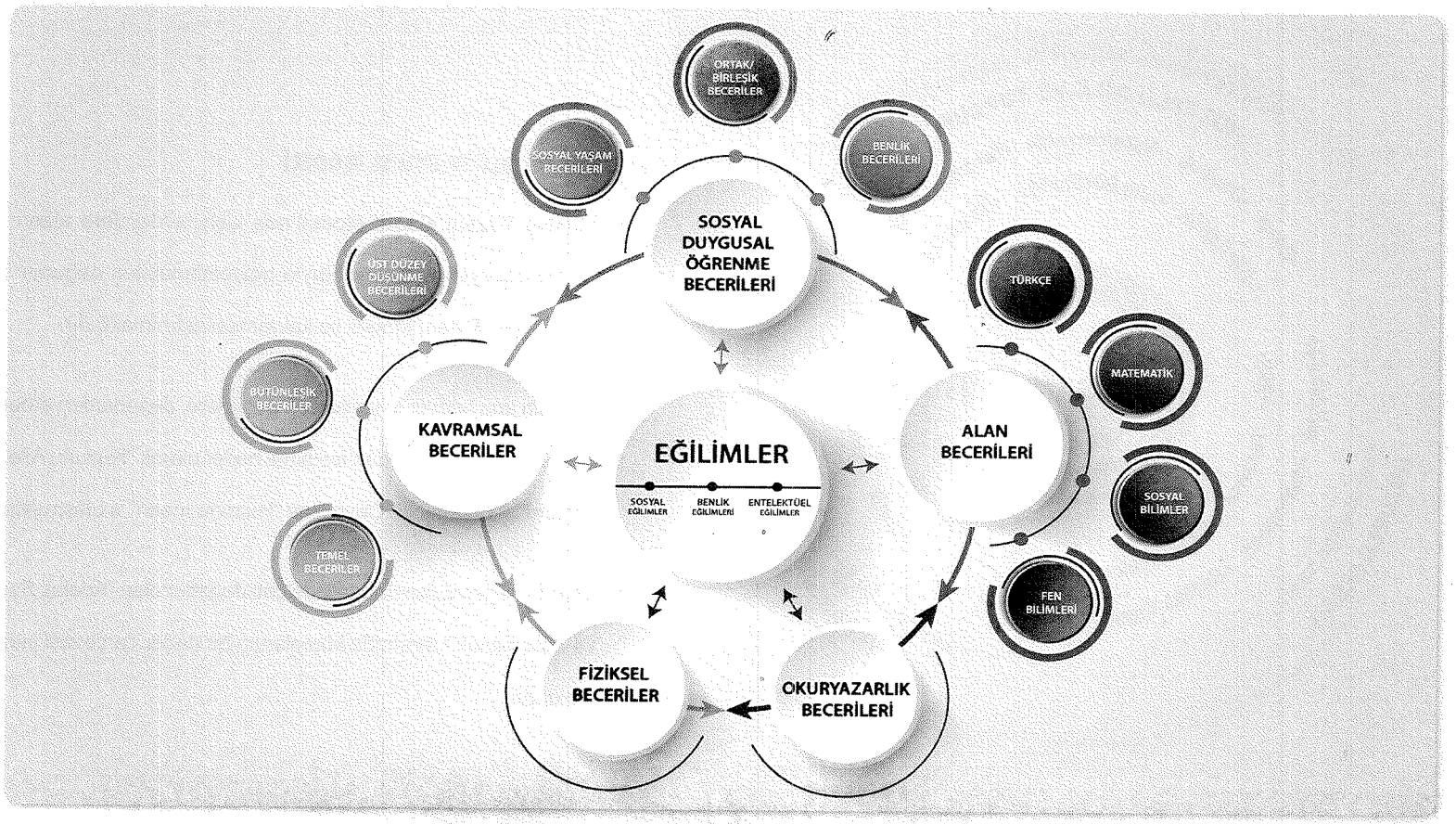
5. ERDEM DEĞER EYLEM MODELİ

- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde kişiyi erdemlere ulaştıran ve dahası eylemleri aracılığıyla gözlemlenebilen değerler Erdem-Değer-Eylem Modeli ile kavramsallaştırılmaktadır.

- Modelin ana hedefi; eylemlerden değerlere, değerlerden erdemli insana, erdemli insandan ise nihai hedef olarak "Huzurlu Aile ve Toplum", "Yaşanabilir Çevre" ve "Huzurlu İnsan" a ulaşmaktır.

- Erdem-Değer-Eylem modelinde çatı değerler olan "Adalet, Saygı ve Sorumluluk " etrafında kümelenen bir değer çerçevesi sunulmaktadır.

6. BECERİLER VE DEĞERLERİMİZ

A. BECERİLER ÇERÇEVESİ

- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Beceriler Çerçevesi okul öncesinden lise kademesine kadar becerileri tanımlayarak, her bir beceri alanını birbiriyle ilişkilendirerek nasıl işe koşulacağını ele almıştır.
  - Kavramsal Beceriler ve Alan Becerileri Öğrenme Çıktılarında kullanılmaktadır.
  - Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri ve Okuryazarlık Becerileri de programlar arası bileşenler olarak kullanılmaktadır.
  - Eğilimler yaşantılarda tüm becerilerin tetikleyicisi olarak kullanılmaktadır.

a. Kavramsal Beceriler | **b. Alan Becerileri** | **c. Eğilimler** | **d. Fiziksel Beceriler**

a) Kavramsal Beceriler

- Karmaşık bir süreç gerektirmeden edinilen ve gözlenebilen temel beceriler ile soyut fikirleri ve karmaşık süreçleri eyleme dönüştürürken zihinsel faaliyetlerin bir ürünü olarak işe koşulan bütünleşik ve üst düzey düşünme becerilerini ifade eder.

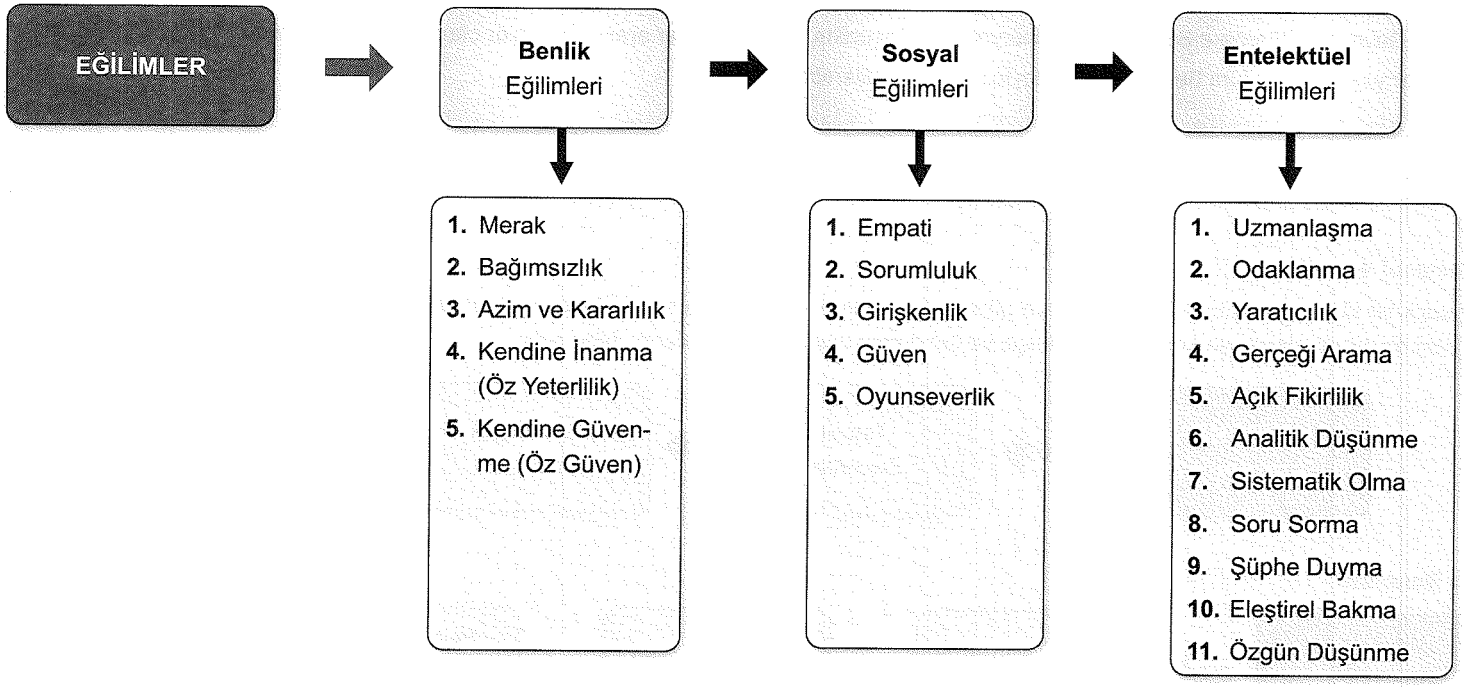
KAVRAMSAL BECERİLER → **Temel** Beceriler → **Bütünleşik** Beceriler → **Üst Düzey Düşünme** Becerileri

b) Alan Becerileri

ALAN BECERİLERİ → **Türkçe Alan** Becerileri → **Matematik Alan** Becerileri → **Fen Bilimleri Alan** Becerileri → **Sosyal Bilimler Alan** Becerileri

c) Eğilimler

► Eğilim; kişinin sahip olduğu becerileri gerekli durumlarda niyet, duyarlılık, isteklilik ve değerlendirme ögeleri doğrultusunda nasıl kullandığı ile ilgili zihinsel örüntüleri ifade etmektedir.

B. PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

- Öğretim programlarında, beceri ve değerlerin her dersin ve eğitim kademesinin özelliklerine uygun şekilde maksimum düzeyde kullanılması amaçlanmıştır. **Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli**, tüm eğitim kademelerini bütüncül bir yapı olarak ele almış ve okul öncesinden ortaöğretimin sonuna kadar sarmal bir yaklaşımla programlar arası bileşenlerin geliştirilmesini hedeflemiştir. Bu nedenle, bu bileşenler sadece belirli bir ünite, tema ya da öğrenme alanına değil, eğitim sürecinin tamamına yayılmış bir yapı olarak tasarlanmıştır.

a. Erdem-Değer-Eylem Modeli | **b. Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri** | **c. Okuryazarlık Becerileri**

a) Erdem – Değer – Eylem Modeli

- Modelin ana hedefi; eylemlerden değerlere, değerlerden erdemli insana, erdemli insandan ise nihai hedef olarak "Huzurlu Aile ve Toplum", "Yaşanabilir Çevre" ve "Huzurlu İnsan" a ulaşmaktır.
- Erdem-Değer-Eylem modelinde çatı değerler olan "Adalet, Saygı ve Sorumluluk " etrafında kümelenen bir değer çerçevesi sunulmaktadır.

b) Sosyal – Duygusal Öğrenme Becerileri

- Sosyal-duygusal öğrenme becerileri benlik becerileri, sosyal yaşam becerileri ve ortak birleşik beceriler olmak üzere üç boyutta ele alınmıştır.

SOSYAL DUYGUSAL ÖĞRENME BECERİLERİ

Benlik Beceriler
1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)
2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme)
3. Kendine Uyarlama (Öz Yansıtma)

Sosyal Yaşam Beceriler
1. İletişim
2. İş Birliği
3. Sosyal Farkındalık

Ortak / Birleşik Becerileri
1. Uyum
2. Esneklik
3. Sorumlu Karar Verme

c) Okuryazarlık Becerileri

- Okuryazarlık becerileri; bütün derslerin farklı içerik formları ile beslenmesi, öğretim programlarının çeşitlendirilmesi ve zenginleştirilmesi gibi işlevlere sahiptir.
- Öğretim programlarındaki okuryazarlık becerileri, öğrenme çıktılarında vurgulanmayan örtük bir yapıda ele alınmaktadır.
- Belirlenen okuryazarlık türlerinin bütüncül modelde okul öncesinden başlanarak sarmal bir yapı içerisinde kazandırılması amaçlanmaktadır.
- Okuryazarlık becerilerinin bir sistem yapısı içerisinde ele alınması önemlidir.
- Öğrencilerin sistem okuryazarı olarak yetiştirilmesi, günümüz eğitim anlayışlarının oldukça önemli bir parçası hâline gelmiştir.

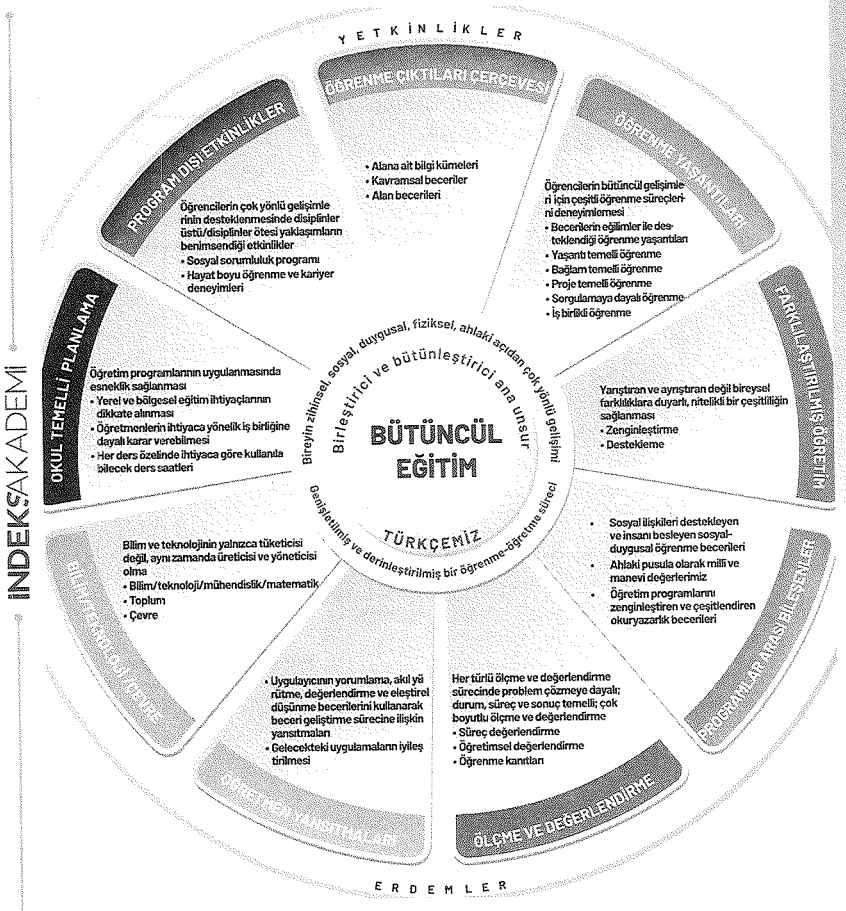
NOT ALINIZ

FARKINDALIK	İŞLEVSELLİK	EYLEMSELLİK
Bilgi Okuryazarlığı • Bilgi İhtiyacını Fark Etme	**Bilgi Okuryazarlığı** • Bilgiyi Toplama • Bilgiyi Özetleme	**Bilgi Okuryazarlığı** • Bilgiyi Kullanarak Eleştirel Düşünme • Bilgiyi Sentezleme
Dijital Okuryazarlık • Dijital Bilgiye Ulaşma ve Dijital Bilgiyi Tanıma • Dijital İletişimi Anlama	**Dijital Okuryazarlık** • Fikrî Mülkiyet Haklarına Uygun Davranma • Dijital Bilgiyi Anlamlandırma • Dijital Ortamlar İçin İçerik Oluşturma ve Paylaşma	**Dijital Okuryazarlık** • İletişim Kurma ve Paylaşma • Dijital Araçlarla İş Görme • E-Güvenlik Önlemleri Alma • Dijital Bilgiyi Kullanarak Eleştirel Düşünme
Finansal Okuryazarlık • Geliri Anlama	**Finansal Okuryazarlık** • Geliri Anlama • Para Yönetimini Sağlama • Finansal Teknolojileri Anlamlandırma • Bilinçli Harcama Yapma ve Borçlanma	**Finansal Okuryazarlık** • Bilinçli Harcama Yapma ve Borçlanma • Düzenli Tasarruf Yapma ve Yatırımları Yönetme
Görsel Okuryazarlık • Görseli Anlama	**Görsel Okuryazarlık** • Görseli Yorumlama • Görsel İletişim Uygulamaları Oluşturma	**Görsel Okuryazarlık** • Görsel İletişim Uygulamaları Oluşturma • Görsel Hakkında Eleştirel Düşünme • Görsel İletişim Uygulamaları Oluşturma
Kültür Okuryazarlığı • Kültürü Kavrama	**Kültür Okuryazarlığı** • Kültürel Etkileşim	**Kültür Okuryazarlığı** • Kültürü Sürdürme

FARKINDALIK	İŞLEVSELLİK	EYLEMSELLİK
Vatandaşlık Okuryazarlığı • Vatandaşlığı Anlama	**Vatandaşlık Okuryazarlığı** • Vatandaşlık Hak ve Sorumluluklarını Sorgulama	**Vatandaşlık Okuryazarlığı** • Vatandaşlık Hak ve Sorumluluklarını Sorgulama • Hak Arama
Veri Okuryazarlığı • Sorular Sorma ve Olası Sonuçları Düşünme	**Veri Okuryazarlığı** • Veri Oluşturma • Verileri Sayısallaştırma ve Ölçme • Verileri Düzenleme ve İşleme • Verileri Görselleştirme	**Veri Okuryazarlığı** • Verileri Basitleştirme ve Dönüştürme • Örüntüleri Betimleme ve Analiz Etme • Bilgiye Ulaşma İçin Veriyi Yorumlama • Yeni Bilgiyi Kullanma ve Yapılandırma
Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı • Sürdürülebilirliği ve Sürdürülebilir Kalkınmayı Anlama • Sürdürülebilir ve Sürdürülebilir Olmayan Sistemleri Anlama	**Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı** • Sürdürülebilirliğin ve Sürdürülebilir Kalkınmanın Bileşenlerini Çözümleme • Sürdürülebilir ve Sürdürülebilir Olmayan Sistemleri Yapılandırma • Sürdürülebilir Olmayan Sistemlere Yönelik Problemleri ve Sorunları Tartışma	**Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı** • Sürdürülebilir Sistem Davranışlarını Tahmin Eden Araçları Oluşturma/Seçme/Kullanma • Sistemlerin Sürdürülebilirliğini Etkileyen Problemleri Çözme • Sistemlerin Sürdürülebilirliği İçin Geliştirdiği Çözüm Önerilerini Eyleme Dönüştürme
Sanat Okuryazarlığı • Sanat Türlerini ve Tekniklerini Anlama	**Sanat Okuryazarlığı** • Sanat Eseri İnceleme • Sanatı Kültürel, Tarihî ve Sosyal Bağlamda Anlama	**Sanat Okuryazarlığı** • Sanatsal Pratik Geliştirme

7. BÜTÜNCÜL EĞİTİM YAKLAŞIMI

- İnsanın zihinsel, sosyal, duygusal, fiziksel, ahlaki bakımdan çok yönlü gelişimini destekleme ihtiyacı "bütüncül eğitim yaklaşımını gerektirmektedir.
- Bütüncül eğitim, insan ve toplum hayatında yer alan tüm alanların dikkate alındığı bir eğitim yaklaşımıdır.
- Bütüncül eğitimin en genel hedefi; insanı temel değerler doğrultusunda yetiştirmek, insanın kendisi dâhil tüm varlıkların varoluşunun değerini bir varoluşsal bütünlük içinde kavramasıyla hayatı anlamlı kılmaktır.
- Bütüncül eğitim yaklaşımı esas alınarak oluşturulan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, çok yönlü bir varoluşu gerçekleştirme çabasıdır.
- Bu model; insanın fıtri özelliklerini koruma ve geliştirmeyi, karakterini olgunlaştırmayı, şahsiyet bütünlüğünü oluşturmayı merkeze alarak insanın kendi yeteneklerini ve potansiyelini gerçekleştirmeyi ve toplum ile insan arasında akılcı ve ahlaki bir uyum oluşturmayı hedefler.
- Bütüncül eğitim yaklaşımı esas alınarak oluşturulan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli program tasarımı bileşenleri, aşağıda verilen şekil ile sunulmaktadır.

İNDEKSAKADEMİ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI YAPISI

Ünitenin/temanın/öğrenme alanının adını ifade eder. → **..... ÜNİTESİ/TEMASI/ÖĞRENME ALANI**

Ünitede/temada/öğrenme alanında öğrenilmesi amaçlanan bilgi ve becerilere yönelik açıklamayı ifade eder. → Bu ünitede .....amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ ← Ünitenin/temanın/öğrenme alanının işleneceği süreyi ifade eder.

Disipline özgü şekilde yapılandırılan becerileri ifade eder. → **ALAN BECERİLERİ**

KAVRAMSAL BECERİLER ← Karmaşık bir süreç gerektirmeden edinilen ve gözlenebilen temel beceriler ile soyut fikirleri ve karmaşık süreçleri eyleme dönüştürürken zihinsel faaliyetlerin bir ürünü olarak işe koşulan bütünleşik ve üst düzey düşünme becerilerini ifade eder.

Sahip olunan becerilerin niyet, duyarlılık, isteklilik ve değerlendirme ögeleri doğrultusunda gerekli durumlarda nasıl kullanıldığı ile ilgili zihinsel örüntüleri ifade eder. → **EĞİLİMLER**

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER ← Öğrenme-öğretme sürecinde ilişkilendirilen sosyal-duygusal öğrenme becerilerini, değerleri ve okuryazarlık becerilerini ifade eder.

Duyguları yönetmek, empati yapmak, destekleyici ilişkiler kurmak ve sağlıklı bir benlik geliştirmek için gerekli bilgi, beceri ve eğilimler bütününü ifade eder.

→ Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

İnsani değerlerle birlikte millî ve manevi değerleri ifade eder.

← Değerler

Yeni durumlara uyum sağlamayı, değişimi fark etmeyi ve gelişen teknolojik yenilikleri günlük hayatta uygulamayı sağlayan becerileri ifade eder.

→ Okuryazarlık Becerileri

Birbirleriyle bağlantılı farklı disiplinlere ait bilgi ve becerilerin ilişkilendirilmesini ifade eder.

← **DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER**

Öğrenme çıktılarında doğrudan yer verilmeyen ancak öğrenme çıktılarında yer verilen becerilerle ilişkilendirilerek öğrenme-öğretme yaşantılarında yer verilen alan ve kavramsal becerileri ifade eder.

→ **BECERİLER ARASI İLİŞKİLER**

Öğrenme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.

→ **ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ**

İÇERİK ÇERÇEVESİ ← Öğrenme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (bölüm/konu/alt konuya ilişkin sınırları) ifade eder.

Disipline ait başlıca genelleme, ilke, anahtar kavramlar, sembolleri vb. ifade eder. → Genellemeler/ İlkeler/ Anahtar Kavramlar/ Semboller vb.

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme) ← Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.

Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder. → **ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI**

Temel Kabuller ← Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.

Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgi ve becerilerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder. → Ön Değerlendirme Süreci

Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.

Öğrenme-öğretme Uygulamaları

Köprü Kurma

Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecinin yanı sıra edinilecek bilgi ve beceriler ile günlük hayat deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.

Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Destekleme

Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

8. SÜREÇ TEMELLİ ÖLÇME DEĞERLENDİRME

- Öğretimsel Değerlendirme Sistemi
- Becerilerin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi

a. Öğretimsel Değerlendirme Sistemi

- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Süreç Temelli Ölçme Değerlendirme Yaklaşımını Esas almaktadır.
- **Tanılayıcı Değerlendirme (Ön Değerlendirme):** Eğitim süreci başlamadan öğrenciyi tanımaya yönelik yapılan değerlendirmedir.
- **Geliştirici (Biçimlendirici) Değerlendirme (Öğrenme Kanıtları):** Eğitim sürecinde öğrencinin gelişimini takip etmek ve eğitimin aksayan yönlerini ortaya koyarak süreci yapılandırmak amacıyla yapılan değerlendirmedir.
- **Düzey Belirleyici Değerlendirme**: Eğitim süreci sonunda öğrencinin öğrenme düzeylerini ortaya koyan değerlendirmedir.

b. Becerilerin Ölçülmesi ve Değerlendirmesi

- Performansa dayalı değerlendirme uygulamaları yürütülürken öğrencilerin öğrendiklerini farklı bir alanda veya yaşamda sergileme, gayretini ve çabasını gösterme; motivasyonu yüksek düzeyde tutma ve süreç sonunda oluşturulan ürünün istenilen niteliklere ne derece sahip olduğuna bakılır. Bu ise aynı anda bilişsel, sosyal-duyuşsal ve davranışsal özelliklerinin bir arada ele alınması anlamına gelir.
- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde becerilerin ölçme ve değerlendirme sürecinde aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir:

a. **Performansa dayalı ölçme araç ve yöntemlerine odaklanılmalı:** Sınırlandırılmış, genişletilmiş, disiplinler arası, çoklu seçenekli gibi farklı performans görevleri ile projeler vb. kullanılmalıdır.

b. **Öğrencilerin değerlendirme sürecine katılımı sürekli olarak sağlanmalıdır:** Becerilerin değerlendirilmesi sürecinde öğrencilerin öz, akran ve grup değerlendirme uygulamalarına katılmaları sağlanmalıdır.

c. **Becerilerin puanlanmasında öncelikle dereceli puanlama araçları kullanılmalıdır:** Dört temel dil becerisine ilişkin performans görevleri başta olmak üzere, klasik veya elektronik portfolyoları puanlama sürecinde de dereceli puanlama anahtarı (rubric) öncelikle tercih edilmelidir.

d. **Değerlendirmelerin objektif olabilmesi için puanlayıcı eğitimleri sürdürülebilir şekilde yürütülmelidir:** Puanlayıcıların (öğretmen, öğrenci vb.) görevlerini objektif olarak yürütülebilmesi için puanlama davranışlarına yönelik eğitimler verilmesi olumlu katkı sağlayacaktır.

e. **Öğretimi desteklemek amacıyla ölçme ve değerlendirme uygulamaları yürütülmelidir:** Becerilerin ölçülmesi amacıyla yapılan uygulamalardan elde edilen veriler, öğretim sürecinin daha etkili yürütülmesi için kullanılmalıdır.

İNDEKS AKADEMİ

EĞİTİMDEN SORUMLU KURUM VE GÖREVLERİ

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞI (TTKB)

- Türkiye'de Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan ve eğitimle ilgili temel kararların alınmasında danışma ve karar organı olarak görev yapan önemli bir kurumdur.
- TTKB'nin görevleri 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ve ilgili diğer mevzuatla düzenlenmiştir.

1. Müfredat Hazırlama ve Onaylama

- Eğitim ve öğretim programlarını (müfredat) hazırlar, inceler ve onaylar.
- Okullarda uygulanacak ders programlarının içeriğini belirler.
- Eğitim programlarının güncel, bilimsel ve uluslararası standartlara uygun olmasını sağlar.

2. Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri

- Ders kitapları, öğretim materyalleri ve yardımcı kaynakların uygunluğunu inceler ve onaylar.
- Eğitim materyallerinin eğitimin genel amaçlarına uygun olmasını sağlar.
- Okullarda kullanılacak materyallerin pedagojik ve etik açıdan uygunluğunu değerlendirir.

3. Eğitim İlkeleri ve Politikaları

- Eğitim-öğretimle ilgili temel ilke, amaç ve hedefleri belirler.
- Millî Eğitim Bakanlığı'nın eğitim politikalarının oluşturulmasına katkıda bulunur.
- Eğitim sisteminin çağdaş gelişmelere uygun şekilde şekillendirilmesine yönelik çalışmalar yapar.

4. Yönetmelik ve Mevzuat Hazırlığı

- Eğitim ve öğretimle ilgili yönetmelikleri hazırlar veya görüş bildirir.
- Eğitimle ilgili yasal düzenlemelere uygun öneriler sunar.

5. Meslek Standartları ve Öğretmen Nitelikleri

- Öğretmenlik mesleğiyle ilgili standartların belirlenmesinde rol oynar.
- Öğretmen yeterliliklerini ve mesleki gelişim standartlarını oluşturur.

6. Araştırma ve Geliştirme Çalışmaları

- Eğitim alanında araştırma ve geliştirme çalışmaları yürütür.
- Eğitimde kaliteyi artıracak projeler ve yenilikçi yaklaşımlar önerir.

İNDEKSAKADEMİ

7. Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi

- Mevcut eğitim programlarını periyodik olarak değerlendirir ve günceller.
- Yeni eğitim ihtiyaçlarına uygun müfredat düzenlemeleri yapar.

8. Özel Eğitim ve İhtiyaçlara Uygun Programlar

- Özel eğitim gerektiren bireyler için uygun müfredat ve materyaller hazırlar.
- Farklı bölgelere veya öğrenci gruplarına göre farklılaştırılmış programlar geliştirir.

9. Eğitim Sisteminin Evrensel Normlara Uyumu

- Eğitim sisteminin uluslararası standartlarla uyumlu hale getirilmesine katkıda bulunur.
- UNESCO, OECD gibi uluslararası kuruluşların eğitimle ilgili rapor ve standartlarını değerlendirir.

10. Eğitim Programlarının Takibi

- Eğitim programlarının uygulanmasını ve etkilerini izler.
- Eğitim programlarının sonuçlarını değerlendirerek gerekli değişiklikleri önerir.

İNDEKS AKADEMİ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI (MEB)

- Eğitim ve öğretim faaliyetlerini düzenleyen ve yöneten en üst düzey kamu kuruluşudur.
- Millî Eğitim Bakanlığı'nın görevleri, **1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu**, ilgili mevzuatlar ve yönetmeliklerle belirlenmiştir.

1. Eğitim ve Öğretim Politikalarını Belirlemek

- Eğitim sisteminin genel amaç ve temel ilkelerini belirler.
- Türkiye'nin eğitim politikalarını hazırlar ve uygular.
- Eğitimle ilgili stratejik planlama yapar.

2. Eğitim Programlarını Hazırlamak

- Okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise ve diğer eğitim kurumlarında uygulanacak müfredatı oluşturur.
- Eğitim programlarını güncel bilimsel verilere ve toplumsal ihtiyaçlara göre düzenler.

3. Eğitim Hizmetlerini Yönetmek

- Eğitim ve öğretim hizmetlerinin ülke genelinde eşit ve adil şekilde sunulmasını sağlar.
- Okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yaygın eğitim hizmetlerini düzenler.

4. Okul ve Eğitim Kurumlarının Yönetimi

- Devlet okullarını ve özel eğitim kurumlarını denetler ve yönetir.
- Yeni okulların ve eğitim kurumlarının açılmasını sağlar.
- Eğitim binalarının bakım, onarım ve inşaat çalışmalarını yürütür.

5. Öğretmen Atamaları ve Hizmet İçi Eğitim

- Öğretmenlerin atanması, yer değiştirmesi ve mesleki gelişimlerini planlar.
- Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerini düzenleyerek mesleki kapasitelerini artırır.
- Öğretmenlerin özlük haklarını düzenler.

6. Eğitim Kalitesini Artırma

- Eğitimde kaliteyi artırmaya yönelik politikalar geliştirir.
- Eğitimin bilimsel, çağdaş ve uluslararası standartlara uygun olmasını sağlar.
- Öğrenci başarısını artırmaya yönelik projeler ve uygulamalar geliştirir.

7. Yaygın Eğitim ve Hayat Boyu Öğrenme

- Halk eğitimi merkezleri ve mesleki eğitim kursları açarak hayat boyu öğrenmeyi destekler.
- Yetişkin eğitimine yönelik kurslar düzenler.

8. Özel Eğitim ve Kaynaştırma Eğitimi

- Özel eğitim gereksinimi olan bireylere yönelik eğitim hizmetlerini planlar ve yürütür.
- Kaynaştırma eğitimi uygulamalarını destekler.

9. Eğitim ve Öğretim Araçları

- Ders kitaplarının hazırlanması, basımı ve dağıtımını koordine eder.
- Eğitim materyallerinin uygunluğunu denetler ve onaylar.

10. Denetim ve Rehberlik

- Eğitim kurumlarını, öğretmenleri ve öğrencileri denetler.
- Eğitimle ilgili sorunlara çözüm üretir ve rehberlik hizmetleri sunar.

11. Eğitimde Fırsat Eşitliği

- Dezavantajlı bölgelerdeki öğrencilere eğitim fırsatları sunar.
- Kız çocuklarının eğitime katılımını artırmaya yönelik projeler geliştirir.

12. Uluslararası İlişkiler ve Projeler

- Uluslararası eğitim iş birlikleri yapar ve projeler yürütür.
- Yurt dışındaki Türk okullarını denetler ve destekler.

13. Merkezi Sınavların Düzenlenmesi

- LGS (Liselere Geçiş Sistemi) gibi merkezi sınavların düzenlenmesini sağlar.
- Sınav güvenliği ve sonuçların açıklanmasını organize eder.

İNDEKS AKADEMİ

14. Eğitim Finansmanı ve Bütçe Yönetimi

- Eğitim bütçesini hazırlar, yönetir ve denetler.
- Eğitim yatırımları için gerekli kaynakları planlar.

15. Teknolojik Altyapı ve Dijital Eğitim

- Eğitimde teknolojinin kullanımını teşvik eder.
- EBA gibi dijital eğitim platformlarını geliştirir ve yönetir.

16. Psikolojik Danışma ve Rehberlik

- Öğrencilere yönelik rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini planlar ve yürütür.

17. Afet ve Acil Durum Eğitimleri

- Afet ve acil durumlar için eğitim planları hazırlar ve öğrencileri bilgilendirir.
- Okullarda güvenli yaşam becerilerini öğretir.

MİLLÎ EĞİTİM ŞÛRASI

- Millî Eğitim Bakanlığına tavsiye ve öneride bulunan ve bunları dayalı olarak kararların alındığı en yüksek danışma kuruludur.
- Eğitimle ilişkili her birey katılabilir.
- Alınan kararlar Millî Eğitim Bakanlığı tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.
- Bakan gerektiğinde şûrayı olağanüstü toplantıya çağırabilir.
- Bakan şûranın başkanı, Talim ve Terbiye Kurulu başkanlığı ise sekreterlik işini yürütür.
- Türkiye'de eğitim politikalarının belirlenmesi, geliştirilmesi ve mevcut sorunların çözülmesi için düzenlenen en üst düzey danışma organıdır.
- 1923, 1924 ve 1926 yıllarında Heyet- i İlmiye adıyla toplanan eğitim kongrelerinin yerini 1939 tarihinde Millî Eğitim Şûraları almıştır.
- 1. Millî eğitim şurası 1939 yılında toplanmıştır.
- Son olarak 20. Millî Eğitim Şûrası 1 Aralık 2021 tarihinde toplanmıştır.
- 4 YILDA BİR TOPLANIR.
- Bürokrasiler ve akademisyenler katılır.
- Şûranın işleyişi ve amaçları Millî Eğitim Bakanlığı'nın yetkileri kapsamında düzenlenir.

Millî Eğitim Şûrası'nın Katılımcıları

Şûra, geniş bir katılım ağı ile düzenlenir. Katılımcılar şu şekilde sıralanabilir:

- Millî Eğitim Bakanı (Başkanlık eder).
- Millî Eğitim Bakanlığı yetkilileri.
- Akademisyenler ve eğitim uzmanları.
- Öğretmenler ve okul yöneticileri.
- Sivil toplum kuruluşları temsilcileri.
- Öğrenci ve veli temsilcileri.
- Eğitimle ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri.

İNDEKS AKADEMİ

YIL	MİLLÎ EĞİTİM ŞURALARI	ALINAN ÖNEMLİ KARARLAR
1921	**Heyet-i İlmiye (Maarif kongresi)**	▶ Öğretmen okullarının öğretim sürelerinin dört yıldan beş yıla çıkarılması
1939	**1. Millî Eğitim Şûrası**	▶ Şûraya getirilen konularda en önemlisi okul ders kitaplarıyla ilgili olmuş ve tek tip kitap (devlet kitabı) sistemine gidilmesi teklif ve kabul edilmiştir. ▶ Yüksekokul ve fakülteler Millî Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır. ▶ Köy okullarının iyileştirilmesi ▶ İlköğretimin tüm köy okullarında 5 yıla çıkarılması kararı alınması ▶ MEB Hasan Ali Yücel başkanlığında toplanmıştır.
1943	**2. Millî Eğitim Şurası**	▶ Ahlak eğitimi ilk kez bu şurada kabul edildi. ▶ Anadili eğitim çalışmalarının arttırılması ▶ Ders kitaplarında milli tarihe yer verilmesi ▶ MEB Hasan Ali Yücel başkanlığında toplanmıştır.
1946	**3. Millî Eğitim Şurası**	▶ Erkek sanat ortaokulları ve enstitüleri program ve yönetmeliği, bir diğeri ise kız enstitüleri program ve yönetmeliğinin oluşturulmasıydı. ▶ Teknik okullar ▶ MEB Reşat Şemsettin Sirer başkanlığında toplanmıştır.

YIL	MİLLÎ EĞİTİM ŞURALARI	ALINAN ÖNEMLİ KARARLAR
1949	**4. Millî Eğitim Şurası**	► Eğitimde demokratik temellerin gözden geçirilmesi ► Ortaokul programı projesinin incelenmesi ve lise ders konularının dört yıllık teşkilata göre tespit edilmesi ► Öğretmen yetiştiren kurumların ihtiyaçlara göre düzenlenmesi ve bu kurumların programlarında gerekli değişikliklerin yapılması ► MEB Tahsin Banguoğlu başkanlığında toplanmıştır.
1953	**5. Millî Eğitim Şurası**	► İlköğretim programları Millî Eğitim Şûrası'nda ele alınmış ve bakanlık tarafından program geliştirme çalışmaları başlatılmıştır. ► Korunmaya muhtaç ve özel eğitime muhtaç çocuklar, çeşitli mevzuat düzenleme ► Köy enstitülerinin yeni öğretim programı ve meslekte olgunlaşma konularının incelenmesi ► MEB Tevfik İleri başkanlığında toplanmıştır.
1957	**6. Millî Eğitim Şurası**	► Mesleki ve teknik eğitim konuları ele alınmıştır. ► Halk eğitim gündeme alınmıştır. ► MEB Ahmet Özer başkanlığında toplanmıştır.
1962	**7. Millî Eğitim Şurası**	► Özel okulların desteklenmesi ilk kez yer aldı ► Lise ve dengi meslek okullarında fakültelere girişte sınav sistemi ve imam hatip okullarının yapısıyla ilgili düzenlemeler ► MEB Hilmi İncesu başkanlığında toplanmıştır.

YIL	MİLLÎ EĞİTİM ŞURALARI	ALINAN ÖNEMLİ KARARLAR
1970	**8. Millî Eğitim Şûrası**	▶ Türk eğitim sisteminin yapısı biri diğerine dayalı İlköğretim, Ortaöğretim ve Yükseköğretim olmak üzere üç öğretim derecesinden oluşması ▶ MEB Orhan Oğuz başkanlığında toplanmıştır.
1974	**9. Millî Eğitim Şurası**	▶ Din bilgisi dersinin isteğe bağlı olarak 6 ve 7. sınıflarda haftada birer saat okutulması tavsiye edildi. ▶ Temel eğitim ve ortaöğretim din bilgisi programlarının gözden geçirilmesi ve Diyanet İşleri Başkanlığı ile işbirliği yapılması ▶ Tek kitap uygulamasının sürdürülmesi(devlet kitabı) ▶ MEB Mustafa Üstündağ başkanlığında toplanmıştır.
1981	**10. Millî Eğitim Şurası**	▶ Türk millî eğitim Temel Kanunu'na uygun esaslar bu şurada önerilmiştir. ▶ Şûra, eğitim sisteminin Atatürk ilkeleri doğrultusunda bütünleştirilmesini öngörmüştür. ▶ İlköğretime anasınıflarının eklenmesi öngörülmüştür. ▶ Okulöncesi eğitimin yaygınlaştırılması amaçlanmıştır. ▶ MEB Hasan Sağlam başkanlığında toplanmıştır.
1982	**11. Millî Eğitim Şurası**	▶ Şûrada öğretmenlerin, öğretecekleri alanda en az lisans mezunu olmaları ve güçlü bir öğretmenlik meslek bilgisine sahip olmaları istenmiştir. ▶ MEB Hasan Sağlam başkanlığında toplanmıştır.

YIL	MİLLÎ EĞİTİM ŞURALARI	ALINAN ÖNEMLİ KARARLAR
1988	**12. Millî Eğitim Şurası**	▶ Ortaokulların tamamen ilköğretim bünyesine alınması benimsenirken, ilköğretime başlama yaşı da 72 ay olarak belirlendi. ▶ Bilgisayarlı eğitime geçilebilmesi için gerekli altyapı çalışmalarına başlanılması da ilk kez bu şurada ▶ Uzaktan eğitim görüşüldü ▶ MEB Hasan Celal Güzel başkanlığında toplanmıştır.
1990	**13. Millî Eğitim Şurası**	▶ Yaygın eğitim konusunda halkın motive edilmesine vurgu yapıldı. ▶ Yaygın eğitim ile örgün eğitim arasında denkliğin sağlanarak birbiri arasında geçiş yapılabilmesi de gündeme alınan kararlar arasına girdi. ▶ MEB Avni Akyol başkanlığında toplanmıştır.
1993	**14. Millî Eğitim Şurası**	▶ Görevi başında şehit edilen öğretmenlerin ailelerine yapılmakta olan yardımın arttırılması ve çocuklarının her türlü eğitim öğretim giderlerinin karşılanması için gerekli çalışmaların başlatılması ▶ MEB Nahit Menteşe başkanlığında toplanmıştır.
1996	**15. Millî Eğitim Şurası**	▶ Anadolu öğretmen ve öğretmen liselerinin, eğitim fakültelerinin esas kaynağını oluşturması kararı alındı. ▶ Yakın bir gelecekte 5-6 yaş okul öncesi eğitim, ilköğretim bünyesine alınmalı, ilköğretim kesintisiz 8 yıllık zorunlu eğitim olarak uygulanmalı, 8 yıl sonunda tek tip diploma verilmeli, 9. sınıf liseye ya da mesleki eğitime yönlendirme yılı olmalı, böylece ilköğretimde zorunlu 2 + 8 + 1 sistemi oluşturulmalıdır. ▶ MEB Turhan Tayan başkanlığında toplanmıştır.

YIL	MİLLÎ EĞİTİM ŞURALARI	ALINAN ÖNEMLİ KARARLAR
1999	**16. Millî Eğitim Şurası**	▶ Öğretmenlerin mesleki yönden geliştirilmeleri için iş dünyasına yakın işbirliği sağlayacak tedbirlerin alınması tavsiye edildi. ▶ MEB Metin Boştancıoğlu başkanlığında toplanmıştır.
2006	**17. Milli Eğitim Şurası**	▶ Şûrada "Milli Eğitim Sisteminde Basamaklar Arasındaki Geçişler, Yönlendirme ve Sınav Sistemi" ile "Küreselleşme ve Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi" konuları ele alınmıştır. ▶ Okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirilmesi için çalışmalara başlanması yönündeki karar çıktı. ▶ 4 + 4 + 4 eğitim sistemi ve değerleri belirlemeye yönelik çalışmalar a başlanması ▶ MEB Hüseyin Çelik başkanlığında toplanmıştır.
2010	**18. Milli Eğitim Şurası**	▶ Zorunlu eğitimin bir yıl okul öncesi eğitim 4 yıl, temel eğitim 4 yıl yönlendirme ve ortaöğretime hazırlık eğitimi 4 yıl ortaöğretim olmak üzere farklı ortamlarda eğitim almaya fırsat verecek şekilde 12 yıl olacak şekilde düzenlenmesi
2014	**19. Milli Eğitim Şurası**	▶ Okul öncesi programında "değerler eğitimi" merkeze alındı. ▶ Okul güvenliği ile ilgili kararlar alındı ▶ İlkokul ve ortaokulda tekli öğretime geçme
2021	**20. Milli Eğitim Şurası**	▶ Çocukların ve gençlerin sahip olduğu değerleri belirlemeye yönelik ülke çapında alan araştırma yapması ve bu araştırmanın her 4 yılda bir güncellenmesi ▶ Değerler eğitimi açısından örnek davranışlar sergileyen öğrencilere yönelik düzenlemeler yapılması kararları alındı. ▶ Okul Öncesi Eğitimin Yaygınlaştırılması ▶ Mesleki Eğitimin Genel Yapısının Güçlendirilmesi ▶ Öğretmen Yetiştirmenin İyileştirilmesi

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ VE ÖĞRETMENİN NİTELİKLERİ

Öğretmenlik Mesleği, bireylerin bilgi, beceri ve değerler edinmesine rehberlik eden; toplumsal kalkınmada kritik bir rol oynayan, bilgi temelli bir uzmanlık mesleğidir. Eğitim sisteminin temel taşı olan öğretmenlik, sadece bilgi aktarmayı değil, aynı zamanda bireylerin kişisel, sosyal ve duygusal gelişimlerine rehberlik etmeyi de içerir.

ÖĞRETMENDE BULUNMASI GEREKEN ROLLER

Mesleki standart: Öğretmenin planlama ve uygulamada uzman donanımına sahip olmasıdır (Pedagojik formasyon).

Etik standartlar: Öğretmenin insan onuruna saygı duyması ve eşitlik ilkesini uygulaması.

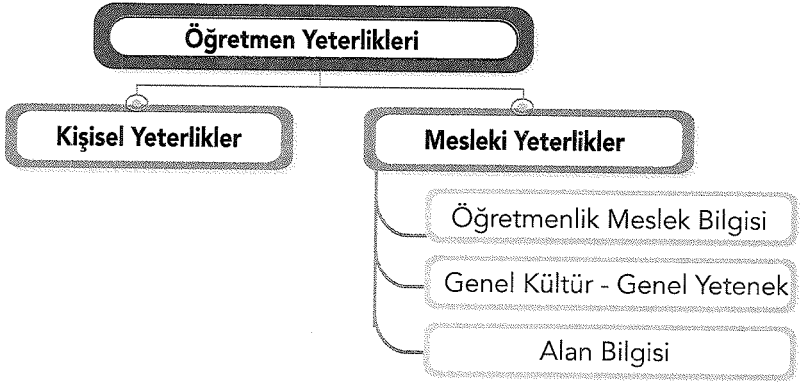
Kendine yetme: Öğretmenin bilgi ve becerilerine güvenmesi, inanması.

Üst düzey okuryazarlık: Genel kültür, genel yetenek bilgisi.

Üst düzey yeterlilik: Konu alan bilgisi.

NOT: Analitik ve yansıtıcı stratejiler: Öğretmenin öz eleştiri ve öz değerlendirme yaparak kendinde değişimi, gelişimi sağlamasıdır. Deneyimlerdir.

NOT: Sınıf yönetiminde öğretmende bulunması gereken roller sırası ile 1 - 2 - 3 olur. Ancak normal koşullarda öğretmenlerde bulunması gereken özellikler önem ve öncelik sırasına göre; 2 - 1 - 3 olmalıdır.

İletişimi Zayıflatan Öğretmen Davranışları

- Emir vermek
- Nutuk çekmek
- Alay etmek
- Yargılamak
- Ayrımcılık yapmak
- Sözünü tutmamak
- Sorguya çekmek

Uygun Olmayan Öğretmen Modelleri

1. Sunan Öğretmen Bilgi öğrencilere aktarır.
2. Etkisiz Öğretmen Akademik bilgiler verir ve kalıcı örnekler sunamaz.
3. Hızlı ve Yavaş Mesaj Veren Öğretmen Bilgiyi, dönütü yavaş ya da hızlı aktarır.
4. Hazırlıksız Öğretmen Durumu kıvırır ve hazırlık yapmaz.
5. Bağıran Öğretmen Öğrencileri azarlar.
6. Sunamayan Öğretmen Bilgi sahibi ancak bilgiyi öğrencilere aktaramaz.

ÖĞRETMEN BİÇİMLERİ

1. Aktarmacı / Edilgen / Pasif

Öğretmen merkezde ve bilgiyi aktarır, öğrenci pasif ve bilginin alıcısıdır.

2. İnteraktif / Etkileşimli

Öğretmen öğrencilere soru sorarak bilgiyi keşfetmelerini sağlar.

3. Dönüştürmeci / Aktif

Karar ve sorumluluk öğrenciye aiittir.
Öğrenci yaparak yaşayarak öğrenir.
Öğretmen rehberdir.

Liderlik Türleri

1. **Öğretimsel Lider**
   Öğretim ortamları ve çevresinin öğretime uygun olacak şekilde düzenlenmesidir.

2. **Kültürel Lider**
   Kültürel değerlere önem veren bir öğretmen anlayışı vardır. Bu nedenle törenler ,sportif ve kültürel etkinlikler, eğitici çalışmalar, veliyle çalışmalar düzenlenir.

3. **Süper Lider**
   Öğretmen, öğrencilere sorumluluk bilinci kazandırmayı amaçlar. Bu nedenle öğrencilerin liderlik özelliği açığa çıkarak etkinlikler düzenler.

4. **Etik Lider**
   Öğretmen, öğrencilere örnek olur. İnsanlar arası ilişkileri ön plana çıkarır.

5. **Öğrenen Lider**
   Öğretmen sürekli öğrenir ve kendini geliştirir, kendinde değişim sağlar. Bu sayede öğrencilerin öğrenmesini destekler.

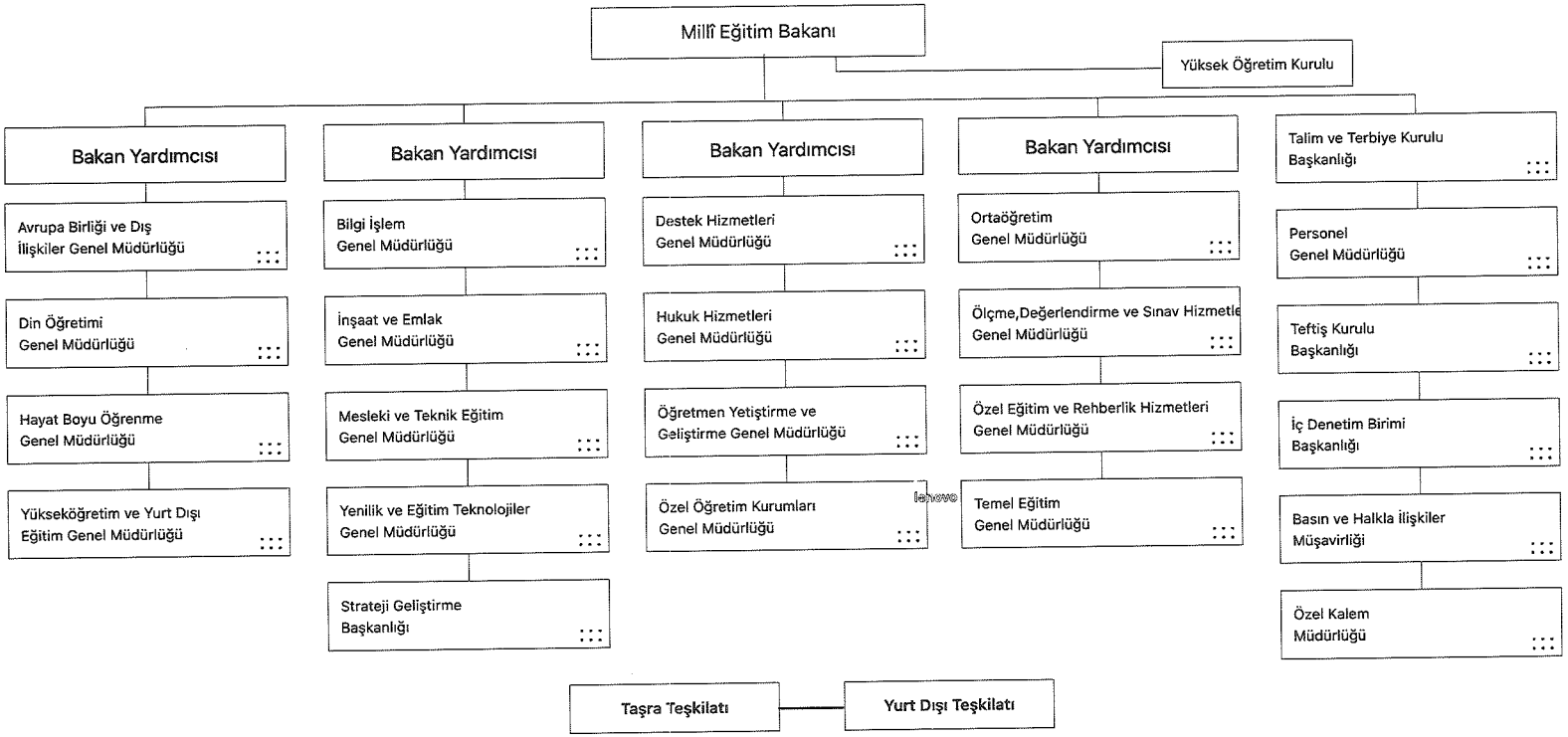
6. **Dönüşümcü Lider**
   Öğretmen çağın gerekli kıldığı araç ve gereçleri kullanarak kendini yeniler. Teknolojiyi takip eder.

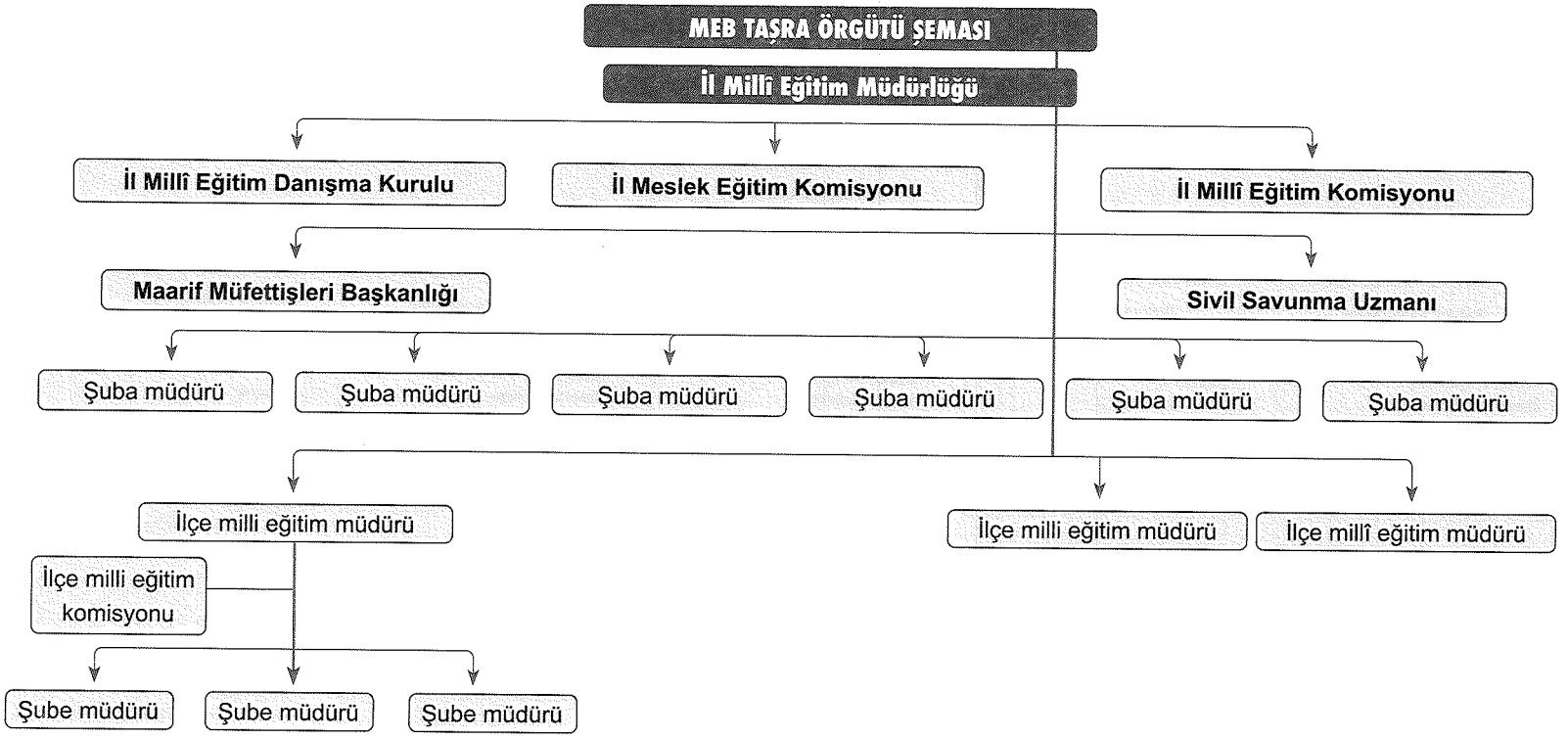
7. **Vizyoner Lider**
   Öğretmen geleceği kestirir, tasarlar ve geleceğe yönelik çalışma yapar.

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNİN ÖRGÜT VE TEŞKİLAT YAPISI

Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütü Birimleri ve Görevleri

- Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatı bakanlık makamı ve hizmet birimlerinden oluşmaktadır. Bakanlık makamı ise Bakan ve Bakan Yardımcılarından oluşmaktadır.

MEB TAŞRA ÖRGÜTÜ ŞEMASI
İl Millî Eğitim Müdürlüğü
İl Millî Eğitim Danışma Kurulu
İl Meslek Eğitim Komisyonu
İl Millî Eğitim Komisyonu
Maarif Müfettişleri Başkanlığı
Sivil Savunma Uzmanı
Şuba müdürü
Şuba müdürü
Şuba müdürü
Şuba müdürü
Şuba müdürü
Şuba müdürü
İlçe milli eğitim müdürü
İlçe milli eğitim müdürü
İlçe millî eğitim müdürü
İlçe milli eğitim komisyonu
Şube müdürü
Şube müdürü
Şube müdürü

2. EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ETİK

EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE ETİK

1. Etik Kavramı ve Eğitimde Önemi

Etik Nedir?

- Etik, bireylerin ve toplumların davranışlarını yönlendiren ahlaki değerler, kurallar ve normları inceleyen bir disiplin olarak tanımlanır.
- Eğitimde etik, öğretmenlerin ve öğrencilerin karşılıklı haklarına saygı duyulmasını ve eğitim sürecinde doğru bir yaklaşım sergilenmesini amaçlar.

Eğitimde Etik Neden Önemlidir?

- Eğitim süreçlerinde güven ortamı oluşturur.
- Eğitimin kalitesini artırır ve adaletin sağlanmasını destekler.
- Öğrencilerin ahlaki gelişimlerine katkıda bulunur.

Etik ve Ahlak Arasındaki Farklar

- **Ahlak**: Toplumun veya bireyin kabul ettiği doğru ve yanlış davranışları belirler. Daha geleneksel ve inançlara bağlıdır.
- **Etik**: Davranışları eleştirel bir şekilde analiz eden ve sorgulayan bir disiplindir. Evrensel ve mantıksal ilkelere dayanır.

Örneklerle Fark:

- **Ahlak**: "Yalan söylemek kötüdür" gibi genel bir doğru-yanlış algısını ifade eder.
- **Etik**: "Bir "Bir doktora, hastası hakkında yalan söylemek doğru mu?" gibi durumun bağlamını analiz eder.

Kriter	Etik	Ahlak
Tanım	Davranışları değerlendiren bir felsefe disiplinidir.	Toplumun veya bireyin doğru ve yanlış algısını ifade eder.
Kaynak	Akıl ve mantığa dayanır; bireysel düşünceyle gelişir.	Gelenekler, dini inançlar, kültür ve toplumsal normlardan kaynaklanır.
Kapsam	Evrensel ilkelere odaklanır; meslek grupları gibi spesifik alanlarda da uygulanır.	Daha çok topluma özgü, yerel değer ve kurallar üzerinde şekillenir.
Uygulama Alanı	Profesyonel ve kurumsal alanlarda etik kurallar (ör. meslek etiği, iş etiği) olarak uygulanır.	Gündelik hayatta bireylerin davranışlarını yönlendiren normlar bütünüdür.
Kuralcı Yapı	Ne yapılması gerektiğini sorgular; bir davranışın neden doğru veya yanlış olduğunu açıklamaya çalışır.	Toplumun doğru ve yanlış olarak kabul ettiği kuralları içerir.
Değişkenlik	Zaman, toplum ve durumlara göre değişebilir; daha esnektir.	Daha sabit ve geleneklere bağlıdır; değişimi daha yavaştır.
Örnek	Tıp etiği, öğretmenlik meslek etiği, araştırma etiği.	Dürüstlük, yardımseverlik, sadakat gibi değerler.
Amaç	Akıl yürütme ile en iyi davranış biçimini belirlemek.	Toplum düzenini sağlamak ve bireyleri ahlaki değerlere göre yönlendirmek.

İNDEKS AKADEMİ

Aşağıda verilen kavramlar E-KYS'de çıktığı için dikkat edelim.

1. **Ahlaki Problem:** Doğru ve yanlış, iyi ve kötü arasında bir seçim yapmanın gerektiği, bireyin etik bir ikilem yaşadığı durumlardır.

   Örnek: Bir öğrencinin kopya çektiğini fark eden öğretmen, öğrenciyi disipline göndermek veya ona rehberlik ederek doğruyu öğretmek arasında bir seçim yapma zorunluluğuyla karşı karşıya kalabilir.

2. **Ahlaki Yargı:** Bir olay, davranış veya durumun ahlaki açıdan doğru ya da yanlış olduğuna dair birey tarafından yapılan değerlendirme.

   Örnek: Bir bireyin, haksız yere suçlanan bir meslektaşını savunmanın doğru bir davranış olduğuna karar vermesi.

3. **Ahlaki Hassasiyet:** Bireyin bir durumun ahlaki bir boyutu olduğunu fark etme ve buna karşı duyarlılık gösterme becerisidir.

   Örnek: Bir yöneticinin, kadın çalışanlara yönelik ayrımcılığı fark ederek bu durumu düzeltmek için harekete geçmesi.

4. **Ahlaki Motivasyon:** Ahlaki bir karar alarak bu kararı uygulama konusunda bireyin hissettiği içsel istek ve kararlılık.

   Örnek: Bir sağlık çalışanının, hastasının haklarını savunmak için mesleki risk almayı göze alması.

5. **Ahlaki Karakter:** Bireyin erdemli davranışlar sergileyerek ahlaki kararlarını tutarlılıkla hayata geçirebilme yeteneği. Ahlaki karakter, dürüstlük, cesaret, adalet gibi erdemleri içerir.

   Örnek: Bir öğretmenin, her koşulda öğrencilere adil davranarak tarafsızlığını koruması.

6. **Ahlaki Niyet:** Bireyin bir davranışı gerçekleştirmeden önceki ahlaki amacı veya niyeti. Doğruyu yapma yönündeki bu niyet, ahlaki davranışların temelidir.

   Örnek: Bir öğrencinin, sınavda başarısız bir arkadaşına yardım etme amacıyla ona bilgi aktarmayı düşünmesi, ancak bunun etik dışı olduğunu fark ederek bu niyetinden vazgeçmesi.

Eğitimde Etik İlkeler

1. **Adalet:** Eğitimde fırsat eşitliği sağlanmalı, her birey adil ve eşit eğitim olanaklarına sahip olmalıdır.

   Örnekler:

   - Bir öğretmen, sınıfta tüm öğrencilere eşit miktarda zaman ayırmalı ve hiçbir öğrenciyi akademik başarısına, cinsiyetine veya sosyo-ekonomik durumuna göre kayırmamalıdır. Örneğin, yüksek not alan bir öğrenciye daha fazla ilgi gösterip diğerlerini ihmal etmek, adalet ilkesine aykırıdır.
   - Maddi durumu yetersiz olan bir öğrenciye okul tarafından burs sağlanması veya ücretsiz kitap desteği verilmesi, eğitimde fırsat eşitliğine bir örnektir.

2. **Saygı:** Öğrencilerin, velilerin ve diğer paydaşların haklarına ve bireysel farklılıklarına saygı gösterilmelidir.

   Örnekler:

   - Bir öğretmen, öğrenciyle tartışırken sesini yükseltmekten veya öğrencinin kişiliğini küçük düşüren ifadeler kullanmaktan kaçınmalıdır.
   - Sınıfta farklı inançlara sahip öğrencilerin bayramlarını veya özel günlerini kutlamak, onların değerlerine saygı göstermek anlamına gelir.
   - Veli toplantılarında, velilerin önerilerini dinlemek ve açık iletişim kurmak da saygının bir göstergesidir.

3. **Dürüstlük:** Sınavlarda, değerlendirme süreçlerinde ve iletişimde doğruluk esastır.

   Örnekler:

   - Bir öğretmenin sınav kağıtlarını adil bir şekilde değerlendirmesi ve öğrencilerin notlarını hak ettikleri şekilde vermesi dürüstlük ilkesine uygundur. Örneğin, not artırmak için veliden hediye kabul etmek veya öğrenciyi notla tehdit etmek etik dışıdır.
   - Bir öğrenciye yanlış bilgi vererek umutlandırmak yerine, durumu gerçekçi bir şekilde anlatmak dürüst bir yaklaşımdır.

4. **Gizlilik:** Öğrencilerin kişisel bilgilerinin korunması ve mahremiyetine saygı duyulması gerekir.

   Örnekler:

   - Bir öğretmenin, bir öğrencinin ailesiyle ilgili bilgileri veya sağlık durumunu sınıfta açıklamaması gerekir. Örneğin, bir öğrencinin öğrenme güçlüğü olduğunu diğer öğrencilerle paylaşmak gizlilik ihlalidir.
   - Öğrencilerin sınav sonuçlarının sınıfta herkesin görebileceği bir şekilde asılmaması, gizlilik ilkesine uygun bir uygulamadır.

5. **Sorumluluk:** Eğitimciler, öğrencilere karşı sorumluluklarını yerine getirmeli ve onların bireysel gelişimlerine katkı sağlamalıdır.

   Örnekler:

   - Bir öğretmen, öğrencinin anlamadığı konuları tekrar anlatmalı ve gerekirse bire bir destek sunmalıdır. Örneğin, öğrencilerden birinin matematikte zorlandığını fark eden bir öğretmenin, o öğrenciye özel bir çalışma programı oluşturması sorumluluk bilincini gösterir.
   - Öğretmen, zamanında derse girerek ve hazırlıklı olarak öğrencilerin öğrenme sürecini aksatmamalıdır.

6. **Eşitlik:** Her bireyin fırsatlara ve haklara eşit şekilde erişim hakkına sahip olması. Ayrımcılığın önlenmesi.

   Örnek: Bir okulda tüm öğrencilere aynı seviyede eğitim sunulması, cinsiyet, etnik köken veya maddi durum gibi faktörlerden bağımsız olarak eşit hakların sağlanması.

7. **Dürüstlük ve Doğruluk:** Söylenen ve yapılan her şeyde doğruluğun ve güvenilirliğin esas alınması.

   Örnek: Bir öğretmenin öğrencilerine sınav sonuçlarını açık ve doğru bir şekilde bildirmesi, sonuçları manipüle etmemesi.

8. **Tarafsızlık:** Kişisel önyargılardan uzak, objektif ve adil bir şekilde hareket etmek.

   Örnek: Bir öğretmenin, bir öğrenciyi sevdiği veya sevmediği için farklı notlandırma yapmaktan kaçınması.

İNDEKS AKADEMİ

9. **İnsan Hakları:** Her bireyin yaşam hakkı, özgürlük, eğitim ve sağlık gibi temel haklarına saygı duyulması.

   Örnek: Bir kamu kurumunun, engelli bireylerin eğitim ihtiyaçlarına uygun düzenlemeler yapması.

10. **Hümanizm:** İnsan merkezli bir anlayışla, bireylerin onuruna ve değerine saygı göstermek.

    Örnek: Bir sağlık çalışanının, hastasına empati ve sevgiyle yaklaşarak ona moral vermesi.

11. **Bağlılık:** Meslek, toplum veya bir kurumun değerlerine ve hedeflerine sadık kalmak.

    Örnek: Bir öğretmenin, meslek etik kurallarına uygun davranarak görevini en iyi şekilde yerine getirmesi.

12. **Hukukun Üstünlüğü:** Yasalara uyma ve hukukun üstünlüğünü savunma ilkesi.

    Örnek: Bir yöneticinin, çalışanların haklarını koruyan iş kanunlarına uygun kararlar alması.

13. **Sevgi:** İnsanlara karşı şefkatli, anlayışlı ve içten bir yaklaşım sergilemek.

    Örnek: Bir öğretmenin, sınıfta başarısız bir öğrenciyi motive etmek için sevgiyle yaklaşması.

14. **Hoşgörü:** Farklı görüşlere, inançlara ve yaşam biçimlerine saygı duymak.

    Örnek: Bir okulda, farklı dinlere mensup öğrencilerin bayramlarını kutlamalarına izin verilmesi.

15. **Tutumluluk:** Kaynakları verimli kullanma ve israftan kaçınma.

    Örnek: Bir kurumun, enerjiyi tasarruflu kullanmak için çevre dostu uygulamaları benimsemesi.

16. **Demokrasi:** Bireylerin eşit katılım hakkına sahip olduğu bir ortam yaratmak.

    Örnek: Bir okulda öğrenci meclis seçimlerinin adil bir şekilde yapılması ve tüm öğrencilerin oy kullanma hakkına sahip olması.

17. **Olumlu İnsan İlişkileri:** İletişimde ve iş birliğinde yapıcı, saygılı ve destekleyici bir tutum sergilemek.

    Örnek: İş yerinde yöneticinin, çalışanların fikirlerini dinlemesi ve onların katkılarını takdir etmesi.

18. **Hizmet Standartlarının Yükseltilmesi:** Sunulan hizmetin kalitesini artırmaya yönelik çaba göstermek.

    Örnek: Bir hastanede, hasta memnuniyetini artırmak için modern teknolojilerin kullanılması.

19. **Açıklık ve Açık Sözlülük:** Düşünce ve davranışlarda şeffaf olmak, açık iletişim kurmak.

    Örnek: Bir şirket yöneticisinin çalışanlarına kurumun mali durumu hakkında doğru bilgi vermesi.

20. **Hak ve Özgürlükler:** Bireylerin ifade özgürlüğü, eğitim hakkı gibi temel haklarının korunması.

    Örnek: Bir öğrencinin, okulda kendi görüşlerini ifade edebilmesi için uygun ortam sağlanması.

İNDEKS AKADEMİ

21. **Emeğin Hakkını Verme:** Çalışanların emeklerinin karşılığını zamanında ve adil bir şekilde ödemek.

Örnek: Bir işverenin, çalışanlarının maaşlarını söz verilen zamanda ve eksiksiz ödemesi

BAZI ETİK DIŞI DAVRANIŞLAR

1. **Ayrımcılık:** Bireylerin cinsiyet, etnik köken, din, dil, ırk, yaş, fiziksel durum gibi özelliklerine dayanarak farklı muameleye tabi tutulması.

Örnekler:

- İş yerinde kadın çalışanlara terfi hakkı verilmezken, erkek çalışanlara daha fazla imkân sunulması.
- Bir öğretmenin, etnik kökeni nedeniyle bir öğrenciyi sınıfta dışlaması.

2. **Görev ve Yetkiyi Kötüye Kullanma:** Bireyin sahip olduğu görevi veya yetkiyi kişisel çıkarları için kullanması.

Örnekler:

- Bir yöneticinin, şirket araçlarını kişisel ihtiyaçları için kullanması.
- Bir kamu görevlisinin, kendi ailesine haksız şekilde ihale vermesi.

3. **İstismar:** Bir kişinin gücünü, bilgisini veya durumunu başka birinin aleyhine kullanarak fayda sağlama.

Örnekler:

- Bir öğretmenin, öğrencilerden para veya hediye talep etmesi.
- Bir yöneticinin, çalışanlarını fazla mesaiye zorlayarak onların haklarını ihlal etmesi.

4. **İhmal:** Bir bireyin veya kurumun, görevlerini yerine getirmeyerek başkalarına zarar vermesi.

Örnekler:

- Bir doktorun, hastasının tedavisinde gerekli adımları atmayarak hastanın durumunun kötüleşmesine sebep olması.
- Bir öğretmenin derslere hazırlıksız girerek öğrencilerin öğrenim sürecini aksatması.

5. **Kayırma (Nepotizm):** Bireylerin akrabalık, arkadaşlık veya kişisel ilişkilere dayanarak haksız şekilde avantaj sağlaması.

Örnekler:

- Bir yöneticinin, deneyimli bir çalışan yerine akrabasını işe alması.
- Bir öğretmenin, sevdiği bir öğrenciyi sınıfta haksız şekilde kayırarak notlarını yüksek vermesi.

6. **Rüşvet:** Bir bireyin, menfaat sağlamak amacıyla bir başkasına hediye, para veya benzeri bir şey teklif etmesi veya alması.

Örnekler:

- Bir memurun, işlemleri hızlandırmak için vatandaştan para talep etmesi.
- Bir işverenin, bir ihaleyi kazanmak için yetkililere para vermesi.

7. **Psikolojik Yıldırma (Mobbing):** Bir bireyin, iş yerinde veya sosyal ortamda sürekli baskıya ve psikolojik tacize maruz kalması.

Örnekler:

- Bir çalışanın sürekli eleştirilmesi ve aşağılanması.
- Bir yöneticinin, bir çalışana kasıtlı olarak iş yükü yüklemesi.

İNDEKS AKADEMİ

8. **Bencillik:** Bireyin yalnızca kendi çıkarlarını düşünerek başkalarının haklarını görmezden gelmesi.

   Örnekler:

   - Bir çalışan, ortak kullanılan kaynakları (örneğin, araç veya ekipman) sadece kendi işine tahsis eder.
   - Bir yöneticinin, sadece kendi terfisini düşünerek ekibini desteklememesi.

9. **Yolsuzluk:** Bir bireyin veya kurumun, yetkisini kullanarak haksız kazanç sağlaması.

   Örnekler:

   - Kamu kaynaklarının, şahsi projeler için kullanılması.
   - Bir şirketin, vergi kaçırmak amacıyla sahte belgeler düzenlemesi.

10. **Şiddet ve Saldırganlık:** Fiziksel ya da psikolojik zarar vermeyi amaçlayan saldırgan davranışlar.

    Örnekler:

    - İş yerinde bir yöneticinin, çalışanına bağırması veya tehdit etmesi.
    - Bir öğretmenin, disiplin sağlamak amacıyla öğrencisine fiziksel ceza vermesi.

11. **Hakaret ve Küfür:** Bireylerin, karşılarındaki kişiye onur kırıcı sözler söylemesi veya davranışlarda bulunması.

    Örnekler:

    - Bir çalışanın, başka bir çalışana aşağılayıcı ifadeler kullanması.
    - Sınıfta bir öğretmenin, bir öğrenciyi küçük düşürecek şekilde azarlaması.

12. **Taciz:** Fiziksel, sözlü veya duygusal rahatsızlık verici davranışlar.

    Örnekler:

    - Bir çalışanın, iş arkadaşına rahatsız edici şekilde yaklaşması.
    - Bir yöneticinin, çalışanlarını tehdit ederek rahatsızlık yaratması.

13. **Zimmet:** Bireyin kendisine emanet edilen mal veya parayı kendi çıkarına kullanması.

    Örnekler:

    - Bir muhasebecinin, şirket kasasından para çalması.
    - Bir kamu görevlisinin, bütçe fonlarını kişisel ihtiyaçları için kullanması.

14. **Dedikodu:** Bir bireyin, bir başkasının özel hayatı ya da işleri hakkında gerçek ya da yalan bilgi yayması.

    Örnekler:

    - Bir çalışanın, başka bir çalışanın özel hayatıyla ilgili asılsız iddialar yayması.
    - Sınıfta öğrenciler arasında yayılan yanlış bir söylenti nedeniyle arkadaşlıkların zarar görmesi.

İNDEKSAKADEMİ

ETİK SORUNLAR

1. **Saydamlık (Şeffaflık Eksikliği):** Bilgiye erişimin zorlaştırılması veya karar alma süreçlerinin açık bir şekilde paylaşılmaması. Şeffaflık, güven ve hesap verebilirliği sağlamak için kritik bir ilkedir. Eksikliği ise etik sorunlara yol açabilir.

   Örnekler:

   - Bir yöneticinin, çalışanlardan önemli bilgileri saklaması ve kararlarını gerekçelendirmemesi.
   - Kamu ihalelerinin süreçlerinin şeffaf yürütülmemesi, şüphe uyandırır.

2. **Katılımcılık Eksikliği:** Bireylerin veya grupların, kendilerini ilgilendiren karar alma süreçlerine dahil edilmemesi. Katılımcılık, demokratik değerlerin bir parçasıdır.

   Örnekler:

   - Bir okul yönetiminin, öğretmen ve öğrencilerin görüşlerini dikkate almadan ani kararlar alması.
   - Bir şirketin, çalışanlarına danışmadan köklü bir organizasyon değişikliğine gitmesi.

3. **Sürekli Gelişim Eksikliği:** Bireylerin veya kurumların, öğrenmeye ve gelişmeye yönelik çaba göstermemesi. Bu durum, etik sorumluluğun ihmal edildiğini gösterebilir.

   Örnekler:

   - Bir öğretmenin, yıllardır aynı materyalleri kullanarak öğrencilerinin değişen ihtiyaçlarını dikkate almaması.
   - Bir şirketin, çalışanlarına mesleki eğitim olanakları sunmaması.

4. **Yönetimde Tutuculuk:** Yeni fikir ve değişimlere karşı direnç gösterilmesi. Bu durum, yenilikçiliği ve ilerlemeyi engeller, aynı zamanda etik sorunlar yaratabilir.

   Örnekler:

   - Bir okul yöneticisinin, dijital eğitim araçlarını reddederek sadece geleneksel yöntemleri kullanmaya devam etmesi.
   - Bir şirketin, daha verimli teknolojilere geçiş yapmayı reddetmesi.

5. **Kör Alan:** Bireylerin ya da kurumların kendi eksikliklerini veya etik sorunlarını fark edememesi. Kör alan, kendini sorgulamama veya eleştiriye kapalı olma durumunu ifade eder.

   Örnekler:

   - Bir yöneticinin, çalışanlarına karşı sürekli adil olduğunu düşünmesi, ancak gerçekte kayırmacılık yapması.
   - Bir öğretmenin, öğrencilerine eşit davrandığını sanarken bazı grupları göz ardı etmesi.

6. **Hesap Verebilirlik Eksikliği:** Bir bireyin veya kurumun, eylemlerinin sonuçları hakkında açıklama yapmaktan kaçınması.

   Örnekler:

   - Bir şirketin, çevre kirliliğine neden olan üretim faaliyetleri için kamuya açıklama yapmaması.
   - Bir yöneticinin, başarısız bir projeden dolayı sorumluluğu alt kademe çalışanlara yüklemesi.

İNDEKSAKADEMİ

7. **Adalet Eksikliği:** Bireyler arasında ayrım yapılarak adil bir dağıtım veya yönetim sağlanmaması.
Örnekler:
- İş yerinde kadın çalışanlara erkek çalışanlardan daha düşük maaş ödenmesi.
- Bir öğretmenin, sadece belirli öğrencileri derslerde aktif olarak desteklemesi.

8. **Çevresel Sorumluluk Eksikliği:** Bireylerin veya kurumların, çevreye karşı etik sorumluluklarını yerine getirmemesi.
Örnekler:
- Fabrikaların, atıklarını doğrudan doğaya bırakması.
- Bir okulun, gereksiz enerji tüketimi yaparak kaynakları israf etmesi.

9. **Hesap Verebilirlik Eksikliği:** Alınan kararlar veya yapılan eylemler hakkında kamuya, bireylere veya çalışanlara bilgi sunmamak ya da açıklama yapmamak.
Örnekler:
- Bir belediyenin, toplanan vergilerin nasıl kullanıldığına dair halka bilgi vermemesi.
- Bir öğretmenin, sınav sonuçlarını açıklarken objektif kriterleri kullanmaması.

10. **Bilgi Asimetrisi:** Karar alma süreçlerinde, bir tarafın diğerinden daha fazla bilgiye sahip olması ve bunu kendi lehine kullanması.
Örnekler:
- İş görüşmesinde, şirketin adaylara pozisyonun olumsuz yönlerini açıklamaması.
- Bir öğretmenin, öğrencilerine sınavda çıkacak konuları açıkça belirtmemesi.

ÖZETLEYELİM

Etik Sorun	Açıklama	Örnek
Saydamlık Eksikliği	Bilgi ve süreçlerin açıkça paylaşılmaması	Kamu ihalelerinin şeffaf yürütülmemesi
Katılımcılık Eksikliği	Karar süreçlerine paydaşların dahil edilmemesi	Çalışanların fikirlerinin alınmadan organizasyon değişikliği yapılması
Sürekli Gelişim Eksikliği	Öğrenme ve yeniliklere kapalı kalma	Çalışanlara mesleki eğitim verilmemesi
Yönetimde Tutuculuk	Yenilik ve değişime direnç gösterilmesi	Dijital eğitim araçlarının reddedilmesi
Kör Alan	Kendi etik eksikliklerini fark edememe	Adil olduğunu düşünen bir yöneticinin kayırmacılık yapması
Hesap Verebilirlik Eksikliği	Eylemler hakkında açıklama yapmaktan kaçınma	Çevre kirliliğine neden olan bir fabrikanın açıklama yapmaması
Adalet Eksikliği	Bireyler arasında ayrımcılık yapılması	Erkek ve kadın çalışanlara eşit maaş verilmemesi
Çevresel Sorumluluk Eksikliği	Çevreye zarar verme veya sorumsuzluk	Atıkların doğrudan doğaya bırakılması
Bilgi Asimetrisi	Bilgiye eşit erişim sağlanmaması	İş görüşmesinde pozisyonun olumsuz yanlarının açıklanmaması

İNDEKSAKADEMİ

ETİK TÜRLERİ

- Etik, farklı alanlarda bireylerin ve toplulukların davranışlarını yönlendiren kurallar ve ilkelerle ilgilendiği için çeşitli türlere ayrılır. İşte başlıca **etik türleri** ve açıklamaları:

1. **Normatif Etik:** Davranışların doğru veya yanlış olduğunu belirlemeye çalışan etik türüdür. Normatif etik, bireylere nasıl davranmaları gerektiğini söyler.

Alt Türleri:

- **Deontoloji (Görev Etiği):** Kurallara uymanın ve görevlerin yerine getirilmesinin doğru olduğunu savunur.
  Örnek: "Yalan söylemek her koşulda yanlıştır."
- **Teleoloji (Sonuçsalcılık):** Bir eylemin sonuçlarına göre değerlendirme yapar.
  Örnek: "En iyi sonuçları doğuracak eylem doğrudur."
- **Erdem Etiği:** Kişinin karakterine ve erdemlerine odaklanır.
  Örnek: "Cesaret, dürüstlük gibi erdemler ahlaki davranışları şekillendirir."

2. **Metaetik:** Ahlaki kavramların ve yargıların anlamını ve doğruluğunu sorgulayan etik türüdür. "İyi", "kötü", "doğru" gibi kavramların ne anlama geldiğini analiz eder.
   Örnek: "Doğru nedir?" veya "Evrensel ahlak kuralları var mıdır?" gibi sorular.

3. **Uygulamalı Etik:** Etik teorilerin pratik sorunlara uygulanmasıdır. Güncel meseleleri etik çerçevede inceleyen bir etik türüdür.

Alt Türleri:

- **Biyoetik:** Tıp ve biyoteknoloji ile ilgili etik sorunları ele alır.
  Örnek: Organ bağışı, genetik mühendislik.
- **Çevre Etiği:** Çevreyle ilgili ahlaki sorumlulukları inceler.
  Örnek: Doğal kaynakların korunması.
- **Hukuk Etiği:** Yasal süreçlerde adalet ve etik kuralları inceler.
  Örnek: Avukatın müvekkil bilgilerini gizli tutması.
- **İş Etiği:** İş dünyasında doğru davranışları ele alır.
  Örnek: Çalışanlara adil ödeme yapılması.

4. **Meslek Etiği:** Belirli bir meslek grubunun üyelerinin uyması gereken etik kuralları kapsar. Meslek etiği, profesyonel davranış standartlarını belirler.

Alt Türleri:

- **Öğretmenlik Meslek Etiği:** Eğitim sürecinde öğretmenlerin uyması gereken etik ilkeler.
  Örnek: Öğrenciler arasında ayrımcılık yapmamak.
- **Tıp Etiği:** Doktorların hastalarına karşı sorumluluklarını belirler.
  Örnek: "Önce zarar verme" ilkesi.
- **Araştırma Etiği:** Akademik ve bilimsel araştırmalarda dürüstlük ve doğruluğun sağlanması.
  Örnek: Plagiarizmden kaçınma.

İNDEKS AKADEMİ

5. **Biyoetik:** Yaşam bilimleriyle ilgili etik meseleleri inceler. Tıp, genetik, biyoteknoloji gibi alanlarda etik sorunlara çözüm üretir.

   Örnek: Kök hücre araştırmaları, ötanazi, kürtaj tartışmaları.

6. **Çevre Etiği:** İnsanların çevreye karşı sorumluluklarını ve doğal kaynakların korunmasını ele alır.

   Örnek: Ormansızlaşmaya karşı mücadele etmek, hayvan haklarını savunmak.

7. **İş Etiği:** İş dünyasında adalet, dürüstlük ve sorumluluğa dayalı davranışları belirler.

   Örnek: Şirketlerin çalışanlarına karşı dürüst davranması ve çevreye duyarlı üretim yapması.

8. **Araştırma Etiği:** Bilimsel ve akademik araştırmalarda etik kurallara uygun hareket edilmesini sağlar.

   Örnek: Araştırma sonuçlarının manipüle edilmemesi, intihalden kaçınılması.

9. **Eğitim Etiği:** Eğitim süreçlerinde öğretmenlerin, öğrencilerin ve yöneticilerin uyması gereken etik kuralları belirler.

   Örnek: Öğrencilerin kişisel bilgilerinin gizli tutulması, adil notlandırma.

10. **Teknoloji Etiği:** Teknolojik gelişmelerin topluma etkilerini ve ahlaki boyutlarını ele alır.

    Örnek: Yapay zekâ kullanımında etik ilkelerin sağlanması.

İNDEKS AKADEMİ

Öğretmenlik Meslek Etiği

1. **Profesyonellik:** Öğretmenlerin mesleki bilgi, beceri ve davranışlarını profesyonel bir şekilde sergilemesi. Bu ilke, öğretmenlerin eğitim süreçlerinde etik ve bilimsel temellere dayanarak hareket etmelerini ifade eder.

   Örnekler:

   - Bir öğretmenin derslerini planlarken çağdaş yöntemleri kullanması ve güncel materyallere yer vermesi.
   - Ders sırasında kişisel sorunlarını yansıtmadan, öğrencilerin öğrenimine odaklanması.

2. **Hizmette Sorumluluk:** Öğretmenlerin, öğrencilerin akademik ve kişisel gelişiminden sorumlu olduğunu bilerek hareket etmesi. Öğrencilerin başarıya ulaşmalarına rehberlik etmek bu sorumluluğun bir parçasıdır.

   Örnekler:

   - Bir öğretmenin, öğrenme güçlüğü çeken bir öğrenciye birebir destek sağlaması.
   - Tüm öğrencilerinin potansiyelini keşfetmek ve geliştirmek için çaba göstermesi.

3. **Kaynakların Etkili Kullanımı:** Eğitimde kullanılan fiziksel, dijital ve insani kaynakların israf edilmeden etkili bir şekilde kullanılması. Öğretmenler, kaynakların sürdürülebilirliğini gözeterek hareket etmelidir.

   Örnekler:

   - Gereksiz fotokopi yapmamak, dijital materyallerden faydalanmak.
   - Sınıfta enerji tasarrufu yapmak (ışıkları ve cihazları gereksiz yere açık bırakmamak).

4. **Sağlıklı ve Güvenli Bir Ortam Sağlama:** Öğrencilerin fiziksel ve duygusal olarak güvende hissedecekleri bir öğrenme ortamı oluşturmak. Şiddet, zorbalık ve ayrımcılıktan uzak bir atmosfer sağlamak bu ilkenin temelini oluşturur.

   Örnekler:

   - Sınıf içinde zorbalık yapan bir öğrenciyi uyararak, diğer öğrencilerin güvenliğini sağlamak.
   - Acil durumlarda öğrencilerin tahliye edilmesi için gerekli prosedürlere hakim olmak.

5. **Mesleki Bağlılık ve Sürekli Gelişme:** Öğretmenlerin mesleklerine karşı duydukları bağlılıkla birlikte, sürekli öğrenmeye ve kendilerini geliştirmeye açık olmaları.

   Örnekler:

   - Öğretmenin, mesleki gelişim seminerlerine katılarak yeni öğretim yöntemlerini öğrenmesi.
   - Eğitimdeki yenilikleri takip etmek için düzenli olarak kitap ve makale okumak.

6. **Aile ve Topluma Karşı Etik Davranışlar:** Veliler ve toplumla saygılı, şeffaf ve yapıcı bir ilişki kurmak. Ailelerin eğitim sürecine dahil edilmesi ve toplumsal değerlerin korunması bu ilkenin bir parçasıdır.

   Örnekler:

   - Velilere, öğrencinin durumu hakkında düzenli geri bildirimde bulunmak.
   - Bir öğretmenin, öğrencilerin yerel bir sosyal sorumluluk projesine katılımını teşvik etmesi.

7. **Öğrenciye Karşı Etik Davranışlar:** Öğrencilerin haklarını korumak, duygusal ve fiziksel güvenliklerini sağlamak, onları destekleyici bir tutum sergilemek.

   Örnekler:

   - Bir öğrencinin kişisel bilgilerini gizli tutmak.
   - Başarısız bir öğrenciyi motive etmek için birebir ilgi göstermek.
   - Ders sırasında öğrencilerin fikirlerini ifade etmelerine olanak tanımak.

8. **Meslektaşlara Karşı Etik Davranışlar:** Meslektaşlarla iş birliği içinde çalışmak, dayanışma göstermek ve adil bir şekilde davranmak.

   Örnekler:

   - Bir meslektaşın yanlışını kamu önünde eleştirmek yerine özelde yapıcı bir şekilde geri bildirim vermek.
   - Ortak etkinliklerde sorumluluk paylaşımına katkıda bulunmak.

Kamu Yönetiminde Temel Etik Davranışlar

1. **Adaletli ve Tarafsız Olma:** Kamu hizmetlerinde bireyler arasında ayrım yapmadan, eşitlik ve hakkaniyet ilkelerine uygun davranmak.

   Örnekler:

   - Bir kamu görevlisinin, vatandaşların etnik kökenine veya siyasi görüşüne bakmadan eşit hizmet sunması.
   - Kamu kaynaklarının adil bir şekilde dağıtılması.

İNDEKSAKADEMİ

2. **Şeffaflık:** Kamu yönetiminde karar alma süreçlerinin ve faaliyetlerin açık, anlaşılır ve hesap verebilir şekilde yürütülmesi.

   Örnekler:

   - Kamu bütçesinin kullanımının halka açık şekilde raporlanması.
   - İhale süreçlerinin tüm taraflarca erişilebilir olması.

3. **Dürüstlük ve Doğruluk:** Kamu görevlilerinin işlerini dürüst, ahlaki ve doğru bir şekilde yapmaları.

   Örnekler:

   - Kamu belgelerinin ve raporlarının gerçek bilgilere dayanarak hazırlanması.
   - Vatandaşı bilerek yanıltıcı bilgilerden kaçınılması.

4. **Hesap Verebilirlik:** Kamu görevlilerinin, aldıkları kararlar ve gerçekleştirdikleri faaliyetler hakkında sorumluluk üstlenmesi ve açıklama yapma zorunluluğu.

   Örnekler:

   - Belediye başkanının, bütçe harcamaları hakkında halka bilgi vermesi.
   - Kamu projelerinin sonuçları hakkında rapor sunulması.

5. **Kamu Kaynaklarının Etkin ve Verimli Kullanımı:** Kamu görevlilerinin, halkın vergileriyle finanse edilen kaynakları israf etmeden ve halkın çıkarına uygun şekilde kullanmaları.

   Örnekler:

   - Kamu araçlarının yalnızca resmi işler için kullanılması.
   - Kamu binalarında enerji tasarrufuna özen gösterilmesi.

6. **Çıkar Çatışmasından Kaçınma:** Kamu görevlilerinin, kişisel çıkarlarını kamu hizmetlerinden üstün tutmaktan kaçınması.

   Örnekler:

   - Kamu görevlisinin, kendisi veya yakın akrabaları için ihalelere katılmaktan kaçınması.
   - Görev sırasında ticari faaliyetlerde bulunmaması.

7. **Gizlilik ve Mahremiyetin Korunması:** Kamu görevlilerinin, vatandaşlara ait kişisel bilgileri ve kamuya ait gizli bilgileri koruması.

   Örnekler:

   - Vatandaşların sağlık bilgilerini yetkisiz kişilerle paylaşmamak.
   - Kamu projeleriyle ilgili gizli belgelerin korunmasını sağlamak.

8. **Sorumluluk Bilinci:** Kamu görevlilerinin, görevlerini zamanında, eksiksiz ve dikkatle yerine getirme sorumluluğu.

   Örnekler:

   - Bir memurun, vatandaşların başvurularını zamanında işleme alması.
   - Acil durumlarda hızlı ve etkili kararlar alarak görevini yerine getirmesi.

9. **Halkın Güvenini Korumak:** Kamu görevlilerinin, toplumun devlete olan güvenini artıracak şekilde davranması.

   Örnekler:

   - Kamu görevlisinin, etik dışı teklifleri reddetmesi ve her zaman topluma karşı sorumlu davranması.
   - Halkın ihtiyaçlarını öncelikli olarak gözetmesi.

İNDEKS AKADEMİ

10. **Profesyonellik:** Kamu görevlilerinin, görevlerini meslek etiğine uygun olarak profesyonel bir şekilde yerine getirmesi.

Örnekler:

- Bir kamu çalışanının, işini siyasi veya kişisel baskılardan etkilenmeden yürütmesi.
- Vatandaşlarla iletişimde nezaket ve saygıyı elden bırakmaması.

ETİK SİSTEMLER

Etik sistemleri, bireylerin ve toplulukların davranışlarını doğru veya yanlış olarak değerlendirmek için kullanılan ahlaki yaklaşımlar ve kurallardan oluşur. Bunlar, çeşitli durumlarda etik kararlar almak için rehberlik eder.

1. **Kural Etiği:** Kural etiği (Deontoloji), eylemlerin ahlaki değerini sonuçlarından bağımsız olarak belirler. Bu sistemde ahlaki davranış, belirli kurallara veya ilkelere uyum sağlamaya dayanır.

- **Kural etiği**, "Yapılması gereken doğrudur" anlayışını benimser.
- **Öncüsü:** Immanuel Kant.
- **Prensip:** "Herkes için geçerli olabilecek bir kural doğrultusunda hareket et."

Örnekler:

- Bir doktor, hastasına zarar vermemek için etik kurallara bağlı kalarak tedavi uygular, tedavi başarılı olup olmadığına bakmaz.
- "Yalan söylemek her durumda yanlıştır" anlayışı.

2. **Kişisel Etik:** Kişisel etik, bireylerin kişisel ahlaki değerleri ve inançlarına dayanır. Bireylerin vicdanları ve kendi ahlaki standartları, davranışlarını şekillendirir. Bu sistem, kişinin kendi sorumluluk ve inançlarına uygun hareket etmesini temel alır.

Örnek: Bir kişi, aç birine yardım etmek için sahip olduğu son yiyeceğini paylaşabilir. Bu davranışı herhangi bir kural veya yasa gereği değil, kendi vicdanına uygun olduğu için yapar.

3. **Sosyal Yaşam Etiği:** Toplumun bir arada yaşayabilmesi için uyulması gereken kuralları ve normları ele alır. Sosyal yaşam etiği, bireylerin birbirleriyle olan ilişkilerini düzenleyen ahlaki ilkelerden oluşur. Bu sistem, toplumsal barışı ve uyumu sağlamayı hedefler.

Örnekler:

- Komşuluk ilişkilerinde hoşgörü göstermek ve ihtiyaç halinde birbirine destek olmak.
- Bir toplumda, trafik kurallarına uymak sosyal yaşam etiğinin bir gereğidir.

4. **Amaçlanan Sonuç Etiği (Teleolojik Etik):** Eylemlerin ahlaki değeri, onların sonuçlarına göre değerlendirilir. Bu etik sisteminde, amaçlanan sonuçların iyi olması durumunda eylem ahlaki kabul edilir. "En fazla insan için en fazla fayda" ilkesi benimsenir.

- **Alt Türleri:**
  - **Utilitarizm (Faydacılık):** En çok sayıda insan için en büyük mutluluğu sağlayan eylem ahlakidir.

Örnekler:

- Bir yöneticinin, ekonomik durumu iyileştirmek için bazı çalışanları işten çıkarması, eğer uzun vadede şirket ve kalan çalışanlar için fayda sağlanıyorsa etik kabul edilebilir.
- Bir doktorun, organ bağışıyla birçok kişiyi kurtarması.

İNDEKS AKADEMİ

5. **Normatif Etik:** Normatif etik, bireylerin nasıl davranmaları gerektiğini sorgular ve belirler. Hangi davranışların ahlaki olarak kabul edilebilir olduğunu açıklamaya çalışır. Normatif etik, evrensel ahlaki ilkeler geliştirmeyi hedefler.

Alt Türleri:

- **Deontoloji:** Kurallara ve ilkelere uyulmasını savunur.
- **Teleoloji:** Sonuçlara odaklanır.
- **Erdem Etiği:** Karakter ve erdemlere dayanır.

Örnekler:

- "Yardımseverlik her durumda ahlaki bir erdemdir."
- İnsan haklarının korunması gerektiğini savunmak.

Özetleyelim:

Etik Sistemi	Temel İlke	Örnekler
Kural Etiği	Kurallara ve ilkelere uyum	"Yalan söylemek her durumda yanlıştır."
Kişisel Etik	Bireyin kendi vicdanı ve ahlaki değerlerine göre hareket	Aç birine kendi yemeğini paylaşmak
Sosyal Yaşam Etiği	Toplumda barış ve uyumu sağlamak	Trafik kurallarına uymak; komşularla hoşgörülü ilişkiler kurmak
Amaçlanan Sonuç Etiği	Sonuçlara göre karar almak	Bir ameliyatın risk taşımasına rağmen hayat kurtarma ihtimalinin olması
Normatif Etik	Evrensel ahlaki ilkeler oluşturmak	İnsan haklarının korunması, yardımlaşmanın teşvik edilmesi

ETİK KURAMLARI

Etik kuramları, bireylerin veya toplumların ahlaki davranışlarını analiz etmek ve değerlendirmek için kullanılan teorik çerçevelerdir.

1. **Deontolojik Etik (Kural Etiği):** Bu kuram, eylemlerin ahlaki değerini sonuçlarından bağımsız olarak, kurallara ve görevlere uygunluğuna göre değerlendirir. "Eylem doğru olduğu için yapılmalıdır" anlayışı hakimdir.

   Öncüsü: Immanuel Kant.

Temel İlkeler:

- Evrensel kurallara uyma.
- Eylemin ahlaki olması için niyetin doğru olması gerekir.

Örnekler:

- Bir öğretmenin, öğrencisinin sınavda kopya çektiğini fark ettiğinde, öğrenciyi sevmesine rağmen disiplin kurallarını uygulaması.
- "Her durumda yalan söylemek yanlıştır" anlayışı.

2. **Teleolojik Etik (Sonuçsalcı Etik):** Eylemlerin ahlaki değeri, onların doğurduğu sonuçlara göre belirlenir. Eğer sonuç iyi ise, eylem de ahlakidir.

Alt Türleri:

- **Hedonizm:** Haz veya mutluluk, ahlaki eylemin temel ölçütüdür.
- **Utilitarizm (Faydacılık):** En fazla sayıda insan için en fazla fayda sağlamak esastır.

Örnekler:

- Bir yöneticinin, işletmeyi kurtarmak için bazı çalışanları işten çıkarması. Uzun vadede şirketi ve diğer çalışanları koruma amacı taşır.
- Bir doktorun, organ bağışında bir kişinin hayatını kurtarmak için riskli bir ameliyat yapması.

İNDEKS AKADEMİ

3. **Erdem ve Karakter Etiği:** Bu kuram, eylemleri değil, bireyin karakterini ve erdemlerini merkeze alır. İyi bir insan olmak, ahlaki davranışların temelidir.
   - **Öncüsü:** Aristoteles.

   Temel İlkeler:
   - Karakter gelişimi.
   - Cesaret, dürüstlük, adalet gibi erdemlere sahip olma.
   - Aşırılıklardan kaçınarak dengeli bir yaşam sürmek (Altın Orta İlkesi).

   Örnekler:
   - Cesur bir bireyin tehlike anında korkmadan başkalarına yardım etmesi.
   - Bir öğretmenin, öğrencilere sabır ve anlayışla yaklaşması.

4. **Sezgilere Dayalı Etik:** Sezgilere dayalı etik, bireylerin doğal ahlaki sezgileriyle doğru ve yanlışı ayırt edebileceğini savunur. Bu kurama göre insanlar, herhangi bir rasyonel analiz veya kurala ihtiyaç duymadan doğru davranışı içsel olarak hisseder.

   Özellikler:
   - Evrensel ahlaki bir sezginin varlığına inanılır.
   - Bireyin vicdanı ve içgüdüleri temel alınır.

   Örnekler:
   - Bir kişinin, bir çocuğun tehlikede olduğunu gördüğünde düşünmeden yardım etmesi.
   - Sokakta aç bir hayvan gördüğünde içgüdüsel olarak onu beslemek isteyen bir birey.

5. **Kazuistik Etik (Olgu temelli- Örnek olaya dayalı etik)**
   - Kazuistik etik, ahlaki meselelerin genel kurallar yerine spesifik durumlara göre değerlendirilmesi gerektiğini savunur. Olguların bağlamı, ahlaki kararın merkezinde yer alır.
   - Soyut etik kurallarını, örnek olaylarla somut hale getirip pratik çözümler ortaya koyar.

   Özellikler:
   - Genelden özele değil, özelden genele doğru ilerler.
   - Durumun bağlamı ve ayrıntıları dikkate alınır.

   Örnekler:
   - Bir doktorun, hastanın hayatını kurtarmak için etik dışı bir ilaç kullanmayı tercih etmesi.
   - Bir öğrencinin sınavdan geçmesi için kopya çekmesine göz yuman bir öğretmen, öğrencinin mezun olup ailesine bakmak zorunda olduğunu göz önünde bulundurabilir.

6. **Haklar Temeline Dayalı Etik:** Bu kuram, bireylerin sahip olduğu temel haklara saygı gösterilmesi gerektiğini savunur. İnsan hakları, ahlaki değerlendirmelerde en önemli kriter olarak kabul edilir.

   Özellikler:
   - Temel haklar evrensel kabul edilir (yaşam, özgürlük, eğitim hakkı vb.).
   - Hiçbir koşulda bu haklar ihlal edilmemelidir.

   Örnekler: İfade özgürlüğü: Bir bireyin düşüncelerini açıkça ifade etme hakkının korunması.
   - **Eğitim hakkı:** Sosyoekonomik durumu ne olursa olsun her çocuğun eğitim alması gerektiği.

INDEKS AKADEMİ

Özetleyelim:

Etik Kuramı	Açıklama	Temel İlke	Örnekler
Teleolojik Etik	Sonuçlara göre ahlaki değerlendirme yapar.	En çok faydayı sağlayan eylem doğrudur.	Çoğunluk için en faydalı kararı almak.
Deontolojik Etik	Kurallara ve görevlere uyulmasını esas alır.	Kurallara uyum önemlidir; sonuçlardan bağımsızdır.	Yalanın, her durumda yanlış kabul edilmesi.
Sezgilere Dayalı Etik	Doğru ve yanlış bireyin ahlaki sezgisiyle belirlenir.	Vicdan ve içgüdüler rehberdir.	Bir çocuğun tehlikede olduğunu görünce düşünmeden yardım etmek.
Kazuistik Etik	Ahlaki kararlar, bağlama ve duruma göre alınır.	Durumun bağlamına uygun etik değerlendirme yapılır.	Maddi zorluk yaşayan bir öğrencinin geçmesine göz yummak.
Erdem ve Karakter Etiği	Eylemlerden çok kişinin erdemli karakteri önemlidir.	Cesaret dürüstlük gibi erdemler esas alınır.	Cesur bir bireyin tehlike anında yardım etmesi.
Haklar Temeline Dayalı	Bireylerin temel haklarına saygı gösterilmesi gerektiğini savunur.	İnsan hakları ihlal edilemez.	Eğitim hakkının tüm çocuklar için sağlanması.

Türkiye'de Eğitim Ve Öğretim Alanında Etik Davranışları Düzenleyen Çeşitli Yasal Mevzuatlar

1. **Türkiye Cumhuriyeti Anayasası:** Anayasa'nın 42. maddesi, eğitim ve öğrenim hakkını düzenler. Bu maddeye göre, eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılâpları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu düzenleme, eğitimde etik ilkelere uyulmasının anayasal bir zorunluluk olduğunu belirtir.

2. **1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu:** Bu kanun, Türk millî eğitiminin düzenlenmesinde esas olan amaç ve ilkeleri belirler. Kanunun 2. maddesinde, millî eğitimin genel amaçları arasında "öğrencilerin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren bireyler olarak yetiştirilmesi" vurgulanır. Ayrıca, 10. maddede "Eğitimde eşitlik" ilkesiyle, eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması gerektiği belirtilir.

3. **5176 Sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması Hakkında Kanun:** Bu kanun, kamu görevlilerinin etik davranış ilkelerini belirlemek ve bu ilkelere uyumu denetlemek amacıyla Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun kurulmasını düzenler. Eğitim kurumlarında görev yapan kamu görevlileri de bu kanun kapsamında olup, etik ilkelere uygun davranmakla yükümlüdürler.

4. **Millî Eğitim Bakanlığı Mevzuatları:** Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), eğitim ve öğretimde etik davranışları teşvik etmek amacıyla çeşitli yönetmelik ve genelgeler yayımlamıştır. Özellikle öğretmenlerin meslekî etik kurallarına uyumunu sağlamak amacıyla "Öğretmenlik Meslek Etiği Eğitimi" gibi programlar düzenlenmiştir.

İNDEKS AKADEMİ

5. Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi

- Kamu kurumlarında çalışanların göreve başlarken imzaladığı bu sözleşme, etik davranış ilkelerine uyma taahhüdünü içerir. Eğitim denetiminde görevli müfettişler ve diğer eğitim çalışanları da bu sözleşme kapsamında etik kurallara uymakla yükümlüdür.
- Türkiye'de eğitim ve öğretim süreçlerinin etik ilkelere uygun şekilde yürütülmesini sağlamakta ve eğitim çalışanlarının etik davranış standartlarına uymasını teşvik etmektedir.

5176 Sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması Hakkında Kanun'da Etik ile İlgili Maddeler

5176 sayılı **Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması Hakkında Kanun**, kamu görevlilerinin görevlerini yerine getirirken uymaları gereken etik ilke ve standartları düzenler. Kanun, etik ihlallerini önlemeyi, etik kültürünü geliştirmeyi ve kamu hizmetlerinde güvenilirliği artırmayı amaçlar.

1. Amaç ve Kapsam (Madde 1 ve 2)

Madde 1- Amaç: Kanunun amacı, kamu görevlilerinin görevlerini yürütürken etik davranış ilkelerine uygun hareket etmelerini sağlamak ve bu konuda rehberlik etmektir. Ayrıca, etik dışı davranışların tespiti ve önlenmesi için Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun görevlerini düzenler.

Madde 2- Kapsam: Kanun, bütün kamu görevlilerini kapsar. Ancak, Türk Silahlı Kuvvetleri, yargı mensupları ve üniversitelerde akademik personel hariç tutulmuştur.

2. Kamu Görevlilerinin Etik Davranış İlkeleri (Madde 5):

Kamu görevlilerinin görevlerini yerine getirirken uymaları gereken temel etik davranış ilkeleri sıralanmıştır. Bu ilkeler, kamu hizmetlerinde dürüstlük, tarafsızlık, hesap verebilirlik ve kamu yararını gözetmeyi esas alır.

Etik Davranış İlkeleri:

- **Dürüstlük ve doğruluk:** Görevlilerin işlerini dürüst ve tarafsız bir şekilde yapması.
- **Adalet ve eşitlik:** Tüm bireylere eşit muamele yapılması, ayrımcılıktan kaçınılması.
- **Kamu yararını gözetme:** Kişisel çıkarların kamu yararının önüne geçirilmemesi.
- **Hesap verebilirlik ve şeffaflık:** Görevlilerin karar ve eylemleri hakkında topluma açıklama yapması.

3. Etik Kurulu'nun Görev ve Yetkileri (Madde 4)

- Kamu Görevlileri Etik Kurulu, kamu görevlilerinin etik davranış ilkelerine uygun hareket edip etmediğini denetler ve rehberlik yapar. Kurulun yetkileri şunlardır:
- Kamu görevlileri için etik davranış rehberleri hazırlamak.
- Etik eğitim programları düzenlemek.
- Etik ihlallerini araştırmak ve sonuçları ilgili makamlara bildirmek.

İNDEKS AKADEMİ

4. **Etik İhlallerinin Bildirimi (Madde 6):** Kamu görevlileri, etik dışı bir durumla karşılaştıklarında veya etik ihlali tespit ettiklerinde durumu Kamu Görevlileri Etik Kurulu'na bildirebilirler. Bildirim, yazılı bir şekilde yapılır ve gizlilik esaslarına uygun olarak değerlendirilir.

5. **Kamu Görevlilerinin Yükümlülükleri (Madde 7):** Kamu görevlileri, görevlerini yerine getirirken aşağıdaki yükümlülüklere uymak zorundadır:

   Örnekler:

   - Kamu kaynaklarını verimli ve etkili kullanmak.
   - Çıkar çatışmalarından kaçınmak.
   - Kamu hizmetlerinde saydamlık ve hesap verebilirlik ilkelerini gözetmek.

6. **Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi (Madde 8):** Kamu görevlileri, görevlerine başlarken etik davranış ilkelerine uyacaklarını beyan eden bir **etik sözleşme** imzalarlar. Bu sözleşme, görevlilerin etik ilkelere bağlılıklarını pekiştirmeyi amaçlar.

7. **Cezai Hükümler (Madde 9):** Etik ilkelere aykırı davranan kamu görevlileri hakkında disiplin soruşturması başlatılabilir. Ayrıca, bu kişilerin etik ihlalleri kamuoyuna duyurulabilir.

İNDEKS AKADEMİ

3. EĞİTİM VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ

- Eğitim Teknolojisi, öğrenme ve öğretme süreçlerini daha etkili, verimli ve kaliteli hale getirmek amacıyla teknolojik araç, yöntem ve materyallerin kullanılması, geliştirilmesi ve yönetilmesi ile ilgilenen disiplinler arası bir alandır. Bu alan, eğitimi kolaylaştırmak, öğrenmeyi desteklemek ve öğretme yöntemlerini geliştirmek için bilimsel ilkelerden yararlanır.
- Öğretim Teknolojisi, öğrenme sürecini desteklemek amacıyla uygun teknolojik araçların, yöntemlerin ve materyallerin seçimi, tasarımı, geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçleriyle ilgilenen bir disiplindir. Bu alan, ders içeriğini daha etkili bir şekilde sunarak öğrenme hedeflerine ulaşmayı kolaylaştırır.

Eğitim Teknolojisi	Öğretim Teknolojisi
Genel olarak eğitim süreçlerini yönetir ve optimize eder.	Ders içeriklerinin daha etkili sunumuna odaklanır.
Örneğin, bir LMS platformu öğrencilerin tüm süreçlerini yönetir.	Bir akıllı tahta veya PowerPoint ders sırasında içerik sunar.
Çevrimiçi kurslar ve eğitim sistemleri geliştirilir.	Görsel materyaller veya interaktif araçlar kullanılır.

İNDEKSAKADEMİ

Eğitim Teknolojisi Materyalleri Hazırlama İlkeleri

1. **Anlamlılık İlkesi:** Materyaller, öğrencilerin günlük yaşamla ilişkilendirebileceği ve anlamlı bağlantılar kurabileceği şekilde hazırlanmalıdır. Anlamlı bilgiler, daha kolay öğrenilir ve uzun süre hafızada kalır.
   - **Örnek**: Bir fen bilgisi dersi için su döngüsü konusu anlatılırken, "Bulutların nasıl oluştuğunu hiç düşündünüz mü?" gibi günlük bir gözlemi içeren başlangıç yapmak anlamlılık sağlar.

2. **Bilinenden Başlama İlkesi:** Öğrenciler için tanıdık olan bilgilerden başlayarak bilinmeyen konulara geçiş yapılmalıdır. Bu, öğrenmeyi kolaylaştırır ve öğrencilerin konuyu anlamalarını sağlar.

   Örnek: Geometrik şekiller öğretilirken, önce üçgen ve kare gibi herkesin bildiği şekiller tanıtılır, daha sonra prizma gibi soyut şekillere geçilir.

3. **Çok Örnek İlkesi:** Bir kavramın kapsamını ve kullanım alanlarını göstermek için çeşitli örnekler sunulmalıdır. Bu, öğrencilerin bilgiyi farklı durumlarda uygulama becerisini geliştirir.

   Örnek: Etkili iletişim konusunu öğretirken, sınıf içi iletişim, aile içi iletişim ve arkadaşlarla iletişim gibi farklı örnekler verilerek konunun genişliği gösterilebilir.

4. **Görelik İlkesi:** Materyallerin görsel öğeleri, herkes tarafından aynı şekilde algılanabilir olmalıdır. Karışıklığı önlemek için net ve açık görseller kullanılmalıdır.

   Örnek: Bir haritada, Türkiye'nin coğrafi bölgelerini anlatırken bölgeler farklı renklerle net bir şekilde ayrılmalıdır. Örneğin, Marmara Bölgesi mavi, Karadeniz yeşil renkle gösterilmelidir.

5. **Seçicilik İlkesi:** Materyallerde önemli bilgiler vurgulanmalı ve öğrencilerin dikkatini çekmek için tasarım unsurlarından (renk, boyut, konum) yararlanılmalıdır.

   Örnek: Bir PowerPoint sunumunda, anahtar kelimeler koyu renk, büyük yazı tipi veya farklı bir renkle vurgulanabilir.

6. **Tamamlama İlkesi:** Materyallerin tüm detaylarını göstermek yerine, öğrencilerin hayal gücünü veya katılımını artıracak şekilde bazı eksik kısımlar bırakılabilir.

   Örnek: Bir resimde yarım bırakılmış bir çember gösterilir ve öğrencilerden bu çemberi tamamlamaları istenir.

7. **Fonun Anlamlılığı İlkesi:** Görsellerde veya materyallerde kullanılan arka plan, asıl içeriği destekler nitelikte olmalıdır. Dikkati dağıtacak unsurlardan kaçınılmalıdır.

   Örnek: Bir sunumda yazılar açık bir zemin üzerine koyu renk yazılarla sunulursa, okunabilirlik artar. Örneğin, beyaz zemin üzerine siyah metin.

İNDEKSAKADEMİ

8. **Kapalılık İlkesi:** Materyallerin şekil ve görselleri açık, tamamlanmış ve net olmalıdır. Karışıklık yaratacak belirsizliklerden kaçınılmalıdır.

   Örnek: Bir insan anatomisi şeması hazırlanırken tüm organlar belirgin bir şekilde yerleştirilir ve yarım bırakılmaz.

9. **Birleştiricilik İlkesi:** Birbirine yakın veya ilişkili öğeler bir arada sunulmalıdır. Bu, bilgilerin zihinsel olarak daha kolay organize edilmesini sağlar.

   Örnek: Bir kavram haritasında, benzer konular aynı renkte veya aynı alanda gruplandırılır.

10. **Algıda Değişmezlik:** Daha önce öğrenilen nesneler veya kavramlar, sadeleştirilmiş şekilleriyle de tanınabilir olmalıdır.

    Örnek: Trafik işaretlerini öğretirken, bir okul geçidi tabelası basit bir insan figürü ile gösterilir.

11. **Derinlik İlkesi:** Materyallerde derinlik ve perspektif kullanılarak daha gerçekçi bir algı yaratılabilir.

    Örnek: Bir coğrafya dersinde, bir dağın yakın planı büyük ve ayrıntılı gösterilirken, uzaktaki dağlar daha küçük ve soluk renklerle çizilir.

12. **Yenilik İlkesi:** Materyallerin dikkat çekmesi için yenilik içermesi ve alışılmışın dışında tasarlanması gerekir.

    Örnek: Bir matematik dersinde, toplama işlemini öğreten bir AR (Artırılmış Gerçeklik) uygulaması kullanılarak öğrencilerin ilgisi artırılır.

13. **Basitlik İlkesi:** Materyaller sade ve anlaşılır olmalıdır. Karmaşık tasarımlar öğrencilerin dikkatini dağıtabilir.

    Örnek: Bir grafik hazırlanırken, yalnızca ilgili veriler sunulur; gereksiz bilgiler eklenmez.

14. **Hedef-Davranış İlkesi:** Materyaller, kazanılması beklenen davranışları destekleyecek şekilde tasarlanmalıdır.

    Örnek: Bir dil öğrenme uygulamasında, konuşma pratiği yaptıran materyaller hedeflenen iletişim becerisini geliştirir.

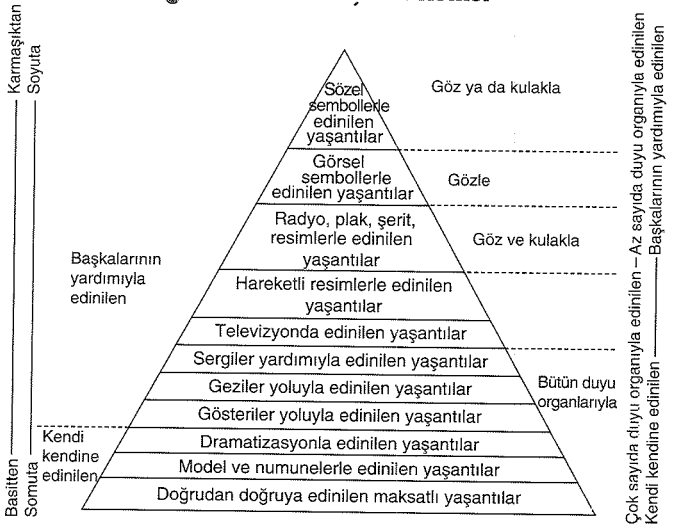
15. **Öğrenciye Uygunluk:** Materyaller, öğrencinin yaşına, zekasına ve geçmiş deneyimlerine uygun olmalıdır.

    Örnek: İlkokul öğrencileri için hazırlanan bir sunumda, büyük, renkli görseller ve basit ifadeler kullanılır.

İNDEKS AKADEMİ

ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ VE MATERYAL TASARIMI

Edgar Dale'nin Yaşantı Konisi

En kalıcı, en anlamlı, en iyi öğrenme:

1) Yaparak yaşayarak öğrenme
2) Çok sayıda duyu organı
3) Kendi kendine öğrenme

Proje	Simülasyon	Drama
+	+	
+		
+		

ÇIKMIŞ SORU (2016)

	Etkinlik	Araç - gereç
I.	Soğan zarını inceleme	Mikroskop
II.	Güneş'in bitki üzerinde etkisi	Yapay modeller
III.	Okuma - yazma oranı	Metin
IV.	Tarihî mekânları inceleme	Alan gezi

Dale deseydi cevap: I - II

Dale demediği için cevap: I - IV

Hangisinde somutlaştırma daha çok olur?

1) Gerçeğiyle yüz yüze getirme,

2) Maket-modellerle öğretim

İNDEKS AKADEMİ

ÇIKMIŞ SORU (2016)

Çevremizi tanıyalım konusu hangisiyle anlatılırsa daha etkili olur?

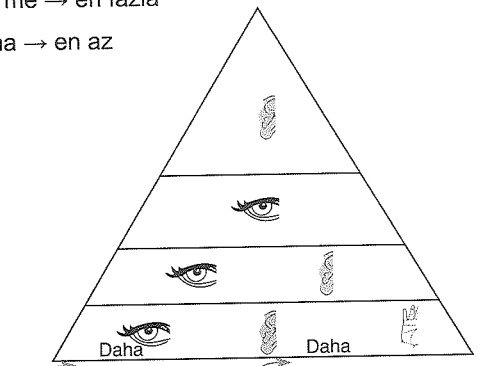
A) Canlandırma → Dale'ye göre

B) Gezi → Soruda Dale demediği için cevap budur.

Araç - gereçlerde kalıcılık:

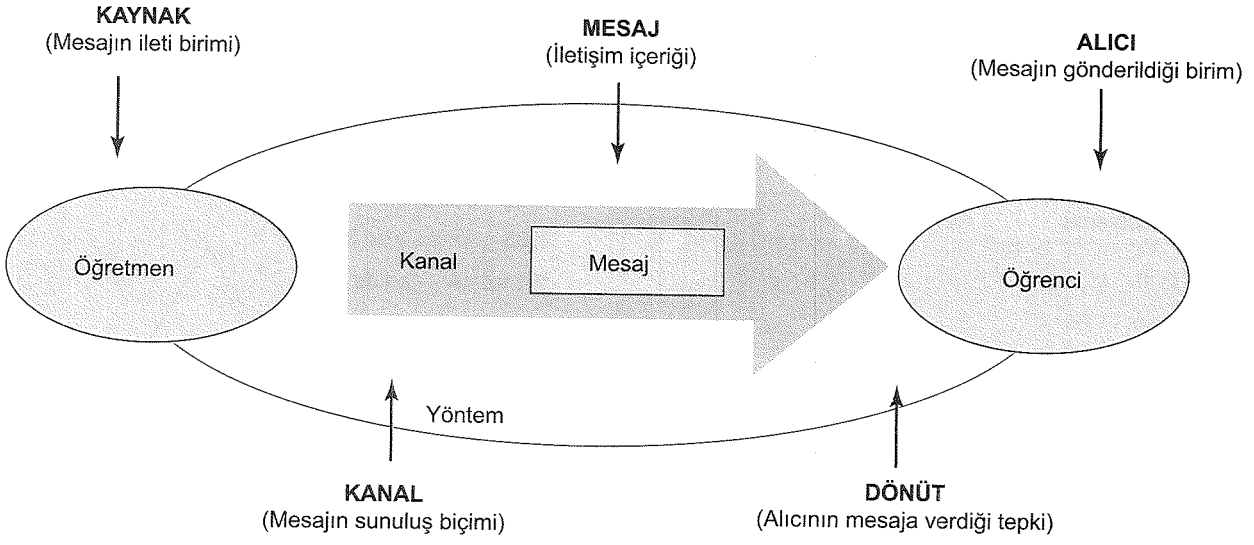
%83 görme → en fazla

%1 tatma → en az

TV	Radyo	PC	Akıllı Tahta
gör	~~gör~~	gör	gör
duy	duy	duy	duy
~~yap~~	~~yap~~	yap	~~yap~~

İLETİŞİM SÜRECİ

Materyal ve Araç - Gereç Seçerken Dikkat Edilmesi Gereken Özellikler	
► Hedeflere uygun, anlaşılır ve sade olmalıdır.	► Kullanışlı ve dayanıklı olmalıdır.
► Öğrencinin gelişim seviyesine uygun olmalıdır.	► Ekonomik olmalıdır.
► Kullanılan yöntem ve tekniğe uygunluk göstermelidir.	► Öğrenciye pratik yapabilme imkânı sağlamalıdır.
► Yaşama yakınlık ilkesine uygun olmalıdır.	► Öğretmenin bilgi ve becerilerine uygun olmalıdır.
► Geliştirilebilir ve yenilenebilir olmalıdır.	► Sınıfın fiziki koşullarına uygun olmalıdır.

MATERYAL KULLANMANIN SAĞLADIĞI FAYDALAR

▶ Öğrencilerin bireysel farklılıklarını gidermeyi sağlar.

Bireysel farklılıklar → Farklı yöntem ve teknik → Farklı materyal → S'nin bireysel ihtiyaçları giderme

▶ Açıklık → Dersin açık ve anlaşılır olmasını sağlar.

E. Dale'nin Yaşantı Konisi → Çok sayıda duyu organına hitap eder. → Materyal / Yöntem teknik

▶ Somuttan Soyuta → Öğrenme ortamlarının somutlaşmasını sağlar.
Materyal → soyutu öğretme

Beyin → (Soyut) 1. sınıf → maket → Somuttan soyuta
Beyin → (Somut) Lise → maket → Açıklık

▶ Ekonomiklik → Zamandan, emekten ve materyalden tasarruf sağlar.
▶ Bir taşla iki kuş vurma
▶ Dikkat çekmeyi sağlar.
▶ Materyal dersin girişinde kullanılıyorsa dikkat çekmedir.
▶ Çoklu öğrenme ortamı sağlar.
▶ Güdülemeyi sağlar.

KULLANILAN ARAÇ - GEREÇLER

GÖRSEL	SÖZEL	GÖRSEL - SÖZEL
▶ Harita	▶ Radio	▶ TV
▶ Slayt	▶ Teyp	▶ Bilgisayar
▶ Tahta	▶ Kaset	▶ Akıllı Tahta
▶ Defter	▶ Plak	▶ Hareketli Resim
▶ Kitap		
▶ Asetat		

ÖĞRETİM ARAÇLARI

1. Tepegöz

Tepegöz projektörü saydam bir madde üzerindeki önceden hazırlanmış renkli ya da siyah - beyaz bilgileri duvara, tahtaya veya perdeye büyüterek yansıtan ders aracıdır. Bu yapı içinde güçlü bir ampul, büyüteç ve ayna bulunan bir kutu, kutunun üstünde üzerine asetatların konduğu bir cam yüzey ve kutuya tutturulan bir kolun ucunda bulunan bir büyüteç / ayna sisteminden oluşur.

Tepegözün etkili kullanımı için;

1. Saydam, tepegöz üzerine konulduktan sonra araç çalıştırılmalıdır.
2. Her saydam değişikliğinde araç kapatılmalıdır.
3. Görüntü bir kalem ile saydam üzerinden gösterilmelidir.
4. Gösteri esnasında saydama ek bilgi eklenecekse üzerine yeni bir saydam konularak bu yapılmalıdır.
5. Görüntü perdede iken önünde durulmamalı ve önünden geçirilmemelidir.

İNDEKS AKADEMİ

2. Projeksiyon Makinesi

- Projeksiyon makinesi projeksiyonlu görsel sunum araçlarının ulaştığı en son noktada yer alır. Bu araçlar bilgisayar, video ve kamera hazırlanan materyallerin büyütülmüş olarak perdeye aktarılması amacıyla kullanılmaktadır.

3. Film ve Video

- Video, derste öğrenci katılımını sağlamada, öğrenciyi güdülemede kullanılabilecek görsel ve işitsel araçlardan biridir. Video ve filmin, televizyonla bütünleşen bir ortdamda kullanılması ile eğitimde yeni yöntemler ortaya çıkabilmektedir. Bu sistemler özellikle bireysel öğrenme süreçlerinde, uzaktan öğretim sürecinde çok önemli bir potansiyele sahiptirler. Önceden kaydedilmiş ders içerikleri video ve televizyon aracılığı ile sınıf ortamında gösterilebilir. Böylece fen bilgisi, tarih, coğrafya, dil öğretimi gibi alanlarda, canlandırma, dramatizasyon ve gözlem gibi medotlar kullanılarak öğrenci için daha kaliteli eğitim - öğretim tasarlanabilir.

4. Ders Kitapları

- Ders kitapları öğretimde en yaygın kullanılan öğretim materyalleridir. Ders kitabı, öğretim programına uygun olarak hazırlanmış bir öğretim aracıdır. Takip etmesi kolaydır. Öğrenci ve öğretmen açısından aynı zamanda bir değerlendirme kriteri olarak iş görür.
  - Ders kitapları, kuru bilgilerle doldurulmamalı; toplumun değerlerini, çağdaş değişme ve gelişmelerini yansıtmalıdır. Etkili bir ders kitabı öğrencinin ilgisini çekmeli, öğrencide derse karşı ilgi uyandırmalıdır.
  - İçinde resimler, grafikler, hikâyeler, bilmeceler, araştırma projeleri, alıştırma ve tekrarlar, örnek olaylar, renkli - resimli problemler, izleme testi vs. olmalıdır.
  - Etkili bir ders kitabı öğrencinin kendi kendine öğrenmesi için fırsatlar sunabilmelidir. Öğrencilere çeşitli yönerge, açıklama ve ipuçları vermelidir.
  - Öğrencinin kendi kendini pekiştirmesini sağlamalı ve devamlı olarak güdülemelidir.
  - Kitap, soyut bilgileri mümkün olduğunca somut hâle getirmelidir.
  - Bir ders kitabının seçiminde birinci özellik içeriktir.

Ders kitabı öğretmenin yerini almamalıdır. Öğretmen ders kitabını kendi öğretimini destekleyici bir araç olarak ve diğer materyallerle bir arada kullanmalıdır. Öğretmen ders kitabına sıkı sıkıya bağlı olmamalı, kitap yerinde ve zamanında, "gerektiği gibi" kullanılmalıdır. Ders kitabını öğrencinin de aktif kullanımı sağlanmalıdır.

Öğrencinin sadece okuyup anlatması değil bilgileri ayırt etmesi, zenginleştirmesi farklı problemler ve bilgiler üretmesini sağlayıcı yönlendirme yapılmalıdır.

5. Grafik, Tablo ve Haritalar

- Görsel benzetmeler sayesinde klasik ders verme bağlılığı aşılabilir. Söyleme yerine gösterme kullanılarak öğretimsel etki artırılır. Hafızaya alınması ve geri çağrılması gereken bilgiler, ana hatlar, anahtar noktalar görsel olarak belirtilirse öğrenime yardımcı olabilir.
  - Grafik, tablo ve haritalar özellikle bilgiyi özetlemek için kullanılır.

İNDEKS AKADEMİ

- Karışık veya soyut kavramları görselleştirir.
- Karışık bilgi yapılarını sadeleştirir.

Grafikler psikomotor alanda etkisizdir.

6. Kara Tahta

- Hem öğrencinin hem de öğretmenin aynı anda konu üzerinde çalışabilmesine olanak sağlayan en etkili sınıf içi iletişim aracıdır. Ancak günümüzde emektar kara tahtanın yerini boyalı kalemlerin kullanıldığı beyaz tahtalar almaya başlamıştır. Bu tür tahtaların kullanımı yazılması ve silinmesi açısından kara tahtaya göre daha kolaydır. Sağlık açısından da bu tahtalar daha sağlıklıdır. Her öğretmen kara tahtayı etkili bir biçimde kullanma becerisine sahip olmalıdır.

7. Ders Notları

- Öğrencinin ders esnasında veya sonrasında kendince hazırladığı, öznellik özelliği taşıyan veya dışarıdan öğrenciye verilebilecek özel yazılı araç gereçlerdendir.

8. Çalışma Kartları

- Elde taşınabilecek ebatlarda renkli karton veya kâğıtlara konu özetlerini (anahtar ifadeleri), formülleri, tarihleri, kısa bilgileri vb. yazılır. Bu kâğıtları öğrenci yanında taşıyıp istediği zaman çıkarıp bakabilir. Bu ise bilgilerin akılda kalmasını kolaylaştırır.

9. Slaytlar

- Fotoğrafçılık bilgisi gerektirse de kolaylıkla hazırlanır. Bilgisayar ortamında grafik görüntülerini içeren slaytlar üretmek de mümkündür.

Yararları

- Bir sürecin aşamalar hâlinde öğretilmesi olanağı verir.
- Küçük cisimlerin büyütülerek incelenmesi sağlanır.
- Hafif, taşınması ve saklanması kolaydır.
- Bireysel ve grupla kullanılmaya elverişlidir.
- Çoğaltılabilir.

Sınırlılıkları

- Hazırlanması zaman alır.
- Kullanımı esnasında az da olsa oda karartılır.
- İlginç şeyler gösterilmediği takdirde öğrencilerin dikkati dağılabilir.

Dikkat Edilecekler

- Konuyu ve hedefi belirten bir başlıkla başlanılmalıdır.
- Her slaytta kısa bilgiler verilmelidir.
- Zemin ve şekil arasında zıtlık olmalıdır.
- Slaytların doğru sıralandığına dikkat edilmelidir. Numaralar sağ üst köşede belirtilmelidir.
- Görsel çeşitlilik sağlanmalıdır.
- Siyah bir slaytta sunu başlamalı ve bitmelidir.
- Program 50 slaytı ve 20 dk'yı geçmemelidir.

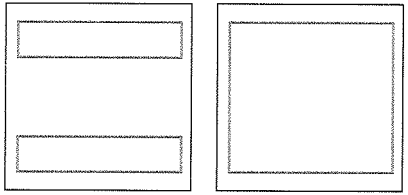
İNDEKSAKADEMİ

10. Yazılı Materyaller

- Yazılı materyaller hazırlanırken (ders notları, ders kitapları, okul gazeteleri, kılavuz kitapları vb.) materyalin okunabilirlik düzeyi, içeriği ve tasarımı önemlidir.

Yazılı Materyaller Tasarlanırken Dikkat Edilmesi Gereken Özellikler

- Sayfalardaki düzen, yazı boyutu ve tipi aynı olmalıdır.
- Paragraflar arasındaki boşluklar, satır arası boşluklardan daha geniş tutulmalıdır. Bu durum metnin yapısını daha açık hâle getirir, okunabilirliği ve sayfanın görünüm estetiğini artırır.
- Metin, uzun paragraflardan oluşursa tek sütun, kısa paragraf içeriyorsa iki sütun kullanılmalıdır.
- Farklı içerikler, görsel olarak ayrılmalı ve sınıflandırılmalıdır. Bunun için kutular kullanılmalıdır.

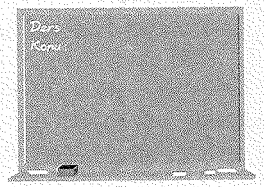
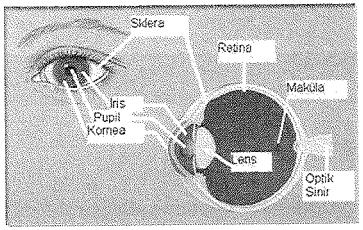
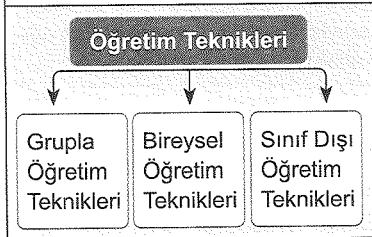
- Sayfaların kenar boşlukları, not alma ve bilgiyi kolay bulabilmek için geniş tutulmalıdır.
- Görseller kullanılacaksa fazla ayrıntıya yer verilmeden basit bir şekilde kullanılmalı ve ilgili metne yakın yerleştirilmelidir.
- Ana fikir metnin başında belirtilmeli ve her paragraf başında bu ana fikir konulmalıdır.
- Basit cümleler ve yazı tipleri kullanılarak teknik bilgiler tanımlarıyla birlikte verilmelidir.
- Yazı boyutları, yazı tiplerine göre değişir. Genellikle 10 - 12 punto ve helvetica, times yazı tipi kullanılmalıdır.
- Satırlar arasındaki boşluk, küçük harflerin ortalama yüksekliğinden biraz kısa olmalıdır. Satırlar arası boşluğun dar ya da fazla olmamasına dikkat edilmelidir.
- Kelime ya da cümlelere dikkat çekmek için yazı boyutu değiştirme, yazıyı renklendirme, kalın yazma, italik yapma ve kutu içine alma yapılmalıdır.
- Ana başlıklar dışında büyük harfle yazılı kelimeler ya da cümleler okumayı zorlaştıracağı için kullanılmamalıdır.
- Satır sonuna sığmayan kelimeler alt satıra yazılmalıdır. Çünkü okuma hızını düşürür.

11. Gerçek Eşyalar ve Modeller

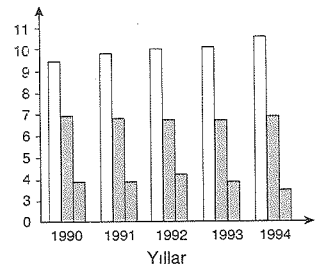
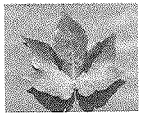
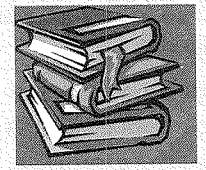
- İlköğretim kademesinde daha çok gerçek eşyalar ve modeller kullanılır. Örneğin; öğretmenin ilköğretimde toplama, çıkarma yaparken portakal, fasulye kullanması. Öğretim tekniklerinden simülasyon (benzetim), kullanılırken de gerçek eşya ve modellerden yararlanılır.
- Modeller, gerçek eşyaların üç boyutlu temsilleridir. Üç boyutlu insan modelleri atom ve molekül modelleri, güneş ve çevresindeki gezegenler model, bina ve uçak maketleri modellere örnek oluşturur.
- Gerçek eşyalar ve modeller boyut şekli, iç yapı, renk ve uygulamanın önemli olduğu durumlarda kullanılır.

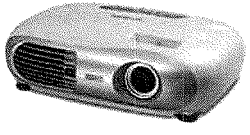
İNDEKSAKADEMİ

GÖZE HİTAP EDEN ARAÇLAR

ARAÇLAR	ÖZELLİĞİ
	Tahtalar Geleneksel öğretim yaklaşımlarının benimsendiği sınıflarda yaygın olarak kullanılan eğitim araçlarıdır. Çeşitleri şunlardır: Çok amaçlı tahtalar, elektronik tahtalar, etkileşimli tahta, dosya tahta, bülten tahtası, manyetik tahta, kumaş kaplı tahta.
	Resimler Soyut düşünceleri aktarmada kullanılır. Somut yaşantılar sağlar.
	Şemalar Kronoloji, nicelik ve hiyerarşi gibi soyut ilişkilerin görsel olarak gösterimidir.

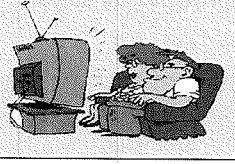
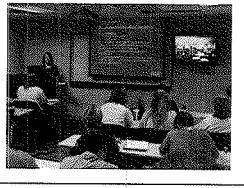
İNDEKSAKADEMİ

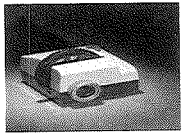
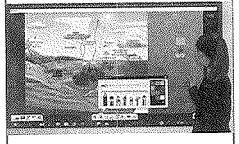
	Grafikler Sayısal verilere ilişkin görsel sunum sağlar.
	Posterler Posterlerde resim, çizgi, renk ve sözcüklerden oluşan sözel birleşimler yer alır.
	Gerçek Nesneler Para, araç, bitki ve hayvan gibi kolay ulaşılan materyallerden hazırlanır.
	Kitaplar Temininin, taşınmasının kolay olması, üretim ve satım maliyetinin düşük olması sebebiyle eğitim sürecinde yaygın olarak kullanılır. Kitapların hazırlanmasında dikkat edilecek hususlar şunlardır: ▶ Tutarlılık ▶ Sayfa düzeni ▶ Görsel materyaller ▶ Yazı stili ▶ Vurgulama ▶ Yazı türü ve boyutu

	Modeller Modeller gerçek bir nesnenin üç boyutlu gösterimidir.
	Sergiler Sergiler, öğretim amaçları için bütün oluşturmak amacıyla hazırlanan nesne ve görsellerin gös-terimidir.
	Tepegöz Tepegöz; metin, çizim, grafik ve resim gibi önceden saydam bir materyal üzerine renkli veya siyah beyaz olarak hazırlanan bilgilerin yansıtılmasında kullanılır.
	Projektör Kullanım kolaylığı, ekonomik olması, hazırlığının kolay olması ve etkili olması nedeniyle görüntüleri uygun ve düz bir zemine yansıtmak amacıyla projektör kullanılır.

İNDEKSAKADEMİ

KULAĞA HİTAP EDEN ARAÇLAR	
ARAÇLAR	**ÖZELLİĞİ**
	Plakçalar, Kasetçalar, CD çalar, Radyo Genellikle yabancı dil eğitiminde ve diksiyon derslerinde kullanılan araçlardır.

GÖZE VE KULAĞA HİTAP EDEN ARAÇLAR	
ARAÇLAR	**ÖZELLİĞİ**
	Televizyon Televizyon eğitim - öğretim sürecinde düz anlatım, soru - cevap, görüşme ve oyunlaştırma amacıyla kullanılır. Ayrıca uzaktan eğitimde de etkili biçimde kullanılmaktadır.
	Video ▶ Tekrar tekrar kullanılabilmesi, ▶ Her an izlenebilmesi, ▶ Kullanılması, çoğaltılması ve kopyalanmasının kolay olması nedeniyle sıklıkla kullanılır.

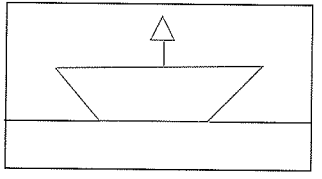
TEKNOLOJİ DESTEKLİ ARAÇLAR	
ARAÇLAR	**ÖZELLİĞİ**
	Bilgisayar Temeline Dayalı Öğretim Araçları Bilgisayar öğretim sürecinde zaman ve mesafe engelini ortadan kaldırarak bilgiye ulaşmayı kolaylaştırır. Ayrıca pek çok aracın işlevini kendisinde barındırmak-tadır.
	Film Şeridi Projektörleri Tümü bir anda gösterilmek üzere arka arkaya sıralanmış bir dizi hareketsiz resimlerden oluşan rulo filmi ve slaytları ekrana yansıtır. Gösterilecek şerit aracın üzerinde bulunan makaralarla iki ucundan takılır ve makaralar elle çevrilerek resimler tek tek gösterilir. Film şeridi projektörü, günümüzdeki diğer teknolojik materyallerin sunduğu olanakların daha cazip olması nedeniyle kullanılmamaktadır.
	Opak Projektörü Şeffaf olmayan materyallerin çok kuvvetli bir ışık kaynağı (1000W) yardımı ile büyütülerek yansıtılmasını sağlayan cihazdır. Bilgisayar çıktılarının, kitapların, kâğıt üzerindeki her türlü metnin ve çizimin ekrana yansıtılmasını sağlayan opak projektörler, yeni materyal üretimi gerektirmez. Öğrenci ödevlerinin sınıfla paylaşılmasını sağlar. Opak projektörler, kullanırken karanlık bir ortam gerektirirler.
	Data Show Tepegöz ile kullanılan ve video projektöründen daha ucuz ve hacim olarak küçük olan araçtır.
	Video Projektörü Bu projektörler bilgisayara bağlanarak, bilgisayar ekranındaki gö-rüntüleri projektör aracılığıyla ekrana yansıtır. İş ve eğitim alanlarında kullanımı hızla artmaktadır.
	Etkileşimli Tahta Bilgisayar ekranının beyaz tahta ile bütünleşmesi durumudur. Tahtada yaptıklarınızı ekran görüntüsü üzerinde de yapabilmenizi sağlar. Görüntü üzerinde notlar alınabilir. Bu notlar kaydedilip sonra kullanılabilir. Öğretmenin tahtada yap-tıklarının çıktıları alınabilir.

İNDEKS AKADEMİ

GÖRSEL TASARIM ÖGELERİ

- Çizgi
- Alan
- Doku
- Boyut
- Renk
- Şekil

1. Çizgi

Yatay çizgi: Durgunluk, sakinlik ve derinlik hissi verir.

Dikey çizgi: Güç ve kuvvet hissi verir.

Köşegen çizgi: Hareket hissi verir.

Çizgi aynı zamanda;

- Dikkat çekmede kullanılır.
- Şekil - zemin ilişkisini göstermede kullanılır.
- Bir işin işlem adımlarını göstermede kullanılır.
- Kalın çizgiler ince çizgilerden daha etkilidir.

NOT

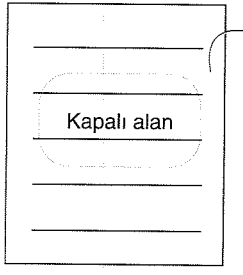
Çizgide en kalıcı öğrenme, çizgi kullanılarak yapılan resimlerle sağlanır.

2. Alan

Üçüncü teknik kuralına göre;

I		II
	Anlamlı öğrenme	
III		IV

- En çok dikkati I çeker.
- Soruda en çok dikkat çekenden, en az dikkat çekene doğru sıralama istenilirse; I - III - II - IV olur.
- Sayfa düzenine göre;

- Not tutmak
- Karmaşıklığı engelleme

3. Doku

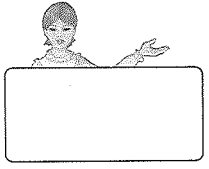
- İki boyutlu materyallere dokunma hissi verir.
- Şekillere gölgelendirme yapılarak derinlik kazandırılarak ya da üç boyutlu çizilerek doku özelliği kazandırılır.

İNDEKS AKADEMİ

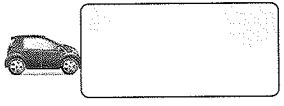
4. Boyut

Boyutu hakkında yorum yapılamaz.

Dikdörtgen masa amacı ile kullanılmıştır

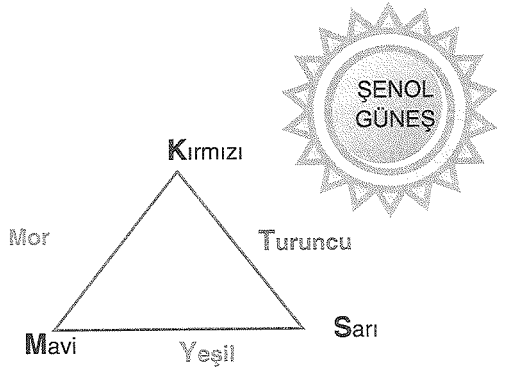

Dikdörtgen bina amacı ile kullanılmıştır.

Boyutu bilinmeyen bir nesnenin ya da objenin yanına, boyutu bilinen bir nesne ya da obje konulduğu takdirde boyut ögesi hakkında yorum yapılabilir.

5. Renk

"**M**eme **K**anseri **TS**'de **Y**ok"

- **Ana renkler:** Mavi - Kırmızı - Sarı
- **Ara renkler:** Mor - Turuncu - Yeşil
- 2 ana rengin birleşimi ile 1 ara renk oluşur.
  - Mavi – Kırmızı → Mor
  - Kırmızı – Sarı → Turuncu
  - Mavi – Sarı → Yeşil
- Kırmızı – Turuncu – Sarı → Sıcak renkler (Şekil rengi olur.)
  - Mor – Mavi – Yeşil → Soğuk renkler (Zemin rengi olur.)
- Görsellerde en iyi, en kalıcı öğrenme zıt renk kullanılarak oluşturulur.

İNDEKS AKADEMİ

Zıt Renkler

Mavi - Turuncu

Kırmızı - Yeşil

Sarı - Mor

- Yazılı materyallerde en kalıcı öğrenme sarı zemin üzerine yazılan siyah yazılarla sağlanır.
- Beyaz zemin üzerinde kırmızı, yeşil, mavi renklerin okunurluğu yüksek olur.
- Mavi renk en az dikkat çeker.
- En çok dikkati çeken renk sarıdır.
- En akılda kalıcı renk kırmızıdır.

6. Şekil

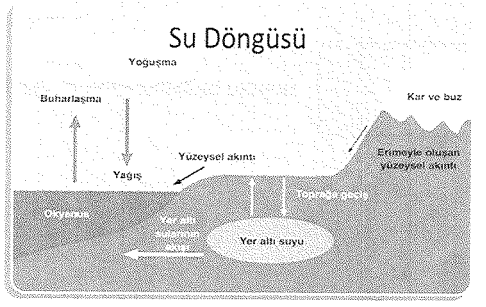
- Materyallerin birçoğu üzerine şekil çizilerek hazırlanır.
- İki boyutludur.
  - Gruplamak
  - Konuyu ifade etmek
  - Somutlaştırmak

  } amacı ile kullanılır.

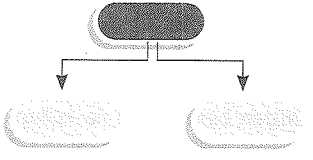
GÖRSEL TASARIM İLKELERİ

- Bütünlük
- Hizalama
- Ritm
- Denge
- Yakınlık
- Ahenk
- Vurgu
- Oran - Ölçek

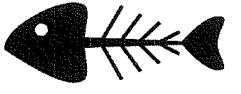
1. Bütünlük

- Bütünlük ilkesinin en önemli amacı, ögeler arasındaki ilişkinin doğru kurulmasını sağlamaktır.
- Görseller mesajı iletmedeki rolü düşünülerek yerleştirilmelidir. Bu nedenle gereksiz hiçbir şeye yer verilmemelidir.

Kavram haritası

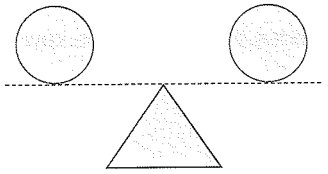

Balık kılçığı

2. Denge

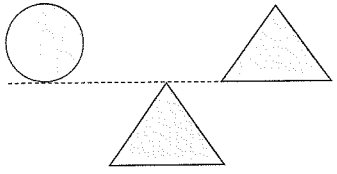
- Materyal üzerindeki objelerin yatay ya da dikey olarak dağılımıdır.
- Dengede, önce dengenin olup olmadığına bakılır.

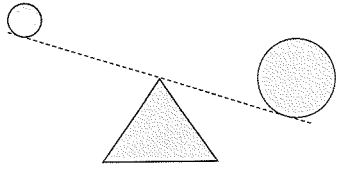
Formal Denge

Denge var.
Nicelik aynı
Nitelik aynı

İnformal Denge

Denge var.
Nicelik aynı
Nitelik farklı

Dengesizlik var.
Nicelik farklı
Nitelik aynı da olabilir, farklı da olabilir.

3. Vurgu

- Algıda seçicilik yaratan her şeydir.
- Koyu yazma
- İtalik yazma
- Altı çizili yazma
- Parlak renk kullanma
- Zıt renk kullanma
- Bir görseli, diğerine göre daha büyük çizme
- Tırnak içinde yazma

} hepsi vurgudur.

NOT

- Bir cümlede bir kelimenin tüm harflerini büyük yazma vurgu değildir. Sadece ana başlıkların tüm harfleri büyük yazılır.
- Bir görselde birden fazla renk kullanımı, neye dikkat edilmesi gerektiğini engelleyeceği için vurgu ilkesine aykırıdır.

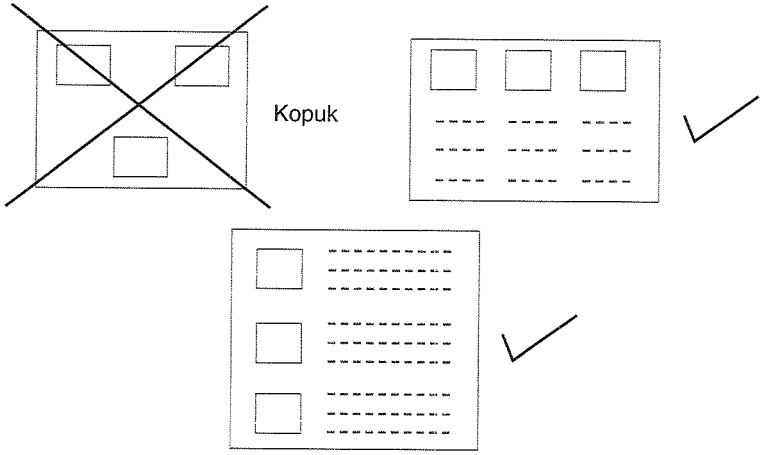
4. Hizalama

- Materyal üzerindeki objeler yatay ve dikey çizgi varmış gibi aynı hizada yerleştirilir.
- Karışıklığı giderir ve estetik görünüm sağlar.

İNDEKS AKADEMİ

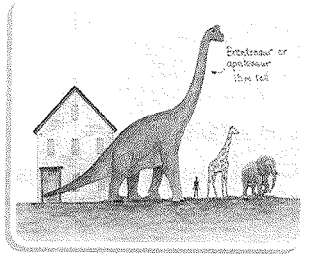
5. Yakınlık

- Birbiri ile anlam bakımından ilişkili ögelerin yan yana verilmesidir.
- Bir şekilde ilgili açıklama ya da kavram, o şekile yakın olarak verilmezse aralarında ilişki yokmuş algısı oluşur.

6. Oran - Ölçek

- Materyaldeki objelerin hangi özelliği ile oranlama yapılmak isteniliyorsa bu özelliğin öğrencinin bildiği başka bir obje ile ölçeklendirerek objenin doğru algılanması sağlanır.
- Örneğin; benim boyum 170 cm ancak senin boyunu bilmiyoruz. Benim boyumdan yola çıkarak sana 175 cm demek gibi.

7. Ritm

- Materyal üzerinden gözün bir objeden diğerine rahatça kayabilmesidir.
- Benzerliklerin tekrarıdır.

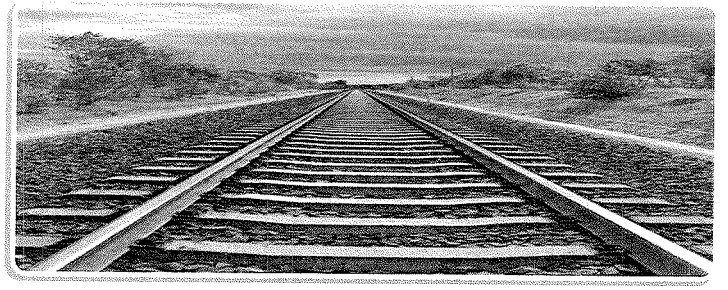
} Renk tayfları
} Numaralama
} Yön belirten akış okları ile } ritm sağlanır.

8. Ahenk

- Bütünü oluşturan parçaların birbiriyle olan ilişkisine bağlı olarak ortaya çıkan uyumdur.

DERİNLİK

Nesnelerin bize yakın olduğunda gerçek ölçüleri ile görünüp uzaklaştıkça küçülüp renklerinin soluklaşmış gibi görünmesidir. Bir tür illüzyondur.

İNDEKS AKADEMİ

SÖZEL ÖGELER

Yazı Tipi

- Yazı tipi okunabilmesi için sade bir yazı tipi seçilmelidir.
- Tutarlı ve görsellerle uyumlu olmalıdır.

Stil Sayısı

- İkiden fazla yazı stili kullanılmamalıdır.
  - Vurguda da en fazla iki yazı stili olmalıdır.

Yazı Boyutu

- Harf büyüklükleri her 3m' de 1.3cm olmalı.
- Öğrencilerin yaşına uygun olmalı.

Boşluklar

- Satırlar arası boşluklar, paragraflar arası boşluklardan az olmalıdır.
- Satırlar arası en uygun boşluk ortalama harf büyüklüğünden 1.5 kat daha fazla olması gerekir.

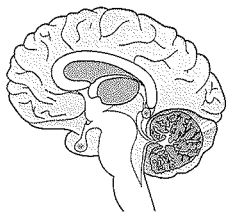
GÖRSEL MATERYAL ÇEŞİTLERİ

- Benzeşik
- Gerçekçi
- Şematik
- İlişkili
- Dönüştürülebilen
- Yorumlayıcı

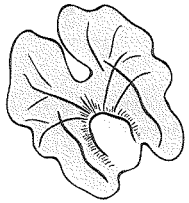
İNDEKS AKADEMİ

1. Benzeşik

- Benzeşik görseller genel bir düşünceyi ifade etmede ya da konunun ne anlama geldiğini göstermede kulanılır.
- Yeni bilgi ile önceki bilgiyi yorumlamayı sağlar.

Beyin

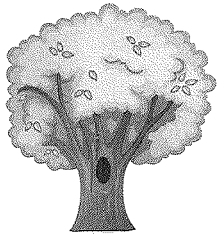

Ceviz

Örneğin; beyni cevize benzetme.

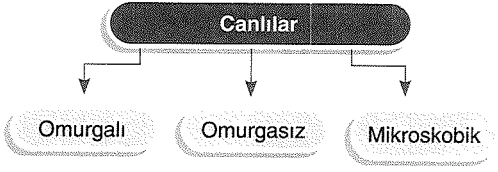
2. Gerçekçi

- Öğretilecek kavramın ya da ögenin gerçeğini göstermek.
- Ögenin gerçek rengi kullanılarak gerçekçilik artırılır.
- Örneğin; ağaç öğretilecekse ağacın fotoğrafı gösterilebilir.

3. Şematik

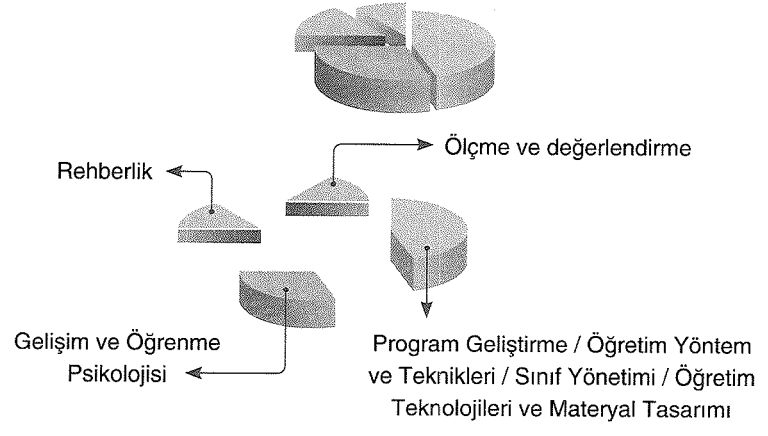
- Ögeler arasındaki ilişkiyi gösterir.
- Haritalar, akış grafiği, kavram haritaları kullanılabilir.

4. İlişkili

- Nicel ilişkileri gösterir.
- Bar grafikleri, resmi grafik gibi.

Örneğin; KPSS'deki Eğitim Bilimleri sınavı soru dağılımı;

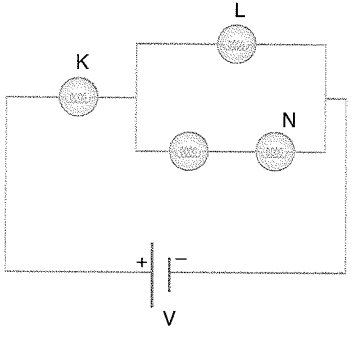

5. Dönüştürülebilen

- Zaman ve yer değişiminden kaynaklı oluşan değişimler resimlerle gösterilir.
- Örneğin; bir manzara resminin yazınki ve kışınki hâlini gösterme ve değişikliğe dikkat çekme.

6. Yorumlayıcı

- Teorik ve soyut ilişkiler resimler ile açıklanır.
- Örneğin; elektrik devresini açıklayan bir görsel.

ÖĞRETİM MATERYALLERİ VE SANAL PLATFORMLAR

UZAKTAN EĞİTİM

İNDEKS AKADEMİ	+	Şifre Özel yazılım

- Öğretmen ile öğrencinin yüz yüze eğitim görmemesidir.
- Genellikle açık öğretimde kullanılır. (TV, radyo vb.)
- Her yaşta insan için eğitim anlayışı vardır.
- Yer ve mekân değişmeden öğrenme vardır.
- Maliyeti düşüktür.
- Dış denetimli olduğu için birey zorlanır, sosyalleşmeyi sağlamaz.
- Eğitimde fırsat ve imkan eşitliği sağlar.

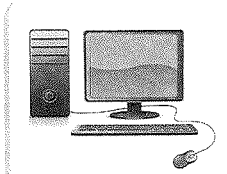
İNTERNET TABANLI EĞİTİM (SANAL EĞİTİM)

- Yer (mekân) değişmeden öğrenme vardır.
- Ezbere öğrenmeler değil, araştırma - inceleme vardır.
- Yaşam boyu öğrenme vardır.
- Kısa sürede çok sayıda bilgiye ulaşma vardır.
- Sosyalleşme vardır.

BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRETİM (BDÖ)

Programlı öğretim + bilgisayar → CD / Yazılım

- Vitamin.net CD'leri
- Soru ya da alıştırmalar vardır.
- En alt düzeyde bilme, kavrama vardır.
- Dönüt / düzeltme, pekiştireç vardır.
- Bilgisayar yazılımları, simülasyonlar kullanılır.
- Bireysel uygulanır.

Nitelikleri

- Hedeflerle eş değer nitelikte olmalıdır.
- Öğrenciye uygun olmalıdır.
- Sosyalleşme yoktur.
- Bütün becerilerin gelişimini sağlamaz (Bilişsel - duyuşsal - psikomotor).
- Hazırlanışı ekonomik değildir.

İNDEKS AKADEMİ

BDÖ Yazılım Türleri

1. Tekrar ve Alıştırma Yazılımları

- Öğrenciler soru çözer.
- Bu programlarda amaç öğretmek değil, bilgilerin kalıcılığı ve tekrarını sağlamaktır.
- Tekrar ve pratik yapma amaçlanır.

2. Simülasyon (Benzetim) Yazılımları

- Tehlikeli, maliyetli ve zaman alıcı bir durumda bilgisayar ortamları üzerinde, gerçeğe yakın ortam oluşturularak öğrenme sağlanır.
- Tehlikeli deneyler, simülasyon yazılımları ile yapılabilir.

3. Eğitsel Oyun Yazılımları

- Öğrenme ortamlarının eğlenceli ve zevkli hâle gelebilmesi için kullanılır.
- Bilgi, oyunlar yolu ile verilir.

4. Problem Çözme Yazılımları

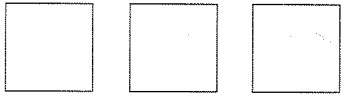
- Kurgulanmış problemler ya da sorunlar bilgisayar ortamı üzerinden çözülür.
- Öğrencilerin yaşantısal deneyim kazanmaları amaçlanır.

5. Özel Öğretici (Birebir)

- Amaç bilgisayar ile öğrenci arasındaki birebir etkileşim yolu ile ders ortamı oluşturmaktır.
- Öğretmen gibi konu anlatır.
- Soru sorar.
- Cevap verir.
- Geribildirim verir.
- Gerek duyulursa ipucu verir.
- Öğrenci başarısını değerlendirir.

ÖĞRETİM YAPRAĞI

- Öğreten yapraklardır.

1. **İş Yaprağı:** Bir işin tüm yapılma basamaklarını gösterir (1-2-3).
2. **İşlem Yaprağı:** Bir işin yalnızca bir basamağını gösterir (1).
3. **Bilgi Yaprağı:** Bir işle ilgili bilgi veren yapraklardır.
4. **Değerlendirme Yaprağı:** Bir işin ne kadar öğrenildiğini ölçen yapraklardır (Uygulama).

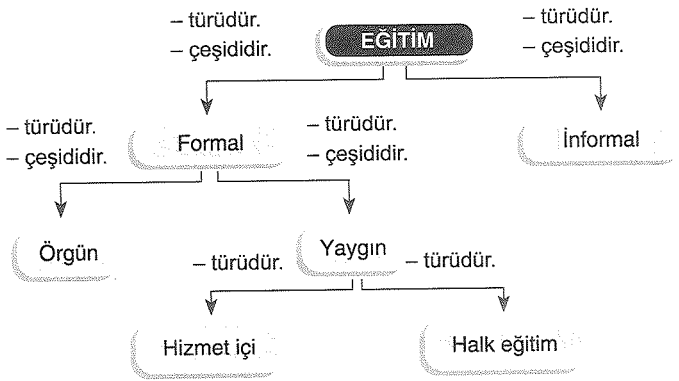
İNDEKSAKADEMİ

ÇALIŞMA YAPRAĞI

- Öğrencilerin ön bilgilerini belirlemede (Diagnostik) kullanılır.
- Öğrencilerin öğrenme eksiklerini belirlemede (Formatif) kullanılır.
- Not yoktur.
- Dönüt / düzeltme verilir.

D e F a n S

KAVRAM HARİTASI

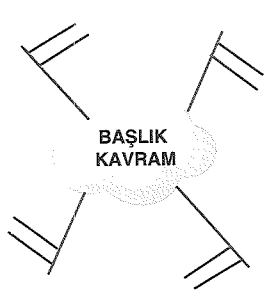

- Bir konunun ya da dersin bütün olarak görülmesini sağlar.
- Dersin her aşamasında kullanılır.
- Öğretimin her kademesinde kullanılır.
- Bilgiyi görselleştirme, ilişkilendirme, sınıflandırma gibi işlevleri vardır.
- Olgu ve örnekleri somutlaştırmaz.
- Öğretilecek yeni ünitenin kapsamının tanıtımında, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemede, kavramsal yanılgıları ortaya çıkarma ve gidermede, öğrencilerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarını ortaya koymada etkin olarak kullanılabilir.

NOT

Kavram haritası olgu ve örneklerin somutlaştırılmasında değil bilgi ya da kavramlar arasındaki ilişkiler ve bağlantıların görselleştirilmesinde kullanılır.

ÖRÜMCEK AĞI

Şekil - I

Şekil - II

- Bu haritaların merkezine bir kavram ya da konu yerleştirilir.
- Etrafından oklar çıkartılarak dallara destek fikirler, örnekler ve detaylara yer verilir.

KAVRAM AĞLARI (ŞEMATİK AĞ)

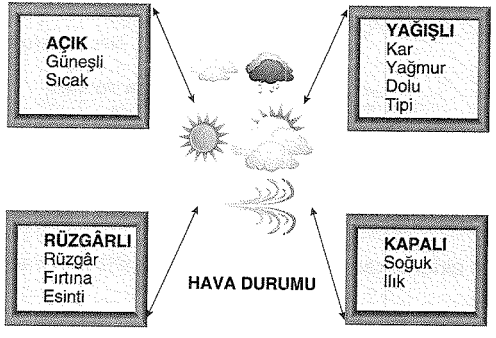
Öğrencilerin izlenimlerini, düşüncelerini, yazılı öğretim araçlarındaki (kitap vb.) kavram ve ilkelerle uyumlu bir biçimde sergileyen grafiklerdir.

Faydaları

- Yeni kavramları geliştirmek,
- Kavramlar arası yeni ilişkiler kurmak,
- Kavramları yeniden düzenlemek,
- Ön bilgileri harekete geçirmek,
- Kavram yanılgılarını tespit etmek.

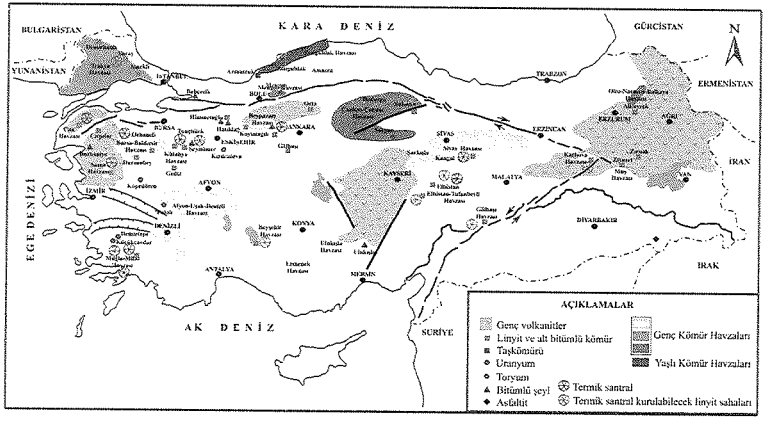
Uygulanışı

- Konuya ilişkin bir kavram tahtaya yazılır (Hava durumu).
- Bu kavrama ilişkin öğrencilerin söyledikleri tahtaya yazılır ve listelenir (Güneşli, yağmur, rüzgâr, soğuk vb.).
- Tahtaya yazılanlar gruplandırılır. (Güneşli, sıcak, soğuk ve ılık bir grup olur.)
- Kavram ağı oluşturulur.

BİLGİ HARİTALARI

TÜRKİYE KÖMÜR SAHALARI ve POTANSİYEL KULLANIM ALANLARI

- Bir metindeki önemli bilgiler arasındaki ilişkiyi gösterir.
- Bir konuyla ilgili bilgilerin veya kritik olanların özet biçimde, görsel olarak sunulmasıdır.
- Kavram yanılgılarının tespitini sağlar.
- Nesneldir.
- Kavramlara ilişkin tanımlar, örnekler harita içerisine yazılır.

NOT

Kavram haritası, bilgi haritası ve zihin haritaları "global düşünmeyi" destekler.

İNDEKS AKADEMİ

ANLAM ÇÖZÜMLEME TABLOSU

	Bilme	Kavrama	Uygulama	Analiz	Sentez	Değerlendirme
Sunuş Yolu	✔	✔				
Buluş Yolu		✔	✔	✔	✔	✔
Araştırma İnceleme			✔	✔	✔	✔

- Kavramların özelliklerini gösterir.
- Kavramlar arasındaki benzer ve farklılıkları ayırt etmeyi sağlar.

AKIŞ ŞEMASI

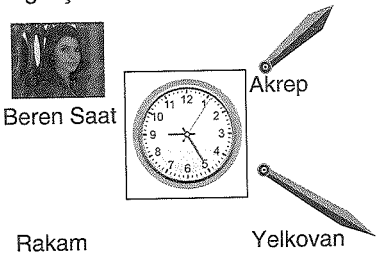
- Bir işin işlem adımlarının sırası ile verildiği şemadır.

TABA MODELİ

İhtiyaçların Belirlenmesi
↓
Amaçların Belirlenmesi
↓
İçeriğin Seçimi
↓
İçeriğin Düzenlenmesi
↓
Öğrenme Yaşantılarının Seçimi
↓
Neyin, Nasıl Değerlendirileceğinin Saptanması
↓
Program Ögelerinin Sırası Ve İlişkilerinin Kontrolü

ZİHİN HARİTASI

- Bir kavramın zihinde oluşturduğu görsel - sözel şemalardır.
- Özneldir.
- Beyin bir bütün olarak çalışır.
- Not tutma becerisini geliştirir.

DİJİTAL ÖYKÜ

- Öyküleme, bir olay, durum ya da anın anlatılmasıdır.
- Görsel, işitme ve görsel - işitme artanları kullanılarak yapılan kısa hikâyelerdir.
- Ses, resim, grafik, hareketli grafik, görüntü, müzik, metne dayalı anlatımı sağlayan dijital ortamda yapılır.
- **Öğrencilerde;**
  - bireysellik kazandırma,
  - teknoloji kullanma,
  - eleştirel düşünme gibi beceriler kazandırır.
- Kişisel öyküler, eğitim amaçlı öyküler, tarihî öyküler olarak ayrılır.

İNDEKSAKADEMİ

- Dijital öykünün hazırlanması:
  1. Konu seçimi
  2. Uygun mesajı seçme
  3. Senaryonun oluşturulması
  4. Görsel ve işitsel metaryallerin seçilmesi
  5. Öykü panosu
  6. Program ile dijital öykünün oluşturulması

Eğitimde Arttırılmış Gerçeklik (AR) Nedir?

- Eğitimde Arttırılmış Gerçeklik (AR), öğrenme süreçlerini desteklemek amacıyla gerçek dünyaya dijital içeriklerin entegre edilmesini sağlayan bir teknolojidir. AR, eğitim materyallerini daha interaktif ve görsel hale getirerek öğrencilerin öğrenme motivasyonunu artırır ve bilgiyi daha kalıcı hale getirir. Bu teknoloji, özellikle soyut kavramları somutlaştırmada etkili bir araçtır.

Eğitimde Arttırılmış Gerçekliğin Özellikleri

1. **Etkileşimli Öğrenme**: Öğrenciler, AR yardımıyla ders içerikleriyle aktif bir şekilde etkileşim kurar.
2. **Gerçekçi Deneyimler**: Soyut bilgiler, 3D görseller ve simülasyonlarla somut hale getirilir.
3. **Kapsayıcılık**: Tüm öğrenme stillerine hitap eder (görsel, işitsel, dokunsal).
4. **Öğrenme Motivasyonunu Artırma**: Eğlenceli ve yenilikçi yapısıyla öğrencilerin ilgisini çeker.

Eğitimde Kullanılan AR Uygulamaları ve Örnekler

- Öğrencilerin bir küpü AR uygulamasıyla tarayıp evrende gezegenleri veya atom modellerini incelemelerini sağlar.
- Canlandırılmış bilim deneyleri ile fiziksel süreçleri görselleştirir.
- Öğrenciler, bir tarih dersinde AR gözlükleriyle antik Roma'yı gezebilir.
- Müze eserlerini AR teknolojisiyle sınıfa taşıyarak öğrencilerin eserleri yakından incelemesini sağlar.
- AR yardımıyla geometrik şekillerin 3D modellerini görmek ve onların hacim, alan gibi özelliklerini incelemek. Örneğin:karmaşık matematiksel grafikleri ve geometrik şekilleri AR ile görselleştirir.
- AR ile hikâye kitapları veya kelime oyunları. Örneğin: dil öğrenen öğrenciler için konuşma pratiği ve kelime çalışması yapar.
- İnsan anatomisi derslerinde öğrencilerin AR kullanarak insan vücudunun organlarını 3D olarak görmesi.

İNDEKS AKADEMİ

ÇOKLU ORTAM

- Mayer'in (2009) tanımına göre çoklu ortam, öğrenme materyallerinde hem sözcüklerin hem de görsellerin kullanılması anlamına gelir. Mayer'in yaklaşımı, bilginin iki temel yolla sunulması gerektiğini vurgular: sözel ve görsel. Bu iki kanalın kullanılması, öğrenme materyallerinin daha etkili olmasını sağlar.

Sözcükler

"Sözcük" ifadesi geniş bir kapsamı içerir ve şunları kapsar:

- **Konuşma:** Öğretmen anlatımı, sesli anlatımlar ve podcastler gibi.
- **Ses Efekti:** Öğrenme materyallerine derinlik katmak için kullanılan ses efektleri.
- **Yazılı Metin:** Kitaplar, makaleler, dijital metinler ve altyazılar gibi.
- **Hikaye:** Öğretici hikayeler, örnek olaylar ve anlatılar.

Görseller

"Görsel" ifadesi de geniş bir yelpazeyi kapsar ve şunları içerir:

- **Çizimler:** El çizimleri, dijital çizimler ve karikatürler.
- **Grafikler:** Çubuk grafikler, pasta grafikler, çizgi grafikler ve tablolar.
- **Animasyonlar:** Hareketli grafikler, açıklayıcı animasyonlar ve eğitim videoları.
- **Haritalar:** Coğrafi haritalar, konsept haritaları ve akış şemaları.
- **Videolar:** Eğitim videoları, belgeseller ve interaktif videolar.

ÇOKLU ORTAM TASARIM İLKELERİ

1. Çoklu Ortam

- Resim ve yazının birlikte sunulduğu ortamlarda öğrenme, sadece yazıdan oluşan öğrenme ortamlarına göre daha iyi olur. Görsel ve yazılı materyallerin bir arada kullanılması, bilgilerin daha etkili ve kalıcı olmasını sağlar.

2. Tutarlılık İlkesi

- Konu dışı materyaller tasarımın dışında tutulursa öğrenme daha iyi olur. Konu ile alakası olmayan materyallerin kullanılması, öğrenenler üzerinde kavram karmaşasına ve konunun dışına sapmaya neden olabilir.

3. Dikkat Çekme İlkesi

- Tasarım yaparken önemli görülen sözcük ve resimler vurgulandığında öğrenme daha iyi olur. Öğrencinin dikkatini anahtar kavramlara çekmek, bu kavramlar arasında iyi bir ilişki kurmasını sağlar ve konu dışı işlemleri azaltır.

4. Gereksizlik İlkesi

- Resim ve sözlü anlatımın birlikte kullanıldığı durumlar, resim, sözlü anlatım ve metnin birlikte kullanıldığı durumlardan daha iyi sonuçlar verir. Aynı anda birçok ögenin verilmesi bilişsel yükü artırarak öğrenmeyi olumsuz etkiler.

İNDEKS AKADEMİ

5. Uzamsal (Konumsal) Yakınlık İlkesi

- Birbiri ile ilişkili metinlerin ve resimlerin sayfada veya ekranda birbirlerine yakın olması durumunda öğrenme daha iyi olur. İlişkili bilgilerin yakın sunulması, konunun daha iyi anlaşılmasını sağlar.

6. Zamansal Yakınlık İlkesi

- Birbiri ile ilişkili metinlerin ve resimlerin aynı anda sunulduğu ortamlarda öğrenme daha iyi olur. Bilgilerin zamanlaması, öğrenmenin etkili olmasında kritik bir rol oynar.

7. Bireysel farklılık (Kişileştirme) İlkesi

- Öğrenme materyallerinin tasarımında öğrencilerin farklı bireysel özelliklerini ve öğrenme stillerini dikkate almayı önerir. Bu ilkenin amacı, her öğrencinin en iyi şekilde öğrenmesini sağlamak için materyallerin kişiselleştirilmesidir. Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar, yaş, cinsiyet, öğrenme stilleri, ön bilgi düzeyi, motivasyon ve bilişsel yetenekler gibi birçok faktörden kaynaklanabilir.

8. Ses İlkesi

- Sözlü anlatımın insan sesi ile verilmesi, makine sesi ile verilmesine göre daha iyi öğrenme sağlar. Doğal ve arkadaşça bir ton, öğrencilerin dikkatini ve ilgisini artırır.

9. Resim

- Konuşan kişinin resminin görülmesi, öğrenmenin daha iyi olmasını sağlar. Ancak, konuşan kişinin öğrenenlerle aynı ortamda olması, en etkili öğrenmeyi sağlar.

10. Biçim

- Resim ve anlatımın birlikte sunulduğu ortamlarda öğrenme, resim ve yazının birlikte sunulduğu ortamlardan daha iyi olur. Yazı ve animasyonun birlikte sunulması, görsel sistemde aşırı yüklemeye neden olabilir.

11. Ön Alıştırma

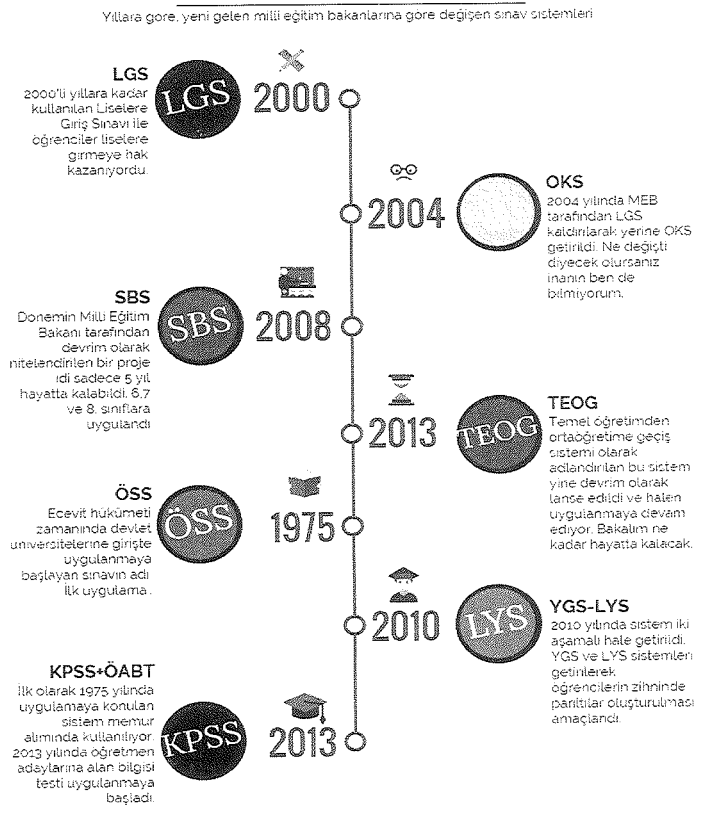
- Öğrenilecek önemli kavramlar ve bu kavramların özellikleri önceden bilindiğinde öğrenme daha iyi olur. Konunun ana hatlarının önceden anlatılması, öğrencilerin konuyu daha iyi anlamasını sağlar.

12. Parçalama – Bölme İlkesi

- Konunun uygun biçimde bölümlere ayrıldığı durumlarda öğrenme, konunun bölümlere ayrılmadan verilmesine göre daha iyi olur. Bilginin küçük ve yönetilebilir parçalara ayrılması, öğrenme oranını artırır.

İNDEKS AKADEMİ

İNFOGRAFİK VE GRAFİK TÜRLERİ

İNDEKS AKADEMİ

- İnfografikler, bilgi ve verilerin görsel olarak sunulmasını sağlayan araçlardır. Karmaşık bilgileri basit ve anlaşılır bir şekilde iletmek için metin, grafikler, semboller ve renkler kullanılır. İnfografikler, dikkat çekici ve akılda kalıcı olmaları nedeniyle eğitim, pazarlama, habercilik ve birçok alanda kullanılır.

İNFOGRAFİK TÜRLERİ

1. Bilgilendirici İnfografikler

- Genel bilgi vermek için kullanılır. Konu hakkında temel bilgileri ve önemli noktaları özetler.

2. İstatistiksel İnfografikler

- Verileri ve istatistikleri görsel olarak sunar. Grafikler, tablolar ve sayılar içerir.

3. Süreç İnfografikleri

- Bir süreci veya adımları açıklar. Genellikle oklarla yönlendirilmiş adım adım açıklamalar içerir.

4. Zaman Çizelgesi İnfografikleri

- Belirli bir süre boyunca meydana gelen olayları veya değişiklikleri gösterir. Tarihsel gelişim veya proje takvimleri için kullanılır.

5. Karşılaştırma İnfografikleri

- İki veya daha fazla öğeyi karşılaştırır. Benzerlikler ve farklar görsel olarak vurgulanır.

6. Hiyerarşi İnfografikleri

- Bilgiyi hiyerarşik bir yapıda sunar. Organizasyon şemaları veya yapı diagramları için idealdir.

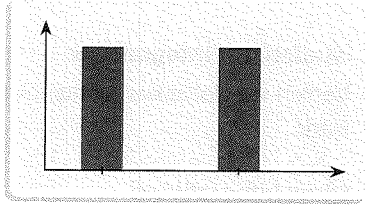
7. Coğrafi İnfografikler

- Haritaları ve coğrafi bilgileri kullanarak veri sunar. Bölgesel istatistikler veya konum bilgileri için kullanılır.

GRAFİK TÜRLERİ

1. Çubuk Grafikler

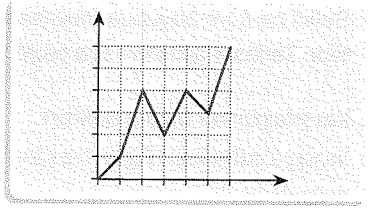
- Kategorik verileri karşılaştırmak için kullanılır. Yatay veya dikey çubuklar ile veriler görselleştirilir.

Çubuk Grafiği

2. Çizgi Grafikler

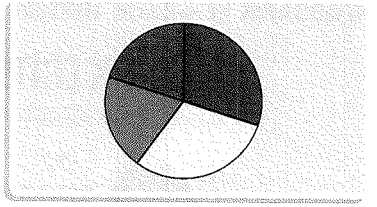
- Zaman içindeki değişiklikleri göstermek için kullanılır. Veriler noktalarla işaretlenir ve bu noktalar bir çizgi ile birleştirilir.

Çizgi Grafiği

3. Pasta Grafikler

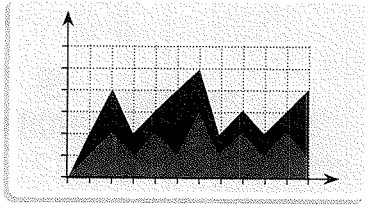
- Bir bütünün parçalarını göstermek için kullanılır. Daire dilimlere bölünür ve her dilim bir kategoriye karşılık gelir.

Pasta Grafiği

4. Alan Grafikler

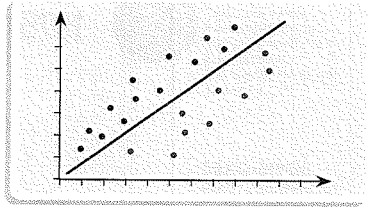
- Çizgi grafiklere benzer, ancak altındaki alan renklendirilir. Zaman içindeki değişiklikleri ve miktarları göstermek için kullanılır.

Alan Grafiği

5. Dağılım Grafikleri

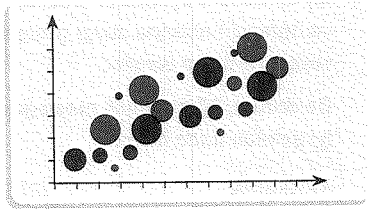
- İki değişken arasındaki ilişkiyi göstermek için kullanılır. Veriler, bir eksende bir değişkenin değerini, diğer eksende ise ikinci değişkenin değerini temsil eden noktalar olarak gösterilir.

Dağılım Grafiği

6. Balon Grafikler

- Dağılım grafiklerine benzer, ancak üçüncü bir değişken balonların boyutuyla gösterilir.

Balon Grafiği

7. Tablolar

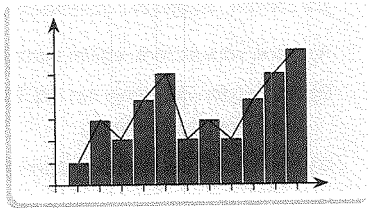
- Verileri düzenli bir şekilde satır ve sütunlarda sunar. Özellikle sayısal veriler için kullanılır.

	Cuma	Cumartesi	Pazar
1.	PG	ÖYT	Sınıf
2.	Sınıf	Materyal	ÖYT
3.	ÖYT	Sınıf	PG
4.	Sınıf	ÖYT	PG

Tablolar

8. Histograma

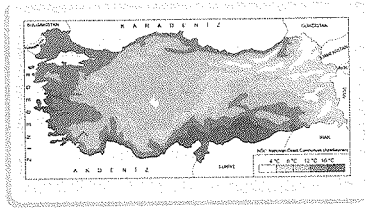
- Verilerin dağılımını göstermek için kullanılır. Veriler aralıklara ayrılır ve her aralığın frekansı bir çubuk ile gösterilir.

Histograma

9. Isı Haritaları

- Verilerin yoğunluğunu veya dağılımını göstermek için renk kullanılır. Özellikle büyük veri kümelerinde desenleri görmek için kullanılır.

Isı Haritası

1. **Aşağıdaki ifadelerden hangisi dönüşümcü lider öğretmen için yanlıştır?**

A) Öğrencileri motive ederek onların özgüvenlerini artırmayı hedefler.

B) Vizyoner bir liderlik anlayışı sergileyerek öğrencilerin gelecek hedeflerini netleştirmelerine yardımcı olur.

C) İlham verici bir yaklaşım benimseyerek öğrencilerin hayal güçlerini harekete geçirir.

D) Katı kurallara ve performansa dayalı bir ödül-ceza sistemi uygular.

E) Öğrencilerin bireysel gelişimlerini desteklemek için empati odaklı bir yaklaşım sergiler.

2. Bir öğretmen, sınıfta herkesin eşit fırsatlara sahip olduğunu göstermek için grup çalışmaları sırasında öğrencilerin yeteneklerini ve ilgi alanlarını dikkate alarak ekipler oluşturur. Bu süreçte, daha çekingen öğrencilerin de fikirlerini paylaşmalarını teşvik eder ve her bireyin katkısına değer verir. Aynı zamanda, sınav değerlendirmelerinde adalet ilkesine bağlı kalarak, öğrencilerin farklı öğrenme stillerini göz önünde bulundurur. Bu öğretmen, sınıf dışında da öğrencilerine rehberlik ederek, onların ahlaki değerler geliştirmelerine yardımcı olur. Örneğin, bir öğrenci haksız bir durumla karşılaştığında, ona empatiyle yaklaşır ve adil bir çözüm bulmasına rehberlik eder. Bu davranışlar, etik lider öğretmen anlayışını somut bir şekilde yansıtır.

Bu öğretmen, aşağıdaki lider türlerinden hangisini benimsemiştir?

A) Dönüşümcü Lider B) Etik Lider C) Süper Lider D) Vizyoner Lider E) Kültürel Lider

3. Bir öğretmen, öğrenciler arasında ayrım yapmadan her bireye eşit davranır ve öğrenci haklarına saygı gösterir. Ayrıca, meslektaşlarına karşı da adil ve saygılı bir tutum sergiler.

Bu durum, öğretmenlik mesleğinde aşağıdaki etik ilkelerden hangisini en iyi şekilde ifade eder?

A) Yeterlilik B) Sorumluluk C) Adalet ve Eşitlik D) Meslektaşlarla İş Birliği E) Dürüstlük

4. Bir öğretmen, öğrencilerin kişisel bilgilerini gizli tutar ve bu bilgileri yalnızca öğrencinin yararına olacak şekilde kullanır. Ayrıca, bu tutumu sayesinde öğrencilerin öğretmene duyduğu güven artar.

Bu davranış, öğretmenlik mesleğindeki hangi etik ilkeye uygundur?

A) Gizlilik B) Yeterlilik C) Saygı D) Tarafsızlık E) Şeffaflık

5. Türkiye'de eğitim sistemi büyük ölçüde merkeziyetçi bir yapıya sahiptir.

Bu durum, aşağıdaki özelliklerden hangisini ifade eder?

A) Yerel yönetimlerin eğitim kararlarında tam yetkili olması

B) Millî Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) politikaların belirlenmesinde ve uygulamasında tek otorite olması

C) Her okulun kendi müfredatını oluşturabilme yetkisine sahip olması

D) Eğitim bütçesinin tamamen yerel kaynaklar tarafından karşılanması

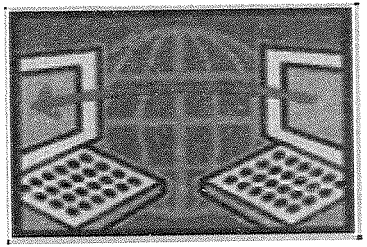
E) Öğretmenlerin eğitim politikalarını bağımsız olarak belirlemesi

İNDEKS AKADEMİ

6. **Aşağıdakilerden hangisi Millî Eğitim Bakanlığı'nın taşra teşkilatlarının görevlerinden biri olamaz?**

A) İl ve ilçe düzeyinde eğitim ihtiyaçlarını planlamak
B) Yerel öğretmenlerin mesleki gelişim programlarını organize etmek
C) Müfredatı değiştirmek ve yerel ihtiyaçlara uyarlamak
D) Okulların bina ve tesislerinin bakım ve onarımını sağlamak
E) Yerel düzeydeki eğitim politikalarını uygulamak

7.

Şekildeki görseli oluşturan bir öğretmenin aşağıdaki tasarım ilkelerinden hangisini dikkate aldığı söylenebilir?

A) Devamlılık
B) Hizalama
C) Formal denge oluşturma
D) İnformal denge oluşturma
E) Dokuyu güçlendirme

8. Bir baba oğluna araba kullanmayı öğretmek istemektedir. Ancak oğlunun ehliyeti olmadığı için trafikte araba kullanmasının sakıncalı olacağı düşüncesi içindedir.

Buna göre, bu babanın kullanabileceği en uygun bilgisayar destekli öğretim yazılımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öğretici yazılımlar
B) Simülasyon yazılımları
C) Alıştırma ve tekrar yazılımları
D)Problem çözme yazılımları
E) Eğitsel oyun yazılımları

9. **Aşağıdakilerden hangisi eğitimde etik ilkeler doğrultusunda bir öğretmenin sahip olması gereken değerlerden biridir?**

A) Öğrencilerin kişisel bilgilerini gizli tutmak
B) Öğrencilerin yalnızca akademik başarılarına odaklanmak
C) Sınıfta belirli bir grubu diğerlerinden üstün görmek
D) Öğrenciler arasında ayrım yapmak
E) Kendi düşüncelerini öğrencilerine zorla kabul ettirmek

10. Metaetik, ahlaki kavramların ve yargıların anlamını sorgulayan bir etik türüdür.

Aşağıdaki ifadelerden hangisi metaetik etik ile doğrudan ilişkilidir?

A) Doğru davranış bireyin niyetine bağlıdır.
B) Adalet toplumun mutluluğunu artıran bir ilkedir.
C) Doğru ve yanlışın evrensel olup olmadığı sorgulanabilir.
D) Bireylerin ahlaki değerleri kültürel farklılıklar nedeniyle değişir.
E) Ahlaki değerler bireyin davranışlarını yönlendirir.

İNDEKS AKADEMİ

11. **Aşağıdaki durumların hangisi, öğretmenlerin** "meslektaşlara karşı etik davranışlar" **ilkesiyle doğrudan ilişkilidir?**

A) Bir öğretmenin, sınıfında enerji tasarrufu yaparak kaynakların etkili kullanımını sağlaması

B) Bir öğretmenin, velilere öğrencilerin akademik durumları hakkında düzenli bilgi vermesi

C) Bir meslektaşın hatasını kamu önünde eleştirmek yerine özelde yapıcı bir geri bildirim sunması

D) Bir öğretmenin, öğrenme güçlüğü çeken bir öğrenciye birebir destek sağlaması

E) Bir öğretmenin, sınıfında şiddet ve zorbalığı önlemek için gerekli önlemleri alması

12. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, eğitimde dönüşüm sürecini destekleyen bir yaklaşımı ifade eder.

Bu modelin temel amaçlarından biri aşağıdakilerden hangisiyle ilgili değildir?

A) Eğitimi kültürel ve medeniyet değerlerine uygun şekilde yeniden yapılandırmak

B) Bireylerin ahlaki ve akademik gelişimlerini dengeli bir şekilde desteklemek

C) Öğrencileri küresel iş gücü piyasasına hazırlamak için tamamen teknik odaklı bir yaklaşıma yönelmek

D) Her bireyin kendi potansiyelini keşfetmesini sağlayacak esnek öğrenme fırsatları sunmak

E) Yerel ve evrensel değerler arasında bir denge kurarak bireylerin çok yönlü gelişimini sağlamak

13. 1739 sayılı Türk Milli Eğitim Temel Kanunu, Türkiye'deki eğitim sisteminin yasal temellerini oluşturur.

Bu kanuna göre, eğitim hizmetlerinin planlanması ve uygulanması aşağıdaki ilkelerden hangisiyle çelişir?

A) Eğitimde fırsat ve imkân eşitliğini sağlama hedefiyle hareket edilmesi

B) Eğitim politikalarının anayasal haklara ve kalkınma planlarına uygun olarak düzenlenmesi

C) Eğitim süreçlerinde bilimsel yöntemlerin ve çağdaş yaklaşımların esas alınması

D) Eğitim faaliyetlerinin yalnızca yerel yönetimlerin yetki ve kontrolüne bırakılması

E) Öğrencilerin bireysel yetenek ve ihtiyaçlarını gözeten bir yaklaşım benimsenme

14. **Tevhid-i Tedrisat Kanunu, Türkiye'de eğitim sisteminin temel yasal düzenlemelerinden biridir. Aşağıdaki ifadelerden hangisi Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun getirdiği esaslardan biri değildir?**

A) Eğitimde birlik sağlanarak tüm eğitim kurumlarının Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlanması

B) Medreselerin kapatılması ve modern eğitim sistemine geçişin sağlanması

C) Din eğitiminin, sadece ilköğretim seviyesinde zorunlu hale getirilmesi

D) Laik ve bilimsel eğitim anlayışının temel alınması

E) Kız ve erkek çocukların eşit eğitim olanaklarına sahip olması

İNDEKS AKADEMİ

15. Milli Eğitim Şûrası, Türk eğitim sistemine yön veren önemli bir kuruldur.

Aşağıdaki ifadelerden hangisi Milli Eğitim Şûrası'nın işlevlerinden biri değildir?

A) Eğitimle ilgili politika ve stratejilerin belirlenmesinde tavsiye kararları almak
B) Eğitim sisteminin mevcut sorunlarını tartışmak ve çözüm önerileri sunmak
C) Eğitim mevzuatını düzenleyerek yasaları doğrudan değiştirmek
D) Eğitim alanındaki paydaşların görüşlerini bir araya getirmek
E) Uzun vadeli eğitim hedeflerine yönelik öneriler geliştirmek

16. Talim ve Terbiye Kurulu, Millî Eğitim Bakanlığı'nın eğitim ve öğretim faaliyetlerini düzenleyen önemli bir birimidir.

Aşağıdakilerden hangisi Talim ve Terbiye Kurulu'nun görevleri arasında yer almaz?

A) Eğitim ve öğretim programlarını hazırlamak ve onaylamak
B) Ders kitapları ve diğer eğitim materyallerinin içeriklerini incelemek
C) Öğretmenlerin mesleki gelişim programlarını organize etmek
D) Eğitim politikalarının bilimsel temellere dayalı olmasını sağlamak
E) Eğitim sistemine ilişkin bilimsel araştırmalar yürütmek ve sonuçlarını değerlendirmek

17. Milli Eğitim Bakanı, eğitim sisteminin yönetimi ve geliştirilmesiyle ilgili birçok göreve sahiptir.

Aşağıdakilerden hangisi, Milli Eğitim Bakanı'nın görev ve sorumluluklarından biri değildir?

A) Eğitim politikalarını belirlemek ve uygulanmasını sağlamak
B) Milli Eğitim Şûrası kararlarını bağlayıcı şekilde uygulamak
C) Eğitim bütçesinin hazırlanmasını ve onaylanmasını koordine etmek
D) Millî Eğitim Bakanlığı teşkilatını yönetmek ve denetlemek
E) Eğitim sisteminin genel hedeflerini ulusal kalkınma planlarına uygun şekilde şekillendirmek

18. Milli Eğitim Şûralarında alınan bazı kararlar aşağıda verilmiştir:

I. 1939'daki ilk Milli Eğitim Şûrası'nda, eğitim birliğini güçlendirme ve öğretmen yetiştirme sisteminin geliştirilmesi konularına odaklanılmıştır.
II. 4. Şûra'da, köy enstitülerinin eğitim sistemindeki rolü tartışılmıştır.
III. 7. Şûra'da, mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesi kararlaştırılmıştır.
IV. 19. Şûra'da, din eğitiminin zorunlu dersler arasında yer alması önerilmiştir.
V. 21. Şûra'da, 4+4+4 eğitim sistemi ve değerleri belirlemeye yönelik çalışmalara başlanması

Bu öncüllerden hangileri doğrudur?

A) I, II ve III B) I, II, IV ve V C) I, II, III ve IV
D) II, III, IV ve V E) I, III, IV ve V

İNDEKS AKADEMİ

19. Türkiye'de ders kitaplarının hazırlanması ve onaylanması süreci Millî Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenir.

Bu süreçte aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru değildir?

A) Ders kitaplarının içeriği, Talim ve Terbiye Kurulu tarafından incelenir ve onaylanır.

B) Kitaplar, müfredat programına uygun olarak hazırlanmak zorundadır.

C) Özel yayınevlerinin hazırladığı kitaplar da onay sürecinden geçmek zorundadır.

D) Ders kitaplarının hazırlanmasında öğretmenlerin ve uzmanların görüşlerine başvurulmaz.

E) Millî Eğitim Bakanlığı, ihtiyaç halinde kitapların ücretsiz olarak öğrencilere dağıtımını yapar.

20. 21. yüzyıl becerileri, bireylerin modern dünyada başarılı olabilmeleri için kazanmaları gereken yetkinliklerdir.

Buna göre, hangi beceri açıklaması doğru eşleştirilmemiştir?

A) Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme - Bireylerin karşılaştıkları sorunları analiz ederek, yaratıcı ve etkili çözümler geliştirme yeteneği.

B) Dijital Okuryazarlık - Teknolojiyi yalnızca eğlence amacıyla kullanma becerisi.

C) İletişim Becerileri - Düşünceleri açık, etkili ve farklı ortamlarda ifade edebilme yeteneği.

D) Sosyal ve Kültürel Farkındalık - Farklı kültürlere saygı gösterme ve küresel topluma uyum sağlayabilme kapasitesi.

E) Çevresel Farkındalık ve Sürdürülebilirlik - Doğal kaynakların korunması ve çevreyi koruma bilincinin geliştirilmesi.

Cevap Anahtarı	1. D	2. B	3. C	4. A	5. B	6. C	7. C	8. B	9. A	10. C
	11. C	12. C	13. D	14. C	15. C	16. C	17. B	18. C	19. D	20. B

Kaynakça

"21st Century Skills: Learning for Life in Our Times" - Bernie Trilling & Charles Fadel
18.Baskı, Eğitimde Program Geliştirme, Özcan Demirel, Pegem Akademi
7. Baskı, Eğitim Bilimine Giriş, Prof.dr.mehmet Şişman, Pegem Akademi
Akyüz, Y. (2010). Türk Eğitim Tarihi.
DEMİREL, Özcan, Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme, Pegem-A Yayıncılık, 7. Baskı, Ankara, 2004
DEMİREL, Özcan, Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme, Pegem-A Yayıncılık, 7. Baskı, Ankara, 2004
DEMİREL, Özcan, Türkiye'de Program Geliştirme Uygulamaları, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı 7, 1992, s. 27
Demirel, Özcan. Genel Öğretim Yöntemleri, USEM Yayınları-11. Ankara: 1994
ERİŞEN, Yavuz, Eğitim Yönetimi, Yıl 3, Sayı 3, Yaz 1997.
Küçükahmet, L. (2000). Eğitim Yönetimi.
Millî Eğitim Bakanlığı'na ait genelgeler, raporlar ve eğitim politikalarını içeren resmi dokümanlar. (www.meb.gov.tr)
Sezgin, S. İlhan. Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme, Ankara: Gazi Büro Kitabevi, 1994.
SÖNMEZ V., 2024, Ankara, Eğitim Bilimlerine Giriş, Anı Yayıncılık, 17. Baskı
Türk Eğitim Tarihi, Prof.dr. Akyüz Yahya, Pegem Akademi, 12. Baskı
Türkçe kaynaklardan, Prof. Dr. Ziya Selçuk'un eğitimle ilgili yazıları ve MEB yayınları.
Unesco's Future Of Education Raporları ve 21. Yüzyılda Eğitim Becerilerine Dair Yayınları.
VARIŞ, Fatma, Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikleri, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No:157, baskı: 4, Ankara. (1988)
Yrd. Doç. Dr. Okutan M., Sınıf Yönetiminde Örnek Olaylar, 2010, Öğreti Yayınları.
Prof. Dr. Yalın H. İ., Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, 2012, Nobel Akademi Yayıncılık.
AYDIN, İnayet. Eğitim ve Öğretimde Etik, Pegem Yayınları, 2. Baskı, 2006 Ankara.
AYDIN, İnayet. Yönetsel, Mesleki ve Örgütsel Etik, Pegem Akademi Yayınları, 7. Baskı, 2014 Ankara.
MEB. Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, 2005.
Meslek Etiği, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki Eğitimi Ve Öğretimi Güçlendirilmesi Projesi, Ankara, 2006.

İnternet Kaynakçası

http://dergipark.gov.tr/eduref 2018, 2(2), 11-24
http://www.acikders.ankara.edu.tr/course/view.php?id=6340
http://www.acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/191057/mod_resource/content/0/Sosyoloji-ye%20%20Giri%C5%9F.pdf
http://www.apltransfer.gov.tr/data/550acc79369dc52488d41be4/Turkiyede%20Yag%-C4%B1n%20Egitim.pdf
http://www.bby.hacettepe.edu.tr/e-bulten/dosyalar/file/Haziran2013/ekici_yilmaz_tk.pdf http://scientix.meb.gov.tr/Tanitim.html http://tegm.meb.gov.tr/www/projeler/kategori/7 http://www.ide-fix.com/Kitap/Turkiyenin-Maarif-Davasi/Nurettin-Topcu/Arastirma-Tarih/Tarih/Turk-Tarihi/urun no=0000000288494
http://www.daktilo1984.com/yazilar/uluslararasi-iliskilerde-guvenlik-kavrami-ve-tarihsel-gelisimi/
http://www.dergi.adu.edu.tr/egitimbilimleri/arsiv/2011_c2/2011_aralik/21_2001_s_uca/21_2011_s_uca.pdf
http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/milli_egitim_dergisi/157/peker.htm-20.04.2021
http://www.mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/temelkanun_0.html
http://www.mozartcultures.com/kurumlar-sosyolojisi/
http://www.tymm.meb.gov.tr/
http://www.tymm.meb.gov.tr/upload/kilavuz/modul-2-yayin.pdf
http://www.upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/cc/Milli_E%C4%9Fitim_Bakanl%C4%-B1%C4%9F%C4%B1_Logo.svg
https://tr.wikipedia.org/wiki/Aristoteles
https://www.dilimiz.net/ekonomik-faaliyetlerin-temel-ozellikleri-nelerdir/
http://egitimbilimlerinotlari.com/program-gelistirme-modelleri/
http://2.bp.blogspot.com/-MEOdv1KCztw/UoLKQaaKjRI/AAAAAAAAALA/hAAULnzOFGk/s1600/1.png
https://cdn.istanbulc.edu.tr/statics/orman.istanbulc.edu.tr/wp-content/uploads/2014/01/Prof_Dr_Yusuf_Gunes_3.pdf
https://muhittincaliskan.files.wordpress.com/2015/11/bilic59fsel-alan.pdf
http://www.jasstdues.com/Makaleler
https://www.beyhanbudak.com.tr/zihnimizdeki-virusler-dusunce-hatalari.html-20.04.2021

http://www.pinovasyon.com/blogs/post/yaratici-dusunme-teknikleri/-20.04.2021
https://www.yeniisfikirleri.net/elestirel-dusunme-becerisi-nasil-kazanilir/-20.04.2021
http://akefbote.blogspot.com/p/yaratici-dusunme-teknigi-yaratici.html-20.04.2021
https://kinesiatraining.com/yasantisal-deneyimsel-ogrenme/-20.04.2021
http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/milli_egitim_dergisi/157/peker.htm-20.04.2021
https://azizgundenio.meb.k12.tr/icerikler/hikayelerle-degerler-egitimi-projesi_10057337.html-20.04.2021
https://ustunzekalilar.org/tr/Makaleler/Icerik/54-Beyin-Firtinasi-Brainstroming-Nasil-Yapilir-06.05.2021
https://app.memrise.com/course/93378/ogretim-modelleri-i/3/-06.05.2021
https://egitimsozlugu.com/wp-content/uploads/2019/01/top-ta%C5%9F%C4%B1ma-rulman-540-x-540.jpg
https://app.emaze.com/@AOCCOIIFL1
https://slideplayer.biz.tr/slide/3201951/
file:///C:/Users/LENOVO/Downloads/46-Article%20Text-179-1-10-20210124.pdf
https://www.storyboardthat.com/es/storyboards/hasretk/kavram-karikaturu
http://w3.balikesir.edu.tr/~aturer/sinifyonetiminotlar.html
https://tedmem.org/mem-notlari/degerlendirme/ogretmenlerin-profesyonellesmesinin-desteklenmesi-20.04.2021
https://gaziegitimci.wordpress.com/2016/12/29/sinifta-zaman-yonetimi/
https://www.gurkanbilgisu.com/wp-content/uploads/2016/10/turk-egitim-sistemi-infografik.jpg
https://www.tbmm.gov.tr/etik_komisyonu/belgeler/ma- kale_KamudaEtik-InayetAydin.pdf
http://dergipark.gov.tr/da/issue/4472/61679
http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/issueZ10263/125872
http://www.atauni.edu.tr/meta-etik-ve-william-david- rossun-deontolojik-sezgici-ahlak-kurami
http://akademik.adu.edu.tr/myo/cine/webfolders/File/ ders%20notlari/Meslek%20Etigi(1).pdf
http://dergipark.gov.tr/download/article-file/31533